

Szkitákkal a Sötétség ellen

**A MAGYAROK
XI. VILÁGKONGRESSZUSA**

III.

**Egy békeképes nyelv- és kultúraelmélet felé
MAGYAR NYELV KONFERENCIA**

2024. augusztus 17–18.

© Magyarok Világszövetsége a teljes könyvre
© A szerzők a maguk dolgozatára

A Magyarok XI. Világkongresszusa III. Egy békeképes nyelv- és kultúraelmélet felé című magyar nyelv konferencia

Szerkesztés:
Győri-Nagy Sándor
Hermányos Mária

Nyomdai előkészítés:
A-MariArt Kft.

Felelős kiadó:
Patrubány Miklós, a Magyarok Világszövetsége elnöke
1052 Budapest, Semmelweis u. 1–3.
www.mxivk.hu • mvsz@mvsz.hu • +36-1/485-4060

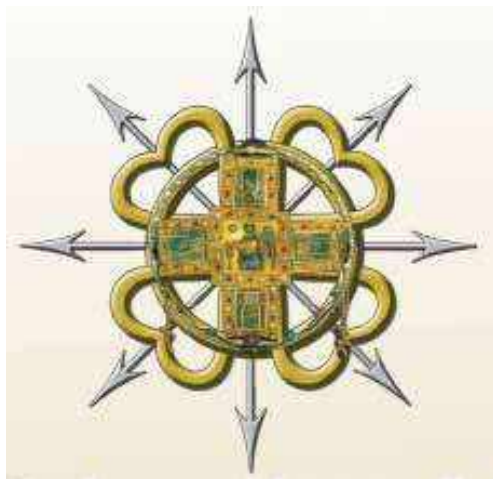
ISBN 978-615-5672-26-2

Kiadja a Magyarok Világszövetsége
Budapest, 2024.

Készült a Pannónia Print Nyomdában

Szkitákkal a Sötétség ellen

**A MAGYAROK
XI. VILÁGKONGRESSZUSA**

III.

**Egy békeképes nyelv- és kultúraelmélet felé
MAGYAR NYELV KONFERENCIA**

2024. augusztus 17–18.

Tartalomjegyzék

- 7** *Patrubány Miklós*: Szkitákkal a Sötétség ellen – Magyarok XI. Világkongresszusa. ALAPVETÉS
- 11** *Győri-Nagy Sándor*: Egy békeképes nyelvtudomány felé a Magyarok XI. Világkongresszusával
- 13** *Győri-Nagy Sándor*: Békeképes nyelvtudományi fordulat a világmagyarságért
- 22** Pályáiv
- 23** A dolgozat tömörítvénye
- 25** *Sántha Attila*: A nyelvjárások felettébb szükséges voltáról
- 32** A dolgozat tömörítvénye
- 33** *Benedek Attila*: A nyelv és a gondolkodás közötti összefüggés a szkíta műveltségben
- 43** Pályáiv
- 45** *Bérczi Szaniszló*: Gondolkodásunk átrendeződése a beszéd megszületésével
- 61** Pályáiv; A dolgozat tömörítvénye
- 63** *Molnár Zsolt*: Magyar nyelv és gondolkodás
- 74** Pályáiv; A dolgozat tömörítvénye
- 77** *Molnárné Czeglédi Cecília*: A magyar nyelv és gondolkodás tanítása
- 87** Pályáiv; A dolgozat tömörítvénye
- 89** *Ozsváth Sándor*: „Jól szólni dísz...”
- 95** Pályáiv
- 97** *A Magyar Ökoszociális Fórum (MÖF) Európai Kommunikációs Intézet (EKI) Kétnyelvűségi Kutatócsoportja*: Anyanyelvépítő idegennyelvtanítási modell magyarpárú nyelvérintkezés-kutatások alapján
- 101** MÖF-EKI szakmai kép

- 103** *Czeglédi Katalin:* Turáni népek és nyelvek – a szaka, szkíta népnév, nép és nyelv
- 117** Pályái; A dolgozat tömörítvénye
- 119** *Mandics György:* Egy székely-hun írásjel és nyelvi következményei
- 129** Pályái
- 131** *Simonné Schuck Mária Magdolna:* TAMANA
- 136** Pályái
- 137** *Hermányos Mária:* Anyanyelvünk élő égi ige
- 148** Pályái; A dolgozat tömörítvénye
- 149** *Hosszú Zoltán:* A Magyar Nyelv
- 159** Pályái
- 160** A dolgozat tömörítvénye
- 161** *Bognár Ferenc:* Isten képére, avagy az ősnelv analógiás szellemisége
- 169** Pályái; A dolgozat tömörítvénye
- 171** *B. Nagy János:* A magyar nyelv a kőkor élő nyelve – Varga Csaba emlékére
- 186** Pályái; A dolgozat tömörítvénye
- 187** *Harsay Mária Magdolna:* Ősi egyetemes jelképek értelmezése a magyar nyelv segítségével
- 201** Pályái
- 202** A dolgozat tömörítvénye
- 203** *Gáll Péter:* Hangzóértelmes nyelvépítés
- 213** Pályái
- 214** A dolgozat tömörítvénye
- 215** *Varga Béla:* Magyarok a számok bűvöletében
- 230** Pályái; A dolgozat tömörítvénye
- 233** *Győri-Nagy Sándor:* Az ép anyanyelvérzék kontrollja a nyelvtervezés fölött, mint anyanyelvi stratégia (Pérez számolva, szavazat számlálva... – egy minapi példa hosszú távra)

Patrubány Miklós
a Magyarok Világszövetségének elnöke

Szkitákkal a Sötétség ellen **Magyarok XI. Világkongresszusa** **ALAPVETÉS**

Az emberiség túl van eddigi ismert történelmének legkörmönfontabb népir-tási kísérletén¹, a XX. század ötvenmillió áldozatot követelő két világháború-ján, és túl van a Krisztus Urunk születése óta eltelt két évezred legnagyobb szervezett rablási kísérletén², a kommunizmuson. És bár szeretne túl lenni az embertelen ideológiákon is, de annak egyik legpusztítóbb változata, a fasiz-mus, az embert testi létében pusztító *covid*³ és szellemi mivoltában sorvasztó **politikai korrektség** köntösében mindennapjainak részévé vált.

További fenyegetésként napjainkban is világszerte dúlnak a háborúk, amelyek közül az Európában és a Közel-Keleten zajlók különleges veszélyt jelentenek, hiszen bármelyik pillanatban az egész Föld elpusztítását hozó atomháborúk-ká fajulhatnak. Baljósan egészítik ki napjaink világának a képét az államokat is gúzsba kötő adóssághegyek és az egész társadalmi osztályokat felszámoló devizahiteles banki „játékok”. A WHO nyílt világdiktatúrára való törekvése, amelynek megvalósítása érdekében folytatódó világjárványokkal fenyegetik az emberiséget, már kendőzetlenül mutatja a fájdalmas jövőt. A Föld egészét érintő, az emberi életet csírájában is kikezdő Chemtrail, 5-, 6-, 7 G frekvenci-ák és az emberi gének ember általi módosítása, a mesterséges intelligenciával kiegészülve együttesen a *Sötétséget* hozzák az Isten teremtette világra. A teljes

1 Tomás Garrigue Masaryk, Csehszlovákia első köztársasági elnöke A világforradalom 1914-1918 című, 1925-ben cseh nyelven megjelent könyvében – a titokban szervezkedők igazi szándékairól árulkodóan –, mérhetetlen ciniz-mussal az emberiség egységének megteremtésére tett kísérletnek nevezte a közel húszmillió áldozatot követelő első világháborús népir-tást.

2 Rácz Sándor, az 1956-os Nagy-budapesti Központi Munkástanács elnöke, a Magyarok Világszövetségének örökös tiszteletbeli elnöke, 2012-ben, a Magyarok VIII. Világkongresszusa keretében megtartott előadásában Marx Károly 1848-ban Londonban közzétett *Kommunista kiáltványát* az emberiség legnagyobb szervezett rablására szólító felhívásának nevezte, amely rablás a Szovjetunió létrehozásával vette kezdetét, és a kommunizmus bukását követő privatizációig tartott.

3 A Magyarok X. Világkongresszusa részletes vita után, 2021. augusztus 20-án elfogadott Zárónyilatkozata már címében is magáért beszél, ekként – A Szent Korona erejével: Harc a COVID-fasizmus ellen.

digitális rabszolgaság kialakításához már csak a digitális pénz általánossá és kötelezővé tétele hiányzik.

A Magyarok Világszövetsége szemléletében ez a végidőket idéző állapot két egymással szembenálló erkölcs életre-halára vívott harcának következménye, amely nem több mint négyezer, és nem kevesebb mint háromezer éve dül. Az Özönvíztől Babel tornyának építéséig számított évezredek a szkíták uralta világgént tartja számon a történetírás. Azon szkítákét, akiket mind az egyiptomiak, mind az évezredekkel későbbi görögök a világ legrégebbi nemzeteként ismertek el. Ez volt az a világ, amelyben az emberi viszonyokat a *szereket* uralta. Ez az a világ, amelyben a bűn alig létezett, hiszen a legnagyobb bűn a hazugság volt, lévén, hogy annál súlyosabb bűnök elképzelhetetlenek voltak. Ezt az erkölcsi rendet mintegy három és félezer évvel ezelőtt kikezdte egy másik erkölcsű világ, az érdekeknek alárendelt erkölcs világa. E második szerint érdekük érvényesítéséért a felek számára minden eszköz bevetése megengedetté vált. A hazugságtól, a lopáson, a rabláson, a gyilkosságon át a népirtásig. E két erkölcsi rend harcában a zászló szinte folyamatosan az utóbbinak állt. A viaskodás fő stációin – a szkíta világ utáni görög, majd az abból kinövő római civilizációtól napjaink *Pax Americana* világáig – a világ erkölcsi rendjének fokozatos leépülése érhető tetten. Úgy ítéljük meg, hogy ezt a zuhanást csakis a szkíta világ erkölcsének és értékeinek a helyreállítása állíthatja meg. A magyarság mai erkölcsi zuhanása, amely a nemzethalál árnyékát is elővetíti, nem független a világ erkölcsének leépülésétől, és csakis ezekkel az eszközökkel fékezhető meg. Ezért fordultunk szkíta eleink világa felé.

Segítette e folyamatot a Zürichben élt 1956-os menekült, *Dr. Borsos Lajos*, aki évtizedeken keresztül kutatta a 30-40.000 évvel ezelőtti világot uraló női istenek eltűnésének okait, mígnem 2016-ban, a Magyarok IX. Világkongresszusa munkálatain – ahol ő maga is előadó volt –, kutatásainak témáját is módosító, döntő felismerésre jutott. Ezt követően született meg az azóta elhunyt szerző paradigmaváltó erejű, német nyelvű könyve, amelynek címe: *Das Neue Testament, das Vermächtnis der Skythen*, vagyis: *Az Újszövetség, a szkíták hagyatéka*.

Amint az már a Magyarok Világkongresszusa életében bevett szokássá vált, ilyenkor számos, egyidejűleg zajló konferencia működik a cél irányában, idén is 8–10 konferenciára számíthatunk majd. Ezek között – mint mindig – lesz őstörténeti, a magyar nyelvnek és a magyar írásnak, a magyar nem-

zet testi és szellemi egészségének szentelt konferencia. De lesz az idén először a *pénznek* szentelt tanácskozás is, hiszen ott szerepel a Világkongresszus alcímében, hogy egy olyan új, más világot akarunk, amelyben a pénz kamatmentes, amelyben elengedik a teljesíthetlenné váló adósságokat, amelyben megtörténik az erőforrásoknak az egyes társadalmakon belüli újraosztása. Fontos, hogy e konferencia elnöke és társelnöke, *Drábik János* és *Varga István* közös elhatározással ezt a konferenciacímet választotta: *Tiszta pénzzel az új erkölcsért*. Az pedig kegyelmi ajándék, hogy az értekezlet alapvetése Jézus Urunkkal indít, aki eljövetelekor jubileumi évet is követelt kora emberisége számára⁴, azaz a fél évszázadonkénti adósságelengedést úgy, ahogy az akkor már évezredek óta szokás volt Egyiptomban és Sumér, azaz Magyar földön.

Az is nyilvánvalóvá vált, hogy a magyar nemzet *Élet vagy halál*⁵-viadala immár pusztán magyar nemzetünk kebelén belül nem vívható meg. Mi ehhez akkor is kevesek lennénk, ha a mai magyar nemzet és állama egy emberként fogna össze. Ki kellett tehát terjesztenünk kezdeményezésünket mindazon népek, nemzetek, országok és emberek irányába, akik hajlandók egymással a szkita értékek és erkölcsök érvényesítéséért velünk, magyarokkal összefogni.

Ezért döntött úgy az MVSZ Elnöksége és Küldöttgyűlése, hogy a ***Szkitákkal a Sötétség ellen*** címmel hívja össze a Magyarok XI. Világkongresszusát. Alcíme pedig: ***Egy új, más világot⁶ akarunk! Covid-, WHO-, 5 G- és kamatmenteset, adósságelengedést és újraosztást.***

2018-ban, a Magyarok Világszövetsége alapításának 80. évfordulóján üléselőrendkívüli Küldöttgyűlés üzenetet fogalmazott meg a világ magyarságához, Európához, a nagyvilághoz, valamint rokon népeinkhez. Ez utóbbiakat így szólította meg: „És ha nem hasonlít sem nyelvünk, sem alkatunk, sem bőrünk színe és akár hitünk sem, de mi mégis rokonok vagyunk, mert számunkra

fontosabb az **igazság**, mint a **jólét**,
fontosabb a **tisztesség**, mint a **siker**,
fontosabb a **méltányosság**, mint a **haladás**.”

⁴ Michael Hudson – ...and forgive them their debts: Lending, Foreclosure and Redemption from the Bronze Age Finance to the Jubilee Year (Tyranny of Debt) – A Financial Times szerint 2018 legjobb közgazdasági könyve.

⁵ Petőfi Sándor versének címe, amely a Magyarok IX. Világkongresszusának (2016) is címe lett.

⁶ Amikor 1823. november 3-án Temesváron megalkotta a nem-euklideszi geometriát, Bolyai János így fogalmazott: „A semmiből egy új, más világot teremtettem.”

Biztosak vagyunk, hogy sokan, nagyon sokan vannak, akik így élnek vagy így szeretnének élni. Sok nép és sok nemzet fiai, lányai ők. Nekünk, magyaroknak azonban többletfelelősségünk van, hiszen már 2012-ben megállapította és ki- mondta a Magyarok VIII. Világkongresszusa, amikor megfogalmazta és há- rom napon keresztül zajló 36 előadás egybevetése alapján elfogadta a Magyar Nemzet új meghatározását⁷, amelynek első érdemi mondata így fogalmaz: „A magyarság az a rejtélyes módon megmaradt nép, amely őrzi egy, a görög-ró- mai civilizáció előtti, jelentős civilizáció nyelvét...” – vagyis a szkíták nyelvét. Hívunk ezért mindenkit, aki részes akar lenni, hisz

Velünk a Jóisten!

Budapest, 2024. Boldog Özséb napjához igazodva

Patrubány Miklós István Ádám

⁷ A MAGYAR NEMZET – A nemzet új meghatározása, avagy a nemzet új, magyar meghatározása – A Magyarok VIII. Világkongresszusa I. – Budapest, 2012, ISBN 978-963-8810-8-1

Győri-Nagy Sándor

a magyar nyelv konferencia elnöke

Egy békeképes nyelvtudomány felé a Magyarok XI. Világkongresszusával

A magyar nyelv és kultúra *egyediségének, fenntarthatósági jelentőségének* meglát(tat)ását több tényező gátolja. Leginkább az a nyelvelmélet, amelyet egy terjeszkedő civilizáció talált ki nekünk, kijelölve helyünket térben és időben az alávetett másodrangúak közt. Azzal a pozitivista nyelvszemlélettel, amely *a nyelvet pusztá formának* tekinti, alapregiszterétől, a *hangoktól* elvitatva a jelentéshordozó képességet.

A nyelvek értelmét adó egészes jelentéstartományt, a kultúrát különválasztja a nyelvtől, alapvető hordozó, örökítő közegétől. Ám ez összetartozó két hatalmas jeltartományt együtt is elválasztja a harmadiktól, a szintén *végtelen teremtett környezettől*, melyet azok, mint *közös impulzusközegüket* képeznek le. *A nyelvek, kultúrák nem elsősorban egymással vannak kapcsolatban*, hanem *saját teremtés-szeletükkel*, amelyben és amelyből élnek. Ehhez a saját nyelv és kultúra a *teremtésbeli „használati utasítás”*¹.

Ezért nemcsak hamis, de háborús is minden tudományosnak mondott elmélet, mely a népek számára rendelt teremtés-szeleteket, a nyelveket és kultúrákat nem élettani egymáshoz rendeltségben vizsgálja, s köztük csak fölé- meg alárendeltségi viszonyokat, kölcsönzések kapcsolatokat ismer. Ezáltal a nemzetek, népek közt a békés együttműködés helyett a több szinten folyó nyelvi hadviselést állandósítja. Ez az a parázs, amelynek gyűlöletizzásából valós háborúk lángja kel ma is.

E háborús stratégia a nemzeti nyelvközösségeket is nyelvi polgárháborús állapotban tartja, s teszi kívülről manipulálhatóvá. A független elméletimportőrök a szaktudományos tabuikkal, dogmáikkal művelt és „műveletlen”, magas és „mély” változatok stigmáival szakemberek és laikusok táborára **szakítják**

¹ Prof. DDr. Sándor, Győri-Nagy: „Kultur ist die Gebrauchsanweisung für das jeweils gegebene Segment der Schöpfung. Das heißt, sie ist genauso geheiligt wie die Landschaft selber als Teil der Schöpfung”. St. 127. In: 14. Internationaler Kongress Renovabis. Kongressband „In Verantwortung für die Schöpfung”. Freising, 2010.

a társadalmakat, megfosztva az anyanyelvek és -kultúrák tulajdonosait a beszélés, a hozzáértés jogától, bár *minden „laikus” is anyanyelv-tulajdonos és mind valamilyen szakember, aki szakmája látásmódjával használja és élteti a nyelvet. A fenntarthatóság kiáltó szüksége* korában ideje egy *békeképes nyelv-elmélet* megalkotásának.

Győri-Nagy Sándor
nyelvész, kultúrókológus,
a MÖF elnöke, ny. tszv. egyet. doc.

Győri-Nagy Sándor

Békeképes nyelvtudományi fordulat a világmagyarságért

A világmagyarság és politikai nemzetképletünk

Nyelvészként sokakkal vallom, hogy a magyarság nyelvi-kulturális megmaradásának kereteit ma a trianon¹ óta legtágasabbra nyitott, gyakorolható politikai nemzetképlet határozza meg. A közelmúlt „realitásaihoz” képest „jobb realitás”, még ha nem is az eszményi, melyet múltismerő gondolkodóink joggal kérnek számon a mán a jövőnkért².

A politikai figyelemből jut – ha nem is mindenre kiterjedően kellő arányban és irányban – a magyarság hazai törzsökére, a Kárpát-medencei Külhon magyar kisebbségi tömbjeire, szórványaira, a kontinenseken sokfelé, sokféleképp létező magyar csoportokra, diaszpórákra. Már e felosztás szerint is valós a világmagyarság fogalom.

Nyelvtudományi nemzetképletünk

Látszólag van egy nyelvtudományi nemzetképletünk is, amelynek intézményszerkezete fedni látszik a fenti politikai nemzetképletet. Ismeretmerítő és ismeretadó csatornái valóban átjárják a magyarság honi törzsökét, körbehatnak a Kárpát-medencei Külhonban, átfogják a tömböket és szórványokat, de eljutnak a távoli földrészek diaszpóra-magyarságáig is. A jóakarát, a törekvés nem vitatható.

Nem vitathatók el a virtuális nemzetegyesítés keretei közt folyó, sokszálú gazdasági és egyéb hídépítés nyelvi-kulturális, tudati pozitívumai sem. A külügy,

1 A kisbetű nem helyesírási hiba. „Trianon” valóban tulajdonnév, ám az ott elkövetett közönséges bűn csak köz/önséges/szó: „trianon”. Ebben az értelemben vezetendő be az MTA szabályai szerinti *Magyar helyesírási szótár* 13. kiadásába!

2 A magyar nemzet. A nemzet új meghatározása, avagy a nemzet új, magyar meghatározása. Jövő a Szent Korona jegyében. *Nemzetstratégiai Konferencia*, 2012. augusztus 15–20. Kiadja a Magyarok Világszövetsége, Budapest, 2012.

a Nemzetpolitikai Államtitkárság, a résztvevő gazdasági és civil szervezetek, a testvértelepülési hálózat, az oktatási intézmények, magánszemélyek *valóságosan is visznek és hoznak nyelvi-kulturális impulzusokat*. Köszönet érte.

De mi mondható el *nyelvtudományi nemzetképletünk intézményrendszerének elméleti alapjairól és tartalmairól, amelyek a személyes emberi jóakaraton túl avagy innen, mögötte vagy alatta, netán ellenére is hatnak? Esetleg úgy, mint idáig az 1800-as évek második felétől, változatlanul? Meg-megújulva, de csupán újult erővel, ám meg nem változva?*

Vajon ezek a tartalmak legalább annyira *fedésben vannak-e a világmagyarság nyelv- és kultúraalkati lényegével, tagoltságával, hatókörnyezetével*, mint ez az intézményszerkezetről elmondható? Itt már *nagyobb a fedéshiány*. Sőt! *A hazai nyelvtudomány nyelvvideológiai, nyelvelméleti nyomvonala nem változott*. Ez hat a Külhóban, a világmagyarságban mindenütt!

Nyelvelmélet, magyar nyelvelmélet, a magyar nyelv elmélete

Ha nem is létezik a Saussure-i absztrakció értelmében „a nyelv”, léteznek nyelvek, amelyekből elvonható egy *nyelvelmélet*. Ez a maga *általánosságával* többé-kevésbé igaz lehet minden nyelvre, igazabb a nyelvek egyes csoportjaira, s tán meg is áll a *nyelvelméletet megalkotó nyelvi-kulturális térség nyelvesszményére*, ha annak teljes *valójára* nem is.

A „*kategóriák*” olyanok, mint a kamaszodó gyerekre vásárolt nadrág: újonnan hosszú, viselten kurta, s csak alig valameddig jó. Ha pl. azt mondom: „infinítívusz vagy „főnévi igenév”, a magyar a „*ni*” végződésre gondol. Ám ha azt hallja: „feltételes mód”, akkor meg arra, hogy „*na/-ná*”.

Csak tovább ne kérdezősködjünk sem egyik, sem a másik felől, mert össznépi bizonytalanságunk lepleződik le. Kiderül, hogy az „infinítív” (=lezáratlan, ragozatlan) megnevezésbe rejtett fogalom sem igaz. A *magyar főnévi igenév ui. ragozható*. Ragozzuk is: **szed-/-n-/-e·m// -e·d// -i·e// -ü·nk// -e·tek/-i·ük, -i·ök//, ill. hoz-/-n-/-o·m// -o·d// -i·a// -u·nk/-o·tok// -i·uk** (kell).

A magyar feltételes (jelen/jövő?) alak is csupán „*személyragozott főnévi igenév*”: **kér-/-n-/-é·k, -é·m // -é·l, -é·d// -e, -é// -é·nk// -é·tek/-é·nek, -é·k//, ill. ad-/-n-/-é·k/-á·k, -á·m// -á·l, -á·d// -a, -á// -á·nk/-á·tok// -á·nak, á·k**. Mi ebben

a különös? Nem is egy dolog. Főképp az, hogy egyik esetben sincs szó semmilyen ragról, csak hangjelentésekről.

A *tapadásjelentő „N”* hang a főnévi igenévi -ni végződésben is, a feltételes mód alanyos, tárgyas ragsorában is csak azt jelenti, hogy *nem az igető van ragozva*, mert ehhez a „n” a főnévi igenévi alapalakban egy teljes nyitottságot jelentő „i”-t, a feltételes módú alakokban egy *kisebb nyitottságot jelentő -e,-é,-a,-á* hangot köt hozzá. A tőjelentés így „nyitott” marad, csak a ragozem jelezte személy számára „*lehetőség, kötelesség*”.

Tény, hogy a *közmagyar anyanyelvtulajdonos* „nyelvtani értetlenkedései” nem a nyelvből, hanem a nyelvidegen nyelvelméletből fakadnak. Ezért is meg a *nyelvi béke* miatt is van szükség egy magyarok által, magyaroknak alkotott nyelvelméletre, melynek megalkotásába a *cselekvő tulajdonos, a birtokos* jogán hagyni kell beleszólni a közmagyart.

Anyanyelvelméletünkbe annyi közelítésnek kell beleférnie, ahány természetes elmével áldott magyar él a Földön. A Magyarok XI. Világkongresszusának magyar nyelv konferenciája ezért hoz össze szaknyelvést, más *szaktudományok modelljeit* az anyanyelv jobb feltárására kínáló nem-nyelvszektet és „közembereket”, akik valamelyik ipari műhelyből, kamion vezetőfülkéjéből érkeznek ide, hogy elmondják *gondolataikat, megérzéseiket* a közös kincsről³.

Véget vetni a nyelvészeti beháborúnak

1988-ban terjedelmes áttekintő tanulmányt közöltem az MTA Nyelvtudományi Intézetének „*Műhelymunkák*” c. folyóiratában német nyelven a trianon után kétnyelvű(sítő) viszonyok közé került Kárpát-medencei kisebbségekről⁴.

A zárórészben nem csak a hathatós segítségnyújtáshoz elengedhetetlen, *pon-tos kutatási térség- és tárgymeghatározást* hiányoltam. Azt is, hogy *nincs megfelelő nyelvtudományi arzenálunk*, s az akkori egynyelvű köznyelvstratégiák Kárpát-medence-szerte vakon gázolnak át a *többnyelvű viszonyok közt*

3 Ez a MAKK-osok (Magyar Anyanyelv- és Kultúra-tulajdonosok Közösségének) előadástömbje a konferencián. Remélem, a nekik kijáró tisztelet és szeretet övezi majd őket, mint minden jóindulatú, mások munkáját is becsülni tudó szaktudományos előadónkat.

4 Győri-Nagy Sándor: *Zur Ontogenese der dominanzwechselnden Minderheitenzweisprachigkeit im Karpatenbecken*. 81–99. In: *Műhelymunkák*, IV. szám, 1988. MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest.

élő közösségeken, s így ezek is a kogníciós hátrányokat, kultúra- és anyanyelv-vesztést okozó tényezők sorába lépnek.

A helyzet döntően ma se más, sem itt, sem Európában, sem a világban. Csak súlyosbodott azzal, hogy *a hatótényezők intenziválódtak, módosultak, a terrek tágultak és elmosódtak, míg nyelvszemléletünk, nyelvelméletünk, a gúny, a délibábozás, a dilettánszás, a gáncs maradt.*

A nyelv tartalma a kultúra

A pozitivista nyelvszemlélet „a nyelv” absztrakciójához nem társítja „a kultúra” fogalmát, még ezen elvont formában se, pedig „a nyelv” és „a kultúra” egyszerre abszurdum. Valóságosan csak „nyelvek”, és „kultúrák” vannak. Tapasztalati tény, hogy minden nyelvhez tartozik egy kultúra, s megfordítva: minden kultúrának van egy hozzá rendelt nyelve, sőt sokrétű nyelvezete.

A nyelvek értelmét adó egészes jelentéstartományt, a kultúrát különválasztják a nyelvtől, alapvető hordozó, örökítő közegétől. Ám e két hatalmas jeltartományt együtt is elválasztják a harmadiktól, a szintén végtelen teremtett környezettől, melyet azok, mint közös impulzusközegüket képezik le. A nyelvek így nem egymással vannak kapcsolatban, nem „szavak”, „tükrjelentések” kölcsönzésében merül ki „kapcsolatuk”. Saját teremtés-szeletük áll a fókuszukban, amelyben, amelyből élnek. Ehhez a saját nyelv és kultúra a teremtésbeli „használati utasítás”⁵.

A pozitivista szaknyelvészet csak „nyelvi tényeket”, megragadható nyelvi formákat ismer. Szövegekről, mondatokról, szavakról, szóelemekről (tövekről, képzőkről, jelekről), hangokról beszél. Ezeknek szövegszintű, mondatszintű, szószintű, szóelem szintű jelentéseket tulajdonít. A hangoktól még e csupasz formában is megtagadja a jelentést, mintha a semmiből lehetne valami.

Szól a pozitívizmus a nyelvi formákat működtető szabályokról is, bár a nyelvi szabályok nem láthatók, nem hallhatók, mint a „pozitív nyelvi formák”. Csupán kikövetkeztethetők, bár attól még valóságosak, s akár (f)elismertük

⁵ Prof. DDr. Sándor, Györi-Nagy: „Kultur ist die Gebrauchsanweisung für das jeweils gegebene Segment der Schöpfung. Das heißt, sie ist genauso geheiligt wie die Landschaft selber als Teil der Schöpfung”. St. 127. In: 14. Internationaler Kongress Renovabis. Kongressband „In Verantwortung für die Schöpfung”. Freising, 2010.

őket, akár nem, *igazak* is. Mint *a számok viszonyait rendező matematikai szabályok vagy az égitestek mozgását szabályzó kozmikus erők*.

S mert nem látható, mit ugrik át, itt *óriási ugrást enged meg magának a nyelv-elmélet*. S mindjárt *elkezd* rokonítani egymással *a különféle nyelveket*, nyelvcsaládokba, rokonsági skálákba rendezni őket, noha mindenki tudja, hogy *a világon egyetlen nyelv sincs, amelyről mindent tudnánk*.

Ennek az oka épp a fenti „nagy ugrás”, amellyel a lingvisztika azt ugorja át, ami a legdőntőbb: *az illető nyelvészhez tartozó kultúraegészt!* Ez jelenik meg a hangjelentésekben, a gyökszintek sajátos jelentésformáiban, a nyelvenként eltérő szerepű szóelem- és szójelentésekben, a mondat- és szövegjelentések más és más rendezettségében.

Épp a nyelvek (kultúra)tartalmaiból, mozgatóerői mélyéről sugárzik a minde-nütt más „világlátás”⁶. Ez *nem a nyelv világlátása*, hanem az illető nyelvhez tartozó műveltségé. Ezért van, hogy egyes nyelvek úgy tudják: „*van fejlődés*”, ám nem a „*fej*” felé való elmozdulásra gondolnak, hanem valamiféle kibontakozásra, kivakaródzásra, valamitől való mentesülésre, továbblépésre⁷! A „*fej felé tartók*” mi voltunk, az eurázsiai *optimumtérsegek* bőségkultúrái, *utóbbiak az indoeurópaiak, a szűkös ökológiai térségek* történelmi hátterével.

A kultúra forrása a Teremtés-szelet

Az ökológiai szaktudomány is egymáshoz rendel „*biosz*”-t (életet) és „*bio-top*”-ot (életteret). Ezzel tapasztalati alapon ismeri el a tudományos tényt, hogy az életnek területre van szüksége. A magyar műveltségű embert anyanyelve **tér-/ter-...** gyöklánca is elvezeti ezen összefüggés belátásához. Ám míg a szaktudomány itt megáll, a magyart tovább vezeti anyanyelve. A **tér** > **terem** így folytatódik: **terem/t** > **Terem/t/ő**.

A németnek külön *szakrális teremtésigéje* van (**schöpfen**), s ebből mintegy egymástól függetlenül ágazik ki a teremtés (**Schöpfung**) meg a Teremtő (**Schöpfer**), ill. a teremtmény (**Geschöpf**) jelentésű főnév. A „tér”-nek (**Raum, Fläche**) nincs köze a „**termés**”-hez (Frucht, Ertrag). Itt tehát nem rajzolható

6 Németül „Weltansicht”. Lásd: Weisgerber, Leo: *Grundzüge der inhaltsbezogenen Grammatik*. Düsseldorf, 1962.

7 Lásd: az „Entwicklung/Fortschritt/progressio”-hívó kultúrákat!

meg egy egyenes vonalú, megszakítatlan gyökhíd, csak egy *háromágú* „gyök-villa” a szakralitás körében mozgó igétől a belőle képzett három főnév felé.

A magyarban egy megszakítatlan, egyenes gyökhíd van: tér ↔ terem ↔ terem/t ↔ Terem/t/ő. Ha ide már be sem illesztjük a *Teremtés, teremtmény* szavakat, akkor is egy egészes gyökjelentéssorunk van a *tértől a Teremtő-ig*, avagy vissza: a *Teremtőtől a teremteni, majd a teremni* igéken át egész a *termő térig*. Azaz a magyar nyelv pontosan rögzít két *szakrális kultúrüzenetet*: a termő tér, a ránk bízott Teremtés-szelet azért szent, mert a Teremtő van a *híd* (a *hit!*) másik végén. Ugyanez vissza is: ha a *Teremtőtől van*, akkor a *termő tér is szent*.

Mivel az élettermő teret lakó és művelő közösség kultúrájának forrása a hazául szolgáló Teremtés-szelet, az mint *tájéllandó hat* a tájlakó emberi közösség egymást követő nemzedékeinek kultúrájára, határozza meg műveltsége jellegét és nyelvének tartalmait, viszonylatait, viszonyulásait. Ez a *hatótér* a magyarban a *határ*, de csak addig tart, ahol már *mások hatótere* kezdődik, mert ott a *határ*(vonal)!

Az egészes nyelvemléti fordulat iránymutatásai

Az új nyelvtudományi keretek megengedik, hogy figyelmünk egy sor konkrét feladatterületre irányuljon. Ilyenek:

a) „Különösen ellenállónak” vélt *tömörítő nyelvalkatunk* sérülési esélyeinek feltárása *történelmi és jelenkori érintkezési övezeteinkben* azáltal, hogy megbomlanak *érintkező közösségeink* kultúrávátozatainak *nyelvezeti forrás- és védőkódrendszerei*⁹ (*tájéllandó elhagyása, idegen-betelepülés, népzeneink, népdalaink, néptáncaink, népmeséink, tájnyelveink elfelejtése, kódáthatások gyengülése*)

b) Nyelvkörnyezeti hatótényezők kedvező/ártó érvényesülésének folyamatos értékelése

c) Anyanyelvi közösségünk belső békéjének következetes őrzése

d) Törekvés a jóindulatú, együttműködő, *érintkezés-környezeti külbéke* biztosítására

e) A *nyelvi-kulturális tisztánlátás elősegítése* *ittthon* az MVSZ konstruktív jelenlétével közéletben, nevelésben, felsőoktatásban, tudományban, politiká-

8 A *tájéllandó* fogalmát lásd: Győri-Nagy Sándor: Kultúrokológia, MÖF-EKI, Kiskunmajsa, 2013:37.

9 Különösen GYNS, 2013:36-51. A *műveltségi jelrendszerek szerepe a kultúra öröklésében* c. fejezet.

ban, különösen olyan, *népesedési fenntarthatóságunkat* alapjaiban meghatározó *főterületeken*.

A nemek teremtett szakralitása

A világlátás-exportőrök és importőrök nyomán tudjuk úgy máig, hogy az emberiség régmúltjában Nő-Istenséget imádtak (matriarchátus), majd férfi-istenek kerültek uralomra (patriarchátus). Ezt mások *kultúráinak vizuális nyelvezeti* példáira alapozzák. A *Willendorfi Vénusz 20-30000 éves termékenység-szobrára*, Nőisten tenyerén hordozott egyiptomi fáraók ábrázolása-ira. Pedig meríthetnénk *régebbre visszanyúló forrásból is, mint amilyenek a mi nyelvünk szakrális jelentéskódjai*.

A fenti *pozitivista fejlődélmélet* olyan tudományosan hangzik, mint a pozitivista nyelvelmélet, csak *ez sem a mi világképünk*. A magyar kultúrának is vannak *szakrális női*, akiket értékelhetnénk a nyugati fejlődéseszme „Nőisten-ség”-ének, hisz volt *„Babbánk”*, bár ő nem „fejlődött” férfiestenné, hanem *maradt Nagyasszony, Boldogasszony-Anyánk, Babba-Mária* vagy egyszerűen *Mária*, az isteni Emberfiát szülő *Szentasszony*.

Ugyanakkor volt, van minden magyar férfinak *„babája”*, aki személyes mellénk-rendeltségében *virágunk, rózsánk, kedvesünk, szerelmünk, férfilétünk értelme. Anyja gyermekeinknek, akik piciny korukban ugyancsak babák. Bába*(asszony) segíti őket világra. E gyökök egy *kifejthetetlen, megfejthetetlen nőtítünk*, összetett termékenység-kódunk hordozói. A többi is lehetőséget, *tudást, tér- és időbeli sűrítettséget, fülhalmazást, eztán kibomló, élettani jelentőségű potenciát* jelentő gyökcsoportunk tagja¹⁰.

Ám ettől a magyar kultúra régmúltjában *nem volt matriarchátus. A nyelvünk tudna róla. Ahogy patriarchátus se. Erről sincs nyelvi örökségünk. A nemek viszonyát a vonatkozó nyelvi kódok szerint magyaros mellérendeltség, létfeladatonként váltakozó hierarchia* jellemezte. *Műveltségünk nem nőközpontú, hanem életközpontú* volt, ahogy ma. Nyelvünkben ezért *„főnév” és „ige” a „nő”*, mert a magyar műveltség tudta, tudja és örökíti más nyelveze-teiben is, hogy a *nőtől nő, nővekszik az élet! Azaz a nő szakrális teremtmény. Nem azért, mert nő, csak mert és amíg a szent életet szolgálja.*

10 Győri-Nagy Sándor: *Környezeti kommunikáció*. MÖF-EKI, Kiskunmajsa, 2010. 72–73.

Persze a másik *szakrális emberváltozathoz, a férfihoz rendelve. Így nő és -né, így nevelhet* gyermeket, ezért kerülhet mellé férfinév, s alkothatnak ketten népet. A férfival *páros személyiséggé tapadva¹¹ válik anyává*, így lehet *anynyi* gyermeke, amennyit emberminőségűvé nevelhet, szeretetével *ajnároz, ajkaival kényeztet, enyeleg* velük és férjével, hogy tapadjanak hozzája, mint az *enyv*hez, s *inthesse* őket a jóra *olyan* óvó szavakkal, hogy *ej, ejnye!*

Ugyane gyök „*m*”-es *változatai* is (a n)öt nevezik meg *Emese ősanya* nevünkkel, ez van az *Emőke* névben, hisz mind *emlőn* nevelődtünk, *emlőkön gyakoroltuk az anyanyelvi hangok formáló izmait, emlőérzeteken ámultunk* álomba a *szerető anyahangok* simogatásától, még ha erre felnőttként nem is *emlékszünk*¹².

Ugyanez a *tápláló anya* mutatott nekünk közelre és távolra is az *em-/am-*gyökökkel, hogy lábra kelve még mi mindenre kell emberként rátapadnunk. S egészen messze, az egekig is mutatott e gyök *im*-változatával, hogy ki is az, akihez *imádkozhatunk* hálából és reménységből. S a kétnemű emberből a *fér-fifajta* merrefelé kell induljon, ha *Jót* akar.

Férjje kell váljon, páros emberré – mutatja „*j*” tapadóhangja –, aki meg*fér* egy nővel, a családdal, *fúr-farag*, dolgozik, szeretetből *verejt*eket ont, de *ver* is, ha muszáj, mert az életet valakinek meg kell védeni, s aki ezt elfelejti, azt irányban kell *tartani*, vagy a számára egyedül érthető módon irányba *terelni*. Vállalnia kell, hogy *uralja* a rábízottakat, *felelős hatalmat* gyakoroljon. Nem véletlen lett *fáraó* belőle Egyiptomban. Nem lehet tőle távol a *verés*, a *virgács*, végveszélyben a *vérontás* (az ellenségé, a magáé). *Virágozni* azok a kultúrák tudnak, amelyek megszülik, emberré nevelik s *védik* utódaikat.

Ím(e), ima, imádkozni

A magyar nyelv életközpontú kultúraüzeneteit lehetetlen megfogni a pozitívista nyelvészet elméleti keretei közt. A *szóalak* fontos, de a fogalmi pontos-sághoz nem elég, ha tudom a *szófaját* vagy a *szótári jelentést*. A német „*beten*”

11 A *n/ny* a hangképzési érzetháló kettős, *M/N* origójának egyik, *természetes tapadás-jelentésű* ága. Lásd: 11–12. Györi-Nagy Sándor: *A nyelvészet mint szervességtudomány*. 2–15. In: *Kétnyelvűség, Pszicholingva*, Szada, 1999. VI. évf., 2. szám.

12 Lásd 157–158. Györi-Nagy Sándor: *Kultúrjelentések nyelviesülése: a hang és az érzet, a gyök és a képzet*. Vas Megye Önkormányzatának „*Életünk*” c. irodalmi, művészeti és kritikai folyóirata, „*CZF-szám*”. 2011/3–4. 152–173.

ige csak *szótárilag azonos a magyar „imádkozni”* igével. A „beten” cselekvő szemléletű, a német *műveli, csinálja* az imát. *Teszi* ezt nyilván abban a reményben, hogy az Isten teljesíti, hisz gyöke szerint a **beten** is kérés (**Bitte/bitten**). Az „imádni valakit” (tárgyas irányultság) kifejezésére külön *irányjelentésű igekötő* kell: „**anbeten**”.

Az „**imádkozni**”-ban is van *irányjelentésű szórészlet*, az „**im-**”. Ez nem csak *mondatértékű, önálló gyökszó: Ím(e)!* Szójelentése *magában is emelkedett, szakrális*. Gondoljunk csak szerepére az eukarisztiában: „**Íme az Isten Báránnya!**” Az Isten felé mutat irányt. Ezért alkot *egyetlen hatalmas, szakrális jelentéscsaládot* e gyökkel az összes „*tápláló/táplálás*” szójelentést származtató gyökünk, mint fönt: **Emese, emse, emlő/enni...**

A német **an-** *ráirányulás-jelentését* is hordozza **im-** gyökünk. *Ezt erősíti fel a sokrétű tapadásjelentésű „-d-”* gyökhang „**imád**” igénkben. Ehhez kapcsolódik egy nem minden nyelvben létező képzőelem, a visszaható **-koz-/-köz-**. Ez nem mást jelent, mint hogy az ima „*elvégzése*” e visszaható ige szerint vissza is hat a magyarra!

Végül megemlítem *gyöknyelvészetünk* egyik hibáját, *magánhangzóink jelentéstani fontosságának alábecsülését*, mivel ez gátolja, hogy teljes jelentőségében fölismerjük a *magyar nyelv zenei¹³ főszabályát*. Lássuk, mit is tudnak „**imádkozni**” igénk magánhangzói! Ahogy az életben is *a férfi a nővel*, úgy a nyelvben *mássalhangzók a magánhangzók*! Mit is adnak ez utóbbiak *artikulációs érzetjelentéseikkel* e szónak?

A hangjelentés tan szerint az „**i/i**” hang jelentéstani lényege *a tér, a szemlélő figyelem (ki)nyitása*, annak jelzése, hogy *valamiből van még valam(ennyi)*, *nem lezárt dolog* a szemlélet tárgya! Ezért „**i**” az **im-** gyök legmesszebbre utaló magánhangzója.

Az „**-ád-**”-ban az „**á**” megőrzi a „*nyitottság*” hangjelentést, és egészen az **im/ád-** „**-d-**” jelezte tárgyáig viszi. Hogy „*az imádás célba ér*”, jelzi a „**k**” megakadáshang. Innen *valami visszatérhet*. Erre az „**-o-**” *ajakkerekítő hang* a bizonyosság. És ismét a **zen-** lélekhangja. Hogy mi tér vissza ránk az imá(dat)ból,

13 Ehhez lásd a **zen-** gyök összetevőinek jelentőségét (GYNS, 2011:172) és a vele szoros gyökcsaládi kapcsolatban álló **szér-**gyökháló szerteágazását a magyarban (GYNS, 2010:38–41).

az a helyesen *cselekvő remény* dolga. Rajtunk múlik. Mert egyébként „*Velünk a Jóisten*”¹⁴!”

PÁLYAÍV

Győri-Nagy Sándor

Nagy Sándorként születtem 1950-ben a kiskunsági tanyavilágban. Szép beszédű, Isten-hívó parasztemberek közt tanultam egyszerre édesapám szögedi, és édesanyám dorozsmai nyelvjárását. Németet az NDK-ban, oroszot az egyetemen tanultam, kultúravallatásra alkalmas szinten. Zalában középiskolában tanítottam nyugati magyar tájszólásban nevelődött gimnazistákat. Győrről lettem Győri-Nagy Sándor nyelvpár-két-nyelvűségi és kétnyelvű gyermeknyelvi kutatásaimmal.

Dolgoztam a „Marx Károly” Közgazdaságtudományi Egyetem Nyelvi Intézetében, majd az MTA Nyelvtudományi Intézetében is. A Károli Egyetem kitérője után legfőbb munkahelyem a gödöllői Szent István Egyetem volt, ahol két folyóiratot adtam ki, tanszéket alapítottam. Tanítottam a „Kultúrokológia” és a „Környezeti kommunikáció” nevű tárgyaimat. Tudományos fokozatot a Pécsi Egyetem Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Iskolájában szereztem. Több könyv, kb. 300 cikk és tanulmány szerzője vagyok. Legfontosabb szerzeményemnek mégis Isten ajándékát, családomat tekintem. Feleséggel három gyermek szülei, 8 unoka nagyszülei és 2 dédunoka boldog dédei vagyunk.

14 Patrubby Miklós MVSZ-elnök levélben szokásos, szép biztatása.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTVÉNYE

A magyar nyelv és kultúra *egyediségének, fenntarthatósági jelentőségének* meglát(tat)ását több tényező gátolja. Leginkább az a nyelvelmélet, amelyet egy terjeszkedő civilizáció talált ki nekünk, kijelölve helyünket térben és időben az alávetett másodrangúak közt. Azzal a pozitivista nyelvszemlélettel, amely *a nyelvet pusztá formának* tekinti, alapregiszterétől, a *hangoktól* elvitatva a jelentéshordozó képességet.

A nyelvek értelmét adó egészes *jelentéstartományt, a kultúrát* különválasztja a nyelvtől, alapvető hordozó, örökítő közegétől. Ám ez összetartozó két hatalmas jelentéstartományt együtt is elválasztja a harmadiktól, a szintén *végtelen teremtett környezettől*, melyet azok mint közös impulzusközegüket képeznek le. *A nyelvek, kultúrák nem elsősorban egymással vannak kapcsolatban, hanem saját teremtés-szeletükkel*, amelyben és amelyből élnek. Ehhez a saját nyelv és kultúra a *teremtésbeli „használati utasítás”*.

Ezért nemcsak hamis, de háborús is minden tudományosnak mondott elmélet, mely a népek számára rendelt *teremtés-szeleteket, a nyelveket és kultúrákat nem élettani egymáshoz rendeltségben vizsgálja*, s köztük csak *főlé- meg alárendeltségi viszonyokat, kölcsönzéses kapcsolatokat* ismer. Ezáltal a nemzetek, népek közt a *békés együttműködés helyett a több szinten folyó nyelvi hadviselést* állandósítja. Ez az a parázs, amelynek gyűlöletizzásából valós háborúk lángja kel ma is.

E háborús stratégia a nemzeti nyelvközösségeket is nyelvi *polgárháborús állapotban tartja*, s teszi *kívülről manipulálhatóvá*. A független elméletimportőrök a **szaktudományos** tabuikkal, dogmáikkal művelt és „műveletlen”, magas és „mély” változatok stigmáival szakemberek és laikusok táborára **szakítják** a társadalmakat, megfosztva az anyanyelvek és -kultúrák tulajdonosait a beleszólás, a hozzáértés jogától, bár minden „*laikus*” is *anyanyelv-tulajdonos*, és mind *valamilyen szakember*, aki *szakmája látásmódjával használja és élteti a nyelvet*. A *fenntarthatóság kiáltó szüksége* korában ideje egy *békeképes nyelv-elmélet* megalkotásának.

Kapcsolat: gynagys@t-online.hu

Sántha Attila

A nyelvjárások felettébb szükséges voltáról

Nálunk nemcsak a népmesehős megy világgá, hanem mindenki. Az is, aki csak szakmát tanulni megy faluról a szomszédvárosba, vagy gimnáziumba, egyetemre, még messzebb. Ám elég ma már csak valamelyik gyárba dolgozni menni ahhoz, hogy „idegenbe” kerüljünk. Oda, ahol beszédünk lejtéséből, szavaink ejtéséből, mondatfűzésünkből stb. azonnal feltűnik másoknak, hogy „máshova valósiak” vagyunk. S mi, hogy ne legyünk gúny, csipkelődés, évődés tárgyai, azonnal „alkalmazkodni” kezdünk. Mi – székelyek – erre azt mondjuk, hogy az illető „kitöri a nyelvit”, értsd: megerőszakolja azt. Ez gyakran olyan jól sikerül, hogy röstelni kezdjük a gyökereinket.

Erre a hivatalos nyelvpolitika is rátett egy lapáttal a múlt században (és a jelenlegiben is). Trianon egyik legátkosabb következménye az volt, hogy a nyelvi egységet is demonstrálni kellett, azt, hogy mind ugyanazt a nyelvet beszéljük. Ez így is van, viszont ennek értelmében irtani kezdték mindazt, ami eltért a közmagyartól, s ami a nyelv ízét, savát-borsát adta, vagy csak egyszerűen változatosságát mutatta. Így történhet meg még ma is az, hogy a helyi mércével tökéletesen beszélő székely gyermek bekerül az óvodába, az első nap végén hazajön, és kijavítja a szüleit, hogy nem azt mondjuk, „*mü es*”, hanem „*mi is*” – így tanította az óvónéni. A gyermek pedig ezzel máris kezd elidegenedni szüleitől és a székelységtől.

Az alábbiakban négy szösszenettel próbálom a nyelvjárás megőrzésének fontosságát érzékeltetni.

Levél az MTA helyesírási bizottsághoz

Mü kézdii keresztények s újságírók s írók alázatosan és töredelmes szüből akarók Nagyságtoknak s Szentségteknek nyomorúságos életünket jelenteni.

Münekünk az életünk hasonló az oktalan barmokhoz, kik soha az Istent dicsírni nem tudják a saját székükben, hanem csak az oktalanságban élnek.

Ezért Kendtek a hibások, még csak Kézdiszékünk vagy Kézdivásárhelyünk nevét sem hagyják nekünk nyugodtan leírni, azt, hogy kézdiiiek vagyunk, mert a helyesírást-ellenőrző jó vastag pirossal aláhúzza. Mondják Kendtek, mit vétettünk mü, hogy így bánnak velünk? Métt kellett az isteni elrendeltetéssel

szembemenően szabályozni a nyelvet? Métt kellett azt mondani az AkH. 175/b. pontjában, hogy „a több elemből álló magyar nyelvű helységneveket, valamint általában a helység-részneveket” kis kezdőbetűvel írjuk (ez még hagyján), és „az i-re végződő ilyen nevek i-képzős származékának végén csak egy i-t írunk”? (Ez más nem hagyján.)

Hát normálisak Kendtek? Mű az ősidők óta kézdiieknek tudjuk magunkot (két i-vel), s most Kendtek jónak, s egy ilyen büh bekezdéssel bezgetnek münköt?

Mű ezt tovább nem bírjuk. Még a Ceaușescu-érában es jobb volt, mert Tîrgu Secuiesc-it kellett írni a lapokban, de ezt nem tettük, hanem körülírtuk, hogy „a vargavárosiak” vagy „a felsőháromszékiek”, s nem veszekedtünk ezen. Aztán jött a változás, már újra meg lehetett adni magyarul a helyneveinket, de nem volt az az újságíró vagy szerkesztő, aki le tudta volna írni, hogy éljen Eduárd, vagy hogy mű kézdiék vagyunk (egy i-vel). Ki es törött volna először a nyelvünk, aztán a kezünk. Ezért folytattuk a korábbi körülírásokat – jöttek es a megjegyzések az olvasók részéről, hogy „halló, véget ért a kommunizmus, írják'sza le izibe azt, hogy kézdii”.

Hát mit tehattünk: leírtuk, de a helyesírási szabályok szerint, kézdiéként. Na, csak ekkor tört ki a ribillió! Epés megjegyzések öntötték el a szerkesztőséget, hogy nem ismerjük a földrajzot, mert a szászkézdiék a kézdiék, mű pedig kézdiiek. Egyesek megkérdezték, tudunk-e magyarul, mert úgy néz ki, hogy nem. Mások már azt boncolgatták, hogy eiszen az Istenben sem hiszünk, ha ilyen disznóságra képesek vagyunk. Merthogy – valljuk be férfiasan – ez tényleg disznóság. Nem volt mit tennünk, közhírré tettük, hogy mű mossuk kezeinket. Most nem mondom el, hova küldték sokan Kendteket, a visszafogottabbak csak annyit közöltek, hogy pont olyan magyarok vagyunk mű es, mint Kendtek, a hevesebb vérmérsékletűek pedig egyenesen azt mondták, „ha tükünköt, mű es tükököt”, s követelték a magyar helyesírási szabályzattól való elszakadást, egyesek már új, kézdiszéki helyesírás kidolgozását fontolgatták.

Mit volt mit tennünk: szembementünk Kendtekkal, és leírtuk azt, hogy kézdii. De bár ne tettük volna. Merthogy közben beérett székünkön es a Kendtek lélekromboló politikája, mely a nyelvjárásokat irtotta (tudjuk, ma már nem, de eső után köpenyeg). Ránkszabadultak a magyartanárok hordái, hogy a helyesírási szabályzat szent, és tartsuk be. Így kezdődött egy polgárháború, amely mai napig tart – mű pedig lassan úgy érezzük magunkot, mint szegény csángó szabófalviak 1671-ben, kik pont ezekkel a szavakkal kezdték levelüket a Hitterjesztési Szent Kongregáció érsekeihez, mint most mű. Csak azt mondják meg, miben különbözik az ő helyzetük a miénktől? Merthogy azzal utasították el az ő kérésüket, hogy az Általános Jó, a Katolikus Anyaszentegyház érdekében kell olasz papocskákat hallgatniuk. Miben érezzük másként mű most magunkot,

mint a szabófalviak, akik ezt írták: „*Alázatosan könyörgünk annak okáért az Szent Gyülekezetnek és Nagyságtoknak, tekéntszen Nagyságtok az Christus Jésus szent halálának érdemeire, s viseljen istenesen gondot az mű szegény bűnös lelkünkre, hogy mű is idvözülhessünk, mert inkább megcselekedjük azt, hogy az oláhok szkizmájára állunk és az ő püspököktől hallgatunk, mert nem lelkipásztorok, hanem lélekvesztők és kárhoztatók, hogynem mű soha őket acceptáljuk?*”

Zárjuk hát sorainkat a szabófalvi levél befejezésével: „Az Szent Gyülekezettől és Nagyságtoktól jó és kegyelmes választ várunk, mint szentséges atyánktól.”

Szelebudri

A *szeleburdi* az egyelőre csak interneten elérhető *Új magyar etimológiai szótár (ÚESzWeb)* szerint játszi szóalkotással keletkezett összetett szó, amelynek előtagja a szél szavunk ’meggondolatlan, szeles; szellelbélelt’ jelentésköréhez tartozik, az utótag pedig származékszónak tűnik, és összefügghet a *bumfordi*, *lecsperti* stb. utótagjaival. A *szeleverdi*, *szelepurdó*, *szelevárgyi* változatok valószínűleg népetimológián alapulnak.

Az alábbiakban kísérletet teszek a *burdi* utótag megfejtésére.

Kezdjük egy kicsit távolabbról. A Román Akadémia iasi-i fiókja „A. Philippi-de” Román Filológiai Intézetének a moldvai személynévi eredetű helyneveket feltérképező monumentális kötete (TTRM)¹ foglalozik a Bákó és Vaslui megyék határán fekvő Burdusaci (magyarul ejtsd: Burduszác(sj)) falu nevének eredetével. A szerkesztők azt mondják, hogy feltehetően a magyar *Bodriszak*’a göndör hajúak parcellája, része’ lehetett az elsődleges névforma. Ezen eredeztetés a moldvai magyar tájnyelv, azon belül a sziszegő (helyi szóval szöszske) nyelvjárások alapos ismeretéről tanúskodik, hisz csángó ismerőseim szerint a *bodros* szó *bodris* változatának realizációját, a *bodriszt* mai napig használják például a keptár (bundából készült, kidíszített lájbi) báránybórból készült nyaki részének megnevezésére. A *Bodriszak* pedig nem egyéb, mint a *Bodros*, *Bodris* névi vagy ragadványnevi családhoz tartozó személyek faluja, ahol a szóvégi -(a)k a többes szám jele. Csángó jellegzetesség az is, hogy a *bodrisz*-hoz nem az elvárt -ok, hanem az -ak kapcsolódik, a forrófalvi Istók Ágnes például így beszél: „üőszvelesszet szedtek mennek, s aztān tjlbe akkor ö... *szabadak* voltak” (értsd: ősszel ősszest /az összesen, mármint a nők/ szedni /betakarítani/ mentek, s aztān télbe akkor szabadok voltak). A magyar *Bodriszak*-ból a románban azért

¹ Tezaurul toponimical României. Moldova – TTRM –, Volumul II: Micdicționar toponimical Moldovei /structuralșietimologic/ Partea 1: Toponimepersonale, Iași, Editura Universității „Al.I.Cuza”, 2014

jelent meg a *csj* végződés, mert még egy -i többesszámjelt hozzátettek a szóhoz, nem lévén tisztában azzal, hogy a Bodriszak már maga többesszámban van (ak >*csj* hangváltozásra lásd román *soc*, ejtsd szok 'bodzafa' – *soci*, ejtsd szocsj 'bodzafák'.)

Ugyanakkor magyarázatot kíván egy másik mozzanat is, amelyre a TTRM nem tér ki. Miként lesz a feltételezett magyar Bodriszak *dr*-je a mai *rd*-vé (Burdusaci)? Erre kerestem párhuzamokat, mely vizsgálódás során eljutottam a szeleburdi szóhoz.

Úgy rémlett nekem, hogy gyermekkoromban a szüleim nem szeleburdinak, hanem szelebudrinak neveztek, ha szeleskedtem. Beszélgetni kezdek idős kézdivásárhelyiekkel, ők is szelebudrit mondanak a beszéd hevében. Ezen formának történeti említései is vannak. A Brassói Lapok 1932-es évfolyama közli folytatásokban egy *Orbók Attila* nevű, székely származású szerző *A párizsi leány* című regényét, ebben háromszor is így fordul elő, tévedés lehetősége kizárva (1932/78., 79., 82. lapszámok).

A *szelebudri* alak található *Lőrinczy György* felvidéki írónak a *Párizs illata* című novellájában (Pásztortűz 1933/2–3, 38.), a Herkules nevű, Budapesten megjelenő „testgyakorlati közlöny” egyik sporttudósításában (1902/10. szám, 77.), valamint a székely *Szente B. Levente: Szellő* című gyermekversében (Romániai Magyar Szó, 2005. április 5.). *Szente B. Levente* érdeklődésemre elmondta, hogy Székelykeresztúron használják így a szót, de gyermekkorában Böződön is hallotta.

Ha ezt a *szelebudri* formát vesszük elsődlegesnek, akkor egy meglepően egyszerű etimológiát kapunk: a *szelebudri* olyan szeles, hirtelenkedő, hebehurgya személy, akinek attól bodros, bodris, budris, bodri, budri a haja, hogy a szél összekócolta... Az ilyen személy fut, mint a szél, szökik ide, szökik oda, semmit nem tud rendesen végigcsinálni. Képes beszéd ez a javából.

Baktökű bakszászok és bakmagyarok

Van nekem egy jóbarátom, a moldvai (klézsei) *Duma András*, csángó ember, vele beszélgetve a magyar nyelv párszáz évvel ezelőtti állapotát szoktam megtagasztalni. Most éppen a brassói szakiskolás koráról mesél, hogy az 1970-es évek elején szász ismerősei között voltak jóraivaló, ügyes emberek, s másfajták is, de mind baktökűek.

Ingatom a fejemet a telefonon keresztül, hogy én ezt nem értem, jó-e ez vagy rossz. Szokásos módon lekap a lábamról, hogy még magyarul sem tudok-e, s ráadásul székelynek tartom magam. Aztán elkezd magyarázni, hogy a baktökű

az féltökű, ivartalan, a bakkecske is csak szökdösik az év jórészében a suta körül, de nem sok eredménnyel, ügködéséből gida nem lesz. Bezzeg ősszel megtökösödik, az is elég, ha csak reanéz a sutára (ahogy náluk nevezik a nóstényt).

Lehet benne valami, a bakkecskéről nem sok jót őriztek meg a mondásaink. Szökik, mint a bakkecske, mondják nálunk a lelkes táncosra, akinek botfüle és botlába van. Na meg a fiatal menyecske körül forgolódó, a tettek mezejére lépni képtelen öregembert is bakkecskének nevezik. A bakugrás sem valami ügyes mozdulat, nem beszélve a baklövésről, amelyik éppenséggel szarvashibát jelent. A kecskék nemi életéhez értő ismerőseim mondták el, hogy a bakok bár egész évben képesek fedezni, csak ősszel megfelelő a spermájuk (vagy ahogy Csángóföldön mondják: töpéncs) minősége.

Azért mégis visszakérdezek a szászokra, habár most már derengeni kezd, miről van szó.

Jön is a válasz: a szászok azért baktökűek, mert csak egy-két gyermekük van, eiszen azért, mert valami baj van a töpéncsükkel, mint a bakkecskének téltől őszig.

Márpedig a székelyeknél ezelőtt hatvan-hetven évvel (legalábbis nálunk, Kézdiszéken), a csángóknál ezelőtt tíz évvel még a nagycsalád dívott, nem csoda hát, ha lenézték a bakszászokat. Szerencsére az emberi tudás irtózatosságtárházában, a Facebook-on kiderül, hogy székely nemzettársaim közül egyesek pontosan tudják még ma is, miért bakszász a román államelnök: azért, mert gyermektelen. Az egyik kommentelő védelmébe veszi, mondván: „nekem sincs gyermekem 42 évesen. Akkor én mi vagyok? Bakszékely? Bakmagyar?”.

Utánakeresvén azt láttam, hogy 1874-ben még mindenki tudja, honnan is fúj a szél, ugyanis Az Üstökös nevű élclapban így beszélgetnek:

„Isztrikucz: Csak arra vagyok kíváncsi, hogy ugyan mi lesz abban a híres könyvben?”

Naszalmicseszku: Hát úgy hallottam, hogy az egész azon kérdés megfejtése körül forog: Hogyan egyeztethető össze a Zweikindersystemával a bakszász nevezet?”

(A Zweikindersystem – kétgyermekes rendszer – annak a filozófiája, hogy maximum két utód nemzésével lehet a társadalom jólétét elérni, ha több gyermek születik, a vagyonok felaprózódnak, és a növekvő gazdaság sem tudja eltartani az egyre több éhes száját. Sajnos a 19. században már nemcsak a szászok használták a rendszert, hanem a magyarok is, egykezés néven.)

A bak 'ivartalan' jelentésére számos példát találunk. A legendás székely nyelvtudor, *Bak Bardóczi Anikó* lánya, *Székely Bardóczi Erzsébet* hívta fel a figyelmemet arra, hogy a virágzó, ám termést nem hozó uborkára, főzőtökre,

fuszulykára azt szokták mondani, hogy bakot virágzott (így van, tanúsíthatom). Tánczos Vilmos néprajzos a bakszász kifejezést Mária Teréziának a Madéfalvi veszedelem (1764) utáni kényszertoborzásaival magyarázza, mondván, hogy újoncozaskor az erdélyi szász férfiak női ruhákba bújtak, gyanús helyzetekben pedig a toborzó katonatisztek fel-felnyúltak a szászok szoknyái alá, majd így jelentették a végeredményt: „Bak a szász!”. Mondanom sem kell, hogy a fentiek fényében mindez csak egy szép anekdota.

A gond az, hogy mára közösségi szinten bakmagyarok, bakszékelyek és bakszángók lettünk. Jut eszembe, hogy nagyon rég, még gyermekkoromban hallottam utoljára élesben a bakszász szót (nyilván a mai román államelnök lebakszászozásán kívül – ezúton köszönöm meg neki, hogy pár éve magára dühítette az erdélyi magyarokat), azóta már csúfolkodni sincs kedvünk a gyermekszabályozást úzó népekkel...

A koncorfonástól a köntörfalazásig

Duma András csángó barátom szeret köpöríteni (echte magyar szóval: cukkolni) engem, sokszor a felesége, Vironka kell rászóljon, hogy „Hagyj békit annak az embernek!”, vagy én mordulok rá, hogy „Hagyj békem!” De most szintet lépett ezen kijelentésével: „**Gerebenyésekemortonkoncorfolásznak az igékétcsüccsélve**”.

Miért kell belémkötni?! Felháborodásomat látva elmondta, hol és hogyan hallotta a mondatot: délután kiment a mezőre, a forrófalvi határba, ahol elég sokan voltak, mert épp tavaszodik. Aznap két városias kinézetű ember járkált Forrófalván, majd kimentek a falu végére, a Mart nevű helyre, hol régi házak találhatóak, ott is járkáltak. A falu szája szerint a szentendrei skanzen (szabadtéri néprajzi múzeum) munkatársai voltak, akik régi, elbontható házat kerestek. A mezőn dolgozó öreg helyiek ezzel a mondattal fejezték ki véleményüket az akcióról, ami bizonyára nem lehetett valami hízelgő (ismerve az ingyenező városiak és a földműves falusiak, s úgy általában, a magyarországi csángómentők és a megmentendő csángók közti ellentétet).

András a továbbiakban felvilágosított, mit is jelent a mondat, én azt több óras kutakodás után megértettem, így az olvasónak ezen a héten is lesz olvasnivalója.

A *gerebenyések* magukat a városiakat jelentik, akik úgy fészülték át a falut és a hegyet, mint gerebenezés (fészülés) közben a gereben 'kender stb. fészülésére használt eszköz' a növényi rostsálakat.

*Az **ë** az **a** határozott névelő*

A *morton* a *marton* akar lenni, 'kimart hely a folyóvíz partján, vagy suvadásos (földcsuszamlásos, omlásos) hely dombon, hegyen', helyi tájszólásban.

A *koncorfolásznak* kemény dió, de András mondja, hogy egyik faluban *koncorfolászik*, a másikban *koncorfonászik* formában használják. Aki ezt csinálja, az jó-megy, szaglászik, s aztán úgy fonja össze a dolgokat, hogy valami nyeresége legyen belőle. A néprajzosokra is mondják, akiknek a fiatalabb egyedei néha egész nagy számban lepik el a csángó falvakat. Szóval itt is valami, a kenderfeldolgozáshoz kapcsolódó dolog lehet, legalábbis a szó második felében (*fonászik* 'rosszul összefon').

No de mi a *koncor*? Én a *koncorfolászás*/*koncorfonászás* kapcsán először a *köntörfalazás*-ra gondoltam 'csüri-csavarja a dolgokat'. Sajnos nem tudjuk, mi a *köntör*, az etimológiai szótárak ismeretlen eredetűnek tartják. A *koncor* tövéről, a *koncról* András elmondta, hogy a meglévelt (meghévelt) kendert megkötik, ez lesz a kenderkonc (irodalmi szóval: kenderkóc). Néha a kötés kioldódik, emiatt a szálak eszeborzulsznak, és olyankor azt mondják: „Add ide a kenderkoncot, hogy csináljam újra”. Szerencsére a *koncor* jelentésére is van adatunk. Egy köröstarcsai parasztköltő, *Fehér László* írja *Aratáskor idegenben* című versében: „*Nem úgy cseng a kasza kint a szántóföldön (...) / Koncor itten minden, nem olyan kaszás!*”, értsd: kócos a búza, nehéz kaszálni.

A *koncorfonászás* eszerint kócos fonalból való fonáspróbálkozás: az ilyen fonal mellől folyamatosan fel kell állni, leülni, javítgatni a fonalat, és az eredmény úgy is rossz minőségű lesz. De mivel Moldvában a fonás egyben rágást is jelent („Mit fonsz a szádban? Mit rágsz?”), a *koncorfonást* szájjal is lehet művelni, ilyenkor az ember sok szóval nem mond jóformán semmit, de azt legalább jól elrejt. A szájjal való *koncorfonás* pedig olyan, mint a *koncorfalászás* (falni 'enni'), a *köntörfalazás*. (Megtaláltuk volna e *köntör*, sőt a *falazás* eredetét?)

Az *ige* három szálfonalt jelent, húsz ige lesz a pászma.

A *csüccsélve* sem könnyű, viszont Forrófalván *csüccsél*-nek ejtik a csincsél, csüncsél igét (az *i* ~ *ü* váltakozásra lásd: dinnye helyett dünnjét mondanak, a kis helyett küst). A *csincs*: tincs, csokor; a *csincsel* csokorba szed. De van ennek egy átvitt jelentése is: a *csüncsölő* ember mindenfélét kitalál, s azt erősíti, András ezt egy közmondással világította meg: „*én tartom a szarvait, s ő azt mondja, hogy suta*” (én tartom a bakkecske szarvát, s ő mégis azt mondja, hogy az nőtény). Rakjuk is össze, amit megtudtunk: ***A terepet felpásztázó kutatók (a gerebene-
sek) a marton fontoskodnak, úgy tesznek, mint akik a fonáshoz használatos szálakat csokorba szedik, de igazából mindenfélét kitalálnak.***

Mi, akik a képes beszédből mára már kiestünk, csoda-e, ha nem értjük a csángókat?

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTVÉNYE

Nálunk nemcsak a népmesehős megy világgá, hanem mindenki. Az is, aki csak szakmát tanulni megy faluról a szomszédvárosba, vagy gimnáziumba, egyetemre, még messzebb. Ám elég ma már csak valamelyik gyárba dolgozni menni ahhoz, hogy „idegenbe” kerüljünk. Oda, ahol beszédünk lejtéséből, szavaink ejtéséből, mondatfűzésünkéből stb. azonnal feltűnik másoknak, hogy „máshova valósiak” vagyunk. S mi, hogy ne legyünk gúny, csipkelődés, évődés tárgyai, azonnal „alkalmazkodni” kezdünk. Ez gyakran olyan jól sikerül, hogy röstelli kezdjük a gyökereinket, s akár még el is felejtjük, hogy mindez életjelentőségű „adaléka” a hamubasült pogácsánknak.

Ma azonban már el se kell mennünk otthonról, hogy anyanyelvünkben ott-hontalanná váljunk. Elég, ha kicsiny gyermekként óvodába kerülünk. Az óvodának már nemcsak „nevelési programja” van, ami nem feltétlenül azonos a családéval, ahonnan származunk. Van „nyelvi nevelési programja” is, amelyből, ha mondják, ha nem, kiderül, hogy „nem tudunk elég jól, elég szépen” az anyanyelvünkön. A helyi iskolában azonban végképp kiderül, hogy milyen súlyos terhet cipelünk azzal, hogy anyanyelv-tanítóink „csak” az édesanyánk, édesapánk, nagyszüleink, a testvérek, rokonok, a falubeli bácsik-nénik voltak, nem „nyelvi-leg képzett szakemberek”.

Azok a szakemberek, akik ugyan diplomát kaptak a kezükbe, de érdeklődést, tiszteletet, megbecsülést nem elegendőt a gyökerek, az anyanyelv helyi, családi változatainak gazdagsága iránt, amit nem szabadna rombolni semmiképpen, hogy még erősebb várat építhessünk belőle magunknak, egymásnak, a faluközösségnek, a nemzetnek, a jövődönknek.

S aztán van sokféle hazatérő is. Szakmunkásbizonyítvánnyal, ilyen-olyan diplomával, a zebben, idegen munkahelyeken, intézményekben szerzett tekintéllyel, amelyet büszkén, sőt hivalkodón viselnek az „otthon maradottakkal” szemben. Ezt a hamis tekintélyt aztán öntudatlanul párosítják azzal a „kívülről hozott” anyanyelvi változattal, amely „idegenből velük jött”, és hat, persze idegenítő módon odahaza is. Ha nem ügyel magára a „hazatérő”, bizony könnyen lesz belőle „janicsár”. Mert hazatérni is csak azzal a bátorsággal szabad, azzal a tisztelettel a gyökerek iránt, amellyel az idegenben őrizni, védelmezni, képviselni kell mindezeket.

Benedek Attila

A nyelv és a gondolkozás közötti összefüggés a szkíta míveltségben

„Nyelviünk »ős-vén fája« gyökerében az több, mint tudás vala.”

Gyergyai Zandírhám¹

Az alábbi emléktanulmány nem nyelvészeti írás, hanem jelképes analógia és nyelvtörténet alapján a magyarság gondját-baját érintve a szellemi, lélektani rendeződés „receptjét” vázolja.

Magyar lelkű és szkíta gondolkozású hivatásos és nem hivatásos nyelvészek ismerik és tudják, hogy a magyar kifejezések, szavak gyökeikkel együtt testestül-lelkestül a magyar ősnyelvcsaládba tartoznak.

Az ősnyelvvel egyezik:

- a **nyelv gyök-ér**-rendszere;
- a mellérendelő **törzs**-elv, az **ágak, levelek** és lételemek;
- ami az égigérő túlvilági, viruló **virág**bokroktól a **magasztosságig ér**.

Népmeséink alsó, középső és felső világával, valamint az emberi élet szaka-szaival, körforgásával analóg. (Mag, csíra, gyök-ér, szár, törzs, ág, levél, virág, termés, mag).

A Teremtő mindent létrehozott és térbe helyezte, hol vala az Ige, hogy általa mindenki kaphasson ebből a misztériumból, ki merészel érte nyúlni. Sokak számára tárulnak fel rejtett összefüggések, de csak úgy érvényesül a nyelvi rej-tély, ha az apró „tudásmorzskákat” összeadják.

Az oktatásban hogyan érvényesíthetők a magyar nyelv eredetére és titkaira vo-natkozó ismeretek? Ezt több mint száz éve kutatják, számos nyelvész nemzet-közi szinten fejtette ki lényegét, itthon mégis a hivatalos álláspontot követve az idegen-lelkűek mást hangsúlyoznak. Vajon miért?

Vajon manapság hogyan vélekednek az emberek a társadalmi illemrendszer-ről, hasznos vagy haszontalan szokásainkról?

¹ Gyergyai Zandírhám: B. A. míveltségneve

Bizonyos társadalmi csoportokban önálló formát öltött a protokoll. Kötelezővé vált pl. a pénzszagú és mesterkéltén nyájas orvosi és jogi protokoll.

Az „állam” döntő, irányító, működtető elve és érdeke:

- a magyar nép vezetőinek kiválasztása és a közösségi rétegfeltételek befolyásolással való irányítása;
- oktatás, szabályok, törvénykezés és az ország részére a munkaerő biztosítása (ráadásul butított anyanyelvismerettel, miközben az idegen nyelvek oktatását előnyben részesítik).

Míndez úgy szerveződik, hogy az államot és az állam működtetését hamis mese-demokrácia elmélet hirdetésével diktatórikusan fenn tudják tartani.

Ma már közismert, hogy rabló bankárdinasztia irányítja a magyar politikai vezetést. Az állami szektor és a politikusaink e rablódinasztiát szolgálják, nem törődve azzal, hogy közben pusztul az őshagyományunk és Magyarország ősi kollektív szellemének lényege.

Ma a magyar ember vajon ismeri-e a lelki-szellemi azonosságát, és hogyan gyakorol önismeretet?

Az állami irányítás és az oktatás állapotának eredményeképpen a fiatalok lassan már alig-alig tudják, kicsodák. Sokuknak lassan már jövőképük sincs. Az élő néphagyomány kimúlóban van.

Századok óta azt hangoztatták, hogy a múlt nem volt igaz, folyamatosan valótlan tanítottak. A népi hagyomány elfeledése, elhagyása az embereket gyökértelenné teszi, s úrrá lesz rajtuk az érdektelenség, fásultság és lélektelenség.

Az élő magyar nyelvben, valamint a nyomokban még fellelhető Kárpát-medencei magvas néphagyományainkban még megvan a szkítaságra jellemző egyetemes, természetközeli gondolkozás.

A székelység egyedisége a csavaros ész, mint élő góbéság, ami azt jelenti, hogy nem gondolat kísérletekkel érvelnek, hanem a világot egységében látják, és abból jelképek révén velős következtetésekre jutnak. Az állami irányítású budapesti média a székelységünk nyelvében és gondolkozásában is súlyos míveltségi sebeket ejtett. Hatására mint gyom az ágyásban, más idegen ideológiai irányok is feléledtek.

Láthatatlanul olyan közvetlen támadás ér minket, aminek meghatározó fegyvere a nyelv. A több száz év óta tartó nyelvi és lelki megszállás nem látványos, hanem mint az ajtók alatt beszivárgó mérgező gáz terjeng, és jut el minden korosztályhoz és társadalmi réteghez.

Ezt már mintegy kétszáz éve Czuczor Gergely és Fogarasi János is megfogalmazta: „*E leánynyelveken azt tapasztaljuk, hogy az anyanyelv szavaival jobbra úgy bánnak, mint merő lelketlen anyaggal, melyet majd megcsónkítva, majd megtoldva, néha kisimítva, majd összevisszahányva saját szerveikhez és izlésökhöz idomítanak a nélkül, hogy gyökeiket és képzőiket épségben hagynák, s alapérteményökről öntudatok volna.*”²

A nyelvtudományban a gyök olyan szó, ami szűkebb értelmű elemekre nem osztható fel, melyhez nem illeszkedik rag, jel és képző. Ennek ellenére nem kifejezett nyelvtudományi megközelítéssel a Nagyapám gyökjavaslatai mégis elgondolkodtattak, mivel a **mor-fon-dír**-ozás szótagjainak elemzésében érdemi „gyökelemekre” bukkantam. A morfondírozás szótag-elemeit a magyar nyelvből megfejteni teljességében vagy más nyelvhez rokonítva, esetleg külhasonlítást végezni részemről majdnem lehetetlen.

Véleményem szerint a magyaros, szkíta gondolkodás nyakon csípése nem könnyed szellemi terület. Manapság az emberek nagy része nem a természeti elvek szerint gondolkodik, hanem gépiesen, lélektelenül szerzett és kapott ismereteik szemüvegén át szemléli a világot.

A magyar lelkületűek az összefüggések átlátására való képességük alapján felismerik az ép ésszel felfogható területeket, továbbá átlátják, hogy ennél sokkal több, ami ésszel nem fogható fel. Az éleslátás nemcsak a szemünkhöz kötődik, hanem ahhoz is, hogy a folyamatokat egészében átlátjuk. A szkíta gondolkodás alapja az egyetemesség és a képekben, jelképekben való allegorikus világlátás.

A hagyomány szerint a jelképek és az azokkal együtt működő összavaink, fogalmaink alkották/alkotják a nyelv szövetét. E szövetet az idegen szavak és fogalmak gyengítik, amire a nyelv ősi összefüggéseit még érző és ismerő öregek több ízben felhívták a figyelmemet.

Nagyapámnak miért nem tetszett a „meditáció” kifejezés

Mintegy negyed évszázada történt, amikor nyári szünetben hazalátogattam: Nagyapám érdeklődött, hogy mi újdonságot tanultam. Örömmel bejelentettem, hogy tanulom a meditációt. Erre jóízűen nevetett, és csak annyit kérdezett, hogy nekünk miért nem jó, amit mívelünk? Akkor még nem értettem, s csak

2 Czuczor és Fogarasi: *A magyar nyelv szótára* (Előbeszéd, második rész).

legyintettem. Több mint húsz év kellett hozzá, hogy rájöjjek, miről is beszélt az Öreg. Szó szerint nem tudom idézni, de valahogy így mondta: *Székely honunkban, ahol mi élünk, alig találok olyan embert, ki a révülésre képes. Ajánlom, előbb tanulj meg az elcsendesülést, utána az elmélyülést, hogy legyen megfelelő belső önbecsülésed..., és lehetőleg alaposan fedezd fel az egyszerű, de egyben összetett mor-fon-dír-ozás fogalmát. E fogalmat ha gyökről gyökre megnyitod, úgy a mondanivalóját könnyebben átlátod. Az iskoláink elvesztek, és az idegenek évszázadok óta gyökértelenítik a nyelvünket, s így a műveltségünket is. Mostanság sokasodnak az idegen fogalmak, és emiatt is könnyen elvesztheted a világos látásmódod. Érdemes figyelembe venni, hogy az idegen alapú gondolatok biza keményen torzíthatnak.*

*A fiatalok észjárása és érzelemvilága tele van bogzas, baglyas, bozontos gondolatokkal. Az éretlen lelkek még hévvel, frissen lobognak, nem ismerik a **túr**-elemet, azonnal nagyot akarnak az idegen szavakkal szennyezett fogalmaikkal. Nemcsak mosolyogtató, hanem még komolytalan is. Degeszre tömött képzelgéléssel, lelki éretlenséggel célszerű-e üresíteni a tudatot? Az **úr** és az **üresség** fogalmának meséjével foglalkoztál-é? Előbb tanulj meg morfondírozni, ami nem véletlenszerű merengő állapot; ez legyen nyugodt, tudatos, s ha már megy, mint a tavaszi cseresznyevirágzás, tanulhatsz elcsendesülni és elmélyülni. Ha eddig nem fedezted fel, akkor úgy foglalkozz magaddal, hogy ennek a magvát is felösmerd.*

Mi lenne, ha foglalkoznál az élő **csen**ddel, aminek magva a **csen**, a **csen**-és. Az **úr** mindenhol jelen van: künn is, benn is. Benned belülről csak akkor **ür**ül a **zúr**zavar, ha lépésről lépésre magad fonod, teszed rendbe. Cselekedd, tedd, „**csen**dd”! Fejünk felett az ég, s a hatalmas **úr**ben rendben kereng a csigavonalú csápokkal csavarodó csillagrendszerek rendje. Fedezd fel az örökkön örökké kerengő égi rend receptjét, és találd meg önmagadban ennek **ösvényét**. A lét ilyen: a Mindenható teremt, majd a boszorkányseprű rendszerezetten rendez, ahogy a csillagok születnek és kiégnek, majd létükbe hamvadnak. Az égi rend **ösvényét** csak úgy lelheted meg, ha a szellemed-lelked-tested magad rendezed, de ez hosszadalmas, sziszifuszi belső feladat.

Magad kell felösmerned a rendetlenséget, és megtalálni hol kezdjed! Cél a rendeződés **ösvényén** a külső-belső takarítás, amikor a lélekben fényesnek tűnő arany-arány pillanatok élednek, és rendezett nemes terek születnek. Az ennenmagad terének titka az a bizonyos **üresség**, ami az egyetemes **úr** rendjének másaként jelenhet meg. Ha ez es menni fog, akkor a megszelídített

ennenmagaddal képessé válsz a határtalan **túr**-elemre, hogy megérkezz a dicselkedés nélküli dics-elemre.

Akkor még nem voltam felkészülve arra, hogy milyen fontos útravalót kaptam. Így a továbbiakban az emlékeimre és a „gyökök” adta összefüggésekre hagyatkozom.

A keleti, ázsiai népekségek bőségesen alkalmazják az **OM** mantrát, mint a szellemi állapot rendezését és a lélek mosdatását célzó kovász-fohászt.

A keleti felségterületen efféle gyakorlatokat végeznek, mely alapos életfilozófia gyakorlati megnyilvánulásának hagyománya. E hagyomány nem ismeretlen számunkra, viszont azt is tudjuk, hogy az ókori görögök, rómaiak hogyan gondolkodtak, és később a „nyugatiak” miként érvényesültek.

Alaposan ráláthattunk mind a keleti, mind a nyugati szemléletre, bár e tekintetben az ósnylvünk és „gyökrendszerünk” révén észszerű saját receptekkel rendelkezünk. Az élő hangok és a „gyökök” nagyon sok mindent elárulnak, például számtalan fogalomban ott rejtőzik az „OM” szótag. Vajon e kifejezésekben lehet-e egyáltalán a bennük rejlő OM hangnak tudományos jellegű jelentősége?

A nyugati szemlélet elsősorban elemző, a Kárpát-medencei magyarok viszont először nagyrészt képekben és jelképekben látják meg az összefüggéseket. A szkíta gondolkodás például ösztönösen felfigyel a szavakban, fogalmakban az illetén hangokra, sőt hangsúlyokra is, hiszen azoknak lehet jelentősége, rejtett mondanivalója. A tudományos, ezoterikus területen a jóga és meditáció hagyománya szerint a hangzósított OM *„a világegyetem teljességét képviseli. A transzcendentális om szótag egy szent hang: „ez a Védák örök magja, és az összes mantra titka”. (...) A lelki értékek kutatóját transzcendens élmény felé irányítja – a teljesség felé.”*³

Nyelv-metafizikai vonatkozásban az OM hangot tartalmazó fogalmak vajon érinthetnek-e transzcendens, vagyis túlvilági, esetleg szellembirodalmi vagy vallási-lélektani-érzelmi területeket, és hogyan?

A teljesség és egyetemesség **OM** hangja jelzi a lélekben felismert ny**OM**okat és az ál**OM** világának túlvilági bejáratát is.

Élő nyelvünk nyitott és mégis rejtett világát csak az képes átlátni, ki ismeri a magyarok Őstenét és Ősiségünk titkait.

A teremtő fogalmak mélyén lappangó mondanivaló lényegét kevesen ismerik fel, mert az elmúlt pár évszázad során az idegen ármány megrontotta nyelvünket és fogalmaink értelmezését is.

3 <https://hinduizmus.hu/hinduizmus-jelkepei/om-jel>

Mára, bár ugyanazt a nyelvet beszéljük, a nyelvi „gyökrendszer” élő mi-volta a gondolkodásból sajnos kilúgozódott. Így már nehezen ismeresenek fel azok az alapvető és észszerű receptek, amire az ősnyelvünk és „gyökrendszerünk” által a kifejezéseink utalnak.

Jelen kultúránkban bizonyos határozott társadalmi rétegben langyos dagonyás szokás dívik, mégpedig az, hogy mindenkinek meditálnia kell. Nálam avatottabb szakemberek, pl. Baranyi Tibor teológus úgy fogalmazott, hogy a nyugati meditáció és a keleti valós meditáció köszönőviszonyban sincs egymással, sőt egyfajta paródia, ellenkép, „ellenmeditáció” szavakkal jellemezte azt, amit ma nyugaton és hazánkban is meditáció néven művelnek.⁴

Tornyai Ödön a *Kagylókürt* folyóiratban az alábbiakat írja: *„És megjelent a metafizikai eszmék hirdetése, egy újabb terület a tudat befolyásolása terén. Vulgár-ezotéria, híg spiritualitás, tudatmódosítás és buli-drog, sötétben tapogatózó látnokok, elvarázsolt varázslók, botcsinálta jógik és megélhetési világ-megváltók a vízöntő jelenség parazitái. Mennyi idő kell majd a józanodáshoz, a szellemi önvédelem kialakulásához?”*⁵

Nem célokom boncolgatni és minősíteni a meditáció mikéntjét, hanem helyette Nagyapám útmutatóit idézem fel. Felhívta a figyelmemet, hogy a cselekmény és a nyelv szervesen összefügg egymással. Példaképpen a szavakban megjelenő „**ül**” szótag jelentőségére hívta fel a figyelmemet.

Amikor az embert számvetésre kényszeríti a sors, általában leül, és igyekszik átlátni a helyzetét, lelki-szellemi állapotát, s rendezni az önbecsülését. Erre ajánlatos időt szentelni. Fokozata a következők: **leül**, majd elcsendes**ül**, utána elmély**ül**. A révb**ül**és⁶ olyan becses lelki állapot, amire manapság nagyon kevesen képesek.

Míveltségünkben, meditáció ide-oda, csak kevesen veszik észre, hogy döntet a pénzért felajánlott „Patyomkin-megvilágosodás”. Színes temperával festett ezoterikus képek, aláfestő zene és szantál-utánzatú füstölők mellett várják az Új Világrend támogatásával az új nirvánát.

Sűrű pókhálóként hálóz be minket a mesterséges intelligencia, ám mégis feltör a józan ész: vajon miért nem jó nekünk az, amit mi a hagyományunk szerint korábban míveltünk? Erre különösen felhívta a figyelmet a Nagyapám, de vénebbeket is megkérdeztem, mit jelent a morfondírozás.

A kifejezést ugyan ismerjük, de a rejteki jelentését aligha. A morfondíroz tárgyatlan ige, ám nem pusztá töprengést, tünődést jelent.

4 <https://www.youtube.com/watch?v=I8elu0kXjEA>

5 <https://www.kagylokurt.hu/15870/nem-kategorizalt/a-tudat-birtokba-vetele.html>

6 <https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1llos>

A hár**OM** szótagból álló **MOR-FON-DÍR** kifejezés minden egyes gyökében benne lappang az állapot összes idősíkja. E módszer olyan kulcs, illetve útmutató, amely nemcsak a tudatba, hanem ennenmagadba is vezethet.

A recept „gyökről gyökre”:

Kezdjük a **MOR** kifejezéssel. Korábban értelmeztem az OM-ot, ami keleten alapmantra. Arra is rámutattam, hogy kelet és nyugat között mi a Kárpát-medencében a harmadik szellemi irányt képviseljük. Az OM-hoz egyértelműen kapcsolódik a morfondírozás. A MOR „gyök” többek között Morpheusz mitológiai alakjára utal, akinek „felségterülete” kifejezetten az ébrenlét és az álom közötti vékony mezsgye. Bár nyugaton az álom és az alvás istene. A mofrium is ide kötődik, hiszen fájdalomcsillapító hatásának része a tudatmódosítás.

A tudat módosult állapotát a keleti tanok mívelői természetes körülmények között érik el. Az illetén gyakorlatok célja, hogy túljussanak a káprázat világán és Májja fátylain áthatolhassanak.

Nagyapám emlegette, hogy a hamis meditáció helyett inkább fedezzem fel, miként lehet elérni és fenntartani a szundikálás állapotát. Valahogy így mondta: *Ha jól szundikálsz, közben elcsendesül a felelősségtudatod. Ekkor már semmi sem zaklathat, és egyszerűen csak belemerülsz a végtelen világmindenség setét úrállapottyába.*

Utánanéztam, mit jelent az a tudatállapot, ami „meghaladja az ébrenlét, az álom és az álom nélküli alvás állapotát is”.⁷

A jóga mellett a zen filozófiában találtam párhuzamot: ez a „szunja” állapot.⁸ E szó hallatán felmerült bennem, hogy vajon összefügg-e a szundikálással?

Következő vizsgált szótag a „**FON**”. Általános jelentése: „*Valamely rostos, szálas testet vékonyra kinyújt, öszvesodor, peder, teker. Nehéz a kócból szép fonalat fonni. Egy este egy kötés szövését felfonni.*”⁹

Amit tekervényesen öszve-vissza fűzünk, abból szövevény vagy nemezelés lehet, de fonás aligha.

A fonás egyetemessége megjelenik pl. a DNS kettős spiráljában. A népművészetünkben gyakoriak a különféle gazdagon fonott zsinórzatok, továbbá ide sorolható a kosárfonás és a leányok díszes hajfonatai.

7 <https://www.jogasaman.com/2020/08/a-negyedik-tudatallapot.html>.

8 Alan Watts: *A zen útja*.

9 <http://fon-1.szojelentese.com>

A fon-fonás-fonatok az anyagi megnyilvánuláson túl a szimbólumvilágban és gondolkodásban is fontos szerepet játszanak. A fonáságtól, a körmönfont gondolatokon keresztül a FON megjelenik az életünkben egészen a fennkölt metaforákba font jelképekig. Pl. „*Hálót fon az est, a nagy, barna pók...*” (Juhász Gyula: Tiszai csönd)

A **DIR** hangelem a magyar nyelvben nagyon ritkán fordul elő, de a népköltészet bőségesen használta pl. a „dírrel-durral” ikerszót.

A „**dír**” szó német nyelvterületen részes esetű névmás (jelentése: neked, magadnak). Nyomokban magyar nyelvterületen is megtalálható, ám a jelentése nem azonos a némettel.

Erdélyben számos névben megtalálható: Zand**dír**hám, vagy Arpad**dír** (1280-ból, Mozsomban Régi oklevelekben)¹⁰.

„**GÓDIRCZ**, Növénynem a sokhímesek seregéből és egyanyások rendéből. Máskép: aranyfű, fecskéfű.”¹¹

Hangutánzó szavakban is előszeretettel használták, használják, pl.: **dír**-dúr, **dír**ib-darab. A „**DIRRĚG-DURROG**, iker ige: Lármás erős hangon perel, pitteg-pattog.”¹²

Nyelvünkben, költészetünkben a sok-sok hangutánzó szó a természeti hangok utánzásából keletkezett, pl. **dír**idongó (Weöres Sándor: Haragosi).

A magyar nyelvben a szótagok, gyökök, hangelemek szellemi kötődésűek. A morfondírozás kifejezést vizsgálva az alábbi következtetésre jutottam: A szó kémiai molekulaképlethez hasonlatos, mint amikor létrejönnek az atomok kötései. Minden nyelvi „gyök”-elemnek feladata van, úgy, mint a kémiában az atomnak és az ionnak.

A „meditáció” kifejezés efféle elemzése nem nyit meg olyan tudati ősvényeket és nyelvi tereket, mint pl. a „**morfondírozás**”.

A **MOR** szótag sejtet, vagy inkább sugalmaz, de önmagunk megfelelő tudati állapotát is jelentheti, vagyis a **MOR**-fondírozás az éber állapot és az álom közötti sávra céloz, amire Nagypapám utalhatott.

A „**FON**”, mint ige és a belőle képzett főnév, a fonás egyetemes, az élet fonálára utal. A DNS is két szálból fonódik össze, amiből kötések alakulnak ki, szövekké fonódnak, majd szervekké és végül élő szervezetekké.

¹⁰ Czuczor és Fogarasi: A magyar nyelv szótára.

¹¹ U.o.

¹² U.o.

Tehát a **FON** fogalom az élet működésének a kulcsa, ami szóbokort is megjelenít, pl.: megfontolás, fontolgtatás, fonák, fonás.

Nagyapám javasolta, hogy az ébrenlét és az álom közötti szundikáló állapotban a sokféle tulajdonságból válasszak ki **egy** rendezést igénylő jellemvonást, és mellé **egy** olyan állapotot, amelyen pl. az éberség vagy a derű, és **e kettőt** cselekvő rendezéssel kezdjem fonni.

A gyakorlottak később már **három** vagy akár több tulajdonsággal is „**fonhatnak**”. Megfelelő állapotban az egyén tulajdonságainak fonó rendezése révén a **DIR** hangelem rávilágít arra a tudati rendezésre, amit az ember korábban nehezen ismert fel.

Ez hasonlatos ahhoz, mint amikor a villám fénye más nézőpontból egy pillanatra megvilágítja a lényegét; ekkor egyetlen szent pillanat alatt az ember hirtelen átlátja az addig feltáratlan, pangó tudati állapotokat és kötéses gubancokat. Ha előfordul, csak egy pillanatig tart, aztán visszazárul, de az emléke megmarad. (Villám-megvilágosodás.)

A szellem révén az ész és a **csend** ösvényén a világos rendeződés jelentkezhet. A lélek jelképes „fередése”, tisztulása csak úgy jöhet létre, ha számba vétetnek és megvizsgálatnak a külső és belső rejtett szándékok. Az akarat és a hozzá kötődő szándékok levetkezése és rendeződése által lelki-szellemi tisztálkodást lehet mívelni. (Ez alól a testi területek sem lehetnek kivételek.)

A morfondírozási alapgyakorlatok szellemi-lelki járatossága után az akarat és a szándék nemes erőösvénnyé szelídül, így az elcsendesülés, az elmélyülés szakába, a **tűr**-elem állapotba léphetünk.

A testi-lelki-szellemi rendeződés egyensúly felé vezető céliránya nemes küzdelem, melynek méltó „állapottyaként” az egyén tudatos, józan „állapottyában” érhető el a révülés.

A morfondírozás bármely testhelyzetben (állva, ülve, fekve, járva-kelve vagy kerengésben) lehet jótékony, viszont a révüléshez évnnyi üdő kell, s megkíván-tik a leülés, s midőn rendeződik, úgy **ürül** az érzések zűrzavara önmagadban.

Az elcsendesülésnek célja kell legyen, a morfondírozáshoz állapot-, jellem-és szemlélet-rendeződés szükséges!

Tehát a morfondírozás célja az állandó rendeződés, mely ennenmagunk megoldásának szellemi ösvény-receptje.

Nagyapám rámutatott arra, hogy kint-bent, fent-lent, minden szinten és állapotban a rendeződés és a becses elengedés útján jöhet létre az a bizonyos kegyes **üresség**.

E hagyományban alaposabb receptet fedezek fel, mint az utóbbi időben felkapott meditáció technikájában.

Mára sajnos minden szinten szennyeződik az életünk, ahogy az ég is szürkül. Szürkehártya nő az égboltra, ördögi fattyak rétegezett fátylakat borítanak, sűrű csíkokat spriccelnek a fejünkre, s már-már alig látszik alóla a csillagos ég.

Valamikor gyermekkoromban még jól látszott a Tejút, csillagoktól szikrázott az éjjeli égbolt. Emlékszem, amikor a reggeli napkeltében a Piricske-tetőről ráláttunk a Gyergyai medencére, ahogy hullámzott a rojtos köd.

A nyári esték színpompás alkonyában, ahogy lassan minden setétedett, az ébenbe hajló derengő égen kikönyököltek a halovány csillagok, és egyszercsak a fenyők között meseszép égi tüneményként elefántcsont fehérséggel kúszott fel a telehold.

A műveltség szó, s ami azzal jár, mára szinte teljesen kikopott a nyelvünkől, holott az ősi anyanyelvünket és nyelvértékeinket őrizni s művelni kötelesség! A szkíta arany-arány-erény és mértékletes gondolkodás parancsa: ...a székelység és a magyarság legjobbainak újra fel kell ismerni az összefogás bűvös lényegét és az önvédelmet, különben a szkítaságunk belevész a jeltelen népek tengerébe.

Ha nem sikerül, úgy méltó műveltségtort kell ülni, és illendő a hagyományainkat becsülettel elbúcsúztatni, hogy a jövődők számára legyen lehetőség a hamvakkól méltóbban születni!

PÁLYAÍV

Benedek Attila

Született 1968-ban Gyergyószentmiklóson. 19 éves korától mint jelmezkészítő-tárvezető és jelmez-szabász dolgozott az Egri Gárdonyi Színházban. 1994 augusztusában áthelyezéssel került az Állami Operaházba, ahol mint férfi jelmezműhelyvezető főszabász dolgozik napjainkig.

Eközben 1999-től a Miskolci Egyetem Bölcsészkarán tanult, ahol 2007-ben kulturális antropológus oklevelet szerzett, kutató képesítéssel kiegészítve.

Munka és tanulás mellett szerteágazó társadalmi tevékenységekben is szerepet vállal, tagja a Szilvásvárad Pisztráng Lovagrendnek és a Szent László Szarvasgomba Lovagrendnek. Az AMAMA Míveltségi Alapítványt működteti, ami által közösségépítő eseményeket szervez.

2012-ben kezdeményezésével 180 személy részére felkérést juttatott el a kettőskereszt jelkép azonosítására, melynek eredményeképp 2015-ben a Magyar Levéltár Lovagtermében ünnepélyes keretek között kitüntetéssel jutalmazta a megszületett Kettőskereszt című tanulmánykötet íróit; továbbá e rendezvény előzményeként megalapította és a ceremónia keretében átadta az alkotóknak a Rovóban örököse cím történelmi kitüntetést.

A Magyar Királyi Koronaörök részére 2018-tól rekonstruálja és készíti a katonai díszegyenruhákat az 1910-ben viselt történelmi viselet alapján. Állami felkérésre készített több mint 100 nemzeti Coburg huszárruhát a Rendőrség lovas huszársága részére, valamint az Országház felkérésére elkészítette a Szent Korona éjjeles leplét.

Életének derekán egy stroke miatti afáziás állapot következett be, így felnőttként előlről kellett tanulnia beszélni és értelmezni. Ennek hozadéka, hogy a kora gyermekkorában elsajátított rovás által tanult meg újra írni és beszélni. Ez a különleges állapot és élethelyzet vezette a magyar nyelv és az idő kutatásának ösvényére.

Kapcsolat: parazsbarlang@gmail.com

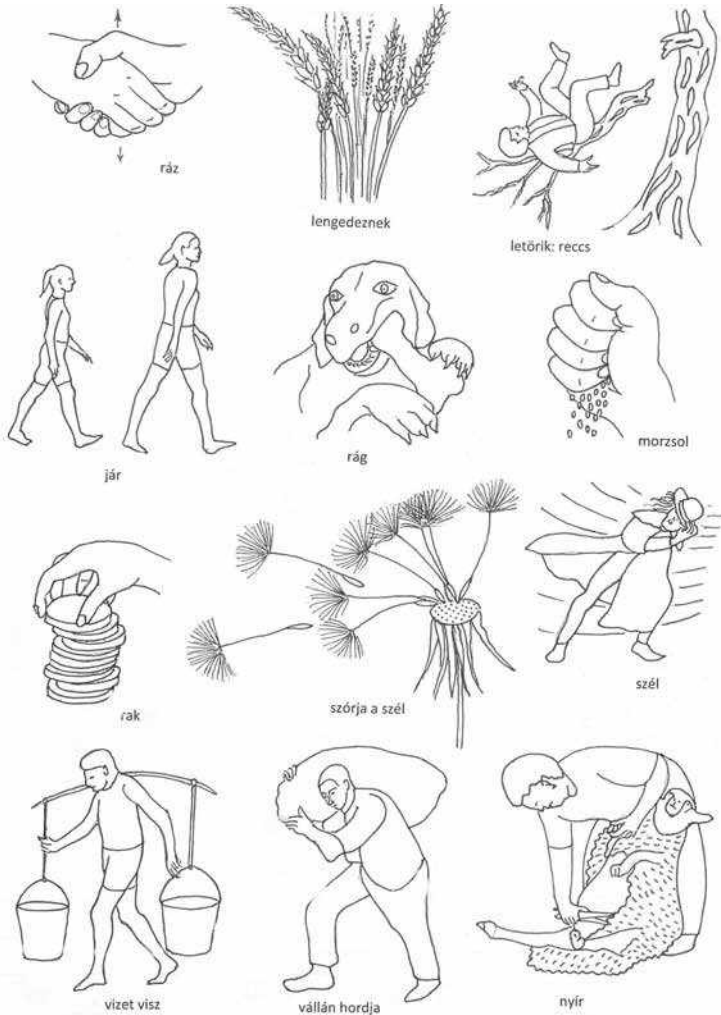
Bérczi Szaniszló

Gondolkodásunk átrendeződése a beszéd megszületésével

Gondolkodásunk fejlődéstörténetét két nagy korszakra bonthatjuk. A korábbi, a képek és mozgások útján felépült gondolkodás, és a későbbi, a beszéd hatására létrejött elvontabb gondolkodási forma. Mindkét gondolkodási rendszer a közlés céljával használt ismeretek elrendezését jelenti. Bár a beszéd közlési rendszere részletesebb, sokoldalúbb, s fejlődése töretlenül nyúlik a mai beszéd-használatig, de megőriztük a mozgásokkal végzett közlési formát is. Hogyan vált szét a képek nyomán rendezett világlátás (gondolkodás) és a hangokkal megszervezett beszéd utáni világlátás (gondolkodás). Mai nyelvünk szerkezeti elemzésével ennek a váltásnak fontos részleteit mutatjuk be. Rámutatunk, hogy mi az alapvető különbség a két ágon kifejlődött közlésmód között.

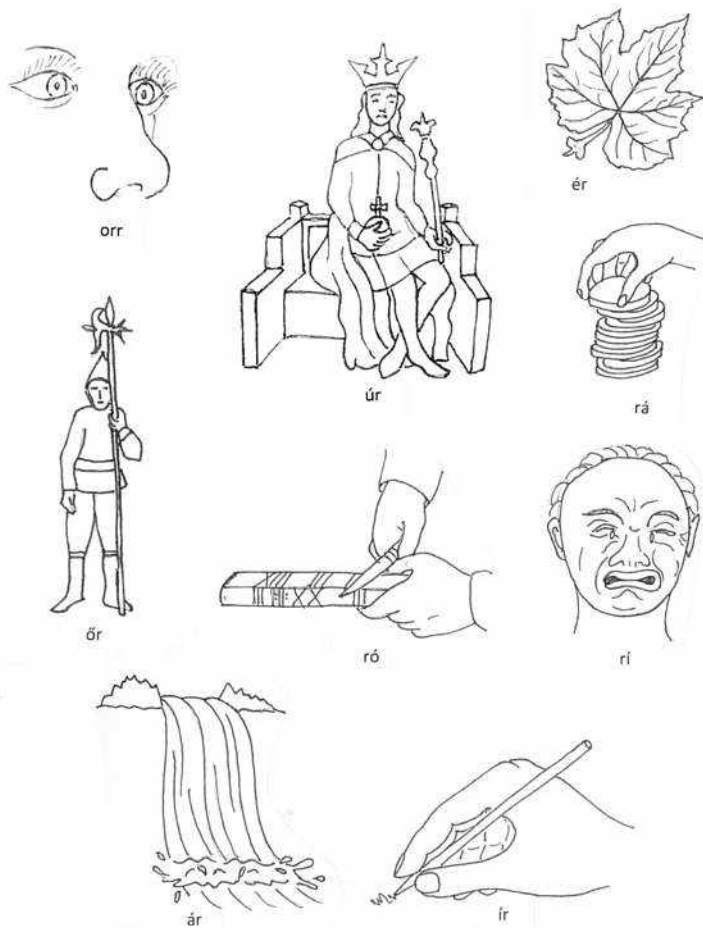
A szemmel és füllel megismert világ benyomásait emlékképeink hordozzák. Érzékszerveink gazdag benyomásvilágot éltetnek bennünk. Amíg nem fejlődik ki a hangzó közlés (a beszéd) az embertársakkal, addig a legtöbb ismeret egyénekre szétosztó „szigeteket” alkot. De a közösség felé irányuló közlés szükségszerűen mindig jelen van az emberi testhez kapcsolt mozgások, a mozgásos utánzások formájában. Az együtt élő csoportban az élet látható és hallható részletei mindig közösek. Az élet állandóan ismétlődő eseményei, a cselekvések és a történések közös ismeretszálakat alakítanak ki minden résztvevőben. Ez a gondolatvilág alakult át a későbbi, már hangokkal jellemző közléssé. A két korszak határán játszódott le a gondolkodás első nagy forradalma. A kétféle látásmód közötti átmenet idején született meg a beszéd.

A váltás nagyságának érzékeltetésére először célszerű rámutatnunk a képi közlés és a hangzó közlés közötti alapvető különbségre. Ehhez a közlés által föli-dézett gondolati képek „élethelyzet-rokonságát” villantjuk föl. Egy-egy rajz-sorozat párt illesztünk a képi szerveződésű ismeretek gondolati rokonságáról (1. ábra) és már a beszéd nyomán szerveződött ismeretek gondolati rokonságáról (2. ábra). Az első összehasonlítás az ismétlést is tartalmazó élethelyzetek körét tárgyalja.

1. ábra

A korai közlésmód, a mozgással utánczott képi gondolkodásvilág volt. Ez a használati helyzetek néhány közös tulajdonsága szerint is csoportosította a képi fogalmakat. Itt főleg valamilyen ismétlődést is tartalmazó élethelyzetek szerepelnek. Ez a gondolatvilág alakult át a későbbi, már hangokkal jellemző közléssé. A két korszak határán játszódott le a gondolkodás első nagy forradalma. A kétféle látásmód közötti átmenet idején született meg a beszéd.

2. ábra

Egymás közelébe eső élethelyzet-képek a **rá hangképlethez** kapcsolódóan: **orr**, **úr**, **ér**, **ór**, **ár**, **ír**, **ró**, **rí**, és folytatható a **sor** az **óra** vagy az **erő** képi fogalmával, melyek mind egyedül az **r** hanggal hangzanak (és 1 vagy 2 magánhangzóval). A **rá** hangképlethez tartozó jelenségkörnyezet, az **r** hang kiemelésével, a csak az **r** hangzót tartalmazó, sokkal inkább az ismétlődésre összpontosító képi környezetet kapcsolja össze, mint amit a többi jelenség jelez: s amit ma már összetetten (két mássalhangzóval) fejez ki a beszéd. Feltételezhetjük, hogy az egyedül már csak **r**-et tartalmazó hangzó képletű világ már egy későbbi – letisztultabb – gondolkodási kort tükröz. Ebben már az **r** hang az, ami az ismétlődést (a folyamatos ismétlődést) emeli ki a jelenségekből. Az tehát a korábbi állapot, amelyben még nem tisztult le a képekből kiemelhető lényeg, de már megmutatkozik az általánosabb jelenségkörnyezetben, mert a képek már mutatják ezeknek az élethelyzeteknek az összetartozását.

A korai közlésmód a mozgással utánzott képi gondolkodásvilág esetében az élethelyzeteket a használati körülmények és állapotok néhány közös tulajdonsága szerint csoportosította. Valamilyen ismétlődést is tartalmazó élethelyzetek között szerepelnek. Ezek közül emeltük ki a **rágást**, a **ringást**, a **szórást**, a **morzsolást**, a **nyírást** stb. A második ábracsoport kiemeli ezek közül az egy- másra **rakás** élethelyzetét, amit röviden egyetlen gyökellemmel, a **rá** (tesszük a következőt) szavunkkal jelölünk (1. ábra).

A második ábracsoport a **rá** hangzása nyomán az **r** mássalhangzóval megépült szavak fogalmi szomszédságát már a hang, a mássalhangzó nyomát követve keresi. Az egymás (hangzás szerinti) közelébe eső élethelyzet-képek a **rá hangképlethez** kapcsolódóan: **orr**, **úr**, **ér**, **ór**, **ár**, **ír**, **ró**, **rí**, (és folytatható még a sor az **óra** vagy az **erő** képi fogalmával). Ezekben mind egyedül az **r** hanggal hangzanak a gyökellemmi szóban élő fogalmak. A **rá** hangképlethez tartozó jelenségkörnyezet az **r** hanghoz tartozó fogalmak környezetének részévé válik. Ezekben az élethelyzetekben a folyamatos ismétlődést, mint közös tulajdonságot – állapothatározót – fedezhetjük fel szervező középnek. Valószínű, hogy nem véletlenül kapta ez a jelenségcsoport a horkolásból származó **r**-hangot, mint közös jelölőt az ismétlődéses képi környezetek összekapcsolására, megjelölésére. De egy következő mássalhangzónk fogalomkörnyezetei még élesebben mutatják be a képi világ és a beszéddel megjelenő fogalmi világ közötti különbséget.

Az ősi időkben, az esti tábortűznél a napi eseményeket bemutató közléssor fő vonulata a mutogatott cselekedetekből, mozdulatsorokból állt, melyeket az egyes mozzanatokra „rákapcsolt” hangzásutánzások tettek érthetőbbé, változatosabbá. A megélt és megértett élethelyzetek, a munkák, vadászat, étkezések, de küzdelmes jelenetek, cselekvések, a természetben zajló események is folyamatosan a közlések tárgyát képezték. Egy-egy nem mindennapos jelenségrészlet az éppen folyó háttéresemények elé törekedve kiemelkedett a zajló folyamatok sorából. Ebben az időben a fölismerések a képi gondolkodás szerint formáltak gondolati csoportokat. Az ismeretek ezekből a rendszeresen elismételt közlésekből épültek föl (a tanítás ősi formájának is tekinthetjük ezt a közlési formát).

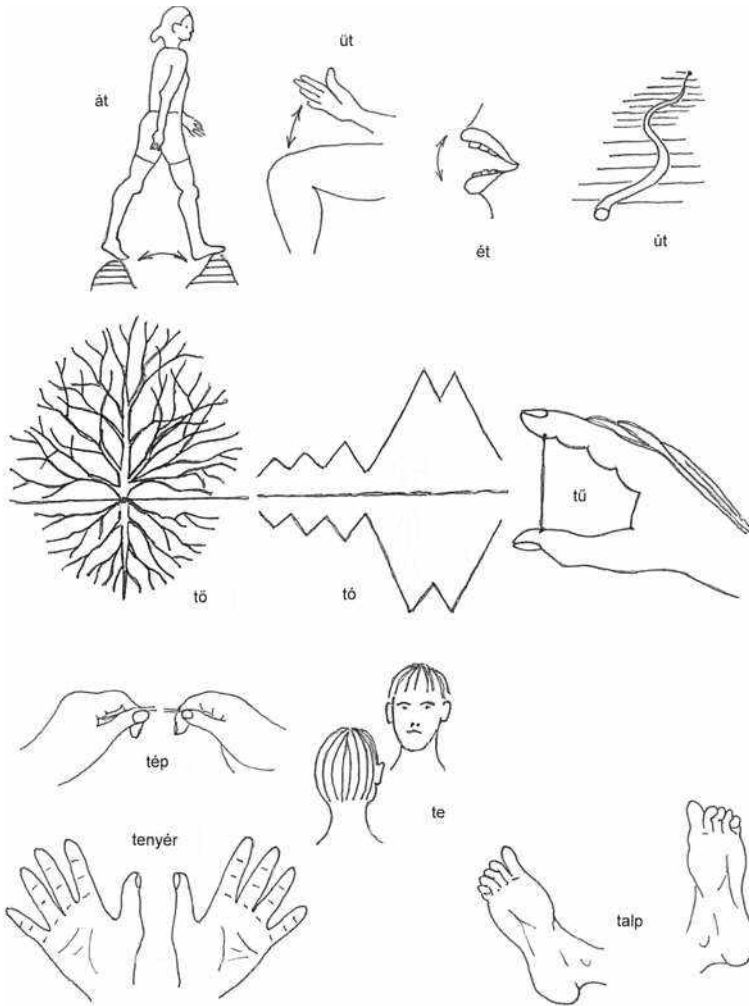
A láthatóságon, mozgásokon alapuló képi rendezettség a jelenségek egy természetes csoportosítását adja. Ezt az élethelyzetekről készült ábrákkal jelezük 3. ábránkon. Ez a gondolati rokonságkép gyűlik össze a tapasztalatokból a mai beszédben. A leírásban használt szavak „összetartozása” az élethelyzetet tükrözi. De **van a mai beszédben egy olyan rendezettség is, mely másféle fölismerést tükröz. Felmutat egy másféle rendet és törvényszerűséget a jelenségvilágban.**

a már bemutatott csoportosítás, amely tehát azon alapul, hogy **a víz fölhasználását és tulajdonságait gondolatban együtt tartja a mindennapi tapasztalat** (3. ábra). A másik egy vizes helynek, a tónak nyelvi formában kifejeződő fogalmi rokonságát gyűjti össze (4. ábra). Az ábrák kis képei mindkét esetben szerteágazó életkörből gyűlnek össze. A hozzájuk tartozó szavak (fogalmak) hangalakja azonban másféle csoportot alkot. A 3. ábrán sokféle, formailag össze nem tartozó szó kíséri a gondolatainkban összetartozó képeket. A 4. ábrán a **tóval rokon szóalakok azok, amelyek meglepően közelieliek: a szavak egyetlen mássalhangzóra „rendezettek”**. Első ránézésre a gondolatainkban ezek a képek nem látszanak összetartozónak. Keressük meg mégis, hogy mi lehet az oka annak, hogy mindegyikben fontos szerephez jut a **t**-hang.

A két képcsoport rendezettségének különbsége arról tanúskodik, hogy a világról alkotott kép és a közlésmód is nagymértékben átalakult a közlés fejlődéstörténete során. A korai közlésmód a mozgással utánzott képi gondolkodásvilág volt. Ez alakult át a későbbi, a jelenségeket már hangokkal jellemző (és rendező) gondolkodásvilággá. A két korszak határán játszódott le a gondolkodás első nagy forradalma. A kétféle látásmód közötti átmenet idején született meg a beszéd. A beszéd születése az ősi fogalomalkotás kora – tehetjük ezt a fontos megállapítást. Pontosabban: A beszéd születése az ősi elvont fogalmak létrehozásának a kora.

Az őskori ismeretközlő állapotok keresésénél a mai beszédet élő adatforrásnak tekintjük. Először is az élet folyamatosságából következtetéseket kell levonnunk a kezdetekre vonatkozóan. A közösség tagjai közötti korai közlésmódokból fejlődött ki a beszéd, amely kialakulásától fogva folyamatosan jelen van a közösségek életében. Az élet folyamatossága szükségszerűvé teszi azt, hogy „élet csak életből születhet”. Ugyanez igaz a mai élet részét képező beszédre is. „A beszéd is csak beszédből születhet” (a szülőkről a fiatal nemzedékre öröklődik).

Beszédünk sokoldalúan őrzi azokat a körülményeket, amelyek között megszületett. Az élethelyzetekről fölismert összefüggések valóságosságát könnyen ellenőrizhetjük azáltal, hogy az élet természeti, testközeli állandóságai ma is azok, mint amik egykor voltak. A környezet és az élet, mint egy eleven öntőforma biztosítja a fölismert dolgok azonosságát egykor és ma. A legbiztosabb élethelyzeti állandóságokat az emberi test, annak életfolyamatai, a természet folyamatai és az emberi cselekvések nyújtják.

4. ábra

Egymás közelébe eső élethelyzet-képek a **tó hangképlethez** kapcsolódóan: **át, üt, ét, út, tő, tó, tű, tép, te, tenyér, talp**, és folytatható a sor a **tér, a toll, a test, a tükr** és sok más képi fogalommal, melyek mind a **t** hanggal hangzanak. A **tó hangképlethez tartozó jelenségkörnyezet** egészen más – a gondolkodásban fölkelített – képi környezetet mutat, mint amelyet az előző ábrán jelzett – alapvetően vizes élethelyzet szerinti – jelenségkörnyezet mutatott. Feltételezhetjük, hogy a kétféle hangalakvilág más gondolkodási kort tükröz.

A tapasztalás útján gyűjtött ismeretkincs egyik része az, amely a hangalokban lett rögzítve. A másik része a beszéd szerkezetében van elrejtve. A közlésmódokban közös volt az, hogy a korai közlések tartalma az élet legfontosabb állapotjellemzőiről szólt. Az élet legősibb állapotjellemzői az életnek az állandóságai, ismétlődő tárgyai és folyamatai. Az élet állandóságai szükségszerűen eredményezték azt, hogy ezek a beszéd állandóságai is lettek. Az egészen korai beszédfejlődési szakasz föltárásához el kell végezni a mai beszédnek – mint összetett rendszernek – a szerkezetvizsgálatát. Ezt az elemzést a természettudományok már régóta alkalmazott rendező elvei segítségével végezhetjük el. Ezt a rendszervizsgálatot korábban a „szétszedem-összerakom elv” elemzésével mutattuk be a Fizikai Szemlében (*Bérczi, 2017*). A szétszedem-összerakom módszerrel számos más tudományág jutott már új ismeretekhez a vizsgálata tárgyában. A kémia rendszerelemzésének vívmánya például az elemek periódusos rendszere.

A közösség élete fejlődött, összetettebb lett, s vele a beszéd is egyre összetettebb lett. Összetettsége révén a beszéd ma egy olyan hatalmas egész (egy olyan rendszer), amely részekre bontható. Mivel a részek is „kisebb egészek”, ezért a beszéd olyan rendszer, amely részrendszerekből áll. A beszéd rendszerét a tagolása segítségével bonthatjuk fel kisebb elemekre. A beszéd és a gondolkodás – az emberi élet keretei között – hosszú időn át fejlődött, evolúciós rendszert alkot. Az evolúciós fejlődés sajátos szerkezetet kölcsönöz a keretei között formálódó rendszernek. Ez a belső szerkezet a szerkezeti hierarchia, amelyet legegyszerűbben egy beágyazásos szerkezet jeleníthet meg.

A beszéd tagolása

Ha a mai beszédet élő adatforrásnak tekinthetjük, akkor a máig élő nyelvből kiindulva, a mondattól lefelé haladva s az összetettség visszabontását a kezdetekig követve megfigyelhetjük, hogy a tagolhatóság fölismerhetősége a ragasztónak (agglutinálónak) mondott nyelvünk előnye. Bennünk nem homályosult el az, miért áll egy-egy hang azon a helyén a hangképletnek: mondatnak, szónak, ragnak, gyöknek.

A beszéd legfontosabb tulajdonsága, hogy a hangképletek sora jelentéssel bír. Jelentéssel (tartalommal) bírnak a beszéd kisebb tagolási egységei is a magyar nyelvben. A beszéd tagolásával létrejövő beszédegységeket ezért nevezük jelentéselemeknek (*Czakó Gábor gondolata*). A jelentéselemek olyan tagolási egységek a magyar nyelvben, amelyeknek a hangképlete jelentéssel bíró hangzóegységet jelent. Mivel ez a jelentésérték a beszéd minden egységének

tulajdonsága, ezért amikor azt állítjuk, hogy a beszédet formai szempontból tagoljuk, akkor a beszédet jelentésértékek (tartalom) szerint is tagoljuk. Mindig jelentéselemek jönnek létre, amikor a beszéd nagyobb egységeit felbontjuk jelentéssel bíró kisebb egységekre. E kisebb egységek, a nyelv ragasztó természetének szellemében, megőrizték azoknak a még kisebb egységeknek a csoportjait is, amelyekből kiformalódtak. A jelentéselemek sorával eljutva a legkisebb oszthatatlanig megmutatkozik a ragasztó nyelv egy másik pótolhatatlan előnye. A legkisebb jelentéselemekig hatolva olyan egységeket találunk, amelyek mintegy a gondolkodás építőköveinek tekinthetők.

A legkisebb jelentéselemek a beszédhangok, melyek jelentésértékkel bírnak (*Czuczor-Fogarasi, 1842*). Az agglutináló nyelvünk előnye annak a felismerhetősége, hogyan születtek a mássalhangzók, s velük együtt hogyan formálódott ki a gondolkodás. Ezekhez nyújt segítséget a mássalhangzóknál nagyobb, beszéd-tagolási egységek köre: a gyökelemeké (amelyek egy mássalhangzóból és egy magánhangzóból álló hangképletek: ilyenek voltak a tó „rokonai” is.) A beszédhangok a beszéd természetes tagolásával nyert jelentéselemek (*Czuczor-Fogarasi, 1842*). Igen lényeges az az elemzési eredményünk, hogy a felbontás során az egyre kisebb beszédegységek felé közeledve egyre inkább előtérbe kerül a hangképletben megfigyelhető összhang (egybeesés) tartalom és forma között. Az utolsó lépésnél, a közös mássalhangzót tartalmazó gyökelemeknél azt is felismerhetjük majd, hogy milyen szerteágazó képi, mozgási és más jelenségekre alapozott ismeretek körében születtek meg a korai hangképletek. A tartalom és a forma egybeesése mutatja, hogy őseink a valóságban ma is létező élethelyzetek „rokonságát” foglalták hangzó képletekbe.

A beszéd összetettségének rendszer szintű megmutatkozása: az alkotó jelentéselemek beágyazott sorozata

A beágyazottsági sort összefoglaljuk az egyes beszédalkotó jelentéselem típusokra (*lásd ezt 20 db mássalhangzóra, Bérczi 2019*). Ezekben az összetettebb hangalakú jelentéselemi egység mindig tartalmazza az összes kisebbet. Ez a beágyazottsági (bennfoglaltsági) sor a következő:

egyes mondatokban a szavak,
egyes szavakban a gyökök,
egyes gyökökben mássalhangzók,
egyes mássalhangzóban az élethelyzetek (közös csoportja),
az egyes élethelyzetekben a jellemző, közös vonás, hasonlóság.

A beszédben felbontással nyert, egymásra épülő jelentéselemek tehát beágyazottak. Röviden: a mondat-szó-gyök-hang beágyazási sorozatot alkot. A kisebb jelentéselemek felől (a lépcső aljáról) a mába tekintve: egymásra épülésnek is nevezhetjük ugyanezt a sorozatot. Érdeemes lesz különválasztani a kétféle szerkezetsor-megkülönböztetési utat: a felbontásit (szétszedésit) és a fölépítésit (összeépülésit). **A beszéd szerkezetében rejlő rész-egész viszony** lehetővé teszi a beszédben rejtőzködő **felépülés-történet** megsejtését is. A kisebb egységek szükségszerűen korábbiak az összetettebb későbbiekénél, a kisebbekből összetett nagyobbaknál. A szerkezeti hierarchia föltérképezése céljából állandósult alkotóelemeket kellett felismernünk a beszéd rendszerében. Ezekre az alkotóelemekre irányult a beszéd szerkezetelemző vizsgálata. A megtalált alkotóelemek szükségszerűen kellett, hogy állandóan jelen lévő, rögzült beszédformák legyenek. De a megtalált beszéd-alkotóelemek szükségszerűen kell, hogy az életnek is állandóságai legyenek. Az életnek és a beszédnek az állandóságai szükségszerűen képeznek párhuzamot. Az élet (élethelyzetek) és a beszéd párhuzamos vizsgálata ezért egymást segítő módon történt.

Az élethelyzetek megfigyeléséből gyűjtött szerteágazó ismeretrendszert a gondolkodó, szerszámkészítő, vadászó ember először a mutogatásos utánzó közlésmódjával adta át a közösségnek. Tapasztalatait ezúton hasznosította a túlélésben, a közösség szervezésében. De a beszéd a maga fejlesztéseivel átrendezte a korábbi közlésrendszert (1. ábra). Ennek révén nemcsak a környező világ hangzó közölhetőségét tette lehetővé, hanem a hangzó képletek fogalmával új szereplőket is létrehozott az életbeli helyzetek megnevezhető csoportjai körében. **Az új szereplők létrehozásával utolérhetetlen előnyhöz jutott a fejlesztő emberközösség a többi létezővel szemben.** Egyre összetettebb világot láthatott meg maga körül. Az egyre összetettebb világ egyre gazdagabb alkalmazkodási, túlélési, életviteli lehetőségeket teremtett. Őseink létrehoztak egy, a képi világon túlmutató gondolati tartományt, amelyben azután ugyanúgy lehetett mozogni, műveleteket végezni, tehát gondolkodni, mint addig csak a látható dolgok világában lehetett. Ezt az elvontabb világot a beszéd és a vele járó gondolkodás teremtette meg.

A beszéd jelentőségének kutatásakor az ember gondolatvilágát erősen foglalkoztatja az, hogy ősiünk miként jutott annak felismerésére, hogy valamilyen közös dolog hanggal közölhető. Az első lépés kétségtelenül a mozgással együtt születő hangokra való emlékezés volt. Erre a gondolkodást is jelentő emlékezetre akkor lehetett szükség, amikor hasonló hangok különféle más és más mozgási vagy élethelyzetekben is keletkezettek. Ha az emlékezés megtörtént, azt követhette a tudatosabb keresés, hogy ha már csámcsogó-cuppogó hang evésnél vagy

vizes réten, nádasban járásnál is megjelent, milyen más csapkodó, szürcsölő, csiripelő élethelyzetekben kerülhetett sor még rá. Az a fogalom, amit ma hasonlóságnak nevezünk, fokozatosan bontakoztatta ki a hatását az emlékezetre az ilyen hangképlet-jelenségtípusok párba állításánál, csoportosításánál.

A beszéd közösségi hasznosságát akkor tudjuk igazán felmérni, ha fölvolvazoljuk a korai kibontakozás első lépéseit. Hogyan épülhetett fel a korai fogalmak világa, az ősfogalmak világa? Ehhez az ősi állapotoktól elindulva kell végig lépdelnünk a beszédépülési (szerkezeti hierarchia) lépcsőfokokon. Ekkor az tudatosul bennünk, hogy az egyre összetettebb hangképletek születésének feltétele az volt, hogy a kisebb jelentéselemek már korábban megszülessenek. A korai fogalmak születéséhez át kell tekintenünk a beszéd kisebb egységeinek a fogalomkörnyezetét. Milyen képi fogalmak vannak rokonságban a mássalhangzóink világában? Hogyan találhatunk rá az ősi élethelyzeti állandóságokat közvetítő hangképleti állandóságokra, azok jelentésértékére. Ezek felismerése a szócsaládosság felismerésével kapott először megfogalmazást (Lugossy, 1865). A szócsaládosság a szavakban megtalálható közös gyökökön alapult. A gyökökben előforduló mássalhangzók is olyan állandóságot képviselnek, mint a gyökök a szavakban. De a mássalhangzók esetében még erősebb a tartalom és forma egybeesése, mint a gyököknél. Miért? Mert a mássalhangzó már képi alapozású: hiszen a hangzó képletek felbontási sorának a „végén” áll. Egy egész élethelyzetcsoportnak jelöli a közös tulajdonságát. A mássalhangzó „felbontása” tehát már nem a hangzó képletek sorozatában történik, hanem a képi világban, a hasonló élethelyzetek segítségével. Azok a mássalhangzók jelentik a váltást a régi, képekben látott gondolati kép és a hangzó képlet által fölgerjesztett kép között, amelyek a hasonlóknak látott élethelyzeteket – az élethelyzetek jelentésértékét – mintegy „kódolják”. Ősünk a jelentésérték alkotás lehetőségét vette észre a hangokban. Hangokkal jelölt meg hasonló tulajdonságú jelenségcsoportokat. Célul tűzhetjük tehát ki, hogy keressük meg a mássalhangzók jelentésértékét.

A beszédhangok a képi világ élethelyzeteinek hangzó megjelölései, melyek halmazszemlélettel születtek, a hasonló élethelyzetek megnevezésével.

A beszéd visszabontásos szerkezetvizsgálatánál láttuk, hogy a hangzó közléssel „működő” beszédbe a képekkel közlő korai gondolkodás be van ágyazva. A beágyazott szerkezet jelzi, hogy a legbelsőbb – a legkisebb egység – a legkorábbi, és arra „rakódott rá” a későbbi. A képek nyomán született beszédhangok

„jelentésértékének” (itt most a mássalhangzóknak) eredet-keresésénél meghivatkozunk a matematikából a halmazokat. Esetünkben a halmazokat az élethelyzetek jelentik, bennük az élethelyzetet jellemző tulajdonságokkal. Az élethelyzetekben a „belső” halmazelemek az élethelyzetek tulajdonságai, állapotai lesznek. Az élethelyzetekben előforduló közös részt azt fejezi ki, hogy van közös „tulajdonság” (közös halmazelem) a halmazok között. Ezt a közös részt őseink megjelölték egy mássalhangzóval. Azáltal, hogy megjelölték az állapotathatózókat, az őket tartalmazó egységek (tárgyak, élethelyzetek) fogalmi rokonságba kerültek.

Hogyan formálódhatott ki ez a fogalmi rokonság? A szemrevételezett élethelyzetek képe tartalmazott valamit, rámutatott valamire, ami közös volt ezekben a jelenségekben, és ez az, amit ma hasonlóságnak nevezünk. A jelenségek képi világa tehát fölhasználásra került ebben a folyamatban, hiszen a szemlélt világ képei egymás szomszédságában, egymás gondolattársításában őrződnek meg. Az ősi fogalomvilág a hasonlóságokon nyugvó, képi megalapozottságú világlátás csíráit hordozta, s indította el a fejlesztések útján.

(Innen sajnos kikerültek a könyv szerkesztése során a halmazokkal is bemutatott részek. A Venn diagramokon történő ábrázolás szemléletessé teszi a közös (hasonló) tulajdonságok leemelését a jelenségekről, tárgyokról. A *Venn-diagramok* mutatják meg a szavakban a közös gyökök eredményezte közös jelentésérték jelenlétét is a gyökcsaládosságot mutató szavakban. Hasonló a helyzet a gyökök családosságot adó mássalhangzók jelentésértékével is.)

Hasonlósági szintek a beszédben és gondolkodásunkban

A beszéd szerkezeti vizsgálatával föltárhattuk azt, hogy a fogalmi gondolkodás hogyan nyert megalapozást. A hangzó beszéd legegyszerűbb fogalmi egységei a megtapasztalható jelenségekben jelen lévő hasonlóságokra lettek alapozva. Azt az állapotjellemzőt, amely egy néhány jelenségben hasonlónak mutatkozott, hanggal jelölték meg. Ezzel egy új fogalmat is teremtettek, a jelenségekben megmutatkozó állapotathatózóknak a fogalmát.

Az eddigi utat összegezve elmondhatjuk, hogy a hasonlóságok egy olyan, képek alapján már csoportokba rendezett világban voltak jelen a közösség tagjainak tudatában, amely a képek, mozgás alapján már valamennyire elrendezte a jelenségek rokonítását, összetartozását. De ez a rokonítás a jelenségek egy-egy tulajdonságára (vagy gyakran egy cselekvéssorba tartozásra) vonatkozott. Ugyanakkor ismert volt az is, hogy egy-egy jelenség többféle csoportba is tartozhat. A fa az **f** csoportba is (kijön a földből), és az **sz** csoportba is

(ősszel ősz) tartozik, sőt a **k** csoportba is tartozik, mert „kő”-kemény a törzse, és az **r** csoportba is, mert rezegnek a levelei, ha rázza őket a szél, (és a **h** csoportba is, amikor hull róluk a levél stb.). Az egy-egy tárgyban megtalálható sokféle tulajdonságot csak úgy lehetett szétválasztani, hogy egy tulajdonságot kiválasztva, azt a többi jelenségben jelen lévő hasonló tulajdonsággal kellett rokonítani. Egy másik tulajdonsággal más csoportba került a tárgy. Ezzel a hasonlóságon alapuló tulajdonsági csoportokkal le lehetett választani a kiszemelt tulajdonságot a tárgyakról. A hasonlóságon alapuló osztályozással (csoportba sorolással) megalapozódott a fogalmak egy új körének a világa. E fogalmak világába már nem a tárgyak, hanem a tárgyakhoz kapcsolódó tulajdonságok, élethelyzetek tartoztak. Ezek alakították ki az ősfogalmak világát. S mivel a csoportok megadását hanggal végezték, egyúttal egy újfajta közlési mód is kibontakozhatott a hasonlóságok segítségével: az elvont fogalmak közölhetőségi útja.

Az ősmondatokban rejlő hasonlósági élethelyzet

A szófajtól független gyökök a magyar nyelvben egy későbbi fölismerésről tanúskodnak. Ez az új élethelyzet megjelenésével értelmezhető úgy is, mint fejlesztési kényszer. A fejés jelenetében a testből kijövő **f** hangot a sok egyforma anyaggal, **j** vonták össze egyetlen gyökbe. A **fej** gyök először az egész – ma a kisgyermek szoptatásának megfelelő – jelenetet adta vissza hangzó képletével. Amikor azonban az állat testéből kivonásra kerülő, de kézzel végzett cselekedetet is megnevezték, a kéz-fej „ősmondatot” formálták meg. Az ősi jelenetre pedig máig értjük, amit a nyelvünk visszaad. A fej fej. Így az ősi jelenet szereplője és szerepe (cselekedete) kettévált.

Az ősmondat ily módon történt megszületéséről számos azonos alakú gyökünk tanúskodik: A **fog fog**, a **fej fej**, a **nő nő**, az **öl öl** (az anyaölben elhunyt a kisgyermek), az **öt üt** (ütés az öt ujjal). A (láb)**nyom nyom**(va) jött létre. Ezáltal újabb fejlesztési lépcső jelent meg: az ősmondat alkotás. A gyökök tartalma a mondatban szerepük szerint kettéválik alanyra és állítmányra. Sok gyökünk ilyen „kétalakú” szó: A víz megfagy (itt a fagy ige szerepű), és fagy (van kint) állapotjellemző szó. A szófajok nélkülisége ezekben az ősi, természeti jelenségeket vagy élethelyzeteket jelölő gyökökben mintegy 40 ma is használatos szavunkban él tovább. Ezekből egy sincsen meg a világ többi nyelvében. (térvé *Eurázsziára, Bérczi, 2016*) Az új szerkezetben minden egyszerű mondat hasonlít egymásra abban, hogy az elsőként álló gyök az alany, (a szerepköre szerint a cselekvő), a második gyök a cselekedet, (szerepköre szerint az állítmány).

Egy másik fejlesztő irány volt a gyökök összekapcsolása, ami később a todalékoláshoz, a különböző ragokkal végzett pontosításokhoz vezetett. Tekintsük például a **tol** igét. A mozdulat előttünk áll: a térben **tol**juk az asztalt, szekrényt. De ez a mozdulat hasonló ahhoz, amikor eljövünk az **eltolt** asztaltól. A **hoz** gyökünk azt az élethelyzetet jelöli, amikor a **h** elfogy jelentésű mássalhangzónkat a mozgást jelölő **z**-vel vonjuk össze. Ugyanez a **húz** gyök élethelyzete is. Mindkét esetben a távolság „fogy el” a magunkhoz **húzott** (vagy a hozánk **hozott**) tárgy és köztünk. De ugyanez az élethelyzet akkor is, ha viszem a vödört a kúthoz. A távolság elfogy a kút és a vödör között. Szemléletesen is a rag jelentése ugyanaz, mint az önálló igéé, s ezt az azonosságot ma is láthatjuk, megfigyelhetjük és föl is fedezhetjük.

Mivel a hangzó közlés a korai időkben gyakori élethelyzetekre fogalmazta meg az ősi közlési formákat, ezért ezek ma is szereplői életvitelünknek. A gyakori közlési állandóságok elborítják a nyelv ősi részét, a mássalhangzók, a gyökök és a todalékoló egységek (ragok, képzők) világát. Még az egyszerű ősmondatok sem idegenek a mai beszédétől.

Őseink a **mássalhangzók** elvont fogalmát a jelenségekben megfigyelhető hasonlóságokon alapozták meg. A mássalhangzókból összeépített kételemű gyökvázak már összetett szerkezetek. Bennük már két korábbi, – a jelenségek-ből elvont – fogalom van egyesítve. De a szavak elején álló gyökök ma is őrzik a gyökben összetartozó szavak közti jelentésbeli hasonlóságot (szócsaládosság). A mondatok az ősmondatra hasonlító gondolkodási sorrendet őrzik ma is. Van azonban a magasabb beszédegységekben fölismerhető tartalmi hasonlóság is.

A hasonlóság szerepe a gondolkodásban

Németh László: az Európai utas c. könyvében írja: „*Engem minden gondolat a csillagos égbolt percnyi, teljesen soha vissza nem térő állapotára emlékeztet. Vagyis minden gondolat egy konstelláció. (...)*” A költők hasonlatai, épp a legjobbak, a legvakmerőbbek, nem az elemek, hanem a szerkezet azonosságán alapulnak. A szimbolizmus épp a szerkezetek költészete. Azt az erőérzést, hogy egy gondolat teljesen a birtokomban van, nem az elemek visszatérése, hanem a szerkezet fölcikázása adja meg. Egy dolog még eszembe sem jutott, de egy energetikai arányérzés már arra figyelmeztet, hogy a kezemben van. Az elvonás (*a hasonlóság megtestesülése – B. Sz.*) az ember legfontosabb képessége is, mi más, mint a szerkezet fölvilantása a gondolat teljes érzéki terhének vállalása nélkül. Az ember megtanult gazdálkodni a gondolkodással. Az elemi idegfolyamatok minimumával tudja föltámasztani azt a kapcsolatot, amelynek

részletes, érzéki kifejtéséhez sokkal több idő és erő kellene. Agyunkban létrejöhetnek olyan szerkezetek – eszmék – amelyek az összes többit meghatározzák.

Mi ezekben a „szerkezetekben” a feltételes reflex szerepe?

A gondolkodásnak van bizonyos tehetetlensége, vagy ha úgy tetszik, hűsége. Az egyszer létrejött viszony, mint működési hajlam, írja bele magát az agy életébe. Ugyanaz a konstelláció könnyebben jön létre, mint egy teljesen új; ami egyszer vagy sokszor össze volt kapcsolva, gyorsabban kapcsolódik. A múlt így van jelen a jelenben. Az emlék nem lenyomat, hanem a gondolatot kiadó idegfolyamatok gyorsabb elharapózása: a régi tevékenység interferenciaszerű belejátszása az újabbba. Feltételes reflex és nevelhetőség annyit jelent, hogy a régibb viszony az újabbakban is érvényesül.

A hasonlóság továbbadódik az új fejlesztésekre. A hasonlósági szerveződés továbbsugárzódása magasabb hierarchiaszintekre

Ha „középen” kezdjük elemezni a beszéd szerkezetének építményét, akkor a mondatot egy közbülső szerkezetnek tekinthetjük. Akkor benne a szavak összetevő egységek, elemek (jelentéselemek jelentésértékkel). De egy-egy szónak lehet gyöke s ragja is. A szó szétszedése nyomán, mint összetett szerkezet jelenik meg: szétszedve a toldalékolt és ragozott szót, benne találjuk a gyököt is. A szónak a toldalékai jelentésértékben mássalhangzók, és a gyök jelentésértékkel bíró kisebb elemei is mássalhangzók. A szóban tehát újabb, alacsonyabb szintű jelentéselemeket találunk. De azt találtuk, hogy a mássalhangzóban a jelenségek hasonlóságára alapozott hangrögzítés történt. Ez a hasonlóságra való emlékezés végig vonult az építkezésben a gyök és a toldalékok révén. Vizsgáljuk meg, hogyan érvényesül ez a magasabb beszédegységeknél.

Egy megállás erejéig magát az egyszerű mondatot is tekinthetjük a hasonlóság továbbépítése szerint. Ha csak alany és állítmány mondatokat hasonlítunk össze, láthatjuk, hogy egy kiindulási helyzethez viszonyítva erősebb igével fokozhatjuk vagy gyengíthetjük az alany cselekedetét. A mondandót az alany felől is hasonlónak tehetjük más helyzetekhez, az alanyt lecserélve. Mindkétféle csere esetén az egyszerű mondatok „áthangolódnak”, de hasonlóknak maradnak a kiindulásihoz. De a hasonlóságok mélyebb értelmet nyerhetnek, ha több mondatból álló beszédszakaszt tekintünk.

Felfelé haladva a beszéd építkezésében a mondatokból szakaszok, fejezetek formálódnak össze, újabb szintjét képezve a jelentéssel bíró alrendszernek. Mert a fejezet bővebb tartalmú egység, mint egyedül egy mondat. Tekintsük

legmagasabb szintnek az elbeszélés egész értelmét, tanulságát. Már a mondat szintjén is a hasonlósági összevetés élte a szólásmondásokat és a hozzá mérhető hasonlósági közléseket. (Hold elejti, nap fölkapja.) Ha az elbeszélés maga jelképes tartalmú, földidézheti egy másik elbeszélés (akár másik élethelyzet eseményeinek) hasonló tanulságát. Jézus példabeszéde az irgalmas szamaritánusról minden elesettet kisegítő ember számára élőnek megmaradó hasonlat. A történet hasonlata. A közösségi élet egyre nagyobb darabjai képezhetik összehasonlítás tárgyát gondolatainkban. Gondolkodásunknak egész szerkezeti lépcsősorán (szerkezeti hierarchiáján) végigvonulnak a hasonlóságok helyzeteket összekapcsoló rendezettségei.

A hasonlóságok még inkább eseteket átfogó, szigorú formákat ölthetnek a természettudományos helyzetek megfogalmazásainál. Gondoljunk egy mértani hely megfogalmazásra a geometriában. A kör azon pontok mértani helye, amelyek egy ponttól – a kör középpontjától – egyenlő távolságra esnek.

A mi nyelvünk máig megőrizte a jelenségvilágba visszanyúló **hasonlóságkövető gondolkodást**, és őrzi akkor is, amikor a fogalmi gondolkodás eredményei népesítik be a tudományok jelentős részét. Azok a tudományágak tudnak eredményesen és az eddigi vívmányokhoz hűségesen fejlődni, amelyek megőrizték a természetközelséget. A természet jelenségvilága, amely a hasonlatokon és a gondolkodáson keresztül segít ismereteink elrendezésében, áthághatatlan kereteket szab a hozzá hűtlenné váló gondolkodás számára ma is. (Például lásd: *Madách: Az ember tragédiája, Falanszter szín.*)

Irodalom:

- Bérczi Sz. (2016): *A gondolkodás és a beszéd művészetének felvirágzása a korai időkben a Kárpát-medencében és Eurázsiaiban. Eurázsiai művészetek* 31. TKTE, 52. old. Pirehab, Debrecen
- Bérczi Sz. (2017): *A szerkezeti hierarchia és a fölépítés-lebontás (szétszedem-összerakom) elv.* Fizikai Szemle. 67/1, 32–36.
- Bérczi Sz. (2020): *A beszéd eredete.* Püski. Budapest
- Bérczi Sz. (2023): *Ósfogalmak hangalakban: együtt és szétrendeződve.* Eurázsiai körkép. In: Körösi Csoma Sándor: *Tények és érvek a magyarságkutatásban.* Szerk: Ferenczné Szócs Éva. 169-197. old. Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, Kovászna
- Bunak V. V. (1974): *A gondolkodás és a nyelvi képesség fejlődési szakaszai és kutatásuk útjai.* (In: *A nyelv keletkezése.* Szerk. Papp Mária) 259-283. old. Kossuth, Budapest
- Czakó G. (2011): *Eredeti magyar nyelvtan.* CzSimon Könyvek. Budapest
- Czuczor G., Fogarasi J. (1862–1874): *A magyar nyelv szótára.* Akadémiai Kiadó, Budapest, (2003) Arcanum. CD ROM
- Kuhn, T. S. (1970): *The Structure of Scientific Revolutions.* Second Edition, Enlarged. International Encyclopedia of Unified Science, University of Chicago Press, Chicago, (Magyarul: *A tudományok forradalmak szerkezete.* ford. Bíró D. Gondolat, Budapest, 1984)
- Lugossy J. (1856): *Szócsaládoság.*
- Madách I.: *Az ember tragédiája.*
- Németh L. (1973): *Európai utas.* Magvető Könyvkiadó, Budapest
- Varga Cs. (2007): *A kőkor élő nyelve.* Frig K. Piliscsaba;
- Wittgenstein, L. (1952): *Philosophical Investigations.* Basil Blackwell, Oxford, (Magyarul: *Filozófiai vizsgálódások.* ford. Neumer K. Atlantisz Kiadó, Budapest, 1972)

PÁLYAÍV

Bérczi Szaniszló

1950 fizikus, csillagász, nyugalmazott egyetemi docens ELTE TTK Általános Fizika Tanszék, egyetemi docens Tudományos fokozat: a földtudomány kandidátusa. Eddigi oktatói tevékenység: 33 éve tanít az ELTE TTK-n. Vendégoktatóként eddig a szegedi, a pécsi, a debreceni, a soproni és a yamaguchi egyetemen tanított.

Kutatási terület: Planetológia és kozmopetrográfia: meteoritek, holdközvetek, marsi meteoritek Naprendszer, bolygótestek evolúciója, planetáris geológia szimmetria és struktúraépítés, egyszerű sejtautomaták. Anyagok és technológiák: a Hunveyor-Husar egyetemi gyakorló űrszonda modell-rendszer építése.

MTA Geonómiai Tudományos Bizottság, (1986-) MTA Csillagászati és Ūrfizikai Bizottság, (2005-), Magyar Asztronautikai Társaság (1975-), elnökségi tag (1994-), alelnök (2002-). Szakmai elismerések: TV Egyetem emlékplakett, (1977) Nagy Ernő emlékérem, Magyar Asztronautikai Társaság, (1978) Juhász Nagy Pál emlékérem, Természet és Környezetvédő Tanárok Egyesülete, (1998) Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1998-2001)

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTVÉNYE

Gondolkodásunk fejlődéstörténetét két nagy korszakra bonthatjuk. A korábbi a látott képek és mozgások útján végzett ismeretrögzítés és ismeretátadás, a későbbi a beszéd fejlesztő hatására létrejövő elvontabb gondolkodási forma. Mindkét gondolkodási rendszer a közlés céljából szervezett ismeretek elrendezését jelenti. Közülük a beszéd közlési rendszere az, amelyik részletesebb, szóban kifejezhetőbb, s fejlődése töretlenül nyúlik a mai beszédhasználatig. Fő vonásaiban azonban megőriztük a mozgásokkal végzett közlési formát is. Hogyan válik szét a képek nyomán rendezett látás (és gondolkodás) és a hangokkal megszervezett beszéd utáni látás (gondolkodás). Mai nyelvünk szerkezeti elemzésével annak részletes bemutatását adjuk, hogy mi az alapvető különbség a képi közlés (emlékezés, gondolkodás) és a hangzó közlésben megjelenő közlés, a beszéd (s a vele járó gondolkodás) között.

Kapcsolat: bercziszani@caesar.elte.hu

Molnár Zsolt:

Magyar nyelv és gondolkodás

A sokcsatornás gondolkodási folyamatok feltárása

Bevezetés

A gondolkodás közegelmélete szerint mindig valamilyen hordozóközegben zajlik a gondolkodás, e nélkül nem valósul meg. Természetes hordozója a látás, a hangok, a tapintás stb. csatornája, ezek közül a vizuális gondolkodás jellemzőit ismerjük a legjobban. A beszéd is megvalósító eszköz, a hang és izommunka közegére épülő gondolkodást teszi lehetővé, melyhez később kialakítottuk az írásbeli csatornát is. A számítógépes forradalom hatására új hordozó közegek alakulnak ki, ezek közül legígéretesebb az ún. ábrákkal való gondolkodás, mely a nyelvi és a képi gondolkodás közös területe. (Ezekon kívül még sok gondolkodási hordozóközeg létezik, pl. a tánc, a szobrászat, a műszaki rajzok „nyelve” stb.) Mindegyik hordozó sok tekintetben azonos és még több tekintetben eltérő gondolkodási rendszert, -elemeket és -folyamatokat tesz lehetővé, a gondolkodás hordozójának sajátosságai meghatározzák, befolyásolják az adott típusú gondolkodás jellemzőit (a gondolkodástudomány „Shapir-Whorf hipotézise” ez). Az egyes hordozóközegekben megvalósuló gondolkodások összekapcsolódnak, átszövik egymást, közös gondolattartalmat alakítanak ki, az egyikben létrejövő tartalom a másikban megjelenőt idéz fel, a nyelvi gondolkodásban ezt nevezzük jelentésnek, annak a tartalomnak, amit a többi közegeből közvetít. Mindegyik hordozó kevesebb önmagában, mint a teljes egész, mindegyik közegnek megvannak a maga erősségei és gyengeségei.

Vizuális gondolkodás: A természetes közeg példája

A természetes hordozókban megvalósuló gondolkodások közül a vizuális gondolkodás a legmélyebben vizsgált és megértett terület. A látási ingerekből, a vonások felépítésén, az alakzatok létrehozásán át képek megalkotásáig terjedő folyamatot részletesen pl. Ware 2008 vizsgálja és mutatja be. A vizuális ingerek érzékelésének és értelmezésének emberi képességét használja ki, és olyan összetett folyamatokat tesz lehetővé, mint a mintafelismerés, a térbeli

gondolkodás és az absztrakt fogalomalkotás. Ez a gondolkodás – a többi természetes közegben megvalósuló gondolkodásunkhoz hasonlóan – evolúciós történelmünkben gyökerezik mélyen, a vizuális információk navigálásának és értelmezésének képessége létfontosságú volt a túléléshez. A látási gondolkodás nemcsak a statikus képek megalkotását jelenti, hanem olyan dinamikus folyamatokat is magában foglal, mint a képzelet, a jövőbeli forgatókönyvek vizualizálása és a mentális térképek létrehozása. A látási gondolkodás erőssége a közvetlenségében és egyértelműségében rejlik; az összetett gondolatok gyakran hatékonyabban közvetíthetők képekkel, mint szavakkal. A látási gondolkodáshoz hasonlóan a többi természetes közegben megvalósuló gondolkodásunk is hasonlóan vizsgálható a felépítettség, szerkezet, tartalom tekintetében. *Lásd Molnár 2012/1.*

Verbális gondolkodás: Ráépülő hordozó, a hangalapú csatornában kifejezve

Az emberi beszéd a beszédhangok hordozóközegében alakult ki, a beszédhangokhangok és az azok létrehozáshoz szükséges nyelvi izommozgás, a gondolkodás közegében megvalósítva. Magában foglalja a hangok mintázatait és a nyelv mozgásmintázatait (izommunkát) is. Ebben a közegben hoztuk létre a beszélt nyelvet, amely vélhetőleg a közös gondolkodáshoz szükséges közlés céljával jött létre, de a belső gondolkodás egyik fő eszközévé is vált. Lehetővé teszi az azonnali közlést, mint pl. a figyelemfelhívás, de a történetmesélést, valamint az érvelést és az elvont gondolkodást is. Az írott nyelv kifejezéstése tovább bővítette ezt a hordozóközeget, térben és időben tágabban lehetővé téve a gondolatok létrehozását, megőrzését és terjesztését. A nyelvi gondolkodás eredendően sorrendi és időbeli, ami többek szerint ellentétben áll a vizuális gondolkodás térbeli és egyidejű jellegével. A kérdés ennél összetettebb, a látási feldolgozásnak is van erősen soros jellemzője, részletesen lást Ware, 2008. A nyelvi gondolkodás szerkezete, felépítettsége a természetes, pl. látási, gondolkodásokkal párhuzamos, alapelemek, szavak, mondatok, szöveg szintjeiből áll (egyéb köztes szintekkel). *Lásd Molnár, 2012/1.*

Az ábrákkal való gondolkodás kialakulása és elterjedése

A gondolkodást segítő ábrák használata (diagramok, grafikonok, vizuális „számárvezetők”) a számítógépes eszközök tömeges elterjedése előtt is létezett; értelmező, a logikai kapcsolatokat tömören rögzítő, bemutató rajzokat korábban is készítettünk; de egyszerű elkészítésük, tömeges használatuk a számítógépek tömeges elterjedésével vált lehetővé. A számítógépes forradalom újszerű gondolkodási eszközöket tett lehetővé, ezek közül is kiemelkedik az „ábrákkal való gondolkodás”. Ez a mód a nyelvi és a vizuális elemeket ötvözi, olyan vegyes formát hoz létre, amely mindkét mód erősségeit kihasználja. A diagramok egyszerre intuitívak és pontosan tudják az összefüggéseket és az összetett rendszereket ábrázolni, ami felbecsülhetetlen értékű eszközzé teszi olyan területeken, mint a mérnöki tudományok, a matematika, adattudomány, és emellett egyre inkább a munka, az üzleti élet és a mindennapok részévé is kezd válni. A digitális közeg gyors készíthetőséget, gyorsan, könnyen változtatható megjelenítést tesz lehetővé, mindezzel tovább segítve a kognitív folyamatokat. A gondolkodásnak ez a módja jól példázza a különböző közegek összekapcsolódását, ahol a vizuális és nyelvi elemek összeépítése a problémák megértésének, megoldásának és a gondolkodás egészének új útjaihoz vezet. Az ábrákkal való gondolkodásban – a korábban tárgyaltakhoz hasonlóan – szintén különböző szerkezeti szintek – pl. a jegyek, fogalmak, gondolatok, gondolatmenetek szintjei stb. – különíthetők el.

A gondolkodás egyéb hordozóközegei

A vizuális és auditív médián túl más, az alapsatornákra ráépülő, külön gondolkodási közegeket hoztunk létre. Ilyen többek között a tánc, a szobrászat, vagy más területen a műszaki rajzokkal megvalósuló egyedi gondolkodás. A tánc a testi mozgást és a kinesztetikus tudatosságot használja a gondolatok (és érzelmek) kifejtésére. Lehetővé teszi a gondolat fizikai megtestesítését, ahol a koreográfia az elbeszélés és a kifejezés formájává válik. A szobrászat a tapintást és a térbeli gondolkodást foglalja magában, lehetővé téve olyan háromdimenziós formák létrehozását, amelyek a forma, a textúra és az anyag révén alkotnak jelentést. A műszaki rajzok szabványosított szimbólumokat és konvenciókat használunk az összetett műszaki információk ábrázolására, elősegítve a pontosságot és az áttekinthetőséget. E közegek mindegyike más-más kognitív folyamatokat érint, csak példák – sok más is létezik –, bemutatják az emberi gondolkodás megvalósulásának sokszínűségét.

A gondolatok közvetítőinek összekapcsolódása

Bár mindegyik hordozóközeg különálló gondolkodást kínál, ezek nem elszigeteltek, hanem összekapcsolódnak, összefonódnak. Az egyik csatornában alkotott gondolati tartalom gyakran idézi fel másik csatorna megfelelő tartalmát, így a kognitív folyamatok gazdag szövevénye jön létre. A nyelvi gondolkodásban jelentésnek nevezzük ezt a kölcsönhatást, ahol a fogalmakat és gondolatokat különböző közegek együttesében, vagy egymásra hatásában alkotjuk meg. Például ábra szóbeli magyarázatot inspirálhat, szobor leíró nyelvet idézhet elő, tánc pedig történetet mesélhet el, amelyet később le is írhatunk. Ez az összekapcsolódás az emberi gondolkodás holisztikus jellegét mutatja, ahol a különböző csatornák az eszmék átfogó megalkotását teszik lehetővé. Az összekapcsolódást szemlétesen mutatja pl. az egyes közegekben a gondolkodás szerkezetére jellemző szintek, szerkezetek hasonlósága, párhuzama. (Lásd korábban, pl. a jegy /alapvető jellemző, fogalom, gondolat, eszme szintjeinek – és az esetleges köztes szinteknek – a megjelenését mindegyik hordozóközegben, csak más-más megnevezéssel.)

A különböző közegek jellegzetességei, erősségei és gyengeségei

Minden gondolkodási közegnek megvannak a maga jellegzetességei, erősségei és gyengeségei, amelyek a kognitív folyamatok természetét alakítják. A vizuális gondolkodás a közvetlenségben és a térbeli gondolkodásban jeles, de kevésbé az a nyelvi gondolkodás sorrendi pontosságában. A beszédalapú, nyelvi gondolkodás erős az időbeli sorrend és logikai kapcsolatok kezelésében, de az összetett térbeli összefüggéseket nehezebben közvetíti. Az ábrákkal való gondolkodás jól kezeli a logikai kapcsolatokat, a térbeliséget, szerkezetiséget és időbeliséget, pontos is, de korlátozhatja a műszaki eszközök szükségessége. Más hordozóközegek, mint például a tánc és a szobrászat, egyedi kifejezési formákat biztosítanak, de nem biztos, hogy könnyen átültethetők szóbeli vagy írott nyelvre. Az egyes közegekben belüli különböző megoldások szintén eltérhetnek egymástól. Az erősségek és gyengeségek felismerése kulcsfontosságú a különböző kognitív feladatok és problémamegoldási foratókönyvek megfelelő közegének és az azon belüli megoldásnak a kihasználásához.

Összefoglalás

A gondolkodás közegelmélete átfogó keretet nyújt annak megértéséhez, hogy a különböző gondolkodási csatornák és megvalósítási formák hogyan alakítják a kognitív folyamatokat. A természetes érzékszervi (pl. vizuális, auditív, stb.) a nyelvi, az ábrákkal megvalósított és a sok egyéb közegek mindegyike egyedi gondolkodási módokat kínál, melyeknek különleges jellemzői lehetnek. Az e közegek közötti kölcsönhatás gazdagítja az emberi gondolkodást, dinamikus és összekapcsolódó kognitív tájképet hozva létre. Az egyes közegek és azokon belüli megoldások erősségeinek és gyengeségeinek megismerésével jobban kiaknázhatjuk a bennük rejlő lehetőségeket az alkotás, a közlés, a megértés fokozása érdekében. Az új közegek folyamatos fejlődése, különösen a számítógépes korban, tovább tágítja az emberi gondolkodás horizontját, új lehetőségeket kínálva a kognitív felfedezés és újítás számára.

*A magyar nyelvben megvalósuló kognitív folyamatok:
Sapir-Whorf nézőpont*

Bevezető

A magyar nyelv különleges teret teremt gondolkodásunknak, a többi nyelvtől való különbözősége potenciális eltérést okoz nyelvi gondolkodásunkban, áttelesen hatva a többi hordozóban megjelenő gondolkodásokra és így a gondolkodás egészére is. Ha megvizsgáljuk, hogy miben tér el a magyar nyelv a nyelvek többségétől, akkor megmondhatjuk, hogy miben térhet el a magyar nyelv által lehetővé tett nyelvi gondolkodásunk a más nyelvek által megvalósulóktól. (*Ld. a nyelvészet eredeti Sapir-Whorf hipotézise.*)

Az előző részben ismertetett közegelmélet szerint a nyelv közeget ad a nyelvi gondolkodás számára, ezáltal és a többi hordozóközegben megvalósuló gondolkodásokkal való kapcsolatokon keresztül formálja tágan értelmezett gondolkodásunkat, ezt a Sapir-Whorf-hipotézis foglalja össze, amely szerint a nyelv szerkezete és szókincse befolyásolja a beszélők megismerését és világvképét. (A Sapir-Whorf hipotézisnek létezik erős és gyenge változata, előbbi szerint meghatározza, utóbbi szerint befolyásolja a gondolkodást a nyelv. A nyelv és gondolkodás kapcsolatának áttekintésére lásd még *Boroditsky, 2001* és *Gumperz és tsai., 1996.*, *Slobin, 1996*, *Majid és tsai, 2004*, *Gentner és*

tsa., 2003) A magyar nyelv, amely a környező indoeurópai nyelvektől eltér, egyedülálló keretet biztosít e feltételezés vizsgálatához. Szerkezete, szókincsének felépülése, kifejezései, mondatépítése különleges teret teremt a gondolkodás számára, ami más nyelvek beszélőihöz viszonyított eltérésekhez vezethet a kognitív folyamatokban. Röviden áttekintjük, hogy a magyar nyelv sajátosságai hogyan befolyásolhatják a nyelvi gondolkodást, hogyan hathat mindez közvetve a más közegekben való gondolkodásra, és hogyan alakíthatja az általános kognitív mintákat.

A magyar nyelv egyedi sajátosságai

A magyar nyelv kiemelkedik egyedi nyelvi sajátosságai miatt, amelyek jelentősen alakítják beszélőinek kognitív folyamatait. Ezek közé a jellemzők közé tartozik a hangfestészet (hangszimbolika), a gyökrendszer, az erre és a képzők rendszerére épülő szóalkotási rendszer, a szókincs gazdag képi világa, az összetett és rugalmas mondataalkotás. Ezek együttesen pontos és árnyalt kifejezésmódot hoznak létre, amely befolyásolja a gondolkodást, alkotóerőt, érzelmi intelligenciát, tanulást.

Hangfestés (hangszimbolika) a magyar nyelvben

A magyar nyelvben a hangfestés azt jelenti, hogy a szavak hangzása gyakran tükrözi a jelentésüket, a hanggal érzékileg is lefestjük a szó jelentését, ami sok más nyelvben kevésbé elterjedt jelenség. Ez a beszédhang és a jelentés közötti hangalapú kapcsolat fokozza a kognitív társítást és az emlékek megmaradását. Például a koccan szó gyöke a „kopp” hangot utánozza. Ez a hallási képalkotás nemcsak intuitívabbá teszi a nyelvtanulást, hanem az érzékszervi és érzelmi élményeket is gazdagítja. A hanggal való festésnek több módja van, pl. hangutánzás, érzelemkifejezés, jellegkövetés (különbféle változások esetén, pl. mozgás, látvány dinamika, alakiság). A hangfestés jelenségének ismertetését lásd: *Hinton, Nichols, Ohala, 1994, Molnár-Marác-Czeglédi 2012* első részének A DOLGOZATI és *Czeglédi, 2015*, valamint *Fónagy, 1989, 1995*. Beszédhangjaink szimbolikáját lásd: *T. Molnár, 1993*. Az egyes beszédhangok és gyökök hangszimbolikáját lásd: *Czuczor-Fogarasi, 1862*. A hangfestés tanulássegítő hatását lásd *Nygaard és tsai, 2009*. Mindezek tanításban való alkalmazását lásd: *Czeglédi, 2015*.

Gyök alapú szóalkotási rendszer

Gyök alapú a magyar nyelv szóalkotási rendszere, minden gyök alapjelentést hordoz, amelyből a képzők segítségével új szavakat hozunk létre. A gyökök jelentésjellegű (elsősorban változásjellegű) tartalmazznak, és hálózatba szerveződnek. A képzők mindegyike adott tartalmat hordoz. Minden egyes gyökből számos alak keletkezhet képzéssel. A képzési rendszer lehetővé teszi az összetett fogalmak tömör formában történő felépítését. (Például a „kéz” gyökből létrejöhet a „kézi”, „kezes” vagy a „kezel” stb. szavunk, melyeket szintén tovább képezhetünk, így megalkotva a kéz szóbokrát.) Minden képző jelentése hozzáadódik az alapjelentéshez, ami részletes és árnyalt fogalmakat és gondolkodási mintákat eredményez. Az alapelemből kiburjánzó, felépítő gondolkodást támogatja ezzel magyar nyelv, egyetlen alapfogalomból kiindulva nagymértékben bővíti és árnyalja a fogalmakat. Ez hosszú, nagyon részletes, morfológiailag összetett és egyértelmű jelentést eredményezhet egyetlen szón belül (pl. tap-asz-t-al-at-lan-ság). A gyökök és képzések rendszere gazdag és szervesen összefüggő fogalomháló kialakítását teszi lehetővé, mely a gondolkodást pontosvá, finommá, gazdaggá teszi. Ez a rendszer elősegíti a logikus gondolkodást és a fogalmak közötti kapcsolatok megértését, fokozza az analitikus készségeket és a kognitív rugalmasságot. Mindez ösztönzi a fogalmak megértésének részletes, dekompozíciós megközelítését. A gyök alapú, gazdag szóalkotási rendszer támogatja a kognitív építkezés rendszerszerűségét és rétegzettségét. Ez a komplexitás lehetővé teszi a fogalmi gondolkodás nagyfokú specifikusságát és árnyaltságát. A magyar nyelv gyök- és képzési rendszere kiterjedt kutatások tárgya, szinte mindegyik munka *Czuczor és Fogarasi, 1862* munkájára épül. Mindezeket lásd többek között *Molnár-Czeplédi, 2009, 2012*, valamint *Marác, 2002 és 2006*. A magyar gyökök és képzés transzparenciáját lásd: *Kövecses, 2013*. Egyéb áttekintést lásd: *Kenesei és Tsai, 1998*, egyéb általános áttekintés: *Dressler, 2003, Mártonfi, 2006, Dressler és Ladányi, 1998*.

Gazdag képi világ a szókincsben

A magyar nyelvben a hangfestés, a gyökök és képzési folyamatok miatt gazdag a képi világ. A szavak gyakran gazdag jelentést hordoznak, és élénk képeket idéznek fel. Ez a nyelvi gazdagság fokozza a kreativitást és az érzelmi intelligenciát is, mivel lehetővé teszi a beszélők számára, hogy összetett gondolatokat és érzelmeket fejezzenek ki a képek segítségével. Ez az élénk szókincs

elősegíti a mélyebb érzelmi kötődést is, és az élmények árnyaltabb bemutatását. A magyar nyelv gazdag szókincse sokszínű és árnyalt fogalmi kerethez vezethet. A kettős kódolás elmélete (pl. *Paivio, 1990*) szerint az információ jobban megmarad, ha verbálisan is és vizuálisan kódolt. A magyar nyelv gazdag képi világa elősegíti ezt a kettőséget, javítja az alkotást, a memóriát és a megértést is.

Összetett fogalmaink

A magyar szavak a nyelv összetevő rendszere miatt gyakran átfogó, részletes, sok információt hordoznak, ami teljeskörű (holisztikus) és egybeépítő (integráló) fogalomalkotáshoz vezet. Minden szó egy-egy kis fogalomépítményt hordoz, a fogalmak átfogóbbak, finomabbak, pontosabbak, ami elősegíti az átfogó és egybeépítő fogalmi gondolkodást, a gondolatok teljeskörűsége törekvő megalkotását. A meglévő, „szokásosan használt” szavak mellett nyelvünkben gyakran és könnyen új szavakat alkotunk a gyökök és képzők kombinálásával, ami nagyon pontos jelentéshez vezet, ezzel is ösztönözve a pontos és részletes fogalmi gondolkodást, ill. a képzéssel nagyon sajátlagos szavakat is alkothattunk, ami pontos fogalmi meghatározásokhoz vezet, pontos és sajátos fogalmi gondolkodást tesz lehetővé.

Mondatalkotás: Rugalmas, gazdag összetettség

A magyar rugalmas szórend lehetővé teszi a mondatokon belüli finom jelentésárnyalatok és hangsúlyok kialakítását. Ez a szintaktikai alakíthatóság megengedi nekünk, hogy a szöveggörnyezet és a kívánt nyomaték alapján rangsoroljuk a mondat különböző részeit. Például más a figyelem súlypontja, ha azt mondjuk, hogy „Szereti Katit János”, mintha azt mondanánk, hogy „Katit szereti János”, vagy ha azt, hogy „János szereti Katit”. Az alapvető jelentés nem változik, de a fókusz más, a rugalmas szórend kiemelheti a gondolat különböző részeit. Ez az árnyaltság segíti a pontos és kifinomult gondolkodási és közlési készségek fejlődését. A lehetővé tett különböző szórendek elősegítik az adaptív és kontextusfüggő gondolkodást, a kreatív és dinamikus gondolkodási folyamatokat, finom és gazdag tartalomalkotást. A rugalmas és dinamikus gondolatalkotást nem csak a szabad szórend támogatja, de a jelentés ragokkal, névutókkal és egyéb kötőszavakkal való összekovácsolása is. Tömörebb és információdúsabb (összetettebb, sokrétűbb) gondolatokhoz vezethet a kapcsolatok

ilyen megalkotása. Logikailag ide tartozhat a gazdag esetrendszer (és az egyéb kapcsoló és szerep elemek) kérdésköre is. A magyar nyelv számos esetet használ (körülbelül 18), amelyek a nyelvtani funkciók széles skáláját kódolják. Ez a gazdagság a kapcsolatok és szerepek részletes és pontos ábrázolását segíti elő a gondolkodásban. Mindez olyan gondolkodási mintázathoz vezethet, amely részletes, gazdag, és az adaptív és a kontextus-specifikus információkra összpontosít, a gondolatok strukturálásának összetettebb, de egyben folyékonyabb és dinamikusabb megközelítését eredményezve. A sajátosságok áttekintését lásd pl. *Kiss, 2002*, a nyelvek összevetését *Comrie, 1981*.

Következmények a kognitív folyamatokban

A magyar nyelv gazdag és következetes gyök-, képzési- és ragozási rendszere, gazdag, rugalmas szintaxisa részletes, dús és tömör, szabályalapú kognitív szerkezeteket eredményezhet, támogatja a rugalmas és adaptív gondolkodást, a problémamegoldás teljeskörűsége törekvő megközelítését. A magyar nyelv fokozza a részletes, dús és explicit információ-hordozást.

A magyar nyelv egyedi jellemzői több kognitív hatást okoznak:

1. Emlékezés és felidézés: A hangfestés és az élénk képi világ erősíti az emlékek megőrzését és felidézését.

2. Elemző és logikus gondolkodás: A magyar nyelv erősen ragasztó jellege, vagyis a gyök alapú szóalkotás és a szavak ragokkal való összekapcsolása transzparensen mutatja gazdag és finom nyelvi szerkezetet, ami erősíti a nyelvi és fogalmi összefüggések megértését, elősegíti a logikus és analitikus gondolkodást.

3. Kreativitás: A gazdag képi világ és a rugalmas szintaxis elősegíti a kreatív kifejezést, fokozva a fantáziadús gondolkodást.

4. Érzelmi intelligencia: A érzelemkifejező szavak erős képei plasztikusan lefestik az érzelmeket, lehetővé téve az árnyalt érzelmi közlést, erősítve az érzelmi intelligenciát.

5. Komplex gondolkodási készségek: A gazdag gyök-, és képzési rendszer különféle fogalmak összetételét, alkotását teszi lehetővé. A dús esetrendszer és egyéb kötések rendszere a ragok, kötőszavak, igekötők kiterjedt használatával megteremti a kapcsolatok és szerepek pontos megalkotását, a cselekvések és állapotok árnyalt kidolgozásának lehetőségét. A rugalmas szórendű, finomhangolt mondatok felépítésének képessége támogatja a pontos és részletes

tartalomalkotást. Mindezek részletes szemantikai struktúrákhoz, mélyreható, összetett gondolatokhoz, nagy mértékben összekapcsolt, dinamikus kognitív struktúrához vezetnek, kifinomult gondolkodási készségeket fejlesztenek ki.

Oktatási vonatkozások

Tekintettel ezekre a nyelvi és kognitív sajátosságokra, a magyarul beszélőknek szánt tanítási módszereket úgy szükséges kialakítani, hogy kihasználják ezeket az erősségeket:

1. A hangfestészet hangsúlyozása: A hang-jelentés kapcsolatokat kiemelő gyakorlatok beépítése segítheti a nyelv megismerését, megtanulását és az emlékezést. A tanárok a hangfestést bemutató, tudatosító, felhasználó gyakorlatokat alkalmazhatnak, fonetikai játékokat, verseket, dalokat, használhatnak, hogy a tanulást magával ragadóvá és hatékonyvá tegyék.

2. A gyök alapú képzés tanulásának kihasználása: A pedagógusoknak a szókinccsépítés és az elemzési készségek fejlesztése érdekében a gyökök és származékaik tanítására szükséges összpontosítaniuk. Ez magában foglalhat olyan gyakorlatokat, amelyek arra ösztönzik a tanulókat, hogy új szavakat képezzenek, és megértsék jelentésüket.

3. Gazdag képi világ felhasználása: A kreatív írás és a történetmesélés ösztönzésével kiaknázható a magyar szókinccs gazdag képi világa. A vizuális segédeszközök és a metaforikus nyelvi gyakorlatok serkenthetik a tanulók képzeletét és érzelmi megértését.

4. Rugalmas és gazdag szintaxis gyakorlása: A mondatok átstrukturálásával és különböző nyomatékozásával járó tevékenységek segíthetnek a tanulóknak a rugalmas szórend kihasználásának megtanulásában. A gazdag esetrendszer, kapcsolórendszer elemeinek alkalmazása, variálása finom különbségek használatára tanít. A szerepjátékok, viták és árnyalt írásbeli feladatok fejleszthetik a kifinomult gondolkodási készségeket.

5. Egybeépített tanulási megközelítések: A hallási, látási és mozgásos tanulási módszerek összekapcsolásával a magyar nyelv által elősegített változatos kognitív erősségeket lehet kiszolgálni. Az interaktív és multimédiás eszközök fokozhatják az elkötelezettséget és a megértést.

Összefoglalás

A magyar nyelv hangfestészetével, gyökalapú szóalkotási rendszerével, gazdag képi világával és rugalmas szórendjével, bő kapcsolási lehetőségeivel egyedülálló kognitív keretet teremt a beszélői számára. Ezek a jellemzők elősegítik a fokozott memóriát, az elmező gondolkodást, a kreativitást, az érzelmi intelligenciát és a kifinomult gondolkodási készségeket. Ezen egyedi jellemzők felismerése olyan testre szabott oktatási módszereket tesz szükségessé, amelyek kihasználják ezeket a nyelvi erősségeket, biztosítva a hatékony tanulást és a kognitív fejlődést. A magyar nyelv különleges sajátosságainak felkarolásával a tanítók, tanárok elősegíthetik egyedülálló nyelvünk mélyebb megértését, megbecsülését, tanulását és használatát, gazdagítva beszélőinek életét.

Irodalom:

- Boroditsky, L., 2001, *Does Language Shape Thought? Mandarin and English Speakers' Conceptions of Time*, *Cognitive Psychology*, 43(1), 1-22.
- Comrie, B., 1981, *Language Universals and Linguistic Typology*, University of Chicago Press.
- Czuczor Gergely – Fogarasi János, 1862, *A magyar nyelv szótára*, nyomtatott Emich Gusztáv Magyar Akadémiai nyomdásznál
- Dressler, W. U., 2003, *Degrees of grammatical productivity in inflectional morphology*, *Italian Journal of Linguistics* 15,1, 2003[04] 31-62.
- Dressler, W. U. & Mária Ladányi, 1998, *On grammatical productivity of word formation rules*, *Wiener linguistische Gazette* 62-63 (1998) 29-55.
- Fónagy Iván, 1989. *A költői nyelv hangtanából*. Akadémiai Kiadó
- Fónagy Iván, 1995. *Hangszimbolika*. Megjelenési helye: Kapitány Ágnes, Kapitány Gábor (szerk): „Jelbeszéd az életünk”. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei. Osiris – Századvég.
- Gentner, D., & Goldin-Meadow, S. (Eds.), 2003, *Language in Mind: Advances in the Study of Language and Cognition*, MIT Press.
- Gumperz, J. J., & Levinson, S. C. (Eds.). 1996, *Rethinking Linguistic Relativity*, Cambridge University Press
- Hinton, L., J. Nichols, & J. J. Ohala (eds.), 1994, *Sound symbolism*, Cambridge University Press.
- Kenesei, I., Vago, R. M., & Fenyvesi, A. (1998). *Hungarian* (Descriptive Grammars). Routledge.
- Kiss, K. É., 2002, *The Syntax of Hungarian*, Cambridge University Press.
- Kövecses, Z., 2002, *Metaphor: A Practical Introduction*, Oxford University Press.
- Kövecses, Z., 2005, *Metaphor in Culture: Universality and Variation*, Cambridge University Press.
- Kövecses Zoltán, 2013, *A Czuczor–Fogarasi-szótár „gyökelmélete” kognitív nyelvészeti megközelítésben*, in II. Czuczor–Fogarasi-konferencia kötet, Magyar Művészeti Akadémia
- Majid, A., Bowerman, M., Kita, S., Haun, D. B. M., & Levinson, S. C., 2004, *Can language restructure cognition? The case for space*. *Trends in Cognitive Sciences*, 8(3), 108-114.
- Marác László, 2002, *A nyelvi és képi gyökök a magyar kultúra megtartói*, *Ökotáj* 29-30 sz. 27-34. o.
- Marác László, 2006, *Bolyai János és a magyar mint tökéletes nyelv*, *Kommunikáció, Média, Gazdaság*, 4, 3-13. o.
- Mártonfi Attila, 2006, *A magyar todalékmorfémák rendszere*, PhD-disszertáció, ELTE BTK
- Molnár Zsolt, 2012, *Ismerettudomány*, Magyar Anyanyelv-kutató és Tanításképző
- Molnár Zsolt, 2014, *Az ismeret- és tudástudomány (cognitive science) kereteinek alkalmazása a magyar nyelv kutatásában*, *E-Nyelv Magazin*, <https://e-nyelvmagazin.hu/2014/06/02/az-ismeret-es-tudastudomany-cognitive-science-kereteinek-alkalmazasa-a-magyar-nyelv-kutatasaban/>
- Molnár Zs., Marác L., Molnárné Czeglédi C. (szerk.) 2012, *Fogalom, hang, gyök és tanításuk*, Magyar Anyanyelv-kutató és Tanításképző
- Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2009, *A tiszta magyar nyelv kincseinek megőrzése és tanítása*, Püski Kiadó

- Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2012, *A magyar nyelv lényege*, Magyar Anyanyelv-kutató és Tanításfejlesztő
- Molnárné Czeglédi Cecília, 2014, *Az ismeret- és tudástudomány (cognitive science) eredményeinek alkalmazása a magyar nyelv tanításában*, E-Nyelv Magazin, <https://e-nyelvmagazin.hu/2014/06/02/az-ismeret-es-tudastudomany-cognitive-science-eredmenyeinek-alkalmazasa-a-magyar-nyelv-tanitasaban/>
- Molnárné Czeglédi Cecília, 2015, *Hangszimbolika a költői nyelvben*, Károli Gáspár Református Egyetem
- Nygaard, L. C., Cook, A. E., & Namy, L. L. (2009). *Sound to meaning correspondences facilitate word learning*. *Cognition*, 112(1), 181–186. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2009.04.001>
- Paivio, A., 1990, *Mental Representations: A Dual Coding Approach*, Oxford University Press
- Slobin, D. I., 1996, *From “thought and language” to “thinking for speaking.”* In J. J. Gumperz & S. C. Levinson (Eds.), *Rethinking Linguistic Relativity* (pp. 70-96). Cambridge University Press.
- T. Molnár István, 1993. *A magyar beszédhangok szubjektív elemi szimbolikája*. Akadémiai Kiadó
- Ware, Colin, 2008, *Visual Thinking for Design*, Morgan Kaufmann.

PÁLYAÍV

Molnár Zsolt

Gondolkodáskutató és fejlesztő. Dr. Molnár Zsolt első kutatási területe a kognitív folyamatok vizsgálata és leírása a szervezetekben volt, jelenleg általános gondolkodáskutatással és fejlesztéssel foglalkozik, beleértve a nyelv és gondolkodás viszonyának vizsgálatát és tanításban való alkalmazásának kidolgozását is. Több tanulmány és könyv szerzője.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉVÉNYE

A gondolkodás közegelmélete szerint az mindig valamilyen hordozóközegben zajlik. Természetes hordozója a látás, a hangok, a tapintás stb. csatornája, ezek közül a vizuális gondolkodás jellemzőit ismerjük a legjobban. A beszéd is megvalósító eszköz, a hang és izommunka közegére épülő gondolkodást teszi lehetővé, melyhez később kialakítottuk az írásbeli csatornát is. A számítógépes forradalom hatására új hordozó közegek alakulnak ki, ezek közül legígéretesebb az ún. ábrákkal való gondolkodás, mely a nyelvi és a képi gondolkodás közös területe. (Ezekon kívül még sok gondolkodási hordozóközeg létezik, pl. a tánc, a szobrászat, a műszaki rajzok „nyelve” stb.) Mindegyik hordozó sok tekintetben azonos, és még több tekintetben eltérő gondolkodási rendszert, -elemeket és -folyamatokat tesz lehetővé, a gondolkodás hordozójának sajátosságai meghatározzák, befolyásolják az adott típusú gondolkodás jellemzőit (a gondolkodás-tudomány „*Shapir-Whorf hipotézise*” ez). Az egyes hordozóközegekben megvalósuló gondolkodások összekapcsolódnak, átszövik egymást, közös gondolattartalmat

alakítanak ki, az egyikben létrejövő tartalom a másikban megjelenőt idéz fel, a nyelvi gondolkodásban ezt nevezzük jelentésnek, annak a tartalomnak, amit a többi közegből közvetít. Mindegyik hordozó kevesebb önmagában, mint a teljes egész, mindegyik közegnek megvannak a maga erősségei és gyengeségei.

A magyar nyelv különleges teret teremt gondolkodásunknak, a többi nyelvtől való különbözősége potenciális eltérést okoz, áttételesen hat a többi hordozóban megjelenőre és a gondolkodás egészére is. Ha megvizsgáljuk, hogy miben tér el a magyar nyelv a nyelvek többségétől, akkor megmondhatjuk, hogy miben térhet el a magyar nyelv által lehetővé tett nyelvi gondolkodásunk a más nyelvekétől. (*Ld. a nyelvészet eredeti Shapir-Whorf hipotézise.*)

Kapcsolat: molnarzsoltendre@gmail.com

Molnárné Czeglédi Cecília:

A magyar nyelv és gondolkodás tanítása

Áttekintés

A magyar nyelv különleges és számos szempontból egyedi. Ha különbségek vannak a magyar nyelv és az általa lehetővé tett gondolkodás, valamint a többi nyelv és az általuk közvetített gondolkodások többsége között, akkor a tanítás módszerében is eltérésekre van szükség.

Hosszú éveken át elmélyülten foglalkoztunk a magyar nyelv egyedi sajátosságainak és különlegességeinek vizsgálatával, valamint tanításának lehetőségeivel. *Dr. Molnár Zsolt* átfogó kutatásaira alapozva új területeket alakítottunk ki a magyar nyelv oktatásában, és innovatív feladattípusokat dolgoztunk ki. 2012-ben rendeztük meg a Czuczor-Fogarasi Konferenciát, ahol elismert hazai és külföldi szakértők mutathatták be kutatásaikat a ragozó nyelvek témakörében. A konferencián a hangfestészet (hangszimbolika) területét több kutató vizsgálta és mutatta be, a képzők rendszerének egyedi sokszínűségét Zsolt kutatásai révén ismerhették meg a résztvevők. A konferencia zárásaként bemutatóórát tartottam akkori diákjaimmal, hogy szemléltessem az általunk kidolgozott módszerek gyakorlati alkalmazását. Ez az alkalom különleges volt, mert ezek az oktatási módszerek és a ragozó nyelvekre jellemző sajátosságok egyetlen más országban sem találhatók meg a tantervekben.

Zsolt tovább mélyítette kutatásait, és kiterjesztette az elme vizsgálatának területére, az agy négy fő részének működésére alapozva dolgozta ki a gondolkodás tanításának módszertanát. Iskolai tanításba bevezetett közös programunkat *ElmeMenedzsment*nek neveztük el, amelybe beleépítettük a magyar nyelv sajátosságainak tanítását is.

Ez a program különleges lehetőséget kínál arra, hogy a magyar nyelv és az emberi elme összefüggéseit mélyebben megismerhessük és taníthassuk, ezáltal gazdagítva mind a nyelvi, mind a kognitív fejlesztést. Az elme négy fő területe a tapasztalás, a gondolkodás, az érzelmek és a cselekvés. Munkánk során külön-külön is vizsgáljuk és fejlesztjük ezeket a területeket, ugyanakkor az általunk kidolgozott óravázlatok mindegyike figyelembe veszi mind a négy nézőpontot az órák felépítése során. Ez a teljességre törekvő (holisztikus) megközelítés teszi lehetővé, hogy a tanulás a lehető legmélyebb és legátfogóbb

legyen, hiszen e négy terület együttes használata biztosítja a legteljesebb oktatási élményt.

E szempontok alapján született meg az „*ElmeMenedzsment az iskolában*” című elméleti útmutatónk, amely a program elveit és módszereit foglalja össze. Emellett az 1–4. évfolyamos tanulók számára elkészítettük az „*Elmegyakorlatok*” sorozatot, amely gyakorlati útmutatást nyújt a tantárgyat tanító pedagógusok számára, részletesen kidolgozott óravázlatokkal és segédletekkel. Az iskolában, ahol tanítok, a gyerekek heti egy tanóra keretében ismerkedhetnek meg az általunk kidolgozott tananyaggal, amely által jelentős fejlődést érhetnek el.

A tudatos tapasztalás révén, amely az érzékszervek aktív bevonásával történik, a gyerekek mélyebben és alaposabban megismerhetik az őket körülvevő világot és önmagukat is. A tanulóknak az egymásnak átadott gondolataik és élményeik áttekintése révén mélyebb önismeretük alakul ki, ami jelentősen hozzájárul az érzelmi intelligencia fejlődéséhez. Ez a folyamat segíti őket az érzelmek felismerésében és kifejezésében, valamint az érzelmi egyensúly megtalálásában.

A különböző gondolkodási minták megismerése és alkalmazása során a gyerekek rugalmasabbá és kreatívabbá váltak a problémamegoldásban. Ez a terület arra ösztönzi őket, hogy ne csak egyetlen szemszögből szemléljék a világot, hanem többféle nézőpontot is figyelembe vegyenek, így fejlesztve kognitív képességeiket.

A program különös hangsúlyt fektet a projekt munkákra, alkotó műhelyekre és gyakorlati kihívásokra. Ezek a tevékenységek lehetőséget adnak a gyerekeknek arra, hogy megtapasztalják a cselekvés örömét és a teremtő alkotás folyamatát. Ez a terület nemcsak az újítást és az alkotást támogatja, hanem a kitartást, az együttműködést és az önálló munkavégzést is fejleszti.

A rendszer keretében kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyerekek megtanulják felismerni és megérteni saját maguk és mások érzelmeit. E célból folyamatosan bővítjük érzelmi szókincsüket, hogy minél pontosabban és árnyaltabban tudják kifejezni érzéseiket. Az önismeret elmélyítésére is nagy hangsúlyt fektetünk, hiszen az önmaguk iránti tudatosság és elfogadás alapvető fontosságú a személyes fejlődéshez. Emellett a munka során a gyerekekkel közösen dolgozunk ki stratégiákat az életben felmerülő problémák megoldására. Ezzel a diákok olyan készségeket tanulnak meg, amelyek segítségével hatékonyan és alkotóan tudnak megfelelni a különféle kihívásoknak. Az érzelmi intelligencia fejlesztésével nemcsak saját belső világukat ismerhetik meg jobban, hanem együttérzőbbé, érzékenyebbé válnak társaik iránt is, ami hozzájárul a közösségi kapcsolatok erősödéséhez és az együttműködés javulásához.

Az *ElmeMenedzsment program* révén a tanulóknak olyan összetett és sokrétű készségeik és tudásuk lesz, amelyek nemcsak az iskolai sikerhez, hanem a későbbi életben való boldoguláshoz is nélkülözhetetlenek.

A magyar nyelv szavai és kifejezései a gyökök és a képzési folyamat miatt képekben gazdagok, e képszerűség nemcsak a nyelv esztétikai vonzerejét növeli, hanem jelentős hatással van a gondolkodásra, az érzelmi intelligenciára, a tanulásra és az alkotóképességre is. A magyar nyelv sajátosságai és a gondolkodáskutatás alapján kidolgozott rendszer elemei kölcsönösen erősítik egymást a tanulás folyamatában, az oktatás területén. Az alábbiakban bemutatom, hogy rendszerünk mely területeire, milyen módszerekkel, feladatokkal építettük be anyanyelvünk különleges sajátosságainak tanítását.

Hangfestészet tanítása

A hangfestészetnek fontos szerepe van a nyelvben. Minden hang hangulatát és hangfestészeti tartalmát lehet vizsgálni és elemezni. A hangfestészet az *ElmeMenedzsment* területeire kivetítve gazdag és széles körű oktatási megközelítést eredményez.

Az érzékszervi tapasztalásokra építve, a hangfestészetet felhasználhatjuk az érzékelés és a megértés mélyítésére. Mivel a hangoknak nagyon fontos szerepük van a magyar nyelvben, különösen képzői feladatkörükben, olyan írás-olvasás előkészítő rendszert dolgoztunk ki, amely az első osztály elejére, három hónapos időszakra szól. Ennek keretében a gyerekek megismerkednek az összes magyar hanggal. Ebben az időszakban a diákok megtanulják, hogyan képezzék az egyes hangokat, saját tapasztalataik alapján fogalmazzák meg ezeket az ismereteket. Számos, az adott hanggal kezdődő gyökből épülő szót ismernek meg, mindezt játékos feladatokon keresztül.

A hangok tanulásánál kiemelten vizsgáljuk azok hangfestészeti jegyeit is. Az egyes hangok jelentésének kezdeményeit Fónagy Iván gyakorlatával vezetjük be. A „*Metaforásdi gyerekekkel és felnőttekkel*” című gyakorlat során a gyerekek saját véleményüket fejezik ki a hangok jelentéséről.

- Melyik a kisebb? i vagy u
- Melyik a kövérebb? i vagy u
- Melyik a fürgébb? i vagy u
- Melyik a tompább? i vagy u
- Melyik a szomorúbb? i vagy u
- Melyik a kedvesebb? i vagy u
- Melyik a sötétebb? i vagy u

A gyerekek nagyon hamar ráéreznek a gyakorlat lényegére, és ezt követően az összes magyar hanggal kapcsolatban meg tudják fogalmazni a hangok hangfeszítési jellegét.

Munkaprogramunk részeként létrehoztuk „*A hangok világa*” című tankönyvcsomagot, amely tartalmazza a tanári útmutatót, a gyerekeknek szóló képeskönyvet és a munkafüzetet. Ez a csomag átfogó útmutatást nyújt a pedagógusoknak, hogyan vezessék be a gyerekeket a hangok világába, miközben játékosan és együtt dolgozva tanulják meg az egyes hangok képzését és jelentését.

A hangfestészet alkalmazása segíthet a tanulóknak abban, hogy különböző gondolkodási modelleket és összefüggéseket ismerjenek meg. Például, elemző tevékenységek során a diákok vizsgálhatják, hogy hogyan befolyásolják a különböző hangok a jelentést és a közlést.

A hangfestészet segíthet a tanulóknak az érzelmek felismerésében és kifejezésében.

A gyerekek alkotó tevékenységeken keresztül fedezhetik fel a hangfestészet szerepét. Például, projekt során hangokat gyűjthetnek és azokat beépíthetik történetbe vagy előadásba, amely bemutatja a hangok és jelentések kapcsolatát.

A hangfestészet bevezetése ez *ElmeMenedzsment* területeire gazdagabbá és hatékonyabbá teszi az oktatási programot. Az érzékelés, a gondolkodás, az érzelmek és a cselekvés területeinek egybeépített fejlesztése lehetővé teszi a tanulók számára, hogy teljeskörűen fejlődjenek, és mélyebb, összetettebb megértésük legyen a nyelv és a világ működéséről.

Gyökök és szóképzés tanítása

Rendkívül gazdag a magyar szóképzés rendszere, amelynek alapját körülbelül 2200 gyök alkotja. Ezek a gyökök minden egyes alapvető jelentésmezőt képviselnek. A képzők segítségével ezekből a gyökökből új szavak jönnek létre, így a magyar nyelv szókincstára rendkívül gazdag és változatos.

Ezen a területen a legmélyrehatóbb és leglátványosabb feladat a gyerekek számára a szóbokrok rajzolása. Ez a feladat lehetővé teszi számukra, hogy megtapasztalják, milyen sokféle szó és kifejezés eredhet ugyanabból a gyökből. A képzők által bővülő szavak jelentés tartalmának vizsgálata rávilágít arra, hogyan épülnek a magyar szavak jelentésről jelentésre. Láthatják a gyerekek, hogy a többszörösen képzett szóban milyen sokféle jelentésárnyalat fut végig.

A szóbokrok szerves rendszerének megismerése segít a gyerekeknek abban, hogy mélyebben megértsék a magyar nyelv lényegét és szerves szerkezetét.

Ezáltal megtanulják értékelni anyanyelvüket és megismerik annak gazdagságát és sokszínűségét. A szóbokrokkal belemerülhetnek a nyelv izgalmas világába, és ráérezhetnek, hogy mennyire rugalmas és kifejező eszköz a nyelv.

A magyar nyelv szóképzési rendszerében minden egyes képző újabb és újabb réteget ad a szó jelentéséhez, gazdagítva annak jelentéstartalmát. Érdekes és tanulságos megvizsgálni, hogyan változik és bővül a szavak jelentése a különböző képzők hozzáadásával.

Vegyük például a „**tap**” gyököt és nézzük meg, hogyan alakulnak ki belőle új szavak és hogyan változik a jelentésük:

- **tap:** alapvető jelentés, amely az érintésre, tapintásra utal, két felület halk érintkezése.
- **tapasz:** olyan anyag, amelyet tapintással rögzítenek a bőrre, hogy gyógyító hatást fejtessen ki.
- **tapaszt:** valamit valahova rögzít, tapintással vagy ragasztással.
- **tapasztal:** az a folyamat, amikor valaki közvetlen tapasztalatot szerez egy adott dologról vagy helyzetről.
- **tapasztalat:** a megszerzett tudás és élmények összessége, amelyeket valaki az élete során gyűjtött.
- **tapasztalatlan:** olyan személy, akinek nincs elegendő tapasztalata valamely területen.
- **tapasztalatlanság:** az a tulajdonság vagy állapot, amikor valakinek nincs tapasztalata valamely területen.

Ez a sorozatos jelentésepítés rávilágít arra, hogyan gazdagítja és finomítja a magyar nyelv a szavak jelentését az egyes képzők hozzáadásával. Minden egyes újabb képző új dimenzióval bővíti az eredeti jelentést, ami által a szó egyre összetettebbé és árnyaltabbá válik.

Ez a folyamat nemcsak a nyelv logikáját és szépségét tárja fel, hanem azt is megmutatja, hogyan tudja a nyelv a gondolatokat és élményeket rendkívül gazdagon és változatosan kifejezni. A gyerekeknek különösen izgalmas megfigyelni ezt a jelentésbeli rakosgatást és építkezést, ami hozzájárulhat anyanyelvük mélyebb megértéséhez és szeretetéhez.

A gyökök és a képzési rendszer ismeretének elméleti és gyakorlati haszna van a tapasztalás területén, különösen, ha azokat a mindennapi tanulási folyamatokba beleépítjük. Elméleti szempontból a nyelvi tudatosságot és a szabályszerűségek megértését erősíti, amikor a gyerekek megismerkednek anyanyelvük alapvető szerkezetével, logikájával. Ezzel mélyebben betekintenek a nyelv felépítésébe, ami elősegíti a nyelvi elemző gondolkodást, és más tudományterületeken is hasznos lehet, mint például a matematikában és a logikában. A nyelvi

fejlődés és a kulturális örökség megértése révén a gyerekek jobban megértik anyanyelvük kulturális hátterét, ami hozzájárul személyes és közösségi azonoságtudatuk erősítéséhez.

Gyakorlati szempontból a gyökök és képzők rendszerének ismerete jelentősen bővíti a gyerekek szókincsét, lehetővé téve számukra, hogy árnyaltabban és pontosabban fejezzék ki magukat. Ez hozzájárul a hatékonyabb közléshez mind írásban, mind szóban. A szóképzés gyakorlati alkalmazása, mint például a szóbokrok rajzolása, lehetőséget ad a gyerekeknek, hogy kreatívabban és rugalmasabban használják a nyelvet, új szavakat és kifejezéseket alkotva. Ez a tevékenység fejleszti a problémamegoldó képességeiket is, mivel a különböző jelentésárnyalatok és összefüggések felfedezése során gyakorolják a kreatív gondolkodást.

A nyelvi struktúrák és szabályszerűségek gyakorlati alkalmazása fejleszti a tanulási készségeket, a memóriát, a figyelmet és az elemző képességeket, ami összességében serkenti a kognitív fejlődést. Az anyanyelv részletes ismerete és gyakorlati alkalmazása elősegíti a kritikai gondolkodás és az elemző képességek fejlődését, amelyeket a gyerekek más tantárgyakban is hasznosíthatnak.

Összességében a gyökök és a képzési rendszer ismerete és gyakorlati alkalmazása nemcsak a nyelvi készségeket fejleszti, hanem hozzájárul a gyerekek általános gondolkodási és érzelmi fejlődéséhez is, segítve őket abban, hogy teljeskörűbb és mélyebb megértésük legyen anyanyelvükről és a világ működéséről.

Rugalmas mondatalkotás (gondolatalkotás) tanítása

A magyar nyelv rugalmas mondatalkotása (rugalmas szórendje) lehetőséget ad arra, hogy a mondatok jelentését finoman árnyaljuk, ami csiszolt gondolat és érzelem-megrajzolást tesz lehetővé.

A magyar nyelv rugalmas szórendje számos elméleti és gyakorlati haszonnal jár. A szórend szabad változtatása lehetővé teszi a mondatok jelentésének finom árnyalását, ami kulcsfontosságú a pontos gondolatok és érzelmek kifejezésében. Ennek ismerete és gyakorlati alkalmazása gazdagítja a tanulási folyamatot és a kognitív fejlődést. Elméleti szempontból a rugalmas szórend megértése növeli a nyelvi tudatosságot és a metakognitív képességeket. A diákok megtanulják, hogyan változtatja meg a szórend a mondatok jelentését és hangulatát, ami segít nekik tudatosabban és célzottabban használni a nyelvet. Emellett elmélyítik ismereteiket a mondat szerkezetek és jelentéstartalmak kapcsolatáról, ami hozzájárul az összetett nyelvi szerkezetek megértéséhez és elemzéséhez. Ez a tudás növeli a kulturális és irodalmi érzékenységet is,

hiszen a szabad szórend célzott alkalmazása az irodalomban és a beszélt nyelvben lehetőséget ad a diákoknak, hogy jobban megértsék és értékeljék a magyar nyelv kulturális és irodalmi sajátosságait.

Gyakorlati szempontból a rugalmas szórend ismerete és alkalmazása lehetővé teszi a diákok számára, hogy árnyaltabban és pontosabban fejezzék ki magukat, ezáltal hatékonyabb gondolkodási és közlési készségeik lesznek szóban és írásban is. A szabad szórend célzott alkalmazása alkotó feladatokban, például szövegalkotás vagy történetmesélésben, ösztönzi a teremtő-alkotó gondolkodást és a rugalmasságot, segítve a diákokat abban, hogy többféle nézőpontból közelítsenek a problémákhoz és rugalmasabb gondolkodási stratégiákat alkalmazzanak.

Az érzelmi intelligencia fejlődése szempontjából a szórend változtatása lehetőséget ad a diákoknak, hogy különböző érzelmi és jelentésárnyalatokat fejezzenek ki. Ez hozzájárul az önismeret és az érzelmi intelligencia fejlődéséhez, mivel a diákok megtanulják, hogyan közvetítsék és értelmezzék az érzelmeket és gondolatokat különböző nyelvi szerkezetek segítségével. Az írásbeli feladatokban a rugalmas szórend alkalmazása gazdagabb és dinamikusabb szövegek létrehozását teszi lehetővé, segítve a diákokat abban, hogy koherens és stilisztikailag változatos mondatokat építsenek fel, amelyek jobban tükrözik a kifejezendő gondolatokat és érzelmeket.

Az értelmezési készségek is erősödnek a szórend változtatása során, hiszen a diákok folyamatosan figyelnek arra, hogyan változik a mondatok jelentése a szavak sorrendjének változtatásával. Ez fejleszti az elemző gondolkodást és a szövegértést, így a rugalmas szórend ismerete és alkalmazása jelentős előnyökkel jár, nemcsak a nyelvi készségeket fejlesztve, hanem hozzájárulva a diákok átfogó kognitív és érzelmi fejlődéséhez is.

Mindezek az elemek – a hangfestészet, a gyökök rendszere, a gazdag szóképzési rendszer és a rugalmas szórend – együttesen eredményezik, hogy a magyar nyelv rendkívül pontosan és árnyaltan fejezi ki a gondolatokat és érzelmeket. A nyelv gazdagsága lehetővé teszi, hogy a gondolkodók, beszélők finoman hangolt, részletgazdag mondatokban gondolkodjanak, közöljenek, ami egyedülállóvá teszi a magyar nyelvet. A magyar nyelv tanítása rendkívül élvezetes és hatékony lehet, ha a nyelv sajátosságait figyelembe véve alakítjuk ki a tanítási módszereket.

Példaként harmadik osztályosoknak kidolgozott óratervet mutatok be, amely a hangfestészetet vizsgálja. Lehetőséget nyújt a gyerekeknek ez az óra arra, hogy teljes gazdagságában használják anyanyelvük sajátosságait gondolataik pontos megfogalmazásához, miközben az elme négy területét (tapasztalás, gondolkodás, érzelmeik és cselekvés) is megmozgatják és fejlesztik.

Az óra egyik célja, hogy a diákok megismerjék és tudatosan alkalmazzák a magyar nyelvben jelenlévő hangfestészetet. Eközben fejlesztik mélyebb érzelmi és gondolati kifejezőkészségeiket is, így gazdagítva nyelvi és érzelmi világukat. Az óra felépítése és tevékenységei lehetővé teszik, hogy a gyerekek az elméjük különböző területeit egyaránt fejlesszék, biztosítva, hogy a tanulási folyamat élménydús és hatékony legyen.

Hangfestészet szerepét vizsgáló tanóra vázlata

1. *Bevezető beszélgetés*

Mit tudtok az ősziről, milyen érzések, emlékek kapcsolódnak ezen évszakhoz? Ismeritek a galagonyát? Mit tudtok róla?

2. *Vers hangos és érzékletes felolvasása*

Weöres Sándor:
A galagonya

Őszi éjjel
izzik a galagonya
izzik a galagonya
ruhája.
Zúg a tüske,
szél szalad ide-oda,
reszket a galagonya
magába.
Hogyha a Hold rá
fátylat ereszt:
lánnyá válik,
sírní kezd.
Őszi éjjel
izzik a galagonya
izzik a galagonya
ruhája.

Milyen érzéseket ébreszt benned a vers? Vidámnak vagy szomorúnak találsz?
Miért?

Milyen képek jelentek meg gondolataidban a vers hallgatása közben?

3. Tapasztalatok felidézése I.

Mit láttál már izzani?

Milyen látvány volt?

Hang is kapcsolódott a látványhoz?

Milyen színek jellemzőek az izzásra?

4. Tapasztalatok felidézése II.

Volt már olyan érzelem benned, amelyről úgy érezted, izzik a lelkedben? Mi miatt érezted így? Mesélj róla!

5. Tapasztalatok felidézése III.

Mikor sírtál utoljára? Mi volt az oka? Mesélj róla!

6. Kreatív gondolkodás

Mit gondolsz, miért sírhat a versben szereplő galagonya? Mesélj róla!

7. Hangfestészet vizsgálata a versben

Gyűjtsük össze a versből a hangutánzó és hangulatfestő szavakat!

Izzik, zúg, szél, szalad, reszket, sír

„Izzik” szó hangfestészeti vizsgálata

Milyen hangokat hallasz az „izzik” szóban?

Az „i” hang az „izzik” szóban milyen érzést kelt benned?

A „z” hang az „izzik” szóban milyen érzést kelt benned?

Hogyan kapcsolódik ez az érzés a vers hangulatához?

Hogyan kapcsolódik az „izzik” szó élessége, ereje az őszi éjszaka hangulatához?

Milyen képet idéz fel benned ez a szó?

Milyen képet látsz magad előtt, amikor azt hallod, hogy „izzik”? Ismersz más szavakat, amelyek hasonló hangokat tartalmaznak? Milyen jelentésük van ezeknek a szavaknak?

Van-e ritmus vagy lüktetés a szóban?

Figyeld meg, hogyan hangzik az „izzik” szó ritmusa. Hogyan járul hozzá ez a ritmus a vers hangulatához?

Hogyan hat a szó a vers többi részére?

Hogyan befolyásolja az „izzik” szó a vers többi részének hangulatát és jelentését?

Az „izzik” szó ritmusát érdemes részletesen elemezni, hogy megértsük annak hatását a vers hangulatára és jelentésére. Az „izzik” szó két szótagból áll: iz-zik. Az első szótag hangsúlyos, míg a második kevésbé hangsúlyos, így a ritmus IZ-zik lesz. Ez a hangsúlyos-hangsúlytalan ritmus erős-gyenge ütemet eredményez.

Az első, hangsúlyos szótag, az „iz”, hirtelen, erőteljes benyomást kelt, ami az izzás hevességét tükrözi. Ezzel szemben a második, kevésbé hangsúlyos „zik” lágyabb, de folyamatos, ami az izzás tartós, vibráló jellegére utal. Az ‚i’ hang éles és magas hangrendű, dinamizmust és feszültséget visz a szóba. A ‚z’ hang zöngés mássalhangzó, ami sziszegő hangot kelt, és a szónak vibráló, izzó jelleget ad.

Ez a ritmus és hangzás összességében érzékletes és dinamikus. Az „izzik” szó ritmusa tehát egy erős-gyenge ütemből áll, ahol a szó eleje hangsúlyos, ezáltal erőteljes és energikus, míg a második szótag enyhébb, ami folyamatos, vibráló érzést kelt. Ez a ritmus és hangzás tökéletesen illik az izzás folyamatának leírásához, amely egyszerre erős és kitartó.

Érdeemes a kiválasztott szavak mindegyikét megvizsgálni hasonló módon.

8. A hangszimbolika hatásának felismerése és összegzése.

Hogyan segítette a hangszimbolika a vers megértését? Milyen képeket, érzelmeket idézett fel a hangok és a szavak zeneisége?

Hogyan járult hozzá a hangok és a szavak zeneisége a vers hangulatának kialakításához?

9. Alkotás

Rajzold le, hogyan képezed el a vers következő részletét:

Őszi éjjel / izzik a galagonya / izzik a galagonya / ruhája.

Zúg a tüske, / szél szalad ide-oda, / reszket a galagonya / magába.

Szakirodalom:

Czuczor Gergely – Fogarasi János, 1862, *A magyar nyelv szótára*, nyomtattatott Emich Gusztáv Magyar Akadémiai nyomdásznál

Fónagy Iván, 1989. *A költői nyelv hangtanából*. Akadémiai Kiadó

Fónagy Iván, 1995. *Hangszimbolika*. Megjelenési helye: Kapitány Ágnes, Kapitány Gábor (szerk): „Jelbeszéd az életünk”. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei. Osiris – Századvég,

Molnár Zsolt, 2012, *Ismerettudomány*, Magyar Anyanyelvutató és Tanításfejlesztő

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2009, *A tiszta magyar nyelv kincseinek megőrzése és tanítása*, Püski Kiadó

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2010, *Hangok világa, útmutató és tankönyvcsomag*, Püski Kiadó

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2012, *A magyar nyelv lényege*, Magyar Anyanyelvutató és Tanításfejlesztő

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2018, *Elmemenedzsment az iskolában*, Gondolkodáskutató és Fejlesztő

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2020, *Elmegyakorlatok az első osztályban*, Gondolkodáskutató és Fejlesztő

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2021, *Elmegyakorlatok a második osztályban*, Gondolkodáskutató és Fejlesztő

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2022, *Elmegyakorlatok a harmadik osztályban*, Gondolkodáskutató és Fejlesztő

Molnár Zs., Czeglédi Cecília, 2023, *Elmegyakorlatok a negyedik osztályban*, Gondolkodáskutató és Fejlesztő

Molnárné Czeglédi Cecília, 2014, *Az ismeret- és tudástudomány (cognitive science) eredményeinek alkalmazása a magyar nyelv tanításában*, E-Nyelv Magazin, <https://e-nyelvmagazin.hu/2014/06/02/az-ismeret-es-tudastudomany-cognitive-science-eredmenyeinek-alkalmazasa-a-magyar-nyelv-tanitasaban/>

Molnárné Czeglédi Cecília, 2015, *Hangszimbolika a költői nyelvben*, Károli Gáspár Református Egyetem

PÁLYAÍV

Molnárné Czeglédi Cecília

Tanító, magyartanár, mestertanár. Molnárné Czeglédi Cecília az elme egészségének fejlesztésére kognítív tudományi alapon létrehozott tanítási rendszer kidolgozója és alkalmazója. Munkája kiterjed a rendszer megtervezésére és gyakorlati bevezetésére, saját tanításában és mások tevékenységében is. E feladat magában foglalja a magyar nyelv és gondolkodás különleges tanítási módszereinek kidolgozását és alkalmazását is. Több tanulmány, oktatási segédanyag és könyv szerzője.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉSE

A magyar nyelv különleges és számos szempontból egyedi. Ha különbségek vannak a magyar nyelv és az általa lehetővé tett gondolkodás, valamint a többi nyelv és az általuk közvetített gondolkodások többsége között, akkor a tanítás módszerében is eltérésekre van szükség.

A hangszimbolika jelentős szerepet játszik, a szavak hangzása gyakran tükrözi a jelentésüket.

A gyökök rendszere szintén kiemelkedik, a körülbelül 2000 gyökünk alapvető jelentésmezőt alkot. Minden gyök alapjelentést hordoz, amelyből különféle képzők segítségével új szavak és kifejezések jönnek létre, a magyar nyelv szóképzési rendszere rendkívül gazdag és rendszerezett.

A magyar nyelv szavai és kifejezései a gyökök és a képzési folyamat miatt képekben gazdagok, aminek számos jelentősége van. E képszerűség nemcsak a nyelv esztétikai vonzerejét növeli, hanem jelentős hatással van a gondolkodásra, az érzelmi intelligenciára, a tanulásra és a kreativitásra is.

A magyar nyelv rugalmas szórendje lehetőséget ad arra, hogy a mondatok jelentését finoman árnyaljuk, ami csiszolt gondolat- és érzelm-megrajzolást tesz lehetővé.

Mindezek az elemek – a hangszimbolika, a gyökök rendszere, a gazdag szóképzési rendszer és a rugalmas szórend – együttesen eredményezik, hogy a magyar nyelv rendkívül pontosan és árnyaltan fejezi ki a gondolatokat és érzelmeket. A nyelv gazdagsága lehetővé teszi, hogy a gondolkodók, beszélők finoman hangolt, részletgazdag mondatokban gondolkodjanak, kommunikáljanak, ami egyedülállóvá teszi a magyar nyelvet.

A magyar nyelv tanítása rendkívül élvezetes és hatékony lehet, ha a nyelv sajátosságait figyelembe véve alakítjuk ki a tanítási módszereket.

Kapcsolat: molnarzsoltendre@gmail.com

Ozsváth Sándor

„Jól szólni dísz...”

(Weöres Sándor)

Boldogabb időkben a magyar iskolákban mindenütt tanították a beszédet, mivel alaptantárgy volt. A felvilágosodás és a reformkor nagyjai az ún. retorikai osztály stúdióiban „iskoláztak” (költőink-íróink meg a poétikain), a még régebbi századok kolostori iskoláiban pedig, ahol a hét szabad művészetet oktatták, egyenesen az alapfok, a trivium (grammatika, retorika, dialektika) egyik főtárgya volt. Jó évszázada még az alapműveltség tartozékának számított az élő szóval bánni tudás, de nagy- és dédszüleink elemi iskolai bizonyítványaikban lapozgatva is rábukkanhatunk egy beszéd- és értelemgyakorlat elnevezésű tantárgyra. Aztán, úgy hét évtizede, kezdett kikopni a tanrendből, s mára már nyoma sincs közoktatásunkban. Csak néhány egyetemi fakultáson foglalkoznak még beszédtanítással intézményes keretek között: a színművészeti egyetem színész fő-tanszakán meg egyes hittudományi egyetemeken, retorika keretében, de már ott sem mindenütt! Hivatalosan tantárgy még pár drámatagozatos középiskolában, s ezzel véget is ér a seregszemle.

Pontosan fél évszázada tanítok beszédtechnikát. Művelődéstörténeti, esztétikai, magyarságismereti kurzusaim mellett eleinte csak kedvtelésből foglalkoztam színjátszókkal, versmondókkal, később azonban főtárgyammá lett a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán, Debrecenben. Immár nyugdíjasként, tizenegy éve vagyok az MTVA beszédtanára. Tanult mesterségem is, hiszen színjátszórendezői tanfolyamokon elébb Montágh Imrétől, a Színház- és Filmművészeti Főiskola színházelmélet szakán pedig *Fischer Sándortól* sajátíthattam el a mesterség alapjait – még a ’70-es években. A legtöbbet mégis annak a Mesternek köszönhetem, ki nem is tanított: *Kodály Zoltánnak*. Rádióbeszédeit hallgatva, az életműsorozat köteteit¹ forgatva döbbentem csak rá arra, hogy milyen nagy kincs birtokosai is vagyunk mi, magyarok. Fizikusok, pszichológusok és agykutatók beszéddel kapcsolatos kutatásai tovább erősítettek ebben!

Manapság, ahol még lehetne, mint például áprilisban, a magyar nyelv hetében vagy november 13-án, a magyar nyelv napján, amikor kézenfekvő volna beszédünk egyediségét méltatni, nagyszerűségét ország-világnak felmutatni, ápolásával és védelmével foglalkozni, jobbára csak nyelvhelyességről, nyelvi

1 Kodály Zoltán: *Visszatekintés 1–3.* (szerkesztette: Bónis Ferenc), Argumentum Kiadó, Budapest 2007.

hibákról, réteg- és tájnyelvekről, miegyébről nyelvészkednek a nyelvészek. De magáról a beszédéről, vagyis arról, hogy hogyan mondjuk helyesen, sajátosan magyaros beszédtechnikával azt, amit mondunk, még elvétve sem esik szó.

Tapasztalataim, különösen az utóbbi két-három évtizedben, eléggé lehangolók. Közszerelőink (például politikusok, rádiós- és tévés újságírók, jogászok, tanárok, lelkészek) beszéde gyakran érthetetlen: hadarnak vagy motyognak, magyartalanul intonálnak, helytelenül hangsúlyoznak, ritmushibásan, azaz pattogva vagy lepegve beszélnek, nem ismerik a tempó- és ritmusváltás vagy a szünettartás szabályait sem – hogy csak a legfontosabbakat említsem. S hogy miért éppen ők vannak most célkeresztben? Mert ők nap mint nap szerepelnek, megnyilatkoznak élő szóban is, s akarva, nem akarva mutatnak (rossz) példát...

Fentiek alapján számos kérdést kellene feltenni s megválaszolni. Erre, elsősorban terjedelmi korlátok miatt, nem vállalkozhatok. Egyre talán igen:

Miért olyan különleges a mi beszédünk?

Ha a Kárpát-hazán kívül járunk, szinte mindenütt felfigyelnek beszédünkre - olykor még furcsállják is. Hogy miért? Mert a mienk hangzása teljesen más, mint a szomszédos vagy még távolabbi nyelveké! Más a zeneisége (hangsúlyrendszere, ritmusa, dallamvezetése), még a beszédtechnikánk is lényegesen eltérő! Ez a másság jellemzi egyébként egész kultúránkat itt, Európa közepén, mert nekünk, magyaroknak más a gondolkodásmódunk, más a tér-időszemléletünk, a kép-jelrendszerünk, de más az ízlésünk és mások a szokásaink is – hogy csak a lényegesebbeket említsem.

Beszédünk különlegességéről már 1836-ban így nyilatkozott monsignore *Mezzofanti*, aki élete vége felé 58 nyelven írt és 103 nyelven beszélt: „*Tudják-e, melyik az a nyelv, amelyet konstruktív képessége és ritmusának harmóniája miatt az összes többi elé, a göröggel és a latinnal egy sorba helyezek? A magyar (...)*”. Szinte vele egy időben jelentette ki *Jakob Grimm*, az első német tudományos nyelvten megalkotója, hogy a magyar nyelv logikus és tökéletes felépítése felülmúl minden más nyelvet! S hogy időben közelebbi citátumot is hozzak: *Grover S. Krantz*, világhírű amerikai antropológus, a Washingtoni Állami Egyetem professzora 1988-ban, *Az európai nyelvek földrajzi kialakulása* című művében², az eddig Európa mostohagyermekékként kezelt magyar-

2 Grover S. Krantz: *Az európai nyelvek földrajzi kialakulása*, (fordította: Imre Kálmán). Ósi Örökségünk Alapítvány, Budapest 2000. (A mű eredeti címe és kiadója: *Geographical Development of European Languages*. Peter Lang Publishing Inc. New York. 1988.)

ságban Európa műveltségalapító ősnépét ismeri fel: *„A magyar nyelv ősisége a Kárpát-medencében... meglepő, úgy találom, hogy átmeneti kőkori nyelv, megelőzte az újkőkor kezdetét (...) az összes helyben maradó nyelv közül a magyar a legrégebb.”*

Magyar-történelem szakos az alapvégzettségem, de tanulmányaim során én is csak beszédművelést tanultam (ami elsősorban nyelvhelyességről szóló stúdium volt), nem pedig beszédtechnikát vagy retorikát. Harmincéves is elmúltam már, amikor végre valaki közérthetően elmagyarázta, hogy mi is a magyar nyelv, a beszélt nyelv tulajdonképpeni lényege. *Teller Edéről* van szó, a világhírű atomfizikusról. A 80-as években láthattuk a Magyar Televízióban azt a sorozatot, melyben az Egyesült Államokban élő tudós magyarokat, köztük jó pár Nobel-díjast szólaltattak meg. (Sajnos, még nem sikerült megszereznem az eredeti felvételeket, ezért emlékezetből igyekszem felidézni az elhangzottakat.) Riporter kérdésére, hogy *„minek köszönheti ezt a hatalmas sikert?”*, egymástól függetlenül egybehangzóan azt válaszolták, *„mert magyar az anyanyelvem”*. A riporter az utolsóként interjúvált Teller Edénél végre megkérdezte: *Miért gondolja így, professzor úr? Válaszát egy életre megjegyeztem: „Azért kérem, mert a magyar nyelv az egyetlen beszélt nyelv a világon, amelynek fény természete van”*. Az újságíró, mivel nem értette a választ, tovább faggatta: *Hogy tetszik ezt gondolni, professzor úr? „Hát kérem – mondta Teller Ede – mint tudjuk, a magyar ősetimonoknak, melyek egyszótagos szavak, két jelentésük van, éppúgy, mint a fénynek. Amint a fény egyszerre anyagi- és hullámtermészetű, azonképpen a magyar beszéd is. Mert pl. ha azt mondom magácskára, hogy nő, akkor a nemére célok, de mit csinál ott az a virág? Nő. Az ér főnév is, ige is. Az ég, a vár, a dob úgyszintén főnév is és ige is. S mindig az dönti el, e sajátos kettősségből melyik jelentést értjük, hogy milyen környezetben használjuk (...) Ezért vagyunk zseniálisak.”* – tette még hozzá mosolyogva.

A másik nagyon fontos vonás a beszélők attitűdje. A magyar a partnert partnernek tekinti – verbális kommunikációnk e szempontból különösen interaktív! Mivel a beszélgetőtársam nem fogyatékos, ezért tételezem, ha egyszer elmondtam neki valamit, akkor azt megjegyezte, nem kell neki újra és újra elmondani, mert tudom, hogy tudja. Talán ezért használ a magyar igen sok hiányos mondatot. Ha egyszer szóba hozom például Sárrikát, amíg egy személyről beszélek, akár egy fél óráig is, a partner mindig tudja, hogy változatlanul róla van szó.

Egy picit bonyolultabb példával illusztrálva: Sárrika már iskolás. Szeret oda járni. Nagyon szorgalmas. Mamája meg épp ezt szereti benne! Nem kell külön

részletezzen, hogy Sárrika hétéves kisleány, s hogy az intézményesített oktatás keretei között szerzi az ismereteket, mert tudom, hogy a partner ezt tudja. Aztán: Szeret oda járni. Nem fejtem ki, hogy ő, mármint Sárrika szeret iskolába járni. Nagyon szorgalmas, de nem a papírgyűjtésben vagy az almaszedésben, hanem a tanulásban, mert tudom, hogy a partnerem másra nem is gondolhat. Mamája meg épp ezt szereti benne. Vagyis Sárrikában azt szereti a mamája, hogy nagyon szorgalmas. Bár itt még nincs eldöntve, hogy az anyukájáról vagy a nagymamájáról van-e szó. Későbbiekben majd az is kiderül...

Gyakorlóiskolánkban a következő párbeszéd hangzott el egy tanítónő és tanítványa között: „– *Pistike, elhoztad a meséskönyvedet? – El. – Odaadhatom Zolinak? – Oda.*” No, ezt tessék lefordítani bármilyen idegen nyelvre! A két igekötővel Pistike komplett mondatokat helyettesített. Tehát nem kellett azt válaszolnia, hogy: Igen, tanító néni, elhoztam a könyvet. Elegendő volt ennyi: el! De a tanítónő sem papírhajtogatáshoz vagy gyűjtősnak kérte el, hanem olvasásra. Ismét csak a „*tudom, hogy tudja*” érvényesül, s egy kicsike részben (egy igekötőben) mégis ott az egész!

Én – bocsánat a képzavarért! – füllel szoktam kukkolni. A következő párbeszédet Debrecenben hallottam, a Pálma cukrászda előtti villamosmegállóban. Többen várakozunk a járdaszigeten, vége a focimeccsnek, meglehetősen letörve jönnek a szurkolók a stadion felől. A mellettem álló fiatalember integet közeledő barátjának: „– *Szevasz! – Szasz! – Vótál? – Vótam. – Beteg vagy, oszt mégis kijöttél? – Ki! – Na, mi vót? – Áááá...*”, s legyint egyet a cimborára.

A lehető legegyszerűbb „dialógus” fültanúja voltam. A szituációból tulajdonképpen minden kiderül: a mellettem álló eleve feltételezi a barátjáról, hogy tudja, mi után érdeklődik. (Vótál? Vótam.) Aztán megint jön az igekötős válasz: ki. A Na, mi vót? kiegészítendő kérdés bővebb válasz reményében hangzott el, de a legyintéssel kísért elhúzott áááá... így is kifejezte a szurkoló csalódottságát.

Talán az előbbiekből is kitetszik, hogy a magyar beszélő mindig partnerben és globálisan gondolkodik, de a részletekből lehet következtetni az egészre is. Ezt egy tipikus nyugati agy nem tudja, mert az európai fordítva gondolkodik! Előre gyárt szerkezeteket, mondatokat, s e panelekből építi fel a beszédet. Tehát pont fordított az attitűdje, a részletekből halad az egész felé, míg a magyar mindig szövegegészben gondolkodik, és abban értelmezi a részleteket. Talán ezért is lassúbb valamivel beszédtempónk az európai átlagnál! A gyors beszédet ugyanis nem tudja a magyar agy expressz-sebességben dekódolni.

Milyen érdekes, ma már szinte alig tanulnak németül, pedig az én diákkoromban ez volt ,a' nyugati nyelv. Már az első órák valamelyikén figyelmeztet-

tek bennünket: Tessék egész mondatban válaszolni! Nehéz volt hozzászokni, hiszen mi gyakran használunk hiányos mondatokat. Aztán, ami újabb nehézséget okozott: a KATI szórend. Aki beszél németül, jól tudja, mit jelent e betűszó... Most kell szóvá tennem, hogy a magyar társadalomtudományok művelői nem használják fel kellőképpen a természettudományok eredményeit, s kutatási módszereiket sem alkalmazzák. Az imént vázoltak háttérmagyarázatához ezúttal az agykutatókat hívom segítségül. *Varga Csaba: A magyar ész³ című tanulmányából fogok idevágó részleteket idézni:*

„Nyelvünknek és műveltségünknek köszönhetően gondolkodásunkat teljes mértékben megszabja az, hogy jobb agyféltekénk irányítja a balt, míg a nyugati gondolkodásban a bal agyfélteke uralja a jobbot. A jobb agyfélteke munkája: képzelőerő, bölcsélet, a kép átlátása, lehetőségek felismerése, tisztánlátás, hit stb. A bal agyfélteke munkája: részletek felismerése, szabály megértése, gyakorlatias gondolkodás... A különbség tehát nem faji, hanem csak arról van szó, hogy melyik agyfélteke uralja a másikat.” A mi gondolkodásunkban (következésképp beszédünkben is!) a rész csak az egész okán értelmes. De értelmes, hisz felsejlik benne az egész – gondoljunk csak az iménti igekötős válaszokra!

A nyugati agy előbb mindenről begyűjti a részleteket, s abból építi fel a beszédet. Mi viszont nem a részletek tárházát gyűjtjük, melyek majd valamikor összeállnak egésszé, hanem a teljességből indulunk ki! Mint ahogyan a bal agyféltekés gondolkodás fontossági sorrendjében náluk, mármint a nyugatiaknál, elől áll az én, az itt, a most vagy a birtoklás kifejezője. Egy német (hozzhatnék természetesen francia, svéd vagy ír példákat is) így mutatkozik be: Thomas Müller, vagyis az ego van elől, a család, ahonnan vétetett, hátrasoroltatik. A magyarnál ez fordítva van, előbb a hovatartozást, a családi kötelet hangoztatja, aztán jön csak az egyén: Molnár Tamás. Megjegyzem, ugyanígy van a japánoknál is! A dátumozással, az időjelzéssel hasonlóképpen járunk el. Míg a nyugati agy mindig a mából indul ki, pl.: 18.08.2024., a magyar fordítva gondolkodik: 2024. augusztus tizennyolcadikát mond és ír.

Ugye, már érthető?

Összegzésképpen ismét *Varga Csaba* tanulmányából idézek egy már-már metaforisztikus részt: „... a magyar mindig a teljességből indul ki, mondhatni a magasból figyel, mindent látva, mint a sas, s onnan ereszkedik le az épp kívánt részletre. Minden egyes magyar szó is ilyen felépítésű, ez a gyökrendszer

3 <https://internetfigyelo.wordpress.com/2010/10/22/varga-csaba-a-magyar-esz/>

lényege. Vagyis mindent csak az egész részeként értelmez, nyelve erre vezet rá. Ez teszi lehetővé, hogy távoli dolgok között is könnyen felismerje, felfedezze az összefüggéseket, mely egyébként is a jobb agyfélteke feladata. Ennek egyik gyakorlati gyümölcse az egyéni leleményesség.”

Emeljünk hát szót minél többen gyönyörű örökségünk, beszédünk védelme és megmentése érdekében, mert az utolsó órában vagyunk, s az is a vége felé jár! Kodály tanár úr már 1937-ben megkongatta a vészharangot. Kevesen tudják róla, hogy a legkiválóbb beszédművelők egyike volt (eredeti végzettségére nézve magyar-német szakos középiskolai tanár, s magyarból írta doktori disszertációját a Pázmány Péter Tudományegyetemen). Rádióbeszédeiben, írásaiban később is rendszeresen figyelmeztette az illetékeseket beszédünk romlására. Felesége, Emma asszony gyakran fedtte is ezért: Ne lőrincézzen már annyit, Zoltán! Jajkiáltásai azonban mindenütt süket fülekre találtak. Tőle a képzeletbeli stafétabotot *Péchy Blanka* vette át. Az 1960-ban létrehozott Kazinczy-díj alapítványa, később pedig a szintén a nevéhez fűződő Beszélni nehéz mozgalom, majd az 1973 őszén indult Édes anyanyelvünk nyelvhasználati verseny mind-mind értékes, máig nagyszerű kezdeményezés! Neves szakemberek – *Lőrincze Lajos, Benczédi József, Deme László, Montágh Imre, Wacha Imre* – továbbá általános és középiskolai tanárok egész sora volt robotosa eddig is a magyar beszéd ügyének, de amíg nem kerül vissza kötelező tanítása az intézményes oktatás keretei közé, addig átütő sikert nem érhetünk el!

PÁLYAÍV

Ozsváth Sándor

Szamoszegen születtem 1950. január 29-én. A gyermek- és ifjúkor meghatározó időszakait Nagyecsedben és Debrecenben töltöttem igaz magyarok, nyakas kálvinisták között. A Debreceni Refomátus Kollégium Gimnáziumában érettségiztem. Előbb Egerben szereztem magyar-történelem szakos általános iskolai tanári oklevelet, majd egyetemi diplomát a Színház- és Film-művészeti Főiskola színházelmélet szakán. Nyolc évig

Püspökladányban tanítottam, utóbb három évtizedig voltam a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola oktatója, Debrecenben. A tanítás mellett amatőr együtteseket vezettem, ősbemutatóként még gyermekoperát is rendeztem (Csenki Imre-Vargha Balázs: A tücsök és a hangyák). Nyugdíjazásom óta az MTVA beszédtanára vagyok.

Négy gyermekem (Sándor, István, András, Eszter) és három unokám van (Orsi, Vince és Dalma).

Gyakran jelennek meg írásaim különböző hazai és erdélyi lapokban, folyóiratokban, online portálokon. Könyveim: Látjátok, feleim..., Mik vagyunk?, Por és hamu, Az Idő ölén, Trianon árnyai, Pergő Időben. Tagja vagyok a Protestáns Újságírók Szövetségének. 1994-ben megkaptam a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjét.

Kapcsolat: veritasos4@gmail.com

**A Magyar Ökoszociális Fórum (MÖF)
Európai Kommunikációs Intézet (EKI)
Kétnyelvűségi Kutatócsoportja¹**

Anyanyelv-péítő idegennyelv-tanítási modell magyarpárú nyelv-érintkezés-kutatások alapján²

A Magyar Ökoszociális Fórum (MÖF) az egyik legrégebb hazai társadalmi szervezet, mely két évtizede a fenntartható Magyarországért és a Kultúrák Fenntartható Európájáért dolgozik. Európai Kommunikációs Intézete nyelv- és kultúrakutatókból, nevelés- és környezetügyi szakemberekből áll. A csoport a kultúraközi érintkezések, az anyanyelvek egymásmellettiségének fenntarthatósági feltételeit kutatja. Tagjai munkásságát elméleti művek, idegennyelv-oktatási tankönyvek sora fémmelzi. Nyelvpárkutatási, nyelvpár alapozású idegennyelv-oktatási munkájuk modelljét vázolja ez a publikáció, mely hasznára lehet a tagolt nyelvi-kulturális érintkezési viszonyok közt élő világmagyarságnak.

E rövid áttekintő és publikációs válogatás egy nálunk és Európában másutt is egyedülálló nyelvoktatási innováció bemutatására vállalkozik. Ez hol kapcsolódott a hazai köz- és felsőoktatás, a nyelv- és kultúrakutatás intézményeihez, hol különvált tőlük. Így vagy úgy, a Pszicholingva-modell mindig a maga útján járt. Nem önhitből, inkább kényszerűségéből. Olyan elveket követve, melyek ma se jellemzik a hazai nyelvoktatást és -kutatást. E kettő együtt számunkra sohasem bizniss, hanem elsősorban feladat volt.

Megalkotóinak konok ragaszkodása kutatási-oktatási irányuk szabadságához a kezdetektől anakronisztikus maradt. Ahogy fő alapelvünk is utópiának hat máig a magyarországi nyelvoktatás következetesen szűkre zárt célhorizontján. Mi valódi szellemi nyereséget, nyelvi-kulturális értelemben fenntart/hat/ó

1 Tagjai: Győri-Nagy Sándor, Kelemen Janka, Telek András, Telekné Nagy Janka

2 Előadásként elhangzott a BCE „Corvinus Nyelvi Napok - Szaknyelvoktatás és multikulturalitás” c. Tudományos Ülésszakán, 2011. 04. 29.-én. Teljes (irodalmazott, jegyzetekkel ellátott) alapváltozata elektronikusan megjelent az ülésszak anyagai között (<https://www.Lingua2011-SzaknyelvoktatásésMultikulturalitás>), „Nyelvpárkutatás, nyelvpárok-tatás a MÖF Európai Kommunikációs Intézetében” címmel, Győri-Nagy Sándor, Kelemen Janka, Telek András, Telekné Nagy Janka szerzőségében. 47–52. old. Itt a terjedelmi korlátoknak engedelmesskedve hivatkozások, irodalomlista, és megjegyzések nélküli, de teljes szöveganyagát közöljük.

eredményt, emberépítő minőségjavulást akartunk. Erre csak kutatva tanító, tanítva kutató nyelvoktatás képes.

Másik fő elvünk az anyanyelvépítő idegennyelv-tanítás elve. Ez nem elaltatni, félálomban, /f/ellazítva kívánja megtáplálni az intelligenciát. Nem megkerülni, kikapcsolni az anyanyelvet a gátlásműködései és interferenciái miatt, óriási báziserővel együtt. Ellenkezőleg: karbantartani, felfrissíteni, tudatosítani az értelmi bázisba kerülő idegen nyelvi elemek útján. Az idegen nyelvkészlet felidézhetőségét és emlékezeti tartósságát a legbázisosabb (anyanyelvi) készletekbe való pszicholingvisztikai beleszervítéssel növelni.

Ez nem a módszertani „konfrontativitás”, hanem a rugalmas bázisépítés egyszerre nyelvlelektani és nyelvökológiai elve, mely az anyanyelvtörténet idegen befolyásoltságú korszakaiban is megőrizte a szókinceszervességet. Elméleti és módszertani méltányatlansága a német, orosz, angol tömegnyelvoktatás korszakainak hatáshalmazódásával mára aggasztó mértékű anyanyelvi bázisproblémákat, taníthatósági bajokat okozott. Kelet-Közép-Európa többségeinél is olyasfélét, amilyeneket ők idéztek elő asszimilációs politikájukkal ezen évtizedek alatt az általuk „birtokolt” kisebbségek anyanyelveiben.

Olyanokat, amelyek egy fenntartható Magyarország és Kárpát-medence helyett kommunikációképtelen romkultúrák rémképét vetítik elénk. Ám nem jobb a helyzet EU-rópa más tájain sem, ahol a nagy nyelvek országai önmaguk rövidtávú érdekeitől szintén nem látják a kultúrák fenntartható Európájának távlatait. Ahol egy még mindig gyarmatbirodalmi nyelv- és kultúraelmélet görbetükrében szemlélik magukat és minket a „mértékadó civilizációk”.

Ezért helyeztük nyelvoktatás-alapozó kutatásaink fókuszába az elméletektől független természetes nyelvi-kulturális működések vizsgálatát. Ez a német nyelv vonatkozásában az indogermán nyelvhasználat és a „West-Ost-Kulturgefälle”-féle előfeltevések helyett a sokezedéves, változó irányú, erejű, tartalmú areális kapcsolatok dinamikus szemléletét jelenti. Összevető magyar-német/német-magyar nyelvpárkutatásokkal, amelyek szinkroniája betekintést enged e kapcsolatok nagyhullámú diakroniájának hozadékaiba mindkét oldalon. Ugyanezért óvakodtunk attól, hogy a magyarra szerveződés idegen elméletek lőrésein át nézzünk. A természetes nyelvi-kulturális /élet/működések meglátására ugyanilyen hasznavehetetlen az indogermán nyelvelmélet hamis leánygyermek, a finnugor elmélet is a maga többszörösen kölcsönzött, a német és

a magyar anyanyelvűek számára egyaránt érthetetlen-tartalmatlan, normatív leíró nyelvtani kategóriáival.

A hamis nyelv- és kultúraelméletek elfedik mind az anyanyelvű, mind a célnyelvi beszélő előtt a nyelv és a benne tartalmazott kultúra, a szellemi világkép elemeit. Ezért tekintjük ezen elméleteket az anyanyelvmegtartás és a sikeres nyelvtanulás döntő akadályainak. A kölcsönzéselméletek, a nép-, nyelv- és kultúravándorlások hamis tanai a nyelvek és kultúrák igazi tárgyától és egyben bölcsőjétől, az egyes népek kultúráira bízott tájaktól, mint fenntartandó teremtés-szelektől vonják el a figyelmet. Ezért e hamis tudásformákat a civilizáció globális környezeti válságot okozó szellemi termékei és technológiai közé soroljuk.

Itt hívjuk fel külön nyomatékkal a figyelmet az „Életünk” című folyóirat 2011. évi nyelvészeti duplaszámára (3/4. szám), mely a 2010. évi Czuczor-Fogarasi emlékkonferencia előadásainak anyagát közli. Ez talán végre egy régóta kívánatos nyelv- és kultúraelméleti fordulat elindítója lehet.

Egy ilyen fordulat reményében és céljával kezdtük el a gödöllői egyetemen a rendszerváltás kijózanodási korszakának az elején a kultúrokológiai iskola kiépítését. Ez a kultúrát mint az adott teremtés-szelethez szolgáló használati utasítást vizsgálta, melynek sokféle jelrendszere között alapvető a nyelv. Nem a Saussure-i pozitivista „a nyelv”, hanem a változatokban élő, éltető, tájadekvát fenntarthatósági kódrendszer, amely környezeti következmények nélkül nem szabályozható, nem lecserélhető.

A kultúrokológiai iskola az emberi kultúrközösséget „teljes életközösség”-ként vizsgálta, szerves egységben életes-élettelen anyagi biotopjával, véges-végtelen tájszeletével. Ezért tudott az európai tájskálához kultúraskálát, és ezekhez tájfenntartó kulturális jelrendszeri skálákat rendelni. A táji kultúrközösségek kulturális jelrendszeri működéseit és környezeti tartalmait a kultúrokológia empirikus ága, a környezeti kommunikáció vizsgálta, mely a mi alapító értelmezésünkben még a környezettel, és nem a környezetről való kommunikáció tudománya volt.

Ezt a kultúrokológiai iskolát hazai és nemzetközi sikerei csúcsán, tanszékké válása 6. esztendejében próbálta tönkretenni a magyarországi rendszerváltó politika a SZIE Kultúrokológiai és Környezeti Kommunikációs Tanszéke megszüntetésével, 2005-ben. Azóta a Magyar Ökoszociális Fórum (MÖF) keretei közt

egyfajta „matrjoska-szerkezetben” működik tovább. A MÖF Európai Kommunikációs Intézete (EKI) adja a kultúrokológiai kutatások és együttműködések keretét. Az EKI-n belül kapott helyet a Pszicholingva Magyar-Német Kommunikációs Iskola (Pszicholingva MNKI), mely magyar anyanyelvűeket tanít németre, és német anyanyelvűeket magyarra. Nehéz volna felsorolni a fenti elveken folyó, kultúrokológiai alapozású nyelvpárok-tanítás sokféle eredményét. De a legfőbbet megemlítjük: a lemorzsolódás-mentességet. Azt, hogy tőlünk sohasem távozott nyelvtanuló megszolgált sikerélmény és méltó eredmény nélkül. A megalázottak és becsapottak mai világában ez a legnagyobb szó.

A Pszicholingva-modell sajátos nyelvi-kulturális-oktatási innovációja önálló alapokon indult az 1970-es években, egy történelem-inspirálta családi kétnyelvűségi kísérlettel. Hasonlóan folytatódott egy nyugat-pannoniai magyar-német/német-magyar összevető kisebbségi kétnyelvűség-kutatással. Ezek életkori idegennyelv-tanítási tanulságait számos szakcikk elemezte itthon és külföldön, majd egyetemi doktori értekezés összegezte. A folytatás a Pszicholingva nyelviskola-kiadó budapesti megalapítása, a gyakorlati felnőtt idegennyelv-oktatásba való belépése, a Két(ny)elvűség című Kárpát-medencei nyelv- és kultúrokológiai szaklap 7 évfolyamának megjelentetése volt. 1997-ben egyetemi szakdolgozat foglalta össze a Pszicholingva nyelvtanítási módszertanát a szegedi JATE-n.

A nyelvpár- és kultúrakutatás, ill. -oktatás ezután évekig két ágon folyt, ám mind szervezettebb összehangoltsággal. A természet- és társadalom-környezeti felelősségű kultúrakutatás ekkor veti meg Gödöllőn a Kultúrokológiai és Környezeti Kommunikációs Tanszék alapjait egy Kárpát-medencei nyelv- és kultúrokológiai modellkísérlet összegzésével. E tanszék keretében születik meg egy sor fontos tárgy mellett a kultúrokológia és a környezeti kommunikáció. E tantárgyak a hozzájuk vezető, majd őket továbbépítő kutatásokkal már nem csak fölvetették, de fontos dimenziókban teljesítették is azokat a nyelv- és kultúrakutatási feladatokat, amelyek művelését Karácsony Sándor óta ismétlődően metszették vissza a 2. világháború utáni Magyarország rendszerváltásai.

Ez a tanszék indította el az (angol, német, spanyol) egyetemi környezeti szaknyelvtanítást. Úttörő jelentőségű német környezeti szaknyelv-jegyzetet adtunk ki „*Ökowiirtschaftsdeutsch I.*” és „*Ökowiirtschaftsdeutsch II.*” címmel. A Kultúrokológiai és Környezeti Kommunikációs Tanszék vezette környezeti szaknyelvtanítás az alapoktól felépülő kurzusrendszerben együtt, egyenrangú összetevőként kezelte az anya- és célnyelvi, az anya- és célkulturális, az általános és kulturálisan kötött környezetszakmai tartalmakat.

Köztük olyan, ekkor még csak németül létező ökoszociális szellemi javakat, amelyek terjesztésére a tanszék alapítja a Magyar Ökoszociális Fórumot. E cikk szerzőcsoportja 1999 és 2005 között a tanszék angol-francia-német háromnyelvű európai szaklapjának, a „*KulturÖkologie*”-nak is egyidejű szerkesztőbizottsága, fontos ökoszociális művek fordítógárdája volt. Gödöllőn ezen időszakban kapcsolódott össze a leghosszabb időre hatékonyan ez a sajnálatosan „*különutas*”-nak számító nyelv- és kultúraszemlélet egy hazai felsőoktatási intézménnyel, amelyen belül mindeme tartalmak doktori iskolai résztémává is értek, nagynevű nemzetközi előadókat is Gödöllőre vonzva. Mindezek egy csapásra történt megszüntetése jellemző példája a hazai tudományos innovációk mindenkori politikai kiszolgáltatottságának.

MÖF-EKI SZAKMAI KÉP

A Magyar Ökoszociális Fórum (MÖF) az egyik legrégebb hazai társadalmi szervezet, mely két évtizede a fenntartható Magyarországért és a Kultúrák Fenntartható Európájáért dolgozik. Európai Kommunikációs Intézete (EKI) nyelv- és kultúrakutatókból, fordítókból, tolmácsokból, nevelés- és környezetügyi szakemberekből áll. A csoport a kultúraközi érintkezések, az anyanyelvek egymássaliségének fenntarthatósági feltételeit kutatja. Tagjai munkásságát elméleti művek, idegennyelv-oktatási tankönyvek sora fémjelzi. Nyelvpárkutatási, nyelvpár alapozású idegennyelv-oktatási munkájuk modelljét vázolja ez a publikáció, mely hasznára lehet a tagolt nyelvi-kulturális érintkezési viszonyok közt élő világmagyarságnak.

Czeglédi Katalin

Turáni népek és nyelvek – a szaka, szkíta népnév, nép és nyelv

*A Volga-Urál vidéke földrajzi neveinek nyelvtana és kapcsolatai
– a turáni nyelvek*

(szkíta, hun és utódai, köztük a magyar és a székely) alapja

*„Csak a vér és a nyelv tudja összetartani az embereket s a közös múlt emléke.
Ha ez megszűnik, fölbomlik a világ.” – Wass Albert.*

Jelen tanulmány a mintegy száz oldalas könyvnyi anyag¹ rövidített változata. A tartalomból: 1. Bevezetés; 2. Székely népnév; 3. Szaka/Saka népnév; 3.1. Az akadémiai álláspont; 3.2. A Földrajzi nevekben; 3.3. A Bulgár Évkönyvekben; 4. Szkíta/Szkífa népnév; 4.1. Az akadémiai álláspont; 4.2. A Földrajzi nevekben; 4.3. A Bulgár Évkönyvekben; 5. Szogd/Sogd/Szagdak/Sagdak népnév; 5.1. Az akadémiai álláspont; 5.2. A Földrajzi nevekben; 5.3. A Bulgár Évkönyvekben; 6. Szaklan/Saklan népnév; 7. Összegzés.

A földrajzi névi – különös tekintettel a víznevekre és a víznévi eredetű egyéb nevekre – kutatások során tűnt fel számomra az, hogy a **szaka** – saka – népnévnek kapcsolata van nemcsak a Volga-Urál vidéke földrajzi neveivel, hanem a magyarban ismert és használt tulajdonnevekkel és közsókkal. A szaka szó olyan ősi gyökből áll, amely hangtanilag, szerkezetileg és jelentés tanilag összefügg a turáni gyökerű – köztük a magyar és a székely – népek nyelvében meglévő szavakkal.

Elsőként a **székely** népnévvel foglalkoztam, amelynek a **széke**- töve etimológiailag összetartozik a **szaka** népnévvel, valamint a **szkíta**² népnév **szki**-tövével. Mindebből az is következik, hogy a három népnevet illetően egyikről sem írhatunk a másik kettő nélkül. Ebben megerősítettek az újabban megismert források, köztük a Bulgár Évkönyvek (BAHŠI 1680). A legutóbbi írárok közül pedig igen figyelemre méltó egy három szerzős mű, (vö.: ARADI-BAKK

1 Ld. még: CZEGLÉDI Katalin, TURÁNI NÉPEK ÉS NYELVEK XII. A HIT ÉS A TUDÁS KÖNYVE TURÁNI SZKÍTIKA AVAGY TURÁNI BIBLIA, A SZKÍTÁK SZENT KÖNYVE. Hungary, 2024. Kézirat.

2 Felhívjuk a figyelmet Dr. Aradi Éva – történész, indológus – munkáira, aki kitűnő könyveket írt a szakákról és a szkítákról. A könyveiben leírtakat megtámogatják a nyelvészeti kutatásaink és a Bulgár Évkönyvek (BAHŠI 1680) adatai is.

-GYÁRFÁS 1918) amelyben források alapján igazolt, hogy a *székely* nép *király szkíta*. – Tekintettel arra, hogy a székely népnév kapcsán bővebben írtunk a nevet alkotó elemekről is, elsőként a székely népnévről szólunk.

A **széke-** gyököt/tövet bemutatva, azaz a székely szó széke- párhuzamainak előfordulását a földrajzi nevekben a Volga-Urál vidékén, pl.: **Hikä** f. TB.166.: bask. *Hikä* or. **Sika** Belok., patak.

A székely név szótövének a párhuzamai a Kárpát-medence földrajzi neveiben, pl.:

Szék 'romániai helység Déstől délre... < A m. N. szék ~ szík 'időszakos víz-állás, esőtlen nyarakon kiszáradó tó'...Felvetődhet szláv származásának lehetősége is, vö. cseh sek 'vágás', ...irtvány...le. Siek hn... A rom. Sic a magyarból való. (KISS 1980)

Székkutas 'helység Csongrád megyében'...A Kutas helynévvel olyan helyet jelöltek, amelynek – a vízben szegény vidéken nagy jelentőségű – ásott kútja volt. A megkülönböztető szerepű Szék- előtag < magyar szék 'esőtlen nyarakon kiszáradó tó, időszakos vízállás'. (KISS 1980)

Szekszárd 'Tolna megye székhelye' < magyar *Szegszár* szn. + -d: képző, < m. R. szegszár 'sötétsárga, barnássárga, szög sárga' színnévből származik. (KISS 1980)

Szezerdő 'helység Somogy megyében'...értelme kiszögellő erdő...(KISS 1980)

Csiki csn. < Csík 'az Olt felső medencéje, melyet a Keleti-Kárpátok és a Hargita vesznek közre',

Csík hn. (Bács, Pest, Valkó m.) + -i: melléknévképző.

A szótőnek a szócsaládba tartozó párhuzamai közszókbán, amelyeket jelentéskörök szerint mutatunk be a könyvben, vö.: 1. Hang, zaj; 2. Alak, forma; 2.1. Mélyedés, lyuk, gödör; 2.2. Dudor, kiemelkedés; 2.3. Kerek, tekercs, egész; 2.4. Hegyes, csúcsos; 3. Mozgás, cselekvés, tevékenység; 4. Víz, nedv, forrás³, folyó; 5. Sarj, hajtás, kinövés, teremtmény; 6. Szín.

A fenti csoportok közel sem tartalmazzák a teljes anyagot. Maguknak a csoportoknak a köre bővíthető és a hozzájuk tartozó közszók száma is növelhető ugyanúgy, mint a tulajdonnevéké. Annak igazolására azonban elegendőnek tartjuk, hogy kijelentsük, sokkal több a székely szóval genetikai kapcsolatban

³ Ezeket a jelentéseket nem tudjuk külön csoportosítani, mert a szavak jelentései gyakran egymásba fonódnak, nem különül el a folyó, a forrás és a víz.

lévő szó, mint amennyi a szakirodalomban található. Ezek közül az áll legközelebb a **székely** népnévhez, amely **'sarj, teremtmény'** jelentésű. Ez természetes is, mert a személyek legősibb megnevezései olyan egy alakú személynevek voltak, amelyek rendszerint arra utaltak, hogy az ember 'isten sarja, teremtménye'. A szaporodás során ezek a nevek dinasztianévvé, majd népnévvé lettek.

Az adatokat csoportosíthattuk volna a hangalakjuk szerint is. A közszók között vannak olyanok, amelyek a székelyhez képest teljesebb formát képviselnek, és vannak olyanok, amelyek már tovább fejlődött változatok. Közös bennük, hogy valamennyi igazodik egy olyan hangváltozási rendszerhez, amelynek része az uráli és az altáji nyelvcsaládba sorolt nyelvekben is működő hangmegfelelések sora, sok esetben indoeurópaiba sorolt nyelvekben is. A szókezdő *sz- a székely* szóban és a közszoói párhuzamaiban fejlemény, eredeti *t-*ből keletkezett: *t- > ʒ- > s-*, *t- > ʒ'- > s'-*, *t- > t'- > č- > š- > s'-*. A székely szóban a szóbelseji magánhangzó (V), *-k-* és magánhangzó (V), azaz *-VkV-* kapcsolat is fejlemény egy részről: *-VtkV- > -VnkV- > 1. -VmV- 2. -VkV-, -VtkV- > -VδkV- > -VwkV- > -VVkV- > -VkV-* stb. az *-VkV-* triftongus tovább fejlődésével számos változat születhetett, pl.: *-VkV- > -VgV- > -VγV- > -VwV- > -VvV-*, vagy *-VV- > -V- > -o-*. A székelyben a szó végi *-ly* szintén eredeti *-t* fejleménye: *-t > -δ > -l, -t > -δ' > -l'*. A székely szó végső eredete hangtanilag **CVCCV-CVCCV*, közelebbről **tVtkV-tVtkV* felépítésű hangutánzó lehetett.

A szavakat szerkezeti felépítésük alapján úgy különítettük el, hogy először a teljes, két elemből álló szavakat, majd a szótóvel, végül a képzővel illetőleg annak önálló szói előzményével azonosítható szavakat vettük sorra. Természetes, hogy összetett szó esetén az utótag alakilag egybeeshet képzővel és helyhatározóraggal, mert a gyökerük közös, önálló szó. Tartalmuk, lexikális és grammatikai jelentésük egyaránt összeköti őket.⁴

A székely népnév szótóve (*széke-*) más népnév részeként is előfordul pl. *szkíta* (*szki-* + *-ta*) szótóve, illetőleg más nép neveként is ismeretes, vö. *szaka* népnév s a képző (*-l, -ly*) párhuzama is lehet más népnév része, pl.: *polak* (*po* + *-lak*) 'lengyel' képzője stb.

Az e családba tartozó szavakat összegyűjtve, rendszerezve, pl.: milyen jelentésmozzanatot őriznek az eredeti komplex jelentésből, hogyan, milyen szálon kötődnek egymáshoz és a földrajzi nevekhez, felgöngyölíthetjük az egy szócsaládba tartozó szavakat, azoknak a magyar nyelven kívül előforduló rokonait, miközben hangtani, alaktani problémák egész sorát képesek vagyunk megfejteni. Egyúttal a szavak, nevek eddiginél biztosabb etimológiáját írhatjuk meg, amelyekből nemcsak megnyugtatóbb, de a más tudományágak eredmé-

4 A téma részletes bemutatása és igazolása másik dolgozat feladata.

nyeihez közelítő, azokat támogató őstörténeti következtetéseket vonhatunk le.

A legelső népnevek létrejöttét a következőképpen lehet értelmezni: Az emberi születéssel és fejlődéssel párhuzamosan született és fejlődött a nyelv. Az ember elkezdte utánózni a víz hangját, alakját, mozgását, megszülettek a hangutánzó, hangfestő szavak. Adott vízhez adott embercsoport tartozott, A hangutánzó szó az emberekre is átszállt. A víz és az emberek elnevezésének közös voltát az is megerősítette, hogy az embereket ugyanúgy sarjnak, kinövésnek fogták fel, mint a vizet, folyót stb. Ily módon az eredeti komplex jelentéstartalmat magában foglaló hangutánzó szó, amely a vízre vonatkozott elsőként, sokirányú jelentésfejlődésen ment keresztül. E jelentésváltozásokat csak lépésről-lépésre lehetséges megállapítani, az asszociatív, azaz a jelentést társító viszonyt a közvetlen megelőző állapotú és az azt követő fejlemény között minden esetben figyelembe véve lehet megrajzolni. Tehát: hangutánzó szó > sarj mint víznév > sarj mint ember, embercsoport neve. A nép és folyó névazonosság oka kétféle lehet: 1. A népnév, amelynek alapja személynév. Az ember, aki ezt a nevet kapta, ugyanúgy teremtődött, született, mint a víz, ezért a víz, a folyó mintájára ő is megkapta ugyanazt, a már ismert nevet. 2. A népnév víznévi eredetű, más népek tájékozódását szolgálja, utal a víz és környékének a birtoklására is. Az idetartozó közszók hatalmas családja arról tanúskodik, hogy a jelentésfejlődés iránya sokféle lehet, az útja pedig hosszú. Helyesen akkor járhatunk el, ha a szócsalád minden tagjának a jelentésfejlődését külön-külön leírjuk.⁵ Az idetartozó hatalmas szócsalád a magyarázata annak is, hogy a kutatóink olyan sokféle szóból próbálták eredeztetni, illetőleg sok szóval hozták összefüggésbe a székely népnevet. Az általuk felsorakoztatott szavak mennyisége a fentiek tanúsága szerint is jóval nagyobb. Mi több, a készlet tovább bővíthető.

A hangutánzó szó eleinte a mély (tVtV, DVDV) és a magas (kVkv, KVkv⁶) hangokat adta vissza, majd a mély és magas hangok váltakozásának utánzása jelölhette a hang változását is mélytől a magas felé (tVtV-kVkv) és a magas felől a mély irányába (kVkv-tVtV). Úgy is fogalmazhatunk, hogy lentről fel, fentről le és fordítva. Számos, az ellentétes hangmagasságot utánzó szó maradt fenn a magyarban is, pl.: vö. magy. *dong, kong, dúd 'dal, ének', duda, kop-kop, kopog* stb. Ez azt is jelenti, hogy a mássalhangzóink kétféle hangra vezethetők vissza, egy t-féle és egy k-féle mássalhangzóra, az összes többi ismert hang ezeknek a fejleménye, a magánhangzó ejtése pedig a mássalhangzó függvénye.

A szavak ezeknek az alapegységeknek az ismétlése, váltakozva egymás mel-

5 Nem feladata e munkának, az egyes szavak etimológiájának a megírásakor célszerű elvégezni.

6 A D és a K a félzöngés hangot jelöli.

lé illesztése során születtek, mindig a természet logikájának megfelelően. Ezen alapul a mellérendelő összetétellel végzett szóalkotásunk. A szó végén lévő utolsó elemek gyakori ismétlése folytán alakultak ki a képzők, ragok, jelek. Jelentésük megőrizte a szó jelentését. Ezek figyelembevételével kutathatók a toldalékok, elkülöníthetők az önálló szavaktól. Ehhez segít a földrajzi nevek rendszerszerű, sok szempontú feldolgozása, vizsgálata és az adatok körülírása. Mindez szükséges annak a megállapításához is, hogy a *székely* szó *-ly* eleme képző, amelynek önálló szói párhuzamai ma is használatosak. A székely jelentése *„szíkhöz, szeghez tartozó, azaz szíkkal, szeggel ellátott”*. A *szík*, mint a tojás magja, csirája, a *szeg* pedig mint a folyóelágazás kiinduló része ismert.

Következésképp ***a székely népnév értelme, maggal, anyával, őssel ellátott***.

Végző következtetésünk, hogy az ember és a nyelv születése egyidős. E nyelv születéséről és fejlődéséről tanúskodik a székelyek, azaz a magyarok nyelve, amelynek bölcsője olyan helyen lehetett, ahol a fa nedvét itták, gyermek-, kamasz- és ifjúkorában pedig megmutatkozott szinte egész Eurázsiaiban. Használóit nemcsak székelynek, hanem sok más, ismert néven is nevezték, köztük voltak a hunok (ázsiai és európai) és a szkíták is. Bár nyelvi módszerekkel érdemi kronológia megállapításokat nem tehetünk, de viszonyításokat igen.

Összegzés

A székely népnév kapcsán bemutatjuk a szakirodalom kritikáját, amely igen tanulságos mind a nyelvészeti kutatásaink, mind a Bulgár Évkönyvek adatai, anyaga alapján.⁷ Mindezt azért tartjuk fontosnak, mert a magyar székely népnév tartalmazza a jelen dolgozatot érintő széke- tövet is.

A krónikákhoz képest a kutatói vélemények, etimológiák korlátait egyrészt abban látjuk, hogy a kutatás során a földrajzi neveket illetően nem léptek ki a Kárpát medencéből. Másrészt előfordul, hogy ismeretlen, de rendszerint bizonytalan etimológiákra építenek, amelyeket különösen a nem nyelvészek megdönthetetlennek fognak fel és ezekből őstörténeti következtetéseket vonnak le. Éppen ezért mindig csak rész megoldások születhettek, amelyek látszólag egymásnak ellent mondanak. Azért látszólag, mert valamennyi vélemény egy olyan rendszer része, amelyek mindegyike valamilyen szálon kötődik a székely népnévhez, annak jelentéséhez, a szó alakjához stb. A hiba ott kezdődik, hogy olyan szavakat említenek, amelyek a népnév alapjául nem szolgálhattak.

⁷ Ld.: BAHŠI 1680.

Különbséget kell tennünk a szavak, nevek azon csoportja között, amely genetikailag kapcsolatban van a vizsgált népnévünkkel és a között a szó között, amely a népnévnek alapjául szolgálhatott.

Az etimológia megírásához szükséges bizonyos lépéseket figyelembe venni, mint pl. a szó jelentésének fejlődése, más szavakkal való jelentésbeli kapcsolatai stb.

A közsók etimológiájának kritikája

A fentiek fényében szavaink etimológiáját felül kell vizsgálni. Az eddigieket módosítani, kiegészíteni, pontosítani csak úgy lehetséges, ha azt is látjuk, miért helytállóak és miért nem az eddigi megállapítások, szómagyarázatok. Ezt a munkát feltétlenül segítik a földrajzi névi kutatások.

Megoldási javaslat a földrajzi névi kutatások fényében

A *székely* népnév keletkezése nem egyedi, nem különálló, hanem egy névadási rendszer tagja, igen ősi nyelvi kultúra része.

Nem lehet véletlen a *székely* népnév párhuzamainak előfordulása a Volga-Urál vidéke földrajzi neveiben. Az e területet is magába foglaló valamikori szkíta és hun birodalom nyelvének nyomait őrizhetik a földrajzi nevek, amely nyomok közé tartozónak véljük a *székely* népnévvel kapcsolatos neveket. Ennek ellenére a *székely* név már korábban is ismert és használatos lehetett, hiszen a Baltikumtól a Bajkál térségig, sőt azon túl vezetnek a nyomok. A kérdés nyitott, a vizsgálatba további földrajzi területek bevonása lehetséges és szükséges.

A *székely* népnév teljességgel csak a magyar nyelvből magyarázható. Újabb érv amellet, hogy a *székely*, a *magyar* és a *szkíták* nyelve lényegét tekintve ugyanaz. Más nyelvekből való részbeni magyarázat a *magyar*, a *székely*, a *hun* és a *szkíta* nyelvvel való kapcsolatokat jelzi.

A *székely* népnév a magyarokra vonatkozó népnevek rendszerébe beilleszthető mind jelentéstani, mind hangtani és alaktani oldalát tekintve.

A *székely* név hangtani oldalról érinti a csuvas lambdacizmus kérdését, amely magával hozza a csuvasos típusúnak tartott török jövevényszavaink problémáját. Alaktani szempontból számolni kell azzal, hogy ragok, képzők egybeesnek önálló szavakkal, amelyekből fejlődtek, s amelyek nem tűntek el, hanem fennmaradtak a nyelvekben. Ezeket – bár alakilag egybeesnek –, van mód elkülöníteni.

A székely népnév képzett szó: széke- szótó + -ly: képző. Mind a szótó, mind a képző kimutatható a földrajzi nevekben és az ural-altájiba sorolt nyelvekben, köztük a magyarban. Az indoeurópai nyelvcsaládba sorolt nyelvek is megőriztek közszókat, amelyeknek az eredeti vagy kölcsönzött változata felismerhető. A kölcsönzés iránya pedig nem mutathat a magyar felé.

A székelyek egykori lakóterülete a vízmosta folyómellék, a folyóköz, a szeg, amelyet szintén a víz alakított. A földrajzi névi kutatásaink olyan megoldást eredményeztek, amelyek nem mondanak ellent a krónikáknak. **A széke-lyek egyszerre szkíták és hunok, mégis magyarok. Egy ősi nyelvi kultúra részei. A székelyek nyelve magyar, genetikailag rokon Attila hunjainak a nyelvével, az európai hunok nyelve pedig az ázsiai hunokéval. A hunok és a szkíták nyelve közös gyökerű.** Velük azonos nyelvi szubsztrátum sarjai: az uráli nyelvcsalád nyelveinek sok eleme, az altáji nyelvcsaládba sorolt nyelvek szkíta-hun utódnyelvek. Szkíta-hun nyelvi szubsztrátumból táplálkozott az ettől idegen hagyományokkal is rendelkező, a *szaklan* – amely szkíta (BÉ) – eredetű szláv nyelv, és ilyen elemekre épül a szláv nyelvek szókészlete és grammatikai elemeinek nagy része.

Amint a fentiek is igazolják, a szaka népnév és a székely népnév első eleme, azaz a gyöke a széke-, valamint a szkíta népnév szkí- eleme, gyöke közös eredetű. A jelentésük 'szík, mag, sarj'. Ilyen megközelítésből közelebb jutunk a szaka népnév értelmezéséhez.

3. SZAKA / SAKA népnév

Ezúttal egyetlen adatot mutatunk be, vö.:

„**Saka** Kan neve; Nép, akik megőrizték az indoarij nyelvüket, a továbbiakban „sagdak-oknak” (saka-nak) nevezték őket. Ld. bulgar-ok.” (BÉ)

4. SZKÍTA népnév

4.1. Az akadémiai álláspont

„SZKÍTÁK: közép-ázsiai eredetű lovasnép, királyságuk az i. e. 8–7. századtól az i. e. 2. századig, a szarmaták támadásáig állt fenn a Fekete-tenger északi partján. A fekete-tengeri görög városokkal kapcsolatban álló szkíták kultúrájáról gazdag mellékletű kurgánsírok tanúskodnak.” (AK)

„**skíta**-k; (**szkíták**) az Ura törzseinek egyike.” (BÉ)

4.2. A Földrajzi nevekben (Volga-Ural vidéke) (CZEGLÉDI 2021)

Nem szerepel.

4.3. A Bulgár Évkönyvekben (BAHŠI 1680)

„**Pin’áce** (binedže) – t’urk törzs, a bulgar ősök egyike. Róla csak Šams ír. Leverte ura, és később az egyik fele a bulgar résszel elment Šumer-ba, a másik a Volga-Ural-ban maradt. A törzset „pin’áce”-nak nevezték Pin’áce (Binedže) vezető alp tiszteletére, akinek attól kezdve rendelődtek alá, amikor a víz nélküli Hin-i pusztaságban éltek. A szomszédok – ura-dajki – a pin’áca-kat „*tun*”-nak nevezték. Azután ezt a törzset elkezdtek nevezni „*pir’uli*”-nak is, minthogy azután, hogy a t’urk’-ok a saját bij-eiket kinyírták, a pin’áce-k a saját bij-üknek egy kiskorú fiát hagyták életben, aki vezette a „*Pirj’uli*” („*Egy fú*”) nevű törzset is és Ural-Batir-ét.

A bulgar-ok egy részének a Mezopotamia-ba való elmenetele után 12 ezer évvel ezelőtt a pir’uli-k a maradt ura-dajk-okkal együtt megalapították a Volga-Ural-ban a saját hűbéri királyságukat „*Esegel*”-t, ami „*Sós ország*”-ot jelentett. A dolog úgy áll, hogy Ural-Batir megtanította a honfitársait sőt bányászni, és ez híressé tette az ő földjüket, mint a sóban bővelkedőt. A Dajk-ok *Esegel*’-t a saját nyelvükön – „*Esetun*”-nak is hívták, minthogy az „*Esetun*” névvel Ural-Batir-t hívták. Ebbe a királyságba bement az ugor-ok egy része is. 900 évvel Ajdar ideje előtt Turkestan néhány Masgut törzse, akiket szétverték a honok, elvándorolt a Džaik-hoz és támadásokkal elkezdte szorongatni *Esegel*’-t. A pir’uli-k egy része elment akkor a saklan-okhoz, a maradottakat pedig elkezdtek nevezni besermen-eknek is. Amikor megjöttek a honok, a pir’ul’i-besermen-ek megválasztották az ő vezetőjüket, Kama-Batir-t a saját főnöküknek. ... Kama-Batir megparancsolta, hogy nevezzék az Idel’-t Bul’ar-nak. Még korábban jöttek Samar-ból a bulgar-ok, minthogy az ő részeiket Skit-iában egy törzsbe egyesítették a skita pirt’uli-kkal, *Esegel*’-ben pedig a besermen-ekkel és a hon-okkal. Mindkét részt nevezték bulgar-oknak is. A pir’uli-k egy része Ajbat (Atilli) hadjárata idején az Altın Baš-ra (Ital-ia) annyira legyengült a betegségektől, hogy ott maradt. Azután hozzájuk költözött még néhány bulgar csoport. „*Amennyire számomra ismert, ők megkeresztelkedtek, és a saját kötelességüknek tartják, hogy megkereszteljék a saját honfitársaikat is..., amiért állandóan küldik a saját prófétáikat Keletre*”. Talán azért „hagyta” Gabdulla ibn Mikail’ Baštu ezt a közlést, megjegyezvén: „*Én sok mindent elhagyok abból, amikkel a rum-i informátorok lebecsülték az én bizalomteljes nagyapámat*”? Šams hírét a „pin’áce”–”pir’uli”-król csak Gazi-Baradž őrizte meg.

„*Adományozott*” („*utasított*”) – hivatalos.” (BÉ)

„**Saklan** – 1) **Skita** sztyeppe Kelet Európa déli részén; 2) Kelet Európa; 3) az Elő-Kaukázus területe, amely beletartozik a Bulgar államba.” (BÉ)

„Kermek utóda, az idel’-i király Bul’ak (Boloh) – ragadványnevéen Bulgar – megpróbálta Iran-nal való szövetségben elhódítani Vizantij-tól az általa elvett Fekete-tenger melléki földek egy részét.

516-ban az idel’-i sereg – élén As-Terek király idősebbik fiával, amelyet létrehoztak előzőleg az alsó-volgai bulgar-okból, suvar (savir)-okból – meghódította Arman-t (arman-iát) és majdnem az egész Kis Ázsiát. A helyi t’urk-bulgar lakosság minden eszközzel segítette a saját honfitársainak. De még abban az évben Kazahstan-ban megtörtént a T’urk kaganat – amelyet a közép-ázsiai bulgar-ok alakítottak ki – seregének és Bul’ak Džambek másik fia (Tam’ja-Tarhan) bulgar csapatának a találkozása. A közép-ázsiai t’urk-bulgar-okat a tudományban elfogadták t’urk’ut-oknak nevezni, hogy megkülönböztessék őket az idel’-i t’urk-bulgar-októl. A t’urk’ut-ok a saját királyuknak, a „kagan”-nak a nevében követelték az idel’-i királytól a kagan-nal való szövetség megkötését és a neki való adófizetést, „mert ők nem támadtak meg”. Ennek nyomán itt is felkeltek az Idel’-nek alárendelt kazahstan-i kír-giz-ek (rájuk átment Kazahstan első gazdájának a bulgar elnevezése a kípčak-oké, a „**skita**”-ké), akiket a t’urk’ut-ok jóval alacsonyabb adóval csábítottak. Ilyen feltételekben Bul’ak jobbnak látta megkötni a szövetséget a kagan-nal és beleegyezni a t’urk’ut-oknak való adófizetésbe, a saját fő seregét pedig kivezette Kis Ázsiából és Armanból Kazahstan-ba a kír-giz felkelés elfojtására. Az elégedett t’urkut-ok nem zavarták az idel-ieket abban, hogy elfojtsák a kír-giz-kípčak-ok felkelését.” (BÉ)

„**Kípčak-skifa-k** ld. kípčak-**skita-k**.” (BÉ)

„*Saklan Falu, negyed vagy utca neve Bul’ar-ban, amely a hazar törzs nevét viseli; Kar lánya. Az „idžibak” – „Idži(k) törzséből való uralkodó”-nak nevezték. Az ő uralkodásában visszatértek a Semireč’je-ből a bulgar-ok – iš’tak-ok, élükön Askal, de az csak az ő fiának – Bojan (Majan) – az embereinek engedte meg, hogy letelepedjenek Idel’-ben, akihez férjhez ment. Akkor Askal másik fia – Kreš vagy Baluan – tovább ment és letelepedett a Kreš (Krit) szigeten. A makidan-i (balkan-i) bulgar-ok, akik elégedetlenek voltak az atr’ač bulgar-ok hatalmával, alárendelődtek neki. Az öreg Askal halála után Saklan bánkódott az ő cselekedete miatt és felépítette az ő sírja helyén az Er-Aba szentélyt. A „Saklan” szónak a régi bolgar nyelvben van néhány jelentése: „Jevrazija”, „arij (indo-arij)”, „Ukraina”, „Kelet Jevropa”, „sarmat”, „bulgar”; **Skita** sztyeppe*

Kelet Európa déli részén; Kelet Európa; az Elő-Kaukázus területe, amely beletartozik a Bulgar államba; Ld. bulgar-ok; „indoarij”; Nép, akiket az Urus vezetőjükről „urus”-oknak neveztek; Egy sor észak-iráni nomád közös neve; **skíta**-k; (**szkíták**) az Ura törzseinek egyike.” (BÉ)

SZKIFA alakváltozat

„**Skifa** Ld. **skíta**.” (BÉ)

„**Skífi** Ld. saklan kípčak-ok.” (BÉ) Szerkezeti felépítése: Skíf (azaz skifa, skita) + -i: az orosz többes szám jele. (CzK.)

„Skíta pirt’uli-k Még korábban jöttek Samar-ból a bulgar-ok, minthogy az ő részeket Skit-iában egy törzsbe egyesítették a **skíta** pirt’uli-kkal, Esegel’-ben pedig a besermen-ekkel és a hon-okkal.” (BÉ)

„Azak teljesen tönkre verte a kimmerij-eket és arra kényszerítette őket, hogy a pánikban meneküljenek Közel Keletre. Az egész terület a Baltika mentén (Pribaltika) és a Fekete-tenger között az Idel’ államhoz tartozott. Azak a győzelmének az emlékére elnevezte magát az Azov-i tenger óbulgar nevével Madži-nak (Mada-nak), a bulgar-ok pedig ezt a tengert az ő nevével Azak-nak (azaz Azov-i)-nak nevezték. A kimmerij-ek földje át volt adva az Idel’-nek alárendelt kípčak-oknak, akiknek a nevét a grek-ok átalakították „**skifa**”-vá.”

„I.e. IV. sz.-ban Idel’ konfliktusba került Grek-iával, de az i. e. III. sz.-ban a kípčak-ok váratlanul átmennek a grek-ek oldalára és megpróbálják kiszorítani az idel’-i seregeket a Fekete-tenger mellékéről. Válaszul Timer utódjának, Targiz királynak a bulgar seregei végzetes csapást mérnek a kípčak-skífa-kra és visszaszerzik az ellenőrzést a Fekete-tenger vidéke felett. A háborúk nyugaton megkövetelték, hogy felvegyenek katona-nomádokat, különösen a harcias massageta-kat.” (BÉ)

„Az Idel’-i bulgar király Burtas Barandžaj (Berendej) azzal a céllal, hogy békét állítson fel Kazahstan bulgar törzsei között, elhatározta i. e. a VII. sz.-ban, hogy áttelepíti a kípčak-okat (nukrat-išt’ak-okat), saka-kat Kara-Saklan-ba (Ukraina-ba). Ugyanakkor azoknak a bulgar-kimer-eknek (kimmer-ek) az egy része, akik Kara-Saklan-ban laktak, megtagadták, hogy osztozzanak a földön az išt’ak-okkal, amiért Burtas szétverte őket és elmenekültek a Kavkaz-on keresztül a Hett-i birtokára a saját rokonainak. Az idel’-i sereg, hogy kövesse őket, átment Közel Keletre és maga alá hajtotta a földeket a Kavkaz-tól Egyip-

tomig. „Azért, mert az ar’jak-ok (az arm’an-ok elődei, akik a mai Oset-ia területén laknak) segítettek a bulgar-oknak meghódítani a Kavkaz-t, Burtas meghatározta nekik, hogy költözzenek Arman (Kavkaz mögötti) részeibe, amiért őket arman-oknak (arm’an-oknak) ... nevezték” (Kul Gali). Burtas említette, hogy az egész Közel Kelet valamikor bulgar hatalma alatt volt. Hamarosan ugyanakkor az alapvető idel’-i sereg ki volt vezetve Idel’-be (ahol kezdődött a soron következő belháború), a Közel Keleten maradt iš’ak-eščkuz-ok maradéka pedig kitette magát orvtámadásnak a volt szövetségeseik – midan-iak (midij-ek) - oldaláról és visszahátráltak. Attól kezdve Kara-Saklan-ba voltak áttelepítve és elkezdtek uralkodni a kípčak-iš’ak törzs bulgar-ai, akik néhány részre oszlottak: nukrat-ok („neur”-ek), iš’ak-ok (jazig-ok) és másokra. A grek-ek átalakították a bulgar „kípčak”-okat „skifa”-kká, hozzátéve a bulgar elnevezéshez „s”-t és átdobván annak a t’urk végét a „čak”-ot.” (BÉ)

„Saklan kípčak-ok vagy **skifi**.” (BÉ) Vö: or. skifa ‚szkíta’. A végső -i az or. többes szám jele. (CzK.)

5. SZOGD / SOGD / SAGDAK népnév

5.3. A Bulgár Évkönyvekben (BAHŠI 1680)

„**Sagdak** Ld. Biš (i. e. 3 ezer év); Nép. Ld. saka-k; Vagy Sultan, a mai Sudak; Alakváltozata Sudak, régi bulgar város a Krim-en. (BÉ.) A sagdak összetartozhat a skita és a sogd szóval. (CzK.)

„Közép Az-ia ,Közép Ázsia, azaz Horezm, **Sogdiana**, Baktr-ia, Ujgur-ia, Horasan.” (BÉ) A végső -ia görög képző. (CzK.)

6. SZAKLAN népnév

A kutatásaink értelmében a saklan, szaklam és a saklab alakváltozatok, ám mindegyiket külön pontban tárgyaljuk.

A Bulgár Évkönyvekben (BAHŠI 1680)

„**Saklan**,– 1) Skita sztyeppe Kelet Európa déli részén; 2) Kelet Európa; 3) az Elő-Kaukázus területe, amely beletartozik a Bulgar államba.” (BÉ)

„**Ak-Saklan**, Keleti-Saklan’. Ld. hazar név; A Buri- čaj és a bulgar határ közötti sztyeppék neve.” (BÉ.) ,Kelet-**Saklan**’. Vö.: Ak ‚kelet, keleti, fehér’. (CzK.)

„**Kara Saklan** ,Nyugati-Saklan’ [Ukraina]” (BÉ)

„**Saklan**-ok Keleti arij-ok.” (BÉ.)

„**Skífi** Ld. **saklan** kupčak-ok.” (BÉ.) Szerkezeti felépítése: Skíf (azaz skifa, skita) + -i: az orosz többes szám jele. (CzK.)

Mahmūd al- Kāšyarī: Dīvān Luyāt at-Turk adatai (Kāšy.)

2.7.⁸ „És ezek a saklan-ok a murdas-okat és az agačir-okat magukhoz csatlatkozttatva szétverték az ellenségeiket – kol-okat és meghódították a legyőzöttek sztyeppéjét... Őket pedig elkezdték nevezni kara⁹-masgut-oknak is, elkülönítve tőlük a rokonokat – ak¹⁰-masgut-okat, akik T^urkkistan-ban maradtak.” (Kāšy.)

SAKLAM

A Bolgár Évkönyvek adatai (BÉ.) (BAHŠI 1680)

„Aslan Kučak Kačkin fia; Kučak fia a saklam bika-tól; Kinz’aslap unokabátyja. A kőre úgy, mint a fába feliratokat, díszítéseket, növényeket, kígyókat és embereket vésett, balbal-okat készített és azok mintha élők lettek volna; Asil fia; Orosz vojevoda.” (BÉ.)

SZAKLAB

A Bolgár Évkönyvek adatai (BAHŠI 1680)

„A bulgar-ok elt^urkosodott saka-knak (saklan, **saklab**) tartják magukat.” (BÉ)

Tanulságok

A szaklan, szaklam, szaklab – saklan, saklam, saklab – népnévi változatok szerkezetük szerint mellérendelő összetett szavak: sak + lan, sak + lam, sak + lab. Hangtanilag az előtag kezdő mássalhangzó s- (sz-) eredeti t- fejleménye: t- > □- > s-. Az utótag kezdő mássalhangzója szintén eredeti t- fejleménye: t- > δ- > l-. Az utótag -n, -m, -b végső mássalhangzóit szintén eredeti -t fejleményei: -t > -δn > -n, -t > -δ > -w > -m, -t > -δ > -w > -b. Ami a jelentésüket illeti: Az előtag a 'mag, forrás, ős', s az utótag rokon jelentésű az előtaggal, mert „ős, fő, fej, hegy,

⁸ E számok a Mahmūd al- Kāšyarī: Dīvān Luyāt at-Turk szótárában a szócikkek sorszámát jelölik.

⁹ Ld.: 'Nyugati'.

¹⁰ Ld.: 'Keleti'.

csúcs stb.’ jelentésű szavakkal függnek össze. Ez azért természetes, mert az igen régi, ősi népnevek személynévi eredetű dinasztianévből keletkeztek. Ezek a személynevek pedig legtöbbször királyoknak, fejedelmeknek, uralkodóknak a nevei voltak, akiknek a dinasztiájuk vált néppé. Meg kell jegyeznünk, hogy a nevek mint személynevek olykor ismétlődnek, azaz más személynek a neveként is szolgálhat az adott név.

7. Összegzés

A **szaka/saka** alakváltozata és használata: A *szaka* előfordul a *kan* azaz a király neveként; vannak **északi szakák** mint törzsek és nép; a **déli szakák** (masagéták, masgutok); a **központi szakák** (szarmaták, čirmiš-ek); a *saka* = sagdak; továbbá *saka* (saklan, saklab); a *saka* egy részének *kušan* a neve; valamint a *saka* egy részének ragadványneve *kipscak*.

A **szkíta** népnévről és népről is bővebb információt kaptunk az akadémiai állasponthoz¹¹ képest. Megtudtuk, hogy a *szkíta* alakváltozata a *szkífa*, a kutatásaink értelmében pedig a *székely* népnév is közös gyökerű a *szkíta* névvel.

Jelen tanulmányban a *szaka* és a *szkíta* népnévről kívántunk szólni. Az eddigi kutatásaink során azonban kiderült, hogy érdemben mind a *szakákról*, mind a *szkítákról* a *székely* népnév ismeretében szólhatunk. Elő kellett tehát vennünk a *székely* népnévről már korábban írt anyagunkat. Ennek a magyarázata a következő:

A *szaka* a *székely* népnév *széke-* előtagjával és a vele összetartozó, a fent bemutatott elemekkel, önálló szavakkal és toldalékokkal együtt alkotják azt a szócsaládot, amelynek a tagjaihoz a *szkíta* népnév *szkí-* eleme is tartozik. A *szkíta* népnév *-ta* második eleme eredetileg önálló szó volt, idővel toldalékká minősült át.

Tovább menve a *szogd/szagdak* népnév a *szkítának* egy alakváltozata. Ez azt is jelenti, hogy a *szog-/szag-* első elem a *szkíta* *szkí-* a *székely* *széke-* elemével, valamint a *szaka* népnévvel tartozik össze etimológiailag. A *-d*, *-dak* második elem pedig a *szkíta* névnek a *-ta*, valamint a *székely* névnek a *-ly* második elemével rokon. Az eredeti kezdő mássalhangzó *t-* volt, ez megőrződött a *szkíta* névben, *-d*-vé zöngésedett a *szogd*-ban és a *szagdak* teljesebb változatban (*-dak*), valamint *-ly*-vé fejlődött a *székelyben* a következő változás során: *t-* > *δ’-* > *-l’*, *-ly*. Mindennek nem mondanak ellent a BÉ (BAHŠI 1680) adatai, sőt a kettő összhangban van.

¹¹ Ld. a könyvben részletesen bemutatva.

A *szaklan*, *szaklam*, *szaklab* – *saklan*, *saklam*, *saklab* – népnévi változatok szerkezetük szerint mellérendelő összetett szavak: *sak* + *lan*, *sak* + *lam*, *sak* + *lab*. Az előtag *szak*-/*sak*, a *szaka*/*saka* névnek az alakváltozata. A BÉ megerősíti a nyelvészeti kutatások eredményeit. Megmondják, hogy a *szaklanok* szkíták.

Tovább menve, ***a földrajzi névi és a vele együtt járó nyelvészeti kutatásokat megerősítik a Bulgar Évkönyvek adatai (BÉ), amelyek értelmében a székelyek mellett a szakák, szkíták, szogdok, szaklanok turáni gyökerű népek és nyelvek.***

Rövidítések

bask.	baskir	le.	lengyel
BÉ.	Bulgar/Bolgar Évkönyvek ld.: BAHŠI 1680.	m.	ld.: magy.
Belok.	Belokatajskij rajon	magy.	magyar
CzK.	Czeglédi Katalin	or.	orosz
f.	folyó	rom.	román
hn.	helynév	sz.	század
i.e.	időszámítás előtt	szn.	személynév

Források

- BAHŠI 1680. – BAHŠI Iman *Dzágfar története. Bulgár évkönyvek gyűjteménye* 1680. A „Dzágfar tarihi” ,Dzágfar története’ szöveg ismertetése orosz nyelven. Készítették I.M.- K. Nigmatullin és Petropavlovsk város lakói 1939-ben. „Bulgaria” közlöny szerkesztése. Orenburg 1993. Orosz nyelvről magyarra fordította: Czeglédi Katalin, Hungary, 2018. VIII/II. Kézirat. Ld. még: CZEGLÉDI 2022 (szerkesztő és fordító). Dzságfar tarihi és a magyarság ősi forrásai. Szkítia Kiadó. 2022. Budapest. Szerkesztette, az Évkönyveket fordította és jegyzetekkel látta el Czeglédi Katalin.
- CZEGLÉDI 2021– Czeglédi Katalin, *Földrajzi Nevek Etimológiai Szótára* –Volga-Urál vidéke I–VI. kötet. Heraldika Kiadó, Budapest, 2021.
- CZEGLÉDI 2022 – Czeglédi Katalin (fordította, szerkesztette, jegyzetekkel ellátta) *Dzágfar tarihi és a magyarság ősi forrásai*. Szkítia Kiadó Budapest, 2022.
- DLT. Ld.: Kášy.
- Kášy. Maxmüd al-Kášyari 2008. Orosz nyelvről fordította Czeglédi Katalin, Kézirat. A könyv eredeti címe *Divân Lugât at-Turk*, oroszra fordította, az előszót és a megjegyzéseket írta Z. – M. Auezova. A szöveget összeállította R. Ermersz. – Almati: Dajk-Press, 2005. – 1288 oldal + 2 oldal.
- KÁZMÉR 1993 – KÁZMÉR Miklós, *Régi magyar családnevek szótára*. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest 1993.
- KISS 1980 – KISS Lajos, *Földrajzi nevek etimológiai szótára*, Akadémiai Kiadó, Budapest 1980.
- MK. – Ld. Kášy.
- TB. – *Szlovár toponimov Baskirskozj ASzSzR*. Baskirskozje Knyizsnoje Izdatyelsztvo, Baskort ASZSzR-nin toponimdar hüðlege. Ufa. 1980.

Irodalom

- CZEGLÉDI 2023 – Czeglédi Katalin, Magyar-türk magyar-hun nyelvi kapcsolatok *Mahmüd al- Kášyari: Divân Luyât at-Turk* A hun nyelv szótára, nyelvtana és nyelvjárásai alapján (Czeglédi I-II. kötet). Hungary, Pilisvörösvár, 2013-2021. Kézirat.
- CZEGLÉDI 2023 – Czeglédi Katalin, *Turáni népek és nyelvek XXII. a hit és a tudás könyve – turáni szkítika avagy turáni biblia – a szkíták szent könyve – a természet működésével összhangban* Hungary, Pilisvörösvár, 2023. november 30.
- CZEGLÉDI 2023 – Czeglédi Katalin, *Turáni népek és nyelvek – a szaka, szkíta népnév, nép és nyelv – A Volga-Urál vidéke földrajzi neveinek nyelvtana és kapcsolatai – A turáni nyelvek (szkíta, hun és utódai, köztük a magyar és a székely) alapja I/IV/4.8.* Hungary, Pilisvörösvár, 2023. február 1.

PÁLYAÍV

Czeglédi Katalin

(Hajdúnánás, 1947. szept. 13.) – nyelvész, az altajisztika doktora. Nyergesújfaluban érettségizett (1966). A szegedi JATE Bölcsészettudományi Karán magyar- orosz-altajisztika szakán tanult (1970–75), altajisztikából speciális képzésben részesült, doktori fokozatát is belőle írta. Az esztergomi Vitéz János Tanítóképző és a Károli Gáspár Református Egyetem tanára.

Főbb kutatási területei és tevékenysége: a földrajzi nevek, a neveket érintő magyar, szláv, altáji, uráli és az indoeurópai nyelvcsaládba sorolt nyelvek, a magyar és idegen nyelvek (angol, orosz, török, csuvas) tanítása. Tanulmányok (kb. 300 megjelent) és könyvek írása (35 kész könyv, részben kéziratos), fordítása idegen nyelvekről magyarra, magyarról angolra, oroszra, törökre, csuvasra.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉSE

Turáni népek és nyelvek sorozatunk része jelen előadás és ennek írott változata: **Szkíta népnév, nép és nyelv**. A földrajzi névi kutatások során tűnt fel számomra az, hogy a **szaka** népnévnek kapcsolata van nemcsak a Volga-Urál vidéke földrajzi neveivel, hanem a magyarban ismert és használt tulajdonnevekkel és közhelyekkel.

A **székely** népnév **széke**- töve etimológiailag összetartozik a **szaka** népnévvel, valamint a **szkíta**¹² népnév **szki**- tövével. Következésképp a három népnévet csak együtt lehet tárgyalni.

Kapcsolat: katalin@drczegledi.hu

12 Felhívjuk a figyelmet Dr. Aradi Éva – történész, indológus – munkáira, aki kitűnő könyveket írt a szakákról és a szkítákról. A könyveiben leírtakat megalapozták a nyelvészeti kutatásaink és a Bulgár Évkönyvek (BAHŠI 1680) adatai is.

Mandics György

Egy székely-hun írásjel és nyelvi következményei

A több mint egy évtizede folyó rovásírás-történeti kutatásaim legizgalmasabb felfedezése egy orosz régész-nyelvész *I. L. Kizlaszov (И. Л. Кизласов)*, az abakáni egyetem professzora, rovásírásokkal kapcsolatos munkája volt, aki 1994-ben kiadta a hakásziai régészeti expedíció kiadványai eredményeként a Keleti irodalom, Akadémiai sorozatban Moszkovában művét az eurázsiai régió rovásírás-rendszereiről. E művében a betűtípusok formáinak gondos ellenőrzése után kimondja, hogy a rovásírás-rendszerek legnyugatibb formái a Nagyszentmiklósi kincs és a Szarvasi rováspálcák leletei (*id. mű 35. old.*). Ezekhez hasonló a murfatlári, a doni, a kubáni írás, a talaszi, az orchoni, majd a Jenyiszej menti. Egy alaposabb elemzésre kiderül, hogy az írások között a formai azonosság szempontjából a két legszélső forma a Jenyiszej mentiek egy része, leginkább a nagyszentmiklósi és szarvasi jelekkel hasonló csak. Ezek a dél-jenyiszeji írások. A kettejük szétválasztása a XVI. táblázatban történik, amikor kiderül, hogy a dél-jenyiszeji írásba az 1–40. jelek tartoznak, a jenyiszejibe, a 17–56 jelek. Közösek a 17–40 jelek, ezért aztán nem is tűnt fel sokáig, hogy két hasonló, de nem azonos ábécé van egy körzetben.

Áttekintve valamennyi írást (*id. mű, 241–320. old.*) felfedezzük, hogy a dél-jenyiszeji jelek 17 feliratból álló gyűjteményében a könyvben, valószínűleg utólagos függelékként megjelent egy 18-ik dél-jenyiszeji felirat a Karban barlangból, amelyet a két geológus, bár 1988-ban fedezett fel, csak 1990–1991-ben közölt. E felirat furcsán 17 jelből áll (ha nem számítjuk a felirattal párhuzamos 2 vagy 3 hatalmas irányjelző nyílvesző szerű jelet – az alsó két nyílvesző egybefolyik), a többiben is a jelek kontúrja nem biztos néhány jelnél, ám így is világos, hogy a maradék jelekből, az ismétlődő jeleket leszámítva 15 különféle jel, s ezek közül 13 bizonyosan azonos a Nikolsburgi ábécével, amelyet mindmáig a legrégebbi ábécének tekintenek. (*Kizlaszov, id. mű 316–317. old.*) Ez az ábécé rejtélyes módon került Morvaföldre. Egy előző könyvünkben mutattuk ki, hogy ide *Janus Pannonius* révén került, ez volt *Vékony Gábor* elképzelése is, ám ami ránk maradt, az több kézen átvonuló másolat, nem Pannonius kézírása. Hozzá *Nyujtódi Miklóstól* került, de honnan került Nyujtódra? A Karban-i felirat jelzi, hogy a Jenyiszej mellől, mert itt használták a székelyek, mégpedig a csíki székelyek ezt az írást. (*M. Gy. Janus Pannonius,*

Magánkiadás, 2015, és PEN Club kiadás, 2017; Hétfolyó hétszillag, 2020, magánkiad., NKA támogatott, Irodalmi Jelen kiadás, 2022). Hogy az írás és az ábécé hogyan jelent meg, ezt csupán sejtjük. Megvolt rá a szükség az adminisztrációban és a hadvezetésben, ezért a bizonyosan használt proto-írás- rendszert reformálta egy kínai eunuch, *Csung Hang Yue*, akit a hunok közé küldtek ki *Mao-Tun* halála után ie. 175 körül, *Hiao Ven* császár parancsára, egy igazi Han hercegnő feleséggel, mint a császárnő nevelőjét és tanácsosát. Nos, ez az eunuch, aki szörnyen megharagudott a kínaiakra, hogy a hunok közé száműzték, bosszúból megtanította előbb a hunokat, majd rajtuk keresztül a csíki székelyeket is az ábécéírás rendszerére, hogy megszervezzék a saját adminisztrációjukat, majd diplomáciai levelezésüket. A rováspálcákat ismerték, hát az előzőleg használt jelrendszert bővítette ábécére az arameus mintájára, amit a kereskedők már használtak a selyemúton.

Az előzőleg használt jelek közül biztosan ismerték a székelyek tamga jelét, vagyis azt a megkülönböztető jelet, amit minden székely úgy ismert, mint az Ő tulajdonát. Ez így nézett ki:

Látható, hogy ez a furcsa jel nem is olyan furcsa, ha nem szárazföldi szerzők között akarjuk elgondolni. Hiszen a horog, az horog, rögtön a halászati eszközök jutnak róla eszünkbe. Majd ezek közül is olyan, amelyet egyfelől a fenékhez közel mozgó kis halakra is szánnak. A három láb erre utal, főként ha a lábakra elképzeljük a kerítő hálót, míg a nagy horog felül, valami nagy halat jelez. A jelkép körülírja: a csík nép, halászik, gyors vizekben és mocsaras tavacsókában is.

A csík is egy hal, gondoljuk el! 1113-ban már helynév Kálmán király okleveleiben. (*TESZ, I, 523*). Még az ősiség tekintetében nem igen adakozó *TESZ* szerint is „*ismeretlen eredetű*”, tehát nem finnugor, s nem egyik ismert nyelvcsalád tartozéka. Tőlünk vették át a szlávok is, mint a csehek.

Nem csoda tehát, ha nemcsak a horogra és a hálóra, hanem a halra is ráismerünk a legősibb jelek közt. A 17 (18) ősi felirat teljes jellistája a következő:

№	Номера надписей																	Алфавит	Встречаемость
	1	2	3	4	5/1	5/2	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	₂			₂											₂	₂			14/10
2			⌘	⌘	⌘		⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘		⌘ ₂	⌘	⌘	⌘	13/9
3) ₂)))	(₂) ₃))	13/7
4	λ ₂		λ ₂	λ						λh	λ			(₂) ₃	λ	λ	λ	λ	12/7
5				>	>		>	>	>					>	>		<	>	11/9
6				D ₃	D ₂				D ₂					D	D		D	D	10/6
7	H			H	H		N			H	H	H				H ₂		H	9/7
8	□			□	□	□				□				□	□			□	9/7
9		Y	Y	Y	Y		Y ₂				Y	Y						Y	8/7
10					· ₂		'	'			' ₃							'	8/5
11			Y ₃	Y										H ₃	H			Y	8/4
12																			8/4
13		1	1	1 ₂	1													1	7/6

№	Номера надписей																	Алфавит	Встречаемость
	1	2	3	4	5/1	5/2	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
14						λ	λ					λ			λ		λ	λ	7/6
15			λ ₂	λ							λ				λ	λ		λ	6/6
16	λ		λ	λ							λ				λ	λ		λ	6/6
17			λ	λ							λ				λ	λ		λ	6/6
18							λ	λ				λ			λ	λ		λ	6/4
19																		λ	6/3
20											λ	λ ₃						λ	6/3
21											λ	λ			λ	λ		λ	5/5
22		λ					λ	λ							λ	λ		λ	4/4
23		H						H										H	4/4
24				λ ₂				λ							λ			λ	4/3
25												H	H ₂					H	4/3
26								X							X	X ₂		X	4/3

№	Номера надписей																	Алфавит	Встречаемость	
	1	2	3	4	5/1	5/2	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			17
27				W ₃											W				W	4/2
28												□	□				□		□	3/3
29				H ₂				h											h	3/2
30													⋮			⋮ ₂			⋮	3/2
31	○														⊙ ₁₁				⊙	2/2
32																				2/2
33					↗														↗	2/2
34														⊂ ₂					⊂	2/1
35																			↘ ₂	2/1
36	┌																		┌	1/1
37					▣														▣	1/1
38								└											└	1/1
39																			⊕	1/1

№	Номера надписей																	Алфавит	Встречаемость	
	1	2	3	4	5/1	5/2	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			17
40														⊗					⊗	1/1
41														⊖					⊖	1/1
42														⊘					⊘	1/1
43																			⊙	1/1

Истолкование неясных знаков (в скобке — одного начертания)

44														N					⊗	
45																			⊖	
46																			⊘	
47																			⊙	
48																			⊕	

Kizlaszov, XIV. tábla, Kizlaszov, 44–47. oldal

Ha a halakra gondolunk, a 17. jel az első, 6 esetben fordul elő a 17 feliratból, de a megjelentetés a 35. jel esete, mert ez szintén hal. Itt csak egy feliratban van, kétszer (12. felirat), s mondhatjuk, a jel nem pontosan az, mert a külső vonal nem egyenes, hanem ívelt a második esetben. Ha azonban összevetjük e táblázatot Kizlaszov más táblázataival, pl. XVI. táblázat 21. és 25. sorait, láthatjuk, hogy mindkét esetben ugyanazon jel két formáját rögzítik az írók:

De mi a különbség? A hal úszik, az első esetben, a hal áll, a második esetben. – Kifogták. – S ez a hal-ál, ha tömören fogalmazunk. A hal él, mert úszik, mert vízszintes. S a hal függőleges, ha halott. Ha összehasonlítom az emberrel, az ember míg él függőleges, s ha már vízszintes, neki az a halál.

Ha ismerjük valamelyest a szibériai sámánizmus világát, akkor rögtön megértjük, hogy a sámán jelképe miért a hal. Mert a halban rögtön megtestესül az emberi sors. Halként lubickol, éli az életét, aztán egy magasabban álló erő egyszerre kiveti neki a csalétket, s kirántja az életvízből. Ő a Halál. Ezért aztán a sámán jelképei fából faragott halak. Megfüstölik őket, könyörögnek hozzájuk, hogy teljesítsék vágálmaikat.

Diószegi/Hoppál/, 1978, 456. old; M. Gy. Balk, 2020, 229. old.

Láthatjuk, hogy a két ábrázolás között egyetlen 90 fokos fordulat van csak. A függőleges és a vízszintes könnyen felcserélhető. Ez a feltámadás lehetőségének fizikai alapja. A magyar hit tehát mindig feltámadás-hit volt, szemben a környező népek vallásaival, ahol a régi vallás elvetése iszonyú ellenállásokba ütközött. A magyarok esetében ilyen elvi nehézség nem volt, csak az, hogy egyes egyházak az adott korban sok mellékes tézis elfogadásához kötötték a kereszténységet. Például ahhoz, hogy a magyarok már a katolicizmus előtti bizánci kereszténységet miért fogadták el? Mert az igazság az, hogy a magyarok már

régen keresztények voltak a honfoglalás előtt. *Ursus*, az avarok és szkíták püspöke, a Duna Tisza közben 787-ben az itteni keresztények nevében szavazott a II. Niceai zsinaton a jegyzőkönyvek tanúsága szerint. Az avar dokumentumok legteljesebb magyar gyűjteményében ez a jegyzőkönyv szerepel is a könyv bibliográfiájában, csak a 787-es dátum alatt nincs semmi a magyar olvasó számára. Aki nem rendelkezik a Berlinben, 1866-ban kiadott dokumentum tudományos kiadásával, s nem tud sem latinul sem németül, sohasem tudja meg, hogy őseit képviselve a püspök úr a 73-ik helyen írta alá a keresztény egyházak számára kulcsfontosságú okiratot.

Hogy az őseink nem analfabéták, s a feltámadás kérdéseiben tanulatlan bunkók voltak, ami csak bizonyos uraknak jó, akik azt hirdetik, hogy majd 300 év múlva bajor papok kellett jöjjenek, hogy minket tűzzel-vassal kényszerítsenek a keresztény hit elfogadására. S mindezt miért? Hogy így az új egyházi emberek s az őket kísérő lovagok leváltsák a magyar értelmiséget és vezéreket, földjeiket jogszerű kutyabőrökkel kisajátítsák, az embereket pedig jobbágy-sorban e birtokokat megdolgozni kényszerítsék. Aki nem járhat nyugati zárt egyetemi könyvtárakban, azok számára e források mindörökre zárva maradnak, mint ahogy a sok tárgyi bizonyíték: a korabeli sírokban talált nagyszámú kereszt, amelyeket lassan már nem tudnak hova rejteni a nagy múzeumok pincéiben. A rovásos források raktározása megoldott, hiszen a fa könnyen ég, s egy hideg télen sokat el lehetett tüzelni egykor a krónikáink közül.

Nem lehet véletlen Tisza András feloldása, aki ezt a két hal-jelet ligatúráként értelmezi, melynek jelentése „LeKeM” = lelkem. Minden biztonnal a lélek állapotának jelzése a két ligatúra. A vízszintesen, a földi síkban ábrázolt jel az élő lélek, míg az ég fele mutató a halott lelket szimbolizálja, hasonlóan a rovás „C” nyílvevesszőszerű cél jeléhez, mely az életünk végcélja felé, a mennyek országa felé mutat” (*Tisza A.: Egy Csik nevű nép írásának megfejtése, 2021. 17.*).

A vízszintesen úszó hal az élet, a halott hal a függőleges. De elég az ábrát 90 fokkal elfordítani, s máris feltámad a hal. A magyar gondolkodásban a hal természetes feltámadási szimbólum, ezért a középkorban a hal keresztény feltámadási szimbólum lett. Míg az élő hal vízszintes, a függőleges hal holt. Ezt az emberre alkalmazva rögtön láthatjuk, hogy itt minden szimmetrikus: az élő ember a függőleges, a halott meg a vízszintes. A „tudósaink” persze csodálkoznak, hogy Jézus miért a halászok közt verbuválta tanítványait, hogy azok miért értették meg jobban, mint a művelt papok a zsinagógákban, s hogy ezen az őseink miért is nem csodálkoztak. Aki olvasta a középkor szimbolikáját,

óhatatlanul eszébe jut, hogy a hal Jézus jelkepe: *Ichtios*. S ezt kiderítették, hogy a név Jézus neve természetes rövidítése: *Iesus Christos Theu Szoter*. vö: *Jung a Hal értelmezése* (Jung, C. G. *Aion. Akademiai*, 1993. 69.). A magyarok gondolkodása megelőzte a keresztény teológusokat. A kereszténység lényege, a feltámadás őseredetileg benne van a magyar gondolkodásban. Nem volt szükség arra, hogy a magyarokat végül is megkereszteljék, inkább arra, hogy a hagyományos kereszténység elfogadja a magyarok keresztény lényegét. A keresztény gondolkodásban, a zodiákusban is vannak halak. Mégpedig ma a 12-ik jegy. (Febr. 19.– márc. 20.). Általában a jel két hal, ahol mindkettő vízszintes, vagyis élő hal. Ettől eltérő ábrázolásról egyetlen esetet ismerünk, a nápolyi múzeumban levő Farnese-atlasz ég gömbjét. Ezen az első hal függőleges, fejjel az északi sark felé van ábrázolva, míg a másik vízszintesen, nyugat felé mutat, az égi egyenlítő felől délre. Más ábrázolásokban a halak maximum ellentétes irányban úsznak. Egymásra merőlegesen – nem. Ezt csak úgy képzelik el a keresztény kutatók, hogy ebből egy mozgó kereszt lesz. (Jung, C. G. *Aion: 1993. 81–82.*) Hogy ez az egymásra merőlegesség valami mást, és mélyebb összefüggést takar, erre rájönni nem tudtak. Még Jung sem, mivel a magyar nyelvet, ahol megvan a kulcsfogalom, a hal/halál merőleges két kulcsfogalom, nem ismeri. Vajon a rajzoló tudatában volt annak, hogy mit is rajzol?

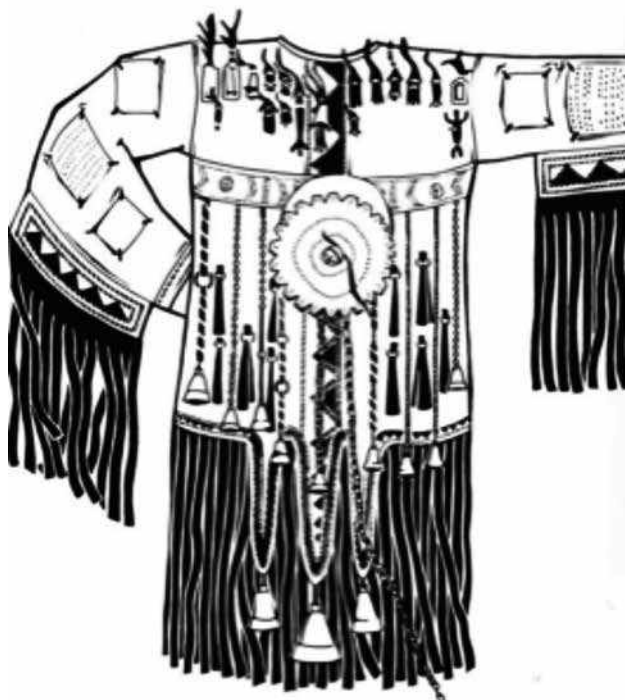

A Csillagkép halak, vízszintesen, de ellentétes irányban, Jung, fedőlap

Ez a szimbólum furcsa módon jelezi, hogy ki alkotta meg a jel-párost. A magyar: avagy a turk? Nem úgy van ugyanis, hogy a magyar rovásírás vette át a turk írás jeleit, hanem fordítva. A turk rovásírás, amikor a hun-székely rovásból kialakult, immár nem tudta követni a magyar írás kettősségét, mert a török nyelvekben nincs meg a hal és a halál homofóniája. Ezért aztán a török rovásábécé rendjében a fekvő hal = úszó hal jele hangértéke az *m*, míg a füg-

gőleges hal jele, amelyik a jenyiszeji turk írásban a **b2** hangérték. Ám erre már párhuzamosan egy másik jelet is alkalmaznak a magyar rovásjelek közül: a két egymást metsző félkört, a H tipikus jelet! (Ez a magyar hal emléke, amely törökül balik! (Thomsen, 1896. táblázat 9. old.; részletezve: függőleges hal, milyen szavakban, milyen hangmegfelelőkkel fordul elő a feliratokon, uo. 24–25. old.; az úszó hal, uo. 29–30.).

Az ősidőkből, amikor a Jenyiszej keleti partján hunok várai húzódtak, a jobb parton a csiki székelyek laktak, ahogyan azt a Kizlaszov testvérek ásatásainak sora igazolja, nemcsak a hal és a halászat került be a szimbolikus ősjelképek közé, hanem a hun társnépek pata forma ló-lábnym lenyomata, a Kizlaszov jelgyűjteményében 11. számú jel. Ezt később átvette a sokkal stíli- záltabb egyvonalas P jel (Kizlaszov 6. jel). A juh vagy szarvasmarha lenyomat a 14 jel. Végül a fegyver, az íj és a nyilak, a 40. jel.

Hoppál, Sámánok, 130 a. kép. Középen szitakötő farok harangok

A kiemelkedő emberek, a táltosok köpenyének középvezetékén sokkal elvontabb jelkép, egy csengő jelezte a táltos képességét, hogy a holtak birodalmába is be tudott hatolni. Ezt a jelképet hagyományosan szitakötő farokként határozták meg a sámánöltözék leírói. Azt is rögzítették, hogy az öltözék hátoldalán levő csengők száma 6 vagy 12, amely számok a hun és a csík törzs mágikus szervezési számai (egy törzs 6 ágból áll, a verseket, énekeket 6 szótagos sorokból alkotják, stb.). A csengőkkel kapcsolatban annyit tudunk még a híres Nagy Sándor-regény szír változatából, hogy a hegyi ösvényeken csengő jelezte, hogy valaki jár, mert olyan szűkek voltak, hogy két ember nem fért el egyszerre. Lehet, hogy a táltosok is ezért hordtak ilyen csengőket, hogy jelezzék, ember jár a túlvilág ritkán járt útjain? Hogy miért nevezték őket szitakötő faroknak, azt nem tudjuk, csak azt, hogy így nevezték. Meg azt, hogy a Jenyiszej mentén a szitakötők nagy számban és változatosságban éltek. Hogy ezek farka jelez-e valamit? Nem tudjuk.

Eddig nem olvastunk ilyen viselkedéstani dolgozatot.

S ha már itt tartunk, a hunok esetében egy másik rovar emelkedett jelképpé: a cikáda. Ez a vízben élő és szaporodó kérészfélé a hun harcosok közt éppúgy megkülönböztető jelképpé vált, mint a táltosok közt a szitakötő farok. Mivel a kérészek élete feltűnő része lényegében egy nap, amikor a bábból repülő lény lesz, párosodik, s majd estére meghal, a hunok e lényt tették a hun vitézek rangjelzőjévé. Aki ki tudott lépni a tömegből, s hősként harcolta le e napot, nagy csatájuk napját, azt a vitézt egy hajába tűzött cikáda jellel jutalmazták a sírban. Akinek ez a csoda életében kétszer vagy háromszor is sikerült, az a hajában két vagy három cikádát is viselt. Ezt a jelképet a régészek rég ismerik, ám csak kevesen vallják meg, hogy a jelkép eredete ismeretlen. (*László Gyula: Isten Ostora, Népszava. 1973. ápr. 28.*). Nyilván azoknak, akik nem ismerik a kiinduló pontot: ezt a kis tavacsák és a vízerek paradicsomát Tuva területén, ahol a hun birodalmak későbbi vitézei felnőttek, s megismerték a bábból kibontakozó egnapos élet csodáját. Mikor a hunok a Tisza mellé értek, s újra látták e kérészek átalakulását, a „Tiszavirág jelenséget”, rögtön otthon érezték maguk. A Tiszavirág jelenség határozta meg a hunok Magyarországra települése központi helyét. Itt volt Attila fővárosa. A vitéz hajában a cikáda jelezte: hány hősi feltámadást élt meg. Hány szárnyaló élete volt. – Mert csak ez számított. – A többi csak vegetálás, csak báb-ként-élet, fizikai rágcsálás. Nem szárnyalás, nem extázis. Nekik nem volt szükségük tablettákra, hogy eljussanak a kiteljesedéshez, csak egy kardra és harcra. Ezt fejezte ki ez a gyönyörű, hajba tűzött ékszer-kérész.

Hun cikádák, Györkönyből (Bóna, 1993. XXV. tábla)

A táltosok tehát szitakötő farokkal jelezték az alvilágba lemerülés képességét, míg a hős katonák cikádákkal a mennybe emelkedés lehetőségét. Mindkettőre a helyi élet sajátosságai adtak indíttatást.

A környezet, az élet és hitvilág serkentett a jelképre, a jelkép az anyagi jelre, s szerencsés esetben a kontextus mint kövület megőrizte a nyelvi formát is. Így biztosak lehetünk, hogy azok, akik e jelképeket használták, hogyan éltek, s milyen nyelven gondolkoztak az életről és a halálról.

E székely-hunok a Jenyiszej mentén voltak a legtávolabbi biztos elődeink. Hála nekik, hogy ezt az üzenetet így megfogalmazták s elküldték nekünk.

PÁLYAÍV

Mandics György

Temesvári (ma Románia) születésű (1943) író és tudós, két egyetem diplomás végzettje: matematika-elméleti mechanika szak, Temesvári egyetem, 1966, és Újságíró-szerkesztő szak, Politikatudományok Akadémiája, Bukarest, 1977. Újváron általános iskolában és Zombolyán középiskolában tanított 1972-ig, majd ezt követően Temesváron lett a Facla Kiadó könyvszerkesztője. Innen 1984-ben távozott a *Szabad szó*

laphoz, ahol újságíró szerkesztőként dolgozott 2000. márciusáig. 2000 márciusától az EKKE alapítvány Budapest, munkatársa, megbízási szerződéssel, majd 2002 októberétől főszerkesztőként. 2005-ben innen ment nyugdíjba.

Több mint 80 könyv szerzője magyar, román és német nyelven, amelyekért több hazai és nemzetközi kitüntetést kapott. Műveit egy tucat idegen nyelvre fordították. A Román és a Magyar Írószövetség tagja. A Román Írószövetségben a temesvári irodalmi kör vezetőségi tagja, majd vezetője volt 1990-ig, amikor a sok más irányú tevékenység miatt lemondott. A Román Írószövetség temesvári fiókjá vezetője tagja 1990 és 2000 között, 4 évig az Írószövetség Központi vezetősége tagja is, 1990-től.

Fontosabb Díjak: A Harmad-játék kötet, a Román írószövetség *kritikai debüt-díját* kapta, Bukarest, 1977. A Vasvilágok a magyar Sci-fi egyesület *Arany-meteorit díját*, Budapest, 1987. Az Enciclopedia Ființelor Extraterestre I az ARSFAN, a romániai Sci-fi egyesületek „*Az év legjobb könyve*” kitüntetése, 1996. Az Enciclopedia Ființelor Extraterestre II az ARSFAN, a romániai Sci-fi egyesületek „*Az év legjobb könyve*” kitüntetése. 1998. Manipulált Forradalom, Irodalmi Jelen, Arad, 2008; az Erdélyi Szövetség díja, 2010. Róvott múltunk, I–III, Irodalmi Jelen, Arad, 2010–2011. *A legjobb nyelvészeti munka díja*, 2011. József Attila díj, Budapest, 2020. Az irodalmi életműért. *Herczeg Ferenc-díj*, 2022, az esszéírói életművéért. *A magyar Köztársaság lovagkeresztjének Arany fokozata* a magyar kultúra érdekében kifejtett tevékenységéért (Rováskutatás) 2023.

Simonné Schuck Mária Magdolna

TAMANA

A huszonegyedik század kultúrájának meglepetése

A TAMANA tudományág megalapítója

„Dr. Vámos Tóth Bátor az UNESCO megbízásából 1966–69 között három évig tanított – mint az ottani UNESCO csoport vezetője – neveléstant Sierra Leone fővárosában, Freetownban. Előbb furcsállotta, majd megdöbbenette az ottani helységnevek, a hallgatók neveinek valamint a helybeli törzsek neveinek NÉV+SZERKEZET összeállítása, a MAGYARRAL való EGYEZÉSE. Baján+di, Bán+k, Daru, Kaba, Káma+ló, Karan+kó, Kasza, Limba, Maka+ra, Mende, Szanda, Szelenka, Szittyja, Szo+kolya, Tura, Vára. Hat évvel később 1975-ben, Hawaiba költözésük után, újabb meglepetés érte. Különösen akkor, amikor felismerte, hogy Sierra Leonében 6, Hawaiban pedig 9 Kámaló helységnév+szerkezet is található! A viszonybelátó értelem egyre sürgetőbben üzent, parancsolta, hogy itt valamit tenni kell, valamilyen világösszefüggésnek jutott a nyomára! Az USA-ban olyan szerencsés helyzetben volt, hogy betekintést nyerhetett a CIA által kiadott, és csak (!) az USA-ban hozzáférhető földrajzi névtárakba. A világ 152 országának-tájának névtárán áthaladva (egy ország átlagban 40 000 nevet tartalmazott) 1976–1995 között 6000 olyan 2-3-4-5 elemes NÉV+SZERKEZETET gyűjtött egybe, amelyek azonos alak+szerkezeti párjai egytől-egyig előfordulnak a Kárpát-medencében is!

A világ adatösszefüggéseinek tanulságát Dr. Vámos Tóth Bátor így foglalta össze 1997-ben: Használjuk józan magyar eszünket, függetlenítsük magunkat minden ránk tukmált „kőkorszakos” elmélettől, az egyre tarthatatlanabbá váló darwinista „egyenes vonalú fejlődéstől”, az önkényesen elfogult szótalálgtatósokra rakosgatott nyelvészkedő izmusoktól, a Habsburg-gyártotta nemzetet és igazságtudatot típrófinnugorászattól, a csak 5-6000 évig visszamenni engedett „akadémiai” nézettől! Akkor tiszta, felszabadított értelemmel csak azt mondhatjuk: a Kárpátok alatt lévő világ-azonos hatezer név+szerkezet, a közös ősi Mándi díszjel-szerkezetek, a magyarral egybevigó öthangú dallam+szerkezet a föld főleg elzártabb, csak újabban feltárt tájain, mind-mind a tíz évezredekben mérendő magas szintű alak+szerkezeteket alkotó és adni tudó ősműveltségek

fennmaradt tanúi. A tényadatok óriási száma, a szerkezeti felépítés káprázatos azonossága kizár minden véletlenizmust, minden csak 5-6000 évig visszamenő úgynevezett „szétáradásos” diffúziós megközelítést.

Például, ahogy Dr. Vámos Tóth Bátor tanította: **KARA+BUKA+BURA nálunk KARA+KULA és TABI+BUKA, TURA+BURA az Új-Guineai felföldön.** (Megjegyzés: az előfordulási hely mellett, annak jellege is rögzítve van betűjelekkel: T= terület, dűlő, rét, sziget, erdő; D= domborzat, hegy, halom stb. a világnévtár útmutatója alapján.)

A több, mint negyedszázados Tamana világcserkésző munka a ránk parancsolt, másfélévszázados szótalálógató, megfeneklett finnugorista korlátoltság helyett, a szolgálai ostobaságot követő röpke 6000 éves teremtesen, a népirtó háborúkat szentesítő, kitalált kőkorszakokra zsugorító evolúciós tévtanon túl eljutott a MINDIG ÉRTELMEZ EMBER-ig (HOMO ESMPEP SAPIENS) az Idő Körvégtelenjében. Ahhoz, hogy:

1.) a még ma sem teljesen bejárt Gajanai őserdei vadonban az ott lévő „vízözön előtti” Mándi Díszjel-Szerkezetes Óriási Kőszobrok, a sziklába vésett Ősi Írásjelek, az ott található patak **KARA+BUKA+BURA** és **TA+MANA** Név-Szerkezetének a megalkotása;

2.) a Nyugat-Ausztráliai tájon az ott látható, sziklába vésett, 75.000 éves-re tartott Szabályos Körlyukak kialakítása **KARA+BUKA, KARA+BURA, TAMANA** sivatag-kút-hármas kíséretében;

3.) a negyvenezer évesre becsült „Öthangú” Csont-Síp elkészítése a Kárpátok alatt három **KARA+BUKA**, majd **BUR+BURA, TISZA+BURA, TAMANA** helynév-szerkezet – amelynek minden néveleme Magyar Családnév is –, csak a **VILÁG-EMBERBEN** Örök-Közös Gén-Szerkezeti Összhang-Ütőerős (harmónikus, dinamikus) Szellemi Képesség működése eredményeképpen valósulhat meg.

Ha az ember tudott tízezer évvel azelőtt díszjeles szobrokat mintázni, millió éve szerszámokat alkotni, akkor tudott **ELŐTTE** is. Az pedig, hogy **KARA+BUKA+BURA** és **TA+MANA** név-szerkezete ott van a Dél-amerikai Őserdőben, a Kárpátok védett koszorúja alatt és az Ausztráliai Sivatagban is, nem a holmi 3-5000 éve bekövetkezett „népvándorlás” bizonyítéka, hanem a tízszáz évezredekben mérendő Alak+Szerkezeti, Név-Szerkezeti-Alkotási Minta-Rendszer változatlan **VILÁG-FENNMARASÁSÁT** teszi kézzelfoghatóbbá.

A **TAMANA NÉV-SZERKEZETEK** sugallta szabad, felszabadított értelmünk sugárzásában a múlt homályából élénk emelkedő **HOMO SEMPER SAPIENS**: a **MINDIG ÉRTELMEZ EMBER** üzenetet is küld nekünk. Az emberiség – benne a Tamana Névszerkezeteket élenjáróan megőrző magyarság – törté-

nelmét felül kell vizsgálnunk a Viszonybelátó, Békés-Alkotó Holnapért ügyeletes SZABAD ÉRTELEM vezetése alatt.

Ésszel – Bátran – Emberül – Magyarán – a Mindig Értelmes Ember nevében!

TAMANA-PALÁNKA nálunk a Bácskában és Kolumbiában társpatakként létezik. TA+MANA: Árpád-kori várfalunk volt a középkorban Bácskában, most PALÁNKA város terül el ott. TA+MANA családnév is, személynév is. TA+MANA ott van az öt földrész 38 országában-táján. A kutatás kezdetének idején ez a földrajzi név szerepelt legtöbbször a világtérképen, ezért kapta a tudomány-ág és a világnévtár a TAMANA nevet.

*Egyező öthangú népdalok vannak az Andokban és a Kárpátok alatt, a tolnai Ireg-Irik faluban és az új-guineai Tamana+Irik falu táján, mindenütt díszjel +szerkezetek kíséretében: Ala+mor, Kál+onga+vár, Mánd, Tamán (a mai olaszországi) pompeji időtlen városfalaknál (írják pompeii-nek is), ott van a csodaszarvas rege színhelye –, ami azonos a Tana+Tamán domb mellett és Szatmárban, az ősi egyetemes nagy műveltségéből való fennmaradás kétségtelen bizonyosság-tanújaként. Az a tény, hogy például Új-Guinea vizein, Bougainville szigetén a Kárpátokéval egyező kagylódíszek földjén öthangú népdalok kíséretében 16 földrajzi név: **Baja, Bakai, Béci, Buka, Koppány, Lajtai, Majka, Makó, Rápó, Tokai, Tomori, Tótoki, Turai** és **Ván**. – Mind magyar családi név is. Azt jelzi, hogy a magyar műveltség ennek az ősi, nagy műveltségnek folyamatos őrzője.*

Ez a TAMANA felfedezés világraszóló jelentősége

A Tamana alak+szerkezetek – a jelentéstani magyarágatás tudománytalansága nélkül – igen hasznos vezérlő kalauzok a százezer években, a tíz évezredekben mérendő múltunk tárgyilagos megközelítéséhez: a magyar műveltség új szempontú vizsgálódásához, hiszen tény az öt földrész 152 országában és tájain talált hatezer (6000) 3-4-5 elemes földrajzi név+szerkezet, amelynek háromötöde magyar családi név is...²¹

1 Idézet dr. Vámos Tóth Bátor saját kéziratából

A TAMANA világnévtár szerkesztője és kutatói

Simon Endre Miklós még a kanadai Montreálban élt, amikor a világ minden részéről magyar hazafiakat összefogó Zürichi Magyar Történelmi Egyesület (ZMTE) tagjaként levelező és távbeszélő kapcsolatba került *Dr. Vámos Tóth Bátorral*. Soha nem találkoztak személyesen, de az őstörténetünk iránti érdeklődés és információcserék szoros barátsággá, Tanama-kutató társsá kovácsolták ezt az ismeretséget addigra, amikorra *Simon Endre* visszaköltözött Budapestre. Jelenlétével is aktívan részt vett a ZMTE tevékenységében és a Tamana kutatás felfedezéseinek ismeretterjesztésében.

2005-ben jelent meg a *6000 Tamana névből* építkező TAMANA VILÁGNÉVTÁR², amelyben a Kárpátokon kívüli nevek vízszintes és függőleges földrajzi koordinátákkal vannak pontosítva. A *Tamana térképek* jó kalauzok, mert több tízezer évet megelőző időbe vezetnek vissza, nagy őseink neveit idézik fel.

Simon Endre így tanított erről: „Üssük fel a Tamana-szótárt! Az első szó, ami a szemünkbe tűnik: **ABA**, mind az öt földrészen ott van, és az írás bölcsőjénél is. Nálunk Abaúj, Fehér és Szabolcs megyékben is megtalálható. Itt nem kell nyelvészkedni, mert ez csak három betű, de még a legtöbb bibliaforgató se tudja, hogy az Isten Fia így hívta az Örök Atyát. Menjünk tovább, és nézzük meg **ABA+FI**-t, biztos nem tévedünk szerkezetileg, ha azt mondjuk, ez csak **ABA** fia lehet. **ABA+KÁN**: ez sem okoz fejtörést, mert rögtön tudjuk, hogy fejedelemről van szó, ahogy Budapest nevééről is mindenki tudja, hogy összetett szó. Ha hátulról előre lapozunk a könyvben, hamarosan rátalálunk **UNG-URA**-ra Zaire-ben vagy Guinea-Bissauban, ahol a Napisten fiáról elnevezett helységeket találjuk. Ezek a nevek idegen fülnek nem sokat mondanak. A nevek helyes értelmezése nem mindig könnyű feladat, de ha az összetett neveket összevetjük hasonló szerkezetűekkel, és ezeket magyar megfelelőivel, akkor nem járunk messze a valóságtól. A szavak néha változnak, de ezzel a lehetőséggel óvatosan kell bánni, a legnagyobb nyelvészek is követhetnek el hibát. Van, aki a fáraó lejegyzőjét komolytalannak nevezi, és amit nem ért meg, azt szójátéknak tudja be. Egy biztos, hogy a Napisten nevéből nem csináltak viccet. A fáraó volt annyira kultúrált, hogy különbséget tudjon tenni az Isten lényé és megjelenési formája között.

A **MAGURA** több mint tízszer jelenik meg a földabroszon, itt félreérthetetlen a jelentése: az élet uráról van szó, a mag életet adó ereje is ezt bizonyítja. Az Isten nevet az bizonyítja, hogy hegyet is neveztek el róla. Ezek után

2 Simon Endre Miklós: *Tamana világnévtár*, Magyarországért, édes hazánkért Kiadó, Budapest, 2005.

PATANGÁT	Tágrószék	(L:24.00-152.40)	PATLANGÁT	(L-T)
PATANGÁT	0) Gótesse	(L:24.00-107.12)	PATÓ+Hegy	(L-Z), Duna+JÓ (L-Tiszán)
PATANGÁT	1) Kőszék	(L:24.00-80.50)	PATÓ+Hegy	(L-Z), Vajna+KÉR (L-S)
PATANGÁT	2) Gótesse	(L:24.00-88.48)	PATONA	(L-Ve), (CS)
PATANGÁT	3) Gótesse	(L:24.00-137.51)	PÁVA+Mogyoró	Rét 10 km-re Balaton, RENDES-LÉ)
PÁZMÁN	Kakócsa	(L:42.30-45.28)	PÁZ+Dórn	(L-Ba), Rák+MÁRIA (D-He)
PÉCSI+GAT	Borsodas	(L:25.20-89.01)	PÉCSI+MÁRIA	(D-He)
PÉCSI+GAT	Konya	(L:25.20-7-34.35)	PÉCSI+RÉT	(T-Ba), Alsó+PÉT (L-S)
PÉCSI+GAT	Mecseki	(L:27.03-62.22)	PÉCSI+Vár	(L-Ba), KAD+Hegy (D-Ve)
PÉCSI+GAT	Mecseki	(L:27.03-62.22)	PELE+Ága	(D-Hunyad), Téves+KANNIS (T-Ba)
PELEKAS	Gringon	(D:35.20-23.37)	PELE+RÉT	(T-Szo), Táp+LÁN (L-Va)
PELEKAS	Berlin	(L:19.15-1.31)	PERÉNY+Falva	(L-Abaúj), Zemplén+KEREK (L-Zemplén)
PELEKAS	Jáva	(L:19.45-110.45)	PELE+Patak	(V-Ba), Kala+PAT (T-T)
PELEPAT	Szombat	(V:1.48-0-101.54)	PELE+Ága	(D-Hunyad), Kasz+PER (L-M)
PELEPER	Gótesse	(L:11.59-15.59)	PENÉSZ+Lek	(L-Sza), Szamos+KÉR (L-Sza)
PENÉSZKÁ	Tótköcs	(L:40.50-42.16)	PENÉSZ+Lek	(L-Sza), Zemplén+PAL (L-Zemplén)
PENÉSZKÁ	Távol-Kelet	(T:59.35-106.15)	PENÉSZ+Lek	(L-Sza), Káve+SZULA (L-P)
PENÉSZKÁ	Gótesse	(L:19.15-1.30)	PINKE+Domb	(D-Ve), Pata+CSIN (T-Z), PATACSIN Zalában MURA+Keresztúr néz okécsak ARACSA, de Kolombiában Fály, Etiópiában Fályó
PENÉSZKÁ	Japán	(V:43.08-143.08)	PENKE+Domb	(D-Ve), Balaton+SZEMES (L-S)
PENÉSZKÁ	Japán	(L:43.12-143.38)	PENKE+Domb	(D-Ve), Piri+TÓ (T-Sza)
PENKÉ	Japán	(V:45.04-141.42)	PENTELE	(L-F)
PENKÉ	Zaire	(H:0.00-19.00)	PERECSE	(V-Ba)
PERECSE	Mexico	(V:7.08-61.15)	PERECSE	(V-Ba)
PERECSE	Peru	(V:11.09-70.11)		

Egy laprész fotója Simon Endre Miklós kötetéből

mondhatjuk azt is, hogy **MAGÚRI** Új-Guineában nem más, mint isteni, a Burundi-Ruandában található **MAGYARJÓ** a magyarok istenét, a Jó Istenét dicséri ugyanúgy, mint az indiai **MAGYARÚR**. Ezek után senki ne mondja azt, hogy alábbvalóak vagyunk, mert az alávalókkal nem lehetünk egy szinten, hiába próbálkoznak ezt a hamisságot elhinteni, mint a konkolyt a búzavetésben. Aki így („magúri” módon, a szerk.) közelíti meg a szavak lényegét, az eljuthat az igazi, teljes tudás kibontakoztatásához.

Még csak ennyit! Vessünk pillantást a nigériai **Tamana** falu környékére: **Balassa, Bátori, Beréte, Bodor, Budavári, Csongor, Garam, Kászon, Kézai, Makohon, Marosi, Salgó, Sepsi, Tisza, Szilágyi, Tokodi, Torda, Zala** – mind felvonul előttünk körbe-körbe...

Az itt felsorakoztatott nevek, név+szerkezetek a magyar nyelv évezreideiből hozzák a megdönthetetlen bizonyítékokat az ősiségre. Az egyiptomi óriás hun szobrot (Sphinx), a Japán tengerben a piramist és Peruban ennek a párját Tamana nevek környezetében találjuk meg. A magyar Tamana nevek térképe jól mutatja, hogy nem véletlenekről van szó, hiszen csak a magyar névről 33 szó tanúskodik. A hun-szabír-avar népneveinket hozzászámítva befedhetjük térképünket neveikkel egészen Ausztráliáig! Végezetül elmondhatjuk, hogy aki ezt a névtárat áttekintette, a világ kultúrtejesítményével ismerkedett meg.³

3 Simon Endre szövege a könyve megjelenés kori interjúból

Az USA-ban élő *Dr. Paposi Jobb Andor* egyetemi tanár neve szerepel még a TAMANA VILÁGNÉVTÁR kutató-szerzői között, aki a Miskolci Bölcsész Egyesületnél (még egyetemnek nevezett korszakában), és magyarországi klubokban is tanította ezt a tudást. *Tóth János* építészmérnök zseniális vitapartnere a jelenleg több mint nyolcezer Tamana név ismerete mellett ezt remélte a Tamana jövőjéről: *„Az egyre nagyobb teljesítményre képes számítógépek bizonyára ösztönözni fogják a fiatal kutatókat arra, hogy nekiveselkedjenek a Földünkön fellelhető több ezer nyelv olyan összehasonlítható vizsgálatához, amelynek célja akár a legmerészebb is lehet, elvihar az ősgyjökök meghatározásáig, sőt az ősnyelv körvonalainak a felismeréséig.”*

A TAMANA VILÁGNÉVTÁR könyvnek hátsó borítóján ezt olvashatjuk: *„TAMANA-történelmi-nyelvészeti segédtudomány, amelyet Dr. Vámos Tóth Bátor nyugalmazott tanár dolgozott ki a Hawaii szigeteki Honolulu-ban. Megállapítása szerint létezett egy ősi egyetemes világműveltség, amely a „mándi” díszítőelemek/díszjelek/, az öthangú zenei formák, és a kúpos, peremes építészeti elemek társaságában maradtak fenn.”*

PÁLYAÍV

Simonné Schuck Mária Magdolna

Budapesten születtem és jártam általános iskolába, majd a Móra Ferenc gimnáziumban érettségiztem, ami lehetővé tette, hogy a Kvassay Jenő Útépítési- és Pályafenntartási technikumban két év alatt szerezzek szakmai minősítést. Az UVATERV Építész irodáján vállaltam nyári munkát, ahol a legintelligensebb munkatársak közé kerültem, és így ott ragadtam a gyermekem születéséig, közel egy évtizedig. Ott hallottam először Erdélyről,

Nagy-Magyarországról, Trianonról és a fiatal építészekkel jártam az Egyetemi Színpadra, olykor táncházba. Dolgoztam Oktatási Központban, majd visszamentem az UVATERV-hez nyugdíjas koromig. Az elhallgatott magyar műveltség esszenciáját a Magyar Hagyomány Műhelyében szívtam magamba két éven keresztül. A Miskolci Bölcsész Egyesületnél főiskolai végzettségnek megfelelő pszichológusi okmányt szereztem. Elmélyültem a gyermekrajz-kutatásban, előadásokat tartottam, kétszer nemzetközi orvoskonferencián is Balatonfüreden. József Attila nyomdokain törekszem újságíróként „egész népemet tanítani”.

Kapcsolat: atletaftc2@gmail.com

Hermányos Mária

Anyanyelvünk ÉLŐ ÉGI IGE

Ove Berglund svéd orvos, műfordító így vélekedik nyelvünkről: „*Ma már, hogy van fogalmam a nyelv struktúrájáról, az a véleményem: a magyar nyelv az emberi logika csúcsterméke.*”¹ – Szerintem képi gondolkodást képező, pontosan kódoló anyanyelvünk matematikailag jelazonos összefüggései ellenére sem az elme logikájának szüleménye, hanem a teremtett világgal egységben élő ember több évezredes kapcsolata során érzékszervei által letapogatott tapasztalásainak kiforrott eredményeként – MIND EGY, és ez nem mindegy. – Őseink, akiknek életben maradása közvetlenül érzékszerveik felfogóképességén múlt, valószínűsíthetően élesebben érzékeltek, mint mi. Eleink a hangrezonanciát akár ma már feledésbe merült módon is használhatták, pl. akár objektumokat is mozgathattak vele. A természettel együtt élő ember átérzi, átéli és ösztönösen újra alkotja a teremtői rendet a SZeR és RéSZ egységében. Népművészetünk is ezért idézi ősképekben Isten jelenlétét, a természet iránti felelős szeretetet, a boldogasszonyt.

KÉPEK 𐀀𐀁𐀂

Képzlet képeket képez,
kép képessé képesít;
képírás képes képlet.
Képtelen képed elképed –,
képlékenységed képzett...

A városi civilizáció (szifilizáció) Ok-os-kodó tudata eltávolít az önfenntartó rendtől, és az elme logikájával próbál minden tapasztalást helyettesíteni. Ezt törvényszerűen követi a nyelv változása is. A ragozó/ragasztó nyelvnek nagyobb a változásokkal szembeni ellenállóképessége, így többet őrizhet meg az ősi gondolkodásmódból is.

ÉLŐ ÉGI IGE anyanyelvünket a természeti hangok, a teremtés EGYségérete/tudata hívta életre. Mai szókészletünk több mint harmada hangutánzó,

¹ Magyar Nemzet 2003. XII. 2. 5. o. In <https://www.megismeres.hu/cikkek/antropozofiai-szemleletu-irasok/a-magyar-nyelv-logikaja/> Gellért Ferenc: *A magyar nyelv logikája*

hangulatfestő eredetű. EGY-SZER, az EGYkori ember életében EGYmás figyelmeztetése, a dolgok megjelölése, az azok keltette hang/hanghatás minél pontosabb utánzásával, majd lejegyzésével valósulhatott meg. Ezáltal az adott táji környezet hangjait, milyenségét mint alapvető tájékozódási leképezést, az ottani emberi kommunikáció alapvetően visszatükrözhetette. Az ősi nyelv-gyök-reteg tiszta forrásként, hitelesen rögzíti eredetünket, belőle feltárható lehetne kultúránk/ tájkultúránk, azaz történetünk alakulása is.

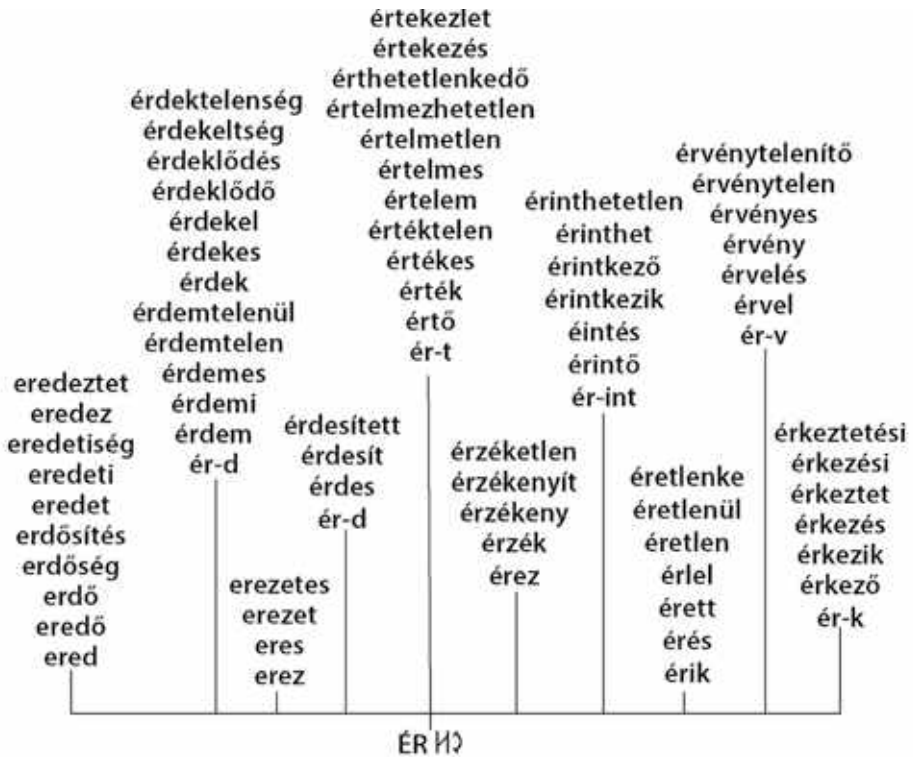
Eleink tájtükröző képessége legősibbnek tetsző hangutánzó szógyökeink alapján vizes, nedves környezet képét idézi, hisz a VÍZ VISz, nélküle nem is létezhet élet.

Nyelvünkben a fő jelentéshordozók a mássalhangzók. (Jellemzően a magánhangzók nélküli szöveget is könnyedén értelmezzük.) Az artikulált, pontosan képzett beszédhangok az emberi kultúrák társas viszonyai hosszú emberöltőkön át alakultak, de magyar hangzóink mindegyikében föllelhető az eredeti tér- és tájtükrözést hordozó jelentés. Elsősorban a hangutánzó eredetű zöngés hangzóknál érhető tetten az önálló szóhang-jelentés, de minden szókezdő hangunkra épülő szógyökünknel kimutatható a hangutánzó, hangulatfestő eredet.

Mivel ragozó, ragasztó nyelvünk megtartja az alaphangra épülő gyököket, és belőlük képzők, jelek, ragok hozzáfűzésével fejleszti az újabb képeket, képzeteket árnyaló szavakat, hatalmas szöbökrok, szófák valóságos erdeje alakul ki. Az eredeti jelentés, bár néhol homályba merült, a belőle sarjadt szöbökrok fényt vetnek a tőre, és a kulturális változásra egyaránt. Ez az összefüggés-hálózat a világot szerves valóságában képezi le, agyunkat rendszerben, összefüggésben gondolkodtatva. Pl. az ÉR-hálózat is hatalmas tudást rejt.

Hangjaink önálló jelentésvonzattal bírnak, és kódként viselkednek

Nyelvünkben a fontos mindig elől áll, mondatainkban, szavainkban egyaránt. A szó vezérhangjára épül az alapjelentés, önhangzóink többsége önálló szóként, szóhangként is megmutatkozik nyelvünkben. Hangjaink alapvetően szó értékűek, minden hangunknak rezgés karakteréből fakadó ÖNÁLLÓ jelentésvonzata van. Önhangzóink (magánhangzóink) a tér- és időbeli viszonylatokat érzékeltetik. Ezek lehettek az ember első, társa felé jelzést adó, ösztönből kiáramló/kikiáltó hangjai. Természetük szerint általánosan a rövid hangzók rövidebb, míg a hosszúak hosszabban tartó jelenségeket jelölnek. Közismert, hogy a mély hangok távolítanak, a magasak közelítenek. Önhangzóink mozgásérzeteket jelölnek:

Az **ág**askodó, **tátó á**-sítás **állít**, **tágít**, **áthág**, **lát**, fölfelé húz, **az al-acsonyra ható al-tató a** lenyugtat, **marasztal**, **az a**, **ama abba**, **arra**, **amarra**, **halálra** hagy. **Ég é**he, **fehér é**ke, **felé é**r, **é**lénkít a **hé**, **jé**, **né**. Az **e**, **ez**, **eme ne**, **nesze**, **neked**, **feléd**, **erre**, **ebbe**, közelbe **enged**. Az **isteni i-i** hí, **hihi**, **nini**, **ím itt vidít**, **vicces csíny** nyit, **hint**, **míg az új bír**, **hijnye**, meg **is int**. **O-ó**, **nono**, **ho-hó** ha-hó, **nos**, **odától**, **ott mozog-mocorog**, **motoz**, **nógat**, **ont**, **bont**, **ront**, **o** és **ó ódon módon** **toldoz**. **Úton túl húz** hosszú **ú**; **hú**, **ússz-ússz**, **túr**, **rúg**, **nyúz**, **uccu fuss**, ha **undok punnyadt**, **nyugtod unod**... **Hú**, de **bűvöl sűrű** füst, **úrbe úz tűz**, **fűzött tű**, **sürgön ütő ú** betű.

Gyemekeink gyakran játszik el futás közben a közeledés-távolodás hangjait „**üüü**” hangzás kíséretében. A mozgást kísérő mondókák: *Hóc, hóc katona...*; *Hipp-hopp, hopplahopp...*; *Egyedem-begyedem tengertánc...*; *Ó, ó, ó, tündérekaszinó...*; *Izsiri-bizsiri...*; *Ecc-pecc kimehecc...* hangfürdőit mint bűvölő varázsigeiket szajkózzák a kicsinyek játékuuk hevében.

Testet, erőt, viszonyt jelentő hangzóink (mássalhangzóink) pedig természetesen képezik le fizikai, szellemi és lelki világunkat.

Több évtizedes elemzés a Czuczor-Fogarasi-szótár² segítségével szélesre tárta előttem nyelvünk kincsestárát. Ha a hangokra, mint vezérhangokra épülő szógyökök jelentéskörét vizsgáljuk, megmutatkozik, hogy hangjaink rezgésének kivetülő képe a hang rovásjele, a képi gondolkodás letisztult, „minimal-art” alkotásaként. A hangzás és képe szervesen összetartozik. A rovásjel valódi jelkép – képírás, hangképírás.

A rovásjelek alaki bonyolódása a Teremtés könyvét idézi

A rovásjeleket nem alfabétiában, hanem formai bonyolódásuk szerint állítottam sorrendbe, az egyszerű, egyenes szártól indulva, folytatva a két párhuzamos szárú, a metsződő, majd az íves vonalakra épülő jelekkel. Ez a rend teremtette ezen dolgozatom, és GYÖK-erek, hangképversek könyvem szerkesztési alapelvét is, mely hangképversekben mutatja be 38 hangunk egyéni hangulatát, kódoló tulajdonságát, bárhol is szerepeljen szavainkban. A továbbiakban ebből csupán ízelítőt látunk a korlátozott terjedelem miatt.

† 1 – „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge. Ez kezdetben az Istennél vala.” János 1.1-3 KAR

↳ – Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet. A föld pusztá volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött. Ter 1.1-2

l – Isten SZÓlt: „Legyen világosság”, és világos lett. Ter 1.4.

1 – Isten látta, hogy a világosság jó. Isten elválasztotta a világosságot a sötétségtől. Ter 1.5

↳ – Isten újra szólt: „A vizek közepén keletkezzék szilárd boltozat, és alkosson válaszfalat a vizek között.” Ter 1.3-6

† – Isten megalkotta a szilárd boltozatot, és elválasztotta vele a boltozat fölötti és a boltozat alatti vizeket. Ter 1.8

† † – Isten ismét szólt: „Gyűljenek össze az ég alatti vizek egy helyre és emelkedjék ki a száraz.” Ter 1.9

Y † – „Akkor megint szólt Isten: „Teremjen a föld zöldellő növényeket, amelyek termést hoznak, és fákat, amelyek magot rejtő gyümölcsöt teremnek a földön.” Ter 1.11

‡ – Isten szólt: „A vizek teljenek meg élőlények sokaságával, az égen, a föld felett pedig röpködjenek madarak.” Ter 1.20

‡ – Isten megteremtette az embert, saját képmására, az Isten képmására teremtette őt, férfinek és nőnek teremtette őket. Ter 1.27

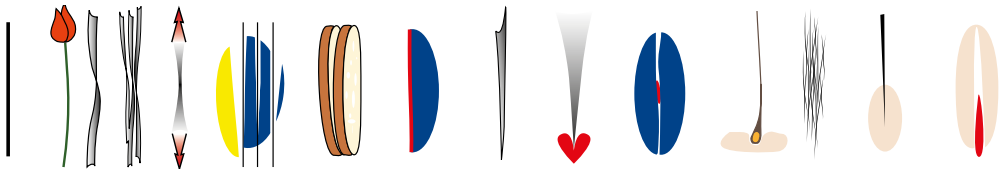
‡ „Nézzétek, nektek adok minden növényt az egész földön, amely magot terem és minden fát, amely magot rejtő gyümölcsöt érlel, hogy táplálékotok legyen. A mező vadjainak, az ég madarainak s mindennek, ami a földön mozog és lélegzik, minden zöld növényt táplálékul adok.” Úgy is történt. Ter 1. 30-31

2 Czuczor Gergely–Fogarasi János: *A magyar nyelv szótára*, nyomtatott Emich Gusztáv Magyar Akadémiai nyomdásznál, Budapest, 1862.

l	†	†	†	N	†	Y	Y	↑	P	P	B	≠	F	J
SZé	Ige	Iz	Jó	Űr	Dü	Tám	ZSen	Cél	Az	All	eM	eGY	Pad	aKad
SZél	Itt	Ír	Jó	Űt	Dias	Tény	ZSon	Cim	Al	Ar	eMel	ÜGY	Pihe	soK
SZár	Indít	biz	Jut	Űz	Dél	Tér	ZSizSeg	Cic	Ap	Áhít	eMÍő	GYür	ataP	maKK
SZör	Idő	hív	Jel	Űdv	aD	Táv	torZS	beCiz	ArAt	Ács	Mer	GYöz	eP	maK
SZer	Isten	vív	Jegy	bŰ	Dicső	Test	morZS	piCl	AnyAg	Ág	MaMa	GYÜl	aPad	homok
N	N	N	M	M	M									
eRó	CSap	Zár	Van	Un	Űt									
Ró	CSí	Zörn	Vala	Űc	Űsz									
Rüg	CSlé	Zen	VálH	nyÜg	Űr									
foRog	Csuk	Zür	Viz	mŰnka	tŰl									
tekeR	kapoCS	reZeg	Visz	mŰtat	hŰz									
Λ	Λ	Λ	X	X	◇									
Sá	Gát	Lény	Be	TYü	Kö									
Sugár	GuGG	Lét	Bá	TYük	Kény									
Sarok	sáG	Lö	Bör	poTTY	Kap									
SorS	GöG	éLénk	Bün	aTYa	Kár									
Sátán	Gond	LéLek	Bal	kuTYa	Kör									
C	D	Ç	Ç	C	G	X	G	X	Q	Q				
Nő	NVár	Er	Eg	Ont	O	On	Os	Hal	LYük	Fény				
Nedv	NYom	Eddig	Eh	OmOl	Odon	ol	Ösz	Ha	eLY	Fő				
Nem	NYel	EEm	El	OszT	Öhaj	Ök	Ör	Ha	heLY	Fa				
Nemz	NYál	EmEl	En	Öld	Öra	Ököl	Öröl	Hiány	méLY	Fü				
Nevel	NYal	EngEd	Er	mÖzÖg	Öriás	Örök	bÖsz	Hang	hatáLY	Fü				
Nagy	aNya		Ész					Hoz		Föld				

- 1 – Isten a hetedik napon befejezte művét, amit alkotott. A hetedik napon megpihent munkája után, amit végzett. Ter 2.2
) – Azután az Űristen az emberből kivett oldalcsontból megalkotta az asszonyt, és az emberhez vezette. Ter 2.3
 D – ... a férfi elhagyja apját és anyját és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz. Ter 2.5

A teremtés és fizikai erőviszonyok hangjai – egy- és kétszárú jelek

Sz (l) – **SZÓ** – Szál, szár, száj, szúr, szór, szőr, szösz, szög... Erősen hangutánzó: szí, szív, szisz, szid, szél, szór, szap, szip, szop, szom, szösz, szusz... – **Sziszegő száraz, szikár, szigorú, szikrázó, szító, szabályozó, szúró** – (férfi) minőség, mely szeg, szab, szakít, szakaszol, szétszed, szaporít, szétszór, sok-szoroz...

Szűk részekre metsz a sziszegő hang: *szűz szül, szó, száj, szj, szurdokba szorít...*

Szógyök végen ...sz, *TESZ asz(ik), bős, kész, lösz, tosz, esz(ik), isz(ik), úsz(ik), nász, rész, vész...* és személyragként (*hisz, csinálsz, adsz, szólsz, élsz*) határozottságot szül.

Mivel ragozó nyelvünk megtartja az alaphangra épülő gyököket, és belőlük toldalékok hozzáfűzésével fejleszti a képeket, képzeteket, hatalmas szóbokrok, szófák valóságos erdeje alakul ki. Ez az összefüggés-hálózat a világot szerves valóságában képezi le, agyunkat rendszerben, összefüggésben gondolkodtatja. A fontos alapgyökök mindig elől áll. Ha háttérbe szorul, az kóros kortünet:

				SZeReLMeS			
	SZeRveZöSéG			SZeReLMeS			
	SZeRveZo	SZeRZeTeS		SZeReLeM			SZeRKeZeTTeLeNSéG
	SZeRveZéS	SZeRZeT		SZeReTHeTeLeNSéGeSKeDik			SZeRKeZeTTeLeN
	SZeRveZeT	SZeRZeT		SZeReTHeTeLeNSéG	SZeReLVéNY		SZeRKeZeTeS
	SZeRveZHeTeLeNSéG	SZeRZeMény		SZeReTHeTeLeN	SZeReLeK	SZeRKeZeT	
	SZeRveZTeT	SZeRZeS		SZeReTLeN	SZeReLeS	SZeRKeSZHeTeLeNSéG	
	SZeRveZGeT	SZeRZöDeS		SZeReTeT	SZeReLó	SZeRKeSZHeTó	
ZeRePLéS	SZeRveZ	SZeRZöDik		SZeReTKeZeS	SZeReTHeTeLeNSéG	SZeRKeSZFóSéG	
ZeRePLó	SZeRveTLeN	SZeRZó		SZeReTKeZik	SZeReLéNDó	SZeRKeSZFó	
ZeRePeLGeT	SZeRveS	SZeReZHeTó		SZeReTGeT	SZeReLHeTó	SZeRKeSZFás	
ZeRePeTHeTeLeNSéG	SZeRvTeLeN	SZeReZGeT		SZeReTTeT	SZeReLGeT	SZeRKeSZTGeT	
ZeRePeTTeT	SZeRVüló	SZeReZTeT		SZeReTó	SZeReLTeT	SZeRKeSZTTeT	
ZeRePeL	SZeRVül	SZeReZ		SZeReT	SZeReL	SZeRKeSZT	SZeReTSZeLj
ZeReP	SZeRV			SZeReNYTeLeNSéG			SZeReTteLl
				SZeReNYTeLeN			
				SZeReNYSeG	SZeRü		
SZeReCSeN		eGYSZeRi		SZeReNY	eGYSZeRü		
SZeReNCSe	SZeRiNT	SZeRi		SZeReTLeN	SZeRü	SZeRDa	
				SZeReS			
				SZeR			

ZeR a szóösszetételekben:

lól mint a szó legfontosabb része: *SZeReTeT, SZeReLeM, SZeRZaRfás, SZeRTeR, SZeRKe, SZeRZóM, SZeRTóR, SZeRiKINCSieNCS, SZeReNCSe...* (SZeReN látul, a szó végére szorítva: *előlmóser, tápszer, pótszer, gyógszer, látszer, kötszer, altatószer, óvszer, vagszer, kábítóser, ajzóser, kegyser, löser, fútszer, snépitóser, tisztítóser, mosóser, oldóser, hangser, íróser, íródszer, műser, módser, rendser, kényser...*)

i I– 11 – IGE – Szóhang: *i-tat im itt víz – (i, ide, itt, így, im, is, inni, iny, ív, íz) közelít, hív – Isteni íz, hívó, intő, indító* hang. A magyaron kívül több nyelven is istenség kezdőhangja (*Innin, Inana, Irisz, Istar, Isis*). Szinte minden irányító igénk szereplője, bárhol álljon a szóban: *idéz, indít, int, ír, ítéL, hitet hint, bír, bírál, bízik, csinál, csitít, csíp, csírázik, díjaz, dívik, figyel, gyilkol, hisz, hív, ijeszt, ijaz, iktat, illeszt, nyír, nyít, pillant, piszkál, pirít, riaszt, ríkat, rikít, sirít, sivit, szid, szít, szív, tisztít, vidít, visz, vitat, vív, ígér, igaz, igéz, igazít, ihlet, hint, ír, nyír, csitít, vidít, biztat, izzít, vigasztal, imád, intéz...*

Szónévi toldalékokban is tenni, cselekedni indít: a főnévi igenév képzőjeként. ...*ni, inni, enni*, és igeképzőként ...*ít, ...ik*. (tanít, üdít, alszik, játszik). A valamihez tartozást mutatja az: ...*i* melléknévképző (szeri, egyszeri, maradi, havi) **Az isteni i-i mintha az éltető víz lenne anyanyelvünkben, nélküle nincs élet.**

j – 1 – JÓ – (jé, ja, jó, jaj, júj) – A j az i módosulása, a Jóisten jele anyagi világunkban. Jelenítő, hajlékony jelentésű, többnyire jóssággal kapcsolatos dolgok neve. (*jár, ját, jász, jegy, jel, jég, jog, juh, jut, jön*) az i irányító jelentéskörének gyakorlatban megjelent, állandósult párja: ihász-juhász, ihar-juhar, ig-jog, irgalom-jorgalom, ijász-jász... A felszólító mód jele ...*j (élj, lépj, jöjj, járyj)*.

ü – 4 – ŰT, ŰR – a külső *úr bűvös, ütő, úzó, tűző, fűtő-hűtő* erejét idézi. Az i-í, és ü-ú hangpároknál nincs alapvető eltérés a rövid és hosszú hangzók jelentésvonzata között. Gyakran az i hangváltója: *üdő-idő, üdvös-idves, hú-hív, hűvös-híves, künt-kint, műves-míves, szív-szív*. Belső hangként is elemi, erős hatásokat hordoz: *düh, hú, bú, mú, fűt, fűz, tűz, füst, szúk, szúr, szúz, zúr, szül...*

t – 7 – TÁM, Tény, Tér – (*tip-top, tics-tocs, toty, tap, tép, töp, tör, tuny, túr, tá, te, ti, tó, tó, túl, tű...*) A *t*-vel kezdődő szavaink elsősorban *test, tér, táj, tám, tár, tárgy, táv* jelentéskörrel kapcsolatosak: *tó, tó, tönk, telep, telek, tanya, tető, tart, tát, tág, tart, tok, tál, teknő...* Fogalomkörébe tartozó főnevek a test térben tartására utaló igeik: *takar, tákol, tol, told, töm, tölt, tusz, túr, tép, tipor, tesz, taszít, tisztít, valamint térrel* kapcsolatos határozószók és jelzők vezérhangja: *tar, tele, túlsó, tétova...* – Az *Is-ten* szóban a *ten* szótag a *ten-ni* képes, tettben megmutatkozó jelentés hordozója.

Sok *t-s* szógyök termékeny szóbokrokat is teremt, ennek köszönhetően a harmadik legtöbb szót kezdő mássalhangzónk.

A *t* szógyökök végén is *térbe, tárgyra mutató tömörített* ragadvány: *át, itt, ott, üt, őt, út, köt, lát, hűt, lét, tét, kút, tát, gát ..*, és toldalékokban is mindig teret mutat, műveltet és tárgyasít:

A már tényé vált múlt idő jele: ...*t, tt, (élt, volt, jött, rótt)*, mely egyezik a befejezett melléknévi igenév ...*t, tt*, képzőjével, ahol a beállt dolgokat jeleníti meg (*hallott, halott, múlt, áldott, kialakult*). – Ez szavaink, igei-névszói kétarcúságának is szép példája.

Helyet, irányt mutat névutókban és határozószókban: ...*tt (alatt, fölött, mellett, előtt, mögött, itt, ott)*. Névszók tárgyragja: ...*t (ezt, azt, teret, bármit)*, valamint műveltető igeképző: ...*at, ...et, ...tat, ...tet (játszat, játszattat, itat, itattat)*. Hatóige képző: ...*hat-het (ihat, ehét, élhet)*, gyakorítóképző: ...*gat-get-ben (rángat, mozgat, lenget, kerget)*, tárgyra irányuló cselekedtető: ...*ít (tanít, öblít)*.

miért, minek, mind, míg, még, mennyi... *Miénk, magam, mag, magyar.* – OM – mantra, imahang. **Mássalhangzóink közt legtöbb szót kezdő hangunk.** A teremtés minden művét, műveletét megnevezve sok növény- és állatnév kezdete: makk, malac, marha, majom, maki, mackó, macska, mormota, muflon, mammut, márna, molnárika, madár, mókusz, méh, méz, meggy, mogyoró, mandula, málna, meténg, mirtusz, mácsonya...

Szó végén megállapodott folyamatok, jelenségek jelölője: ...m (terem, tetem, elem, szellem, illem, kellem, érem, érdem), valamint közelít: hozzá-m (felém, enyém, nek-em).

z – ʝ – ZSEN – Erős **hangutánzó**: *zsizseg, zshivaj zsong, zsibong, zsémbel, zsuppsz...* Sok növény: *zsombék, zsurló, rózsa, zsázsa, pozsgó, zsendülő* világa. Lány szóvégző hangként is zsongító érzetet kelt: *rozsz, gúzs, guruzs, varázs, parázs, darázs, garázs...*

c – ʃ – CÉL – Hívó **hangutánzó**, valamint élces, vicces jelentések hangja: *cic, cit, cucu, coca, cip-cup, cincog, cirreg, copák, caplat, cicoma, cifra, cula, céda...*

Szó végén kicsinyít/lekicsinyel: *kukac, malac, ifjanc, nyápic...* és be-céz (...ca ...ce, ...ci): *réce, ruca, poci, bocsi*. Kiélezett kimenetet hordoz: ...c, kóc, virgonc, gönc, cucc, pucc, pác, morc, porc, karc, sarc, harc, arc...

Éles (hegyes) átütő hangzása ellentétes a zsongító zs hangulatával.

gy – ʝ – EGY – *gyí, gyú, gyagya, gyá, gyú, gyim, gyöm, gyön, gyüm, gyűl, gyúr, gyúr* – a kettőskereszt formájú rovás GY és a ráépülő gyökök is az összetett egy-ségre irányítják a figyelmet. **Ha két lényt nem hat át közös ügy (szertartás, szeretet), Szentlélek, nincs egység.** $1 + 1 = 3$ – új minőséget hoz létre a két fél (feleség). Államcímerünk bal arca, magyar ügy. *Gyakran gyötrelmes az egység: gyakorta gyarló, gyáva gyanakvó gyalázat, gyász, gyilok (többnyire mély hangrendű szavakban), de egyben gyógyító gyám, gyöngéd, gyöngyöző gyönyör, gyötrelmes győzelem, gyönyörű gyümölcs, gyöngye, gyémánt gyermek is („ölelő”, íves alakú n-N-m-e-o-ö hangok kíséretében).*

Gyakori a nyelvjárások hangelhajlása: gyermek (jer-ke, jér-ce,) gyeszel (csiszol) gyeveder (heveder), gyümölcs (gimilcs), gyöngy (göngyöl), gyúr (túr), gyíó (dió), hagyma (hajma)...

Szavak végén megállapodott jelentéstartalmat hordoz: *agy, ágy, egy, így, úgy, ügy, hagy, rogy...* Toldalék szerepben alanyi ragozású felszólító (végy, így, tégy...), de megengedőbben, mint tárgyias ragozású, utasítóbb párja, a ...dd (vedd, idd, tedd...). Melléknévképzőként: ...gya, ...gye, ...gyi, ...gyú, pejoratív jelleget hordoz (murugya, gyagya, gügye, gagyí, bárgyú...).

p – ɸ – PAD, PIH – Felszíni hanghatások, minőségek, életjelenségek megidézője: *pif-puf, pat, pac, pacs, panacs, páh, peacs, pép, pic, pil, pir, pity, poc, poh, pof, por, pos, pocs, poty, pöc, pöf, pök, puh, pusz...* Gyakran belül üreges felszínt érzékeltet: *pocak, puffadt, puffed, pukli, pofa, pufi, pudvás, pohos, pöffeteg...*

Szógyök végén többnyire **a beható erő alapra érkezését jelöli**: *...p ap, áp, ep, ép, ip, kap, kép, kop, lap, lép, lép, lop, tap, talp, táp...*; ezt érezteti hangutánzóként is: *csap, csáp, csepp, csép, csíp, csöpp, csup, háp, hepp, hipp, hopp, hupp, hüpp, kipkop, kopp, pép, rep, rop, sip-supp, szíp, szop, tap, tep, tép, tip, top, töp, záp, zipp, zupp, zsíp-zsupp...*

r – ʀ – ERŐ – *hr, rá, rí, ró, rib, rács, rág, ráz, recs, rek, resz, rics, rip, riv, roh, rop, rőf, röh, röp, rök, rúg...* Az **r** helye a forgás jelentéskörű szavakban a fizikai erőkar forgáspontját is jelöli. *Szó közepén saját központ körül: görög, pörög, kerül, kerék forog, gurul, sírül.* Oda-vissza olvasható szavakban tükrözve: *kerék, korok, görög.* Egykarú forgásoknál szó végén **jelöli az erőkar forgáspontját**: *teker, csavar, kavár, kör.* A geometria a kört sugárral, **r** (rádusz) jellemzi, melynek középpontja az **oRigó**.

Szógyökök végén rendkívül gyakori, vérbeli műveltető: *bar, bár, ber, bér, bír, bor, bőr, bur, cér, cír, csár, cser, csír, csor, csór, csur, csúr, dar, dár, der, dér, dir, dor, dör, dur, diür, far, fár, fer, fér, fir, for, főr, fúr, fűr...* D-vel és f-fel minden hangzó variációja értelmes szógyök, és minden eleméből sűrű szóerdőséget sarjad. – Ez is **jelezi, mennyire fontos a cselekvő erő életünkben.**

Szavak végi képző szerepkörben is működtet, valamit csinál: *...r kar, takar, vakar, ver, kever, teker, teper, kotor, gyötör, szúr, szúr.*

Sok helynevéünk végződik így, mely a tájban való letelpedés lehetőségére utal: Csömör, Gömör, Győr, Ecsér, Tar, Kisar, Eger ...

cs – ʃ – CSÍ – Élénk, kedves hangutánzóink vezérhangja: *csitt, csics, csib, csip, csír, csil, csisz, csiv, csík, csíp, csah, csat, csám, csáp, csász, csem, cseng, csep, cser, csev, csév, csép, csók, csor, csóv, csör, csusz, csúz, csúr. Cselekvésre csábító csupa életerő,* csintalan csínytet csináló, csiklandó, csiholó, inceselődő csoda. *Csomósít, csoportba csömörít, csucsorít: család, csorda, csürhe, csúrbe csődít, csúcsra csücs...*

Szó végén is a cselekvést csinálót, vagy a cselekvés eredményét jelöli: *...cs ács, kovács, kalapács, takács, harács, rács, csúcs, göres, kacs, gyümölcs..., és kicsinyít – kavics, vakarcs, kicsi, kíváncsi Jancsi.*

z – ʒ – ZÁR – *ziz, zör, zúg, zúz, züm, zaj, zagy, zak, zar, zár, záp, zen, zon, zih, ziv, zök, zön, zör, zöty, zub, zuh, zum, zup, zur, zür, zúr,* a mozgás sokszorozódik,

zizeg, rezdül, rezonál, lezárt térben zurbol, zajlik. **Zömmel hangutánzó** szavak kezdőhangja.

Szógyök végén meghatároz, lezárja a cselekvést: *az, gaz, igaz, gáz, ház, máz, váz, gríz, víz, hoz, ráz...* Toldalékban *...z, ...zít, ...zik* szintén zár, azonosítja a jelenséget: *amaz-emez, motoz, hangoz, vizez, időz, igazít, izzik...*, határozóragokban *...hoz-hez rögzít, ...az, ...ez, ...áz, ...éz, ...oz* – *halmaz, oltalmaz, végez, képez, igéz, határoz* –, **befejezett, lezárt, bevégzett helyzetet** érzékeltet.

v – **M** – **VAN** – *ví, vív, víz, visz, vág, váj, vás, vih, víj, vis, vony* – vízvágot – *van, volt, vala, valami-vé, válik, vég* – a való világban idő- és térbeli változás során valósuló *van-ság*, a *valamivé, valamilyenné válás* hangja.

Az **m** után a második legtöbb szót kezdő mássalhangzónk. Szófaji átjárhatósággal a leglapvetőbb viszonyt idéző cselekvések, fizikai dolgok, milyenségek neve: *vad, vagy, vak, val, vág, vágy, vád, vár, vás, ved, van, von, volt, véd, vid, vih, víj, vil, vir, ver, vés, vesz, visz, vet, vét, vez, vív, vad, vas, víz, vér, vég, vész...*

Szógyök végén (szóhangokhoz ragadva) kialakult végállapotba visz. A hangzóink önálló jelentéstartalma épp úgy kiviláglik mellette, mint a *...t*, és *...r* hangok mellett: *av* – alacsonyít, *avul*, *altat*; *év* – égi tér, időrész (*vég, vén, év*); *iv* – *ívást, ívást indít*, és *in, íj, nyíl ív-e*; *óv* – *ódon, ó dolog óvott, ha óvjuk*; *öv* – *ölelő övet ölt, öböl övez*; *üv* – *úr, üveg, süveg, üreges, ügy*.

Szógyökök végén is **végkifejletet valósít**: *bűv, csav, köv, név, nyav, rev, rév, röv, sav, sáv, szív, tev, tév, zav, zív, kív-ül, bév-ül...* Hangjaink kódoló jellege valósággal kirajzolódik a **v** mellett.

A *valami-vé* válást mutató *...vá-vé*, főnévképzők kialakult minőséget, végállapotot jelölnek (*rókává, ölyvvé...*), akárcsak a *...va, ...ve, ...ván, ...vén* határozói igenév képzők (*alva, sírva, félve, téve, állván, menván*). Az eredményképző *...vány-vény* szintén a valóságban kiteljesedést írja le (*televény, szabvány, járvány*). – Vagyis bárhol álljon a szóban a **v**, jelentése mindig a **valósulást, annak valamihez viszonyulását, véghelyzetté válását viszi**.

A fent bemutatott példák is bőségesen igazolják hangjaink matematikailag pontosan kódoló tulajdonságát, de a teljes kifejtésre eme dolgozat terjedelme nem ad lehetőséget. A teremtői renddel azonosulva, a SZER RÉSZeként születhetett meg őseink ÉLŐ ÉGI IGE anyanyelve. Minden népmesénk őrzi még a SZERves SZER erkölcsi rendjének emlékeztét, mielőtt szertelenné váltunk szertelenné szerkesztett világunkban:

Egyszer volt, hol nem volt...
– Szerben szerte egy szer volt...

PÁLYAÍV

Hermányos Mária

Nyírbátor pezsgő művészeti korszakában nevelődtem. Tervezőgrafikus lettem, képi gondolkodásmóddal élek. Anyanyelvünk csodája népművészetünkben, költészetünkben gyermekkorom óta lebilincsel. Több évtizede foglalkozom a rovásjelek alakja és a jelölt hangok keltette rezgések jelentésvonzata közti összefüggésekkel. A Czucor-Fogarasi szótár nyitotta ki számomra a szógyökök fejlesztette szóbokrok, szóerdők összefüggérendszerét. 2019-ben jelent meg „GYÖK-erek – hangképversek” kötetem a Magyar Ökoszociális Fórum tájirodalmi sorozatában.³ A MÖF berkein belül váltam a Magyar Anyanyelv- és Kultúratulajdonosok Közössége (MAKK) vezetőjévé, mely tisztégem további elmélyült „nyelvbúvárrá” avatott. E közösségnek minden magyarul gondolkodó nyelvtársunk tagja, és ugyanolyan nyelvhasználói jogokkal bír, mint az anyanyelvünket egyetemi szinten kutató képzett nyelvész, akadémista társaink.

Magánéletemben boldog házasságunk 41 éves fáján született két leányunk ágán termett öt unoka büszke mamája vagyok.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTVÉNYE

A történelem tört elemei, elemzett történetei, töredékesek, érdekek által irányított természetükből fakadóan mozaikos képet teremttek. Anyanyelvünk tiszta forrása magyarán magyaráz meg minden fontosat, logikusan épülő szerkezetével vezet rá a mindenség lényegi egységére.

Szókészletünk mintegy harmada hangutánzó, hangulatfestő eredetű. Egykor a természet hangjai hívhatták életre az ember hangutánzó képességét. Hangjaink szó értékűek, eredendően önálló jelentést hordoznak, rezgéseik önálló karakterképeket, képzeteket keltenek. Minden hangunk kódol jelentésvonzatával.

Szerves, belülről építkező logikája az élővilág rendszerével azonosan, összefüggésekben képezi le a teljes valóságot képzelet-képző képnyelvi látással. Gondolkodásmódunkat anyanyelvünk önmagában is működteti, de odafigyelő megértéssel bölcsességet, erkölcsi útmutatást meríthetünk belőle.

Kapcsolat: hermanyosmaris@gmail.com

3 Hermányos Mária: *GYÖK-erek, hangképversek*, A-MariArt Kft. Csömör, 2019. <https://mek.oszk.hu/20000/20011> • <https://moef.hu/mof-eki/also-kozlesek/hermanyos-maria-gyok-erek-hangkepversek/index.html>

Hosszú Zoltán

A Magyar Nyelv

Előszó

Ezen írásomban, nyelvünkkel kapcsolatban részszint arra az Őssejtésre hagyatkozom, amelynek a Józan Ész mellett, végül is mindnyájan a birtokában vagyunk. Ezért írásom a Nyelvünk által vezetett utazás őseink világába, szemléletébe és kozmológiájába. Am mivel Nyelvünk egyszerre komoly és játékos, így néhol játékosan próbálom visszaadni komoly igazságait. Ezen igazságok olyan felismerést adnak, amelyek az Életre vezetnek. Mivel tudása **Élet adó**, ezért a Magyar Nyelvet nagy kezdőbetűvel fogom írni.

Bevezető

Az idők kezdetén amikor a Végtelen Intelligencia, szeretetből, szavakba öntötte Önmagát, megszületik a Nyelv. Ez az Ősnyelv a Mag nyelv, amely mondhatni isteni természetességgel keletkezett. Az Írás (Biblia) mitikus képekkel tudósít a Nyelv születéséről. Amikor Isten, a Vagyok aki Vagyok, az Ő képére megteremti az embert, Ádámot, Ő szól hozzá Ádám pedig válaszol. Isten és ember beszélgetnek. Az Éden kertje, mint csodálatos edény, ezt a paradicsomi párbeszédet anyaméhként körülöleli. Azután Isten megteremti Évát. Így már nemcsak Isten és ember beszélgetnek, hanem ember és ember is.

Mivel a Nyelv a **Nagy Elkülönülés** vagyis a „**bűnbeesés**” előtt született, ezért természetes, hogy az Istennel való egység tudatosságát tükrözi. Ez jelenik meg többek között a mellérendelő szerkezetében és a nyelvtani nemek hiányában.

A Magyar Nyelvnek szellemi törvényei vannak. Ezért az általam felismert törvényekről szólok most. Teszem ezt annak az ősi tudásnak bevonásával, amely a hit nézőpontjából válik érthetővé.

Alcímként álljon itt a Megváltó felhívása, amely így szól:

Legyenek mindnyájan egyek

Ismerjük, hogy a Nyelvünk, a gyökrendszeréből kiindulva fraktál építkezésű, ez azt jelenti, hogy a gyökszóból szóbokor jön létre. Ugyanakkor tükrözi eleink tudását, ahol az **Egység** maga a **Valóság** és tükrözi az **Elkülönülést** mint **Illúziót**.

Így Nyelvünk egyszerű képek és metaforák által beavat abba az ősi tudásba, amely szerint mi emberek két valóságot élhetünk és élünk meg. Kint maradva megélhetjük e földi világ illuzórikus valóságát. Befelé haladva pedig megélhetjük a **Végső Valóságot**. Az egyik külső, a másik belső világbeli tudatosságra mutat.

Mindemellett nyelvünk magában hordoz egy **üdvörtörténeti rendszert**. Ez a rendszer rámutat az **Egységből az Elkülönülésbe vezető útra**, amit én (nem magyar szóval) **Spirituális Involúciónak**, a keresztény kultúrkör pedig **bűnbeesésnek** nevez. Ezt a **belülről-ki, felülről-le** módon fejezi ki. Ugyanakkor rámutat az **Elkülönülésből az Egységbe vezető útra**, melyet én **Spirituális Evolúciónak** kultúrkörünk az **üdvözülés** útjának nevez, és amit Nyelvünk a **kívülről-be, alulról-fel** módon fejez ki. Teszi mindezt úgy, hogy a **kint-bent**, a **lent-fent**, a **sötétség-fény**, **hideg-meleg**, és a **keserű-édes** stb. ellentétpárok tengelyén mozog.

Az, hogy eleink mennyire tudatában voltak, és mennyire fontosnak tartották a kint és a bent megkülönböztetését, arra leginkább a **küszöb** szavunk mutat rá, mely megfordítva olvasva a **bő szűk** szavakat adja. A kinti világ tere **bő**, a házon belüli pedig **szűk**. Volt idő, amikor a szülő nő a **küszöbön** szülte meg gyermekét, ami arra utal, hogy eleink ismerték a Lélek útját a fenti **bőség** világából a lenti, testi **szűk**(össég) világába. Ezért ide kapcsolódik az a mondásunk, hogy **ahol Isten, ott szükség nincsen**.

A Spirituális Involúció törvénye: út az Egységből az Elkülönülésbe

A Spirituális Involúció nem más, mint a lélek extrovertálódása, eltávolodása önnön belső isteni forrásától, és amint már említettem, ezt a folyamatot az Írás a bűnbeeséssel, a tékozló fiú példázatában pedig az Atyai Házból való eltávolodással fejezi ki. A Magyar Nyelv ezt főképpen a **ki, kül** és a **hül**-lel kezdődő szavainkkal jelzi. Egy példával mutatom:

Aki kíváncsiságból **kíván**, azt a **kísértő kígyó** a **kívánsága** által a belső, isteni fényéből, szépségéből és épségéből ki sérti. Ekkor ő a **külső, kinti** sötétségre vettek. Itt az isteni ép egységből **kísérülven**, kétségbe **esik** és a sötét, **kíhült kintlétben kint** él meg addig, amíg mint tékozló fiú könnyek között vissza nem tér az Atyai Házba, saját belső, isteni **szépségébe, épségébe**.

Látható, hogy Nyelvünk kód nyelv. Megmutatja szavaink helyét és valódi értelmét, rávilágít a **kin** és a **kín** szavaink hasonlóságára, és felfedi a **Kísértő** szavunk eredeti jelentését, amely három szó: **Ki** sért ő. Honnan sért **ki**? Az **Ép**-ségből, vagyis az Atyai Ház békéjéből, belső isteni **épségünk**ből a **köz-ép-pont**unkból. A **kíváncsi** pedig úgyszintén három szó, a **ki van csi**-val Nyelvünk

elmondja, hogy az életerő (csi) az kívül van. A kíváncsi szavunk tömörségében hasonló a **köz el** és a **fel hó** szavainkhoz.

Nyelvünk rámutat arra, hogy **ami bent van: az egy, meleg, fényes és fent van**, és **ami kint van: az szétszórt, hideg, sötét és lent van**. Ezt a valóságot szemléltetik a **kihül-bemelegszik, lehül-felmelegszik, elsötétül-felfénylik** vagy **elalszik-felébred** szavaink is. Az **el** a távolodást jelzi a belső középpontunktól, ugyanakkor az **el** a **le** fordítottja, tükörképe.

A Spirituális Evolúció törvénye: út az Elkülönülésből az Egységbe

Most nézzük, miként fed fel nyelvünk az üdvözülés útját, az utat az Elkülönülésből az Egységbe, amit a **kívülről-be, alulról-fel** módban fejez ki. Nem más ez, mint a lélek Istenhez való kapcsolódása.

Meglátásom, hogy nyelvünk legszemléletesebben ezt a könny szavunk által mutatja. Nézzük:

*Ki könnyezik, az könnyel könnyít magán,
megkönnyebbül és könnyűvé válik.
Így a könnyörgő megpihen a Könnyörülő könnyörületében.*

Íme fény derül a Könnyörülő szavunk eredeti értelmére, amely szintén három szó: a **könny örül ő**. Miért is örül a könnynek Ő, a Könnyörülő? Ennek továbbgondolását rábízom a kedves olvasóra...

Ige, főnév

Meglátásom, hogy a Magyar Nyelv, eredetében erősen ige- és melléknév központú. Sok szavunkat, melyeket most főnévként használunk, hajdanán igeként és melléknévként használtuk. Példa erre többek között a négy, őselemet jelző szavunk, melyek eredetükben igék: a **föld** az **föd**, a **víz** az **visz**, a **levegő**, az **lebegő**, a **tűz** az **tűz** mint szúr, (ezért mondjuk, hogy ha tűz a Nap, akkor napszúrást kapunk. Így értelmet nyer a **tű** szavunk is). Az **Ég** szavunk sem főnév, hanem ige. Ugyanis az **Ég** az **ég**, vagyis lángol. S ezt bizonyítja a pünkösdi esemény, amikor a tanítványok fejére lángocskák ereszkednek.

Meggyőződésem, hogy az emberiség ősi tudását szavait őrzik az isten nevek. Talán sokunk számára meglepő, de láthatjuk, hogy a magyar nyelv ad értelmet e szavaknak.

A hindu, a pusztítva megújító **Síva** isten neve értelmét a magyar nyelv megadja: Síva szógyöke a **sív** (az „a” névutó) amely a magyar **sivár**, **sivatag** szavak gyökét adja. Vagy az ugyancsak szanszkrit **Mara** (az „a” névutó) mint fő Gonosz – mely szónak **mar** a szógyöke –, aki megmar, belemar áldozatába.

De nézzük a teremtett világot megszüülő Istenanyát jelölő szanszkrit szó: **Tára** (itt is az „a” névutó) aki, mint az Univerzum **tároló** edénye, méhében hordozva **tárolja** a teremtett világot, Isten látható megnyilvánulását. És innen egy lépés a sumér **Istár** aki **Isten tárolója** és **párja**. Mezopotámiában egy várost is szenteltek e párnak **Szippár**-t (a két P nem véletlen) azaz **Szép Pár**-t.

Nagyszüleim idejében és beszédében az **é** még **i** volt, az **én**-t még **in**-nek ejtették és az égre azt mondták, hogy **ig** és fél-re (mint félelem), hogy **fil**.

Most pedig vessünk egy pillantást a germán főistenre, Odinra és fiára Thorra. **Thort** kezében egy kalapáccsal ábrázolják. Mi a kalapács funkciója? Esetünkben a **törés**. A kovács **megettöri** a vasat, a diótörő az diót **tör** a kalapáccsal, stb. És mit tesz egy isten a kalapáccsal? Hát az önzéstől kővé vált szíveket **összetöri**, hogy helyette hús szívet adjon. Meglátásom, hogy a **Thor/Tör** magyarul értelmezhető.

Az Odin isten névre visszatérve, gondolhatunk arra, hogy amint a Nap az égen megkülönböztetés nélkül adja fényét mindenkire, úgy az Isten szintiszta adás. Így mivel folyamatosan ad, ezért az Odin névnek is a magyar nyelv ad értelmet: Odin vagyis Adén. Tehát az **Odin/Adén** nem főnév hanem ige.

Lépünk tovább ezen az úton! Seth az egyiptomi Isten a Gonosz, a sötétség és a káosz megszemélyesítője. Féltékenységből megöli testvérét Oziriszt, testét szétszórja Egyiptomban. Nyelvünk őrzi a **Seth** szó jelentését. A meglátásunkat alkalmazva, **Seth=Set** mint **setét** és **szét** mint **szét** szóró. Vagyis **Seth** ugyancsak nem főnév, hanem ige. Miért is? Mert ő mint főgonosz, szétszór, jelen esetben testvére testét. Ő Seth, a **setétben settenkedve szétszóró**. Ugyanakkor a **Seth** szó arra is rámutat, hogy amíg a **világosság egység látást** ad, addig az **elsötétülést** a **szétszórás** követi.

A **Ré** vagy **Rá** szó Egyiptomban a Napisten megnevezése volt. E szavunkat mi magyarok annak idején a Fény, a Nap megnevezésére használtuk. Erre három bizonyító erejű szót találtam. (Van több is, de e három szó egyértelműen jelzi, hogy a Fényt **Ré/Rá**-nak neveztük.)

Első: a **Jó reggelt** köszöntésünk. Eleink a Jó reggelt helyett **Jó Ré kelt** mondtak. Eképp üdvözölték a Nap képében megjelenő Istent. Így kerül helyére és kap értelmet a Jó reggelt köszöntésünk.

Másik szavunk a rés. Ha ugye egy sötét helyen van egy hasadék, ott beárad Nap fénye, **rés** keletkezik. Milyen tehát a hasadék? Hát napos, fényes, világos

vagyis **rés**. Mint látjuk, a rés szavunk eredetében nem főnév, hanem melléknév. A harmadik a **ragyog**, ami önmagáért beszél.

Mivel már egy kevés betekintést nyertünk a magyar nyelv ősi tudást hordozó gondolatiságába, szeretném most játékosan, szabadabban folytatni. Talán így többet meg lehet sejtetni nyelvünk tudást őrző nagyszerűségéből.

Ré

Réből ér erő árad. (Ré és ér, tükröződés)

Ez érülő Ré erő mindenkit elér. (Ér=sugár)

E Réből áradó ér erő Tér teremtő.

Ezért ez ér erő tér, rétté és erdővé válik. (Tér és rét, tükröződés)

Hisz a rét s az erdő Réből áradó ér erő. (Fotoszintézis)

Mivel ez Réből eredő ér erő erdőbe árad, ezért ős Ré erő eredője az erdő.

*Helyet talál e földön ez „eredély” és neve lesz **Erdély**.*

Melléknév

Amint már utaltam rá, a Magyar Nyelv őrzi eleink gondolkodásmódját. Üdvtörténeti rendszerében rámutat létezésünk céljára, és el tud vezetni hozzá. És mint mondtam, ez a hit nézőpontján keresztül értelmezhető.

Nyelvünk hasonló egy **anyához**, aki megfogja eltévedt gyermeke kezét és hazavezeti. Teszi ezt többek között a melléknevek segítségével. Meglátásom, hogy a Magyar Nyelv, ezért is **Anyanyelv**.

Kezdjük, nem véletlenül, az **okos** szavunkkal. Gyöke az **ok** szó, ellentéte az **ok-talan**. Az **okos**-ról úgy gondoljuk, hogy **sokat** tud. **Okosnak** mondjuk azt, akinek vág az esze, tanult, tájékozott. De mire tanít bennünket az **okos** szavunk? Arra, hogy **okos** az, aki nem következménye, hanem **oka** életének. Tehát, aki birtokában van az **oknak** az **okos**. Van Ő, a mindeneket létben tartó Egy Lét, az Ős Ok és vagyunk mi a gyermekei, jó esetben okosok. Azért jó esetben, mert tudatosan még nem mindenki **képes** birtokolni Őt, az Ős **Okot**.

Így jutottunk el a **kép** gyökuszavunkig. Ellentéte a **képtelen**. De ki képes valóban birtokolni az okot? Helyesebben, ki képes arra, hogy hagyja magát birtokolni az **Ok** által? Az, aki **hősi** módon gyakorolja az erényeket. Mert arany arány az erény, és a hős irányt eréllyel mutat. **Képes** az, ki bensőjében egy **kép** birtokosa. Van **jövőképe**, **világképe**, és Isten-**képe**. De, hogy kifejezőbb legyen, álljon itt egy játékos mondókám, amibe beleszóttam a **tört én elem** szavainkat is:

Kép

Ki képtelen, képzésben részesül, hogy képes legyen.

E kiképzésben képet kap, és így képes lesz.

Ki képes, az kiképzett. Ki képzett, az képet hord, képet visel, hogy képviselőként szolgáljon sokakat, hogy a számtalan, a sok Eggyé váljon. Az Ő, az Egy képére és hasonlatosságára.

Ezért az Ő képével, képes vezetve szolgálni, hogy az egy elemeire tört ének Egyesekké válva az Ő képére ébredjenek.

Így az Egy képét hordozva az elemeire tört ének a történelemből, a feledésből, az időbevetettségéből, képesek az időtlenségbe, a halhatatlanságba lépni.

A következő a már említett **hős** szavunk. Gyöke a **hő**, ellentéte a **hőtlen**, vagyis a hideg. (Eredetében a **hő** szavunk is két szó: a H mint lehelet, hisz milyen a lehelet, meleg; és az Ő mint személyes névmás.) Amikor egy **hóst** elképzelünk, akkor egy férfit látunk, bátorságot igénylő helyzetben, mondjuk csatában, lovon, karddal a kezében. Ezzel szemben a **hős** szavunk eredete a **hő** szó. Vagyis nem főnév, hanem melléknév. Így **hős** az, akiből **hő** árad. „Szent Erzsébetből **hős** szeretet árad” mondja a katolikus ének. Amikor Erzsébetet a szükséget szenvedő emberek megkérték, hogy imádkozzon fölöttük, a korabeli írások leírják, hogy sokan nem tudták elviselni az Erzsébet kezeiből kiáradó **hőt**. Erzsébet igazi **hősvolt**. Izzott benne az Ős Ok, vagyis izott benne az Isten, és ezért az emberek iránti szeretet.

Következzen a **helyes** szavunk, most már tömörebben, mivel már reményeim szerint, sikerült érthetővé tennem eleink gondolkodásmódját.

Milyen **helyes!** – Mondják a lányok egy számukra tetszetős fiúra. **Helyes** szavunknak a **hely** szó gyöke. Ellentéte a **helytelen**. Eleink számára helyes az, ki **helyel** rendelkezik. De milyen hellyel? Valójában **helyes** az, kinek **helyén** van az esze, **helyén** van a szíve, és így megtalálta **helyét** a világban, vagyis van önazonossága. Nem magyarul mondva, identitás tudata. Hogy helyes, annak oka van. Oka, hogy megismerte az Ős Okot, vele egy lett, így **Az, helyet** talált benne. (Jézus Krisztus szavai szerint: Hozzá megyünk, és lakást veszünk nála.) Ezért kiben helyet talál az Ős Ok, azaz Isten, ő **helyes**.

E belső, lelki helyességnek a következménye aztán az, hogy helyén van az esze és a szíve. Nyelvünk rámutat erre és arra is, hogy a külső mindig következmény, a belső következménye. Ezért ahogy és amit létezőnk belül, az jelenik meg, mint sors, kívül. Így amit nem szeretnénk, hogy megjelenjen, mint sors, kívül, azt jó tudatosítunk belül. Ez érvényes úgy az egyes emberre, mint nemzetekre, vagy akár az egész emberiségre. Ezért nem mindegy, hogy Kinek adunk

helyet magunkban! Ugyanakkor ne feledjük, hogy a **hely**telennek is megvan a **helye** a világban. Hisz gaz nélkül nem lenne érték az igaz. A szemét nem szemét, ha a **hely**én van.

De menjünk tovább! Kiben az Egy-Ős Ok-Isten **helyet** talált, ő nem csak **helyes**, hanem az Egy őt **számba** is vette. Következzék a **számos** szavunk, aminek a gyöke a **szám** szó, és ellentéte a **számtalan**.

Mivel számba lett véve, ezért ő Számos. Ám: sokan vannak **számtalanok**, kik arra várnak, hogy **számba** vegyék őket. Ha vágyuk valódi, **számossá** válnak, erre bizton **számíthatnak**.

De ki **Számos** lett, azért lett az, mert valójában egy vágya, egy ügye és célja volt. Az Egy-Ős Ok, Isten.

Ezért Ő **Ügyes**, (és nem **ügyefogyott** vagy **ügyetlen**). Látjuk e szavunk gyöke az **ügy** szó. Mivel **egy ügye** van, ezért ő **Egy ügyű**. De nem könnyű az **Ügyes**-nek. Ahhoz, hogy vágyát, célját elérje, be kell tartania a szabályokat. Ezért ki követi a szabályokat az nyilván **szabályos**. **Szabályos**-nak kell lennie, vagyis **szabályokhoz** kell tartania magát az ügyesnek, ha szeretné, hogy őt is számba vegyék. Így ki tartja magát a **szabályokhoz**, az, mint kiderül, a **szabadság** útját járja. És itt nézzük meg, a **szab** szavunkat, hisz a **szabály**, **szabályos** szavaink gyöke a **szab** szó.

A **szab** gyökszavunk virágai mondókába sűrítve:

„A szabadságot adó Szabadító szablyával szabja a szabályokat, hogy ne szabados, hanem szabályos légy, hogy engem téged szabaddá tegyen, a szabadságra vezessen. Ezért, van amit szabad, van amit nem. Így ki szabálytalan az rab, és ki szabály-os az szabad.”

Anya Nyelvünk azt mondja, hogy **szabály nélkül nincs szabadság**.

Most már tudjuk, hogy az **Ügyesek**, a **Szabályosok**, amikor elérik a megváltó szabadságot, **Számossá** és **Helyessé** válnak. Ekkor az Egy-Ős Ok-Isten számba veszi őket és helyet kapnak Nála úgy, hogy először ők adnak helyet Neki Önmagukban. (A kereszten – bár az utolsó pillanataban – hajlandósága és a megbánás szelleme által még a jobb lator is bejut a Paradicsomba. Ő is helyes lett.)

Következzék a **Magos** szavunk! Gyöke a **mag** szó. Ellentéte a **magtalan**. Gyerekkoromban az öregek, a magas Ég helyett magos Íget mondtak. Nem értettem. A következőkben kiderül, hogy igazuk volt. Miért is? A hit szavaival ez pontosan leírható és érthető:

Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened” mondja a tékozló fiú. Látjuk, hogy az Ég és Isten egyet jelentenek. De az Írásban a Vőlegény és a **Magvető**

űgyszintén Isten megjelenésének formái. Ezért amikor Ő a Vőlegény, aki mint **Magvető** jön, hogy eggyé váljon a Menyasszonyával, velünk, csak egyet akar: elvetni bennünk az Ő Isteni, **Égi Fény Magvát**. A keresztségben bár az ember megkapja az **Égi Magot**, ám ha nem működünk együtt a kegyelemmel, ez a **mag**, a **Magvető magja**, köves talajra hull. A **magtalan** pedig nem nemz életet. Élet-telen, terméketlen marad. Ám a Menyasszony, aki **ügyes, szabályos** és **helyes**, vágja és keresi a Vőlegényt, az Egy Ős Okot. Ekkor Ő mint **Magvető**, Lélek-madárként rászáll, és **Önmagával** megtermékenyíti. Ekkor e nászban, a Lélek Mennyasszonya **magot** fog, és benne megszületik az **Egy Élő Égi Ige**. Tudatában voltak ennek eleink is, így már érthető, miért volt számukra **magos** az Ég és miért voltak az Ég **magjának** hordozói **magosok** vagy kicsit másképp mondvá, **magusok**.

Következzék az **éles** szavunk, melynek gyöke az **él** szó. Ellentéte az **életlen** vagyis **élet** nélküli. Mert: Ki helyet ad magában az Életnek, Élő lesz, hisz hordozza Őt, az Életet. Ezért: *Ki élő, az élen jár, jó példával, jó szóval és jó tettekkel. Éljenjáromok ők, élesek, kik utat vágnak az oktalanoknak, az ügyetleneknek, a helyteleneknek, a számtalanoknak, a szabálytalanoknak, és a magtalanoknak.* Így ki élen jár, az éles. Éles, hisz él és vágja az utat.

Lépjünk tovább az **Egyes** és az **Ős** szavunkhoz! Ki **Éles**, a **számtalanoknak** utat vág. Feladata, hogy a **számtalanná** tört Egy Éneket elvezesse az Egyhez, hogy így a **számtalanok számba** véve már **Számossá** váltan **Egyesek** legyenek. Ezért a számtalan tört, felismerve önnön Isten adta méltóságát, hogy az Ő, az **Egy Képére** és **Ábrájára** teremtett **Egyes** lesz. Nem kettes és nem hármas, mivel az Eggyel való eggyéválása által ő már **teljes egész és nem tört**. Így, mint Egyes, már nem **képtelen**, hanem **Képes**, mert az **Egy képét** hordozza. Hogy ez törvény, és mennyire valós, azt világunkban maga az összetört hologram példája szemlélteti.

Immár érthető, miért mondjuk azt, hogy vannak **egyesek** és, hogy miért **kegyeltek az egyesek**. Hát azért, mert az **Egy-Ős Ok-Isten helyet talált bennük**, kegyelemben részesültek, és Egyé váltak. Ezért mondja az Üdvözítő, hogy „*Legyenek mindnyájan Egy*”.

Amúgy a módjáról a matematika ad tő pontos választ, és láthatóvá válik a matematikai szorzás spirituális eredete. Íme:

Plusz szorozva plusszal: plusz
 Plusz szorozva mínusszal: mínusz
 Mínusz szorozva mínusszal: plusz
 Mínusz szorozva plusszal: mínusz

vagyis

Kegyelemre igen: pozitív
 Kegyelemre nem: negatív
 Kísértésre nem: pozitív
 Kísértésre igen: negatív

Ennyi az adat. Tovább gondolni szabad.

Láthatjuk, hogy amíg a főnév nem hordoz információt, addig az igék és a melléknevek információt adnak át. Az igéhez képest a főnév statikus, élettelen. Felismerhetjük, hogy az **Élet**, mint változó, mozgékony, erővel telített és ugyanakkor intelligens folyam(at), leginkább az igékkel fejezi ki Önmagát. Tehát eredetében a nyelv még „elfőnevesedése” előtt, szoros kapcsolatot mutat az Élettel. Ez azért volt lehetséges, mert a Nagy Elkülönülés előtt még abban a paradicsomi, aranykori állapotban keletkezett, amikor az Isten (aki az Élet) és az ember tudata még nem különült el, és lényeglátása igékben és melléknevekben fejeződött ki.

Ekképp az Ósnyelven, vagyis azon nyelven, ami magyarul érthető, az ember Élő Égi Igékben fejezi ki gondolatait. Mondhatni az **Élet e Nyelvben önti szavakba önmagát**. Nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy az **Élet e Nyelv által megigézi az embert**.

Az idők során, ahogy emberi tudatosságunk egyre inkább az anyagvilágra korlátozza önmagát, a Nyelv is követi ezt, így ez a „megigézett állapot” veszít erejéből. Bár az anyagvilág feltérképezése által a Nyelv az idők folyamán egyre bővül, gazdagszik, ezzel párhuzamosan megjelenik a feledés, eredetünk elfeledése. E feledés miatt az Égi Élő Igék jelentése elhomályosul és halott, információt már nem hordozó főnevekre változnak. Így süllyed anyagba a dinamikus ige, és válik statikus főnévvé.

Mivel a gondolatot követi a szó, és nem fordítva, ezért szavaink – mint már említettem – belső világunk kivetülései. Így a Nyelv összezavarodása sem más, mint az ember tudatosságában fellépő belső zavar kivetülése. Az Ósnyelv drámája ez, mert követve az Élet Egységét elhagyó ember tudatosságát, időben a Nyelvnek is megtörténik a „bűnbeesése”. A Nyelv üdvtörténetének e sarkalatos pillanatát Bábeli nyelvzavarként rögzítettük.

Így Nyelvünk egy folyamatra mutat rá, a Lélek drámái, de csodálatos utazására, ahol a szétszóratás és a feledés drámája teszi lehetővé az egységre ébredés katarziszát.

Összegzés

A fenti felismerések alapján kijelenthető, hogy Nyelvünk eredetében lényeglátó, ige- és melléknév központú nyelv, amely tudósít, és rámutat a Lelkek útjára az Ősi Egységből az Elkülönülésbe és vissza az Új Egységbe.

Az évek folyamán felismerve Nyelvünknek ezt a tudását, meggyőződésem, hogy a Magyar Nyelv nem lehet ember által alkotott. Ez az Ősnyelv, a paradicsomi Kinyilatkoztatás nyelve, vagy annak egyenesági leszármazottja. Azon idő Nyelve, amikor az embernek az Édenben, az Istennel vagyis az Élettel való egy-sége még sajátja volt.

Ezt a tudást, amely azt mondja, hogy a boldogság, az üdv, az Isten, a bensőnkben, a Lélek terében található, a Magyar Nyelv ismeri, és ennek üdvtörténeti értelmet ad, e tudást méhében őrzi. Ez a tudás korunkban újból megszületik. Ezért bátran kimondható, hogy az Isten adta Ősnyelv a Magyar Nyelvben tovább él. E tekintetben a Magyar Nyelvet újból fel „kell” térképezni. Hiszem, hogy idővel ezt meg is tesszük.

Befejezésül álljon itt egy versem:

Számos Egyesek

Vagyunk számúzott számtalanok,
kik elemeire tört énként
az örök Egyből a tört én elembe hulltak
szemünkre éj borult
szem ély ek lettünk, vakultak.

Számtalan a számúzott számkivetett.
Ám kinek szívében ragyog az Egy
már nem számtalan hanem Számos
Egyes ő, ki számba vétetett.

Mert nem számtalan Ki fénylik
Hisz az Egy számon tartja.
Számos lett Ő, Egyes,
mert az Egy őt magáénak vallja.

Immár mint Egyesnek sorsa van.
Sorsa az Egyre tekintve
a számúzótt számtalan kétkedőket
Egy énként, az Egybe segítse.

Tűnik így a számtalan
S most már Számosan leszünk Egy
Mert ki Számos
mind az Égbe, az Egybe megy.

PÁLYAÍV

Hosszú Zoltán

Erdélyben, jobban mondva a Partiumban, Somlyóújlakon születtem 1960-ban Karácsony harmadik napján... Apám az építőiparban dolgozott, anyám háziasszony volt. Hárman vagyunk testvérek. Szabad és ezért szép gyerekkorom volt, egy erdész nagypapával és egy csodálatos nagymamával. A Magura hegye alatt, a Kraszna folyó mellett, az erdőket barangolva nőtem fel.

17 évesen már Nagyváradon tanultam, és később ott dolgoztam. 1981-ben, a Ceausescu diktatúra teljes erejében, négy barátommal elhatároztuk, hogy elhagyjuk Romániát. Ám tervünk egy kissé másképp alakult. Határátlépési kísérletünk tíz hónap börtönbüntetéssel végződik. Szabadulásom után Nagyváradon éltem, leérettségiztem, és elkezdtem a keleti tanítások iránt érdeklődni. 1988-ben már házason Magyarországra költöztem. Budapesten éltem, amikor 1991-ben 108-an megalapítottuk a Magyarországi Buddhista Egyházat, és egyúttal a Tan Kapuja Buddhista Főiskolát, aminek a hallgatója lettem. 1992-ben a Főiskolát abbahagyva többedmagammal egy 7 hónapos tibeti lelkigyakorlatba kezdtünk a Nógrád megyei Tari buddhista központban. Később Anna leánnyal és feleségemmel ide költöztünk, és Taron született meg Mária leányom is. 2001-től mint nevelő tanár, állami gondozott gyerekekkel dolgoztam Budapesten. Időközben életutunk más irányt vett, a családom Londonban él, én Kismaroson.

Magamról még annyit, hogy nem vagyok nyelvész, nincs nyelvészi életutam. Az Anya Nyelvemmel való kapcsolatomban az iskolai nyelvtanóráknak köszönhetően mostoha volt. Az utóbbi években, számomra is meglepően, egyszerűen csak elkezdtem gondolkodni nyelvünkéről. E gondolatokat írom le, és ebben segítenek a tanulmányaim. Ezért hálás vagyok, hogy hozzájárulhatok Anya Nyelvünk elfeledett tudásának és méltóságának visszaadásához.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉVÉNYE

Mint tudjuk, az idők hajnalán, az emberiség egy nyelven beszélt. Mivel ez a nyelv a Nagy Elkülönülés, vagyis a bűnbeesés előtt született, ezért természetes, hogy egység tudatú. Ezt az egység tudatosságot – ami többek között a mellérendelés és a nemek hiányában mutatkozik meg – egy nyelv biztosan őrzi, ez a Magyar Nyelv.

Nyelvünk, a gyökrendszere és a már ismert szóbokor (idegen szóval, fraktál) építkezése mellett, kódoltan magában hordoz egy spirituális, üdvtörténeti rendszert. (...)

Tehát nyelvünk lényeglátó, elsősorban igeközpontú Mag nyelv, az Ósnyelv, vagy annak egyenesági leszármazottja. (...)

Fontos itt megemlíteni a Tamana könyvet, melyben az írók, Dr. Paposi-Jobb Andor és Dr. Vámos-Tóth Bátor a Föld különböző földrajzi pontjain lévő helységek, folyók, hegyek neveit gyűjtötte össze, amelyek magyarul érthetők.

Dr. Vámos-Tóth Bátor azt mondja, hogy „*Valamikor léteznie kellett, egy az egész Földet átfogó, magas szintű egyetemes műveltségnek, mely a közbeeső természeti csapásokat túlélve, azonos nyelvet, mintarendszert egyező párhuzamos eljárást alkalmazott a nevek, díszjelek, építészet, dallamok tekintetében (...) ennek az Ósi műveltségnek az öt földrész 190 országában-táján fennmaradt 7600 név-szerkezete mind ott van a Kárpát-medencei földrajzi nevekben és 60%-ban a magyar családnevekben is – ami egyedülálló az egész világon..*” Mint láttuk, számuk több mint hét ezerre tehető, egy szemléltető példa, a kanadai Ottawa város, amely az öt tó vagyis Öt tava mellett fekszik.

Az, hogy korunkban több nyelven beszélünk, azt természetesnek vesszük, ám amint már említettem ez pár ezer éve még nem így volt.

Az Ós Nyelv – amely így nem lehet más, mint a Kinyilatkoztatás nyelve – bár széttöredezett, de a rejtekben megőrződött, és mint életképes mag megmaradt. A rejtek mi vagyunk, a **Mag** nyelv **mag**vasan szólói, mi, **magyarok**.

Kapcsolat: hosszuzoltan001@gmail.com

Bognár Ferenc

Isten képére

Óstörténeti tanulmányaim során egy analógiás vezérelvű, koherens ősnyelvi rendszer nyomára akadtam, mely párhuzamba állítható magyar nyelvünk átvitt értelmű szóhasználatával.

Már *Magyar Adorján* észrevette, hogy egyes idealizált tulajdonságain emlegetve Istent, az végül a beszédes nevévé rögzült, és a bábeli szétválást követően, a törzsek egy-egy kultivált szóbokroknál horgonyoztak le. Kiderült, hogy az ősi szellemiség, Isten gyökér-ideája után adott hasonló nevet a vele rokonnak tartott dolgoknak is! Pl.: *Érosz* > erotika ...; *Janus* > (latin) janua = ajtó, janus = függőhíd, janual = kalács és a január; *Morpheus* > morfium, morfológia, ...; *Charisok* (báj és kellem istennői) > (fr) charm = báj; *Pán* > pánik, ...; *Helios* > heliografia, ...; *Bacchus* > (olasz) bacchanale = tivornya, ivós társaság, baccano = láрма, ...; *Histar/Istár* > sztár, asztrológia, historia, start, (orosz) sztarij = öreg.

A kialakulás tekintetében a tapasztalatok formálta ősi mintakövető ösztönhöz jutunk, mely a gyermeki másolókorokkal megalapozott, minden további tanulásnak is alapja, sőt még a gondolkodás, mint a világot leképező, másolt modellezés hátterében is a másolás áll.

Ebből az indíttatásból válhatott céllá a közlés terén is analógiás párhuzamokban megjeleníteni isten és a lét lényegét. Ezért a másolt és visszaidézendő környezeti zajok immár jelentést hordozó hangsorait társították Istennel. megszülettek a hangutánzó, hangulatfestő szavak. Sőt a beszédbe indukált természeti erők, szuggesztív teremtő igévé emelték a kimondott szóképet!

Ókori nyomok tanúskodnak az analógiás szóképzés mellett, és az ok-okozatiság talaján álló tudomány tévesen hártja a parányi esélyű véletlenre az ésszerű egyezések rendszert kínáló sokaságát!

Jól kirajzolódik az ősi állapot

Szoros a szógyöki hasonlóság az istent jelentő **Gott**, a Gatt, (férj) a Göttin, (istennő) a Gattin, (feleség) a Gattung (nemzetség) a gut/Gut (jó, ünnepi, érték, dolog, földbirtok, jószág és vagyon), a Güte (minőség, jószág), a gütig, (jószágos,

kegyes) és a pogány kori isten-képmás Götze, azaz bálvány szavak között. Láthatóan az emelkedett eszmények fontosabbjait istennel kapcsolták egybe. Így adott a neve a kultúrós gót törzsnek, és az ide kapcsolódó földrajzi térségnek (*Gotland, Göteborg*).

Íme, a másoló ösztön **nyelvi szinten is Isten köré csoportosította a lélek-azonos fogalmak hasonlónvá alakított szavait**, és ennek szemléltetésére használok az „*Isten képére*” kifejezést. Az ókori népeknél, az isteni névmag vonzásában számtalan hasonló gyökű szót találni, amivel a lényegi rokonságot jelezheték.

Kunok (akiknek ókori elemeik is voltak)

Keleten **Khám**, illetve **Khun** nevű az isten, (Plan Carpin) **Kán** a világi király, **Kám** a lelki vezető, a táltos, **kun** a nép, **Cumánia** az ország. Jakutban **kündü** = tisztelt, de a török nyelvekben embert is jelent a kun szó, ahogy a „kan”-t népnyelvünk is használta férfi-ember értelemmel. Fennmaradt a **kun** = nap, (mint időszak) is, és dr. Czeglédi Katalin még számtalan adatot tesz hozzá¹.

Asszír

Az ősi **asszírok Asszur** országa fölött, **Asszur/Ashur** Isten vigyázó szemei őrködtek, és volt **Assur**² város is. Az **assur, usur** szó király, és őrző jelentésű³, A **síru** = 'hús', vérrokon, a **sarru** = király, mint héberben a **sar** = fejedelem⁴. Uralkodóik nevében megjelenik az istenre, vagy országra, vagy népre, vagy méltóságra, avagy talán mindegyikre utaló gyök: Pl. Nabon-**assar**, Nabopol-**assar**.

Britt

Az i.e. XII. századig visszanyúló brit királylista⁵ egy Brutusszal kezdődik. (Más leiratban Pridein.) Tőle ered a briton királyok sora és a brit elnevezés⁶. A britaniai britek élén tehát Brutus/Prydein ősapa ill. király állt, és vegyük ide Szent Brigittát, a bárdokat, a születés „born” szavát, és a számtalan hasonló felsorolásától eltekintve, a névadó képlet itt is jól kikerekíthető.

1 Bolgár Évkönyvekből (BAHŠI 1680) Lásd Czeglédi Katalin e kötetbeli írását.

2 Ma Kalat-Sergat, (Révai Lexikon).

3 Sára (fejedelemnő), (Bibliai Lexikon).

4 Puzur-Szin egyik elődje Samsi-Adad, aki „idegen métely”, „nem Assur város husából való”: a felirat kétszer is kimondja ezt a sajátos kifejezést. A sumerogramma, uzu = síru, 'hús', átvitt értelemben vérrokont jelent: A Királylista királynak (sarru) nevez mindenkit. Lásd Komoróczy Géza, *Asszírok: az identitás változásai* (tanulmány).

5 1136-ban megírta Geoffrey of Monmouth.

6 Wikipedia

Hellén

A hellén névadás *Helios* napistennel, vagy *Hellén* ősatyával indítható, akinek Hellé dédunokája itt zuhant a Helléspontusba. Hellas eleinte város és vidék volt, ahol a köznéppé tett heloták is éltek.

Helice városban volt Posidon Heliconicus temploma. Helisson, több görögországi folyó neve, miként a Halys is, és ott a Helicon hegy. Haliartus város, Halieis község. Halonesus kis sziget. Heleia, az athéni törvényszék, és helye, tagjai a heliasták. A hellenotamiák, az athéni pénzügyi hatóság volt. Halteres, a gimnasztika egy neme, a pályabírái a hellanodikai. Rhodoszon Heliosz tiszteletére rendezték a heliaia ünnepi versenyeket. Helépolis az ostromgép, szó szerint város-vívó⁷.

Jón

A hellén-ős *Ión/Jón* törzs mutatja női őseivel a legarchaikusabb vonásokat. Bár a *Ión/Jón* athéni őshéroszról eredeztetik a jónokat, de névvételük valójában visszanyúlik a matriarchátusi korba, Io Holdistennőig⁸, aki – mint Égi Tehén –, úgy barangolt a világban, mint a vándorló jónok. Sőt, a hold, íj, és tehén jelentésű Io név beszédessége⁹, archaikus voltot igazol.

Székely

Ősi szóképi jelentéshalmazával, a székely név szék részének volt közigazgatási terület, (megye, tartomány,) hatóság, hatalmi-hatósági központ, trón, és ülőalkalmatosság értelme is. Lásd, Háromszék, székesfőváros, és székhely, ezért a régi Doboka vármegyénk székhelye, az ottani Szék nevű város volt. Az ősi szóképi sokértelműséget a későbbi specializálódási áramlatok szűkítették időnként pusztán egyértelművé, majd a szétvált nyelvekben különböző formájúvá lettek az eredetileg nyilván egy-alakú szavak.

A jelentésoldalak szinte pontos egyezése miatt rokonítható:

- a székely-magyar Szék (megye, város, lakóhely, trónszék, törvényhatóság, hatalmi központ, székhely, és székelés)
- a francia Siege (szék, székhely, törvényszék, ülep)
- az olasz Seggio (ülés, székhely)
- az ír Suiochan¹⁰ (szék, ülés, pad, ülep, lakhely, székhely, gyűlés, törvényszéki ülészak)

⁷ Főként az Ókori Lexikon adataira támaszkodtam.

⁸ Io + on (népnévképző) = Ioon = Ión.

⁹ Az íj, a hold és a tehén szarvak íves formája lett itt párhuzamba vonva.

¹⁰ A keltautód ír SUIOCHAN szó kiejtése szikán. Timaru Kast Sándor: *Kelta magyarok*.

– az angol Seat (székhely, lakóhely, országgyűlés, ülés, ülőhely, szék, pad, ülep, fenék, föld, talaj)

Ilyen hatalmas időt és teret áthidaló, szinte pontos egyezés, csak közös gyökerekkel magyarázható. További példák a <https://ösműveltségünk.hu> oldalon.

Összegezzük az eredményeket!

- A beszédes Isten-név tovább-származtatásával születtek a rokon fogalmak.
- *Rendezett ókori állapotokat* találni „népi jellegű szóbokrokkal.”
- Az analógiás jellemzőket mutató hiányos töredékek is a hajdani rendszert igazolják.
- Bár a hellén és asszír példák összehasonlítása gyöki eltéréseket mutat, az analógiás rendezőelv egyező megléte, mégis csak *ókori nyelvi egységességként* értelmezhető.
- Egységes nyelvből kiindulva, *tükörnyelvi fordításoknak* értékelhetőek a gyökileg eltérő nyelvi irányok, hiszen mögöttük is ugyanazon életmód és néphagyomány állt. Pl. a harcok korszak jellegzetes íjász-lövész-őr jelentését találjuk a szkítáknál, az asszíroknál, jáász/ászoznál, és a tigre/tox név változatait használó népeknél.

Magyar nyelvünkben is adott a tükörfordítás lehetősége, elmondhatjuk ugyanazt egy másik szóbokor segítségével is: Az analógiás **ókori nyelvi egységességet csak a későbbi különféle kultúrhatások zavarhatták össze**. Erről is maradtak meg történelmi utalások.

Zavaró jelenséget tisztáz *Harmatta János* akadémikus¹¹, az iráni DEV.= ördög, és az indiai DEVA = isten, valamint az indiai ASURA = ördög és perzsa/aszszír ASER = isten szavak kapcsán. A szóalaki rokonságuk ellenére adódó épp ellenkező jelentések, a régi ellenségeskedésbe fordult helyzet miatt alakultak ki. A korábbi közös fogalmak eltérő használatát hozta, amikor az ellenséges másik törzs istenét alvilági lénynek kezdték tekinteni.

A jelentésbeli átértékelődés egyetemleges, látható az ősi Szűzanyáknál:

– német *Magde* = szűz és szolgáló, ...; német *Dirne* = lány, hajadon, és szolgálólány, kurva.

– ógörög *Partheniosz* = szűz, *Partheniasz* = ágyas gyermeke (fattyú)

– latin *Hora* = évszakok istennői, és a svéd: *hora* = szajha, ringyó

A szűz szónak későbbi szajhává átalakulása is az ősi szemléletváltás lényeges folyamatához köthető.

¹¹ *Indiai regék és mondák*, előszó.

Poláris ellentétek példái még

- *HEL/HELL/HÖLLE* = pokol és *HOLY/HELGA/HEILIG* = szent,
- *DEU* = isten és a *DEV* = ördög és a svéd *AS* és *ÁSA* = istenek, az *AS* = dög, tetem
- olasz *Caldo* = meleg, de a német *Kalt* és angol *Cold* = hideg.
- cseh *JEDEN* = egy, és a német *JEDEN* = mind. Stb. stb. stb.

Az ősi nevek isteni, ill. idealisztikus gyökerei miatt feltűnően sokszor akadunk a kor aktuális eszményeire utaló jelentésekre, mint földműves, *újasz, hős, fényes, nemes, szent, stb.* ezek a szent eszmények kultúraváltás folytán kaptak később ellentétes jelentéstartalmat, és lettek az alantasság olyan kifejezői, mint pl. *pokolbeli, rabló, fattyú, stb.*

Innen eredően találjuk a *holland* és *niederland* = alsó-földi, azaz alföldi névben is az „alvilági” zöngét, amit bizonyít egy felől a *nieder* = alsó, al, alávaló, alrendű¹², más felől mutatja a *HOL-LAND* összecsengése a *HEL/HELL/HÖLLE* = pokol szóval. Biztosak lehetünk dolgunkban, ha a helvétiai *BRIGANTII*¹³ nép alvilági lényére a *HELVÉT* = pokol¹⁴, mellett, a nevükről jött briganti = rabló is utal, és akinek még ez sem elég, az megtalálhatja a régi svájci térképek *PURGER-GAU* = *PURGER*-megyéjét, mely ismét a pokoli = purgatóriumra utal. Az *ARAM*-eusokról is így jöhetett a haramia változat, és a tatár a térképeken eredetileg *TARTAR* = alvilági nép volt szintén. Stb. stb.

Talán nem járok messze a hajdani valóságtól, ha ilyen módon látok beszédességet a népek neveiben.

A látszólagos nyelvi káosz mögött tehát látens rend húzódik meg.

A rend feltárható, csak tisztában kell lennünk a körülményekkel. Jelenünk ott akad el, hogy **az ősök nyelvi logikája élesen elüt az egyedít kereső, modern kutatói szemlélettől.**

Az egységesítő szemlélet teremtett szinte kibogozhatatlan homályt: A leszárma-zottak felvették elődeik nevét, így eltérő történelmi alakok mosódtak egybe, sőt esetenként még a hasonló nevű istenükkel is egybe olvadni látszanak.

12 Ballagi Mór német szótárában *nieder* = alacsony, alsó, al, alávaló, alrendű.

13 A Brigantii egy ága lakott a svájci Bodeni-tónál, (Brigantius Lacus) és Bregenz város nevével egyetemben, emléküket őrzi. Innen vagy elvándoroltak, vagy egy másik águk lehetett, amely az ókori Britannia legnépesebb törzsét adta.

14 Pokol = *HEL* (holland) = *HELL* (angol) = *HÖLLE* (német) = *ELLE* (lett) = *HELVITI* (izland) = *HELVETTI* (finn) = *HELVETE* norvég = *HELVETE* svéd = *HELVEDE* (dán)

Ez tehát kulturális *sajátossága volt azon koroknak, melyben nem az egyedi jelleg volt a fontos, hanem az ősök univerzalitásával való azonosulás.*

Népnevünk jelentése így lett leértékelve

Arám > haramia, (arab) haram és (héber) cherem = szent (átok)!

Jelzőként a hungár: hungár > (angol) hungry = hunger = éhes = ogre (emberevő óriás¹⁵); (arab) mogar = szemét; (román) magara = számár

Profilt kutatva viszont más derül ki

– (ógörög) ANGARos (írva aggaros); (perzsa) HANGAR-os = lovasfutár, tűzjelzés
– Hungár (al-Bakri) al-UNQALus > ANGELus (írva aggelus) = küldönc, hírnök, angyal. Tehát az ANGARos és az ANGELus is egyfajta küldönc, hírnök jelentéssel bírt, amit nyilván lovaink gyorsaságának köszönhattünk.

A Történeti kiegészítések Hungár nevünk bibliai szerepléséhez c. tanulmányomban még mélyebben és több hasonló esettel érvelek¹⁶.

Magyar nyelvünk esetében szintén fellelhetőek a bemutatott ősi jegyek

– Jól ismert ragozó rendszere teszi lehetővé a fogalmi tovább-származtatást. (szóbokor)

– Analógiás lelkiségét hangutánzó és hangulatfestő kifejezései, és az átvitt értelmű szóhasználat mutatja.

– A másolás részletgazdagságát szolgálja szókincsünk határtalan bősége¹⁷.

– Külön kiemelendő nyelvünk egyedülállóan varázslatos teremtőereje, amellyel egy szóbokron belül is képes kifejezni egy komplex gondolatkört.

15 Lásd Kohn S.: *Héber kútforrások és adatok Magyarország történelméhez*. Reprint: Akadémia Kiadó 1990.

16 <https://ösműveltségünk.hu>

17 1–10. megy, lép, jár, kel, halad, szalad, fut, száguld, rohan, lohol, 11–20. inal, iramodik, iramlik, iszkol, hátrál, menekül, takarodik, bujdos, illan, tűnik, 21–30. támolyog, tántorog, vánszorog, araszol, botorkál, sántikál, biceg, buk-dácsol, csetlik-botlik, totyog, 31–40. cammog, slattyog, battyog, caplat, andalog, ballag, bandukol, baktat, kutyagol, gyalogol, 41–50. vándorol, csámborog, cselleng, bitangol, csatangol, csavarog, kujtorog, bolyong, kalandoz, bókászik, 51–60. lödörög, ténfereg, kószál, kóricál, koslat, őgyeleg, tekereg, barangol, kóvályog, 61–70. bolydul, nyomul, gázol, tarol, taszigál, nyomakodik, tolakodik, tülekedik, sodródik, támad, 71–80. űz, hajt, terel, kerít, sorol, előz, követ, hagy, kaptat, hág, 81–90. ugrál, szökdél, szökdécsel, szökell, szökik, távoz, távolodik, közelít, közeledik, jön, 91–100. sűrög, forog, térül, fordul, kering, kerül, köröz, húz, hoz, von, 101–110. trappol, menetel, masíroz, vonul, kirándul, költözik, rohamoz, üget, viharzik, gurul, 111–120. kerget, üldöz, hajkurászik, grasszál, tipeg, csoszog, toporog, téblábol, kocog, vágat, 121–130. cirkál, lézeng, nyüzög, tévelyeg, visz, cipel, ficáncol, mendegél, hord, zárándokol, 131–140. setten-kedik, ólálkodik, oldalog, surran, lopakodik, sündörög, kúszik, mászik, csúszik, kajtat, 141. kutat, gyülekezik, csoportosul, ... E magas szám nem magyarázható átvétellel. Mi szükség lenne akár az első 50 után továbbiakat is átvenni? Sokkal kézenfekvőbb, ha a sokszínű érzelmi világot megragadó igényt tekintjük a kifejezés-halmozás okának.

A másolás mestere

Ma sem véletlenül összehányt hangokból alakítjuk ki új fogalmainkat¹⁸. Máig él a „beszédes nevek” hagyománya, és bár szavaink többségénél már nem ismert az allegorikus természet, a Révai Lexikon írói még tudtak róla: „*A jelentésfejlődések (a mai szavak) nagy része (mára) elfeledett Szókép.*”¹⁹

A szóképek még ma is uralják a közlést

„*A csatár kapura lőtt!*” – Nincs semmiféle lőfegyver a közelben, de a pályán történtek érzékeltetésére a „lőni” szókép a legalkalmasabb, és a kapu (főnév) jelentése is túlmutat a konkrét tárgy határain, hiszen a hangutánzó KOPP gyök származékaként, az üresség, a kapás, és a befogás-befogadás stb. ötvözött jellemzőit vetíti elénk.

Vagyis a jellemzők kiemelésére és kidomborítására még ma is jellegleíró, „beszédes” szóképeket használunk, így optimalizálva a közlés hatékonyságát és a beazonosítását.

Bőséges mennyiségű kifejezés biztosítja a finom érzelmi tartalmak ecsetelhetőségét²⁰. Nyelvünk ez által képes elvont hangulatokat, érzéseket, benyomásokot is pontosan megragadni, és közvetíteni.

Tegyük a bőség kérdése mellé nyelvünk alaki rendszerét!

Az eddigi ősnyelvi rendezőelv nálunk is megtalálható, csak mi szóbokor-rendszernek nevezzük. Nyelvünk tartja még az ősi módit, minőségi alapon „lelkileg” társítja a szavakat.

Jó példa erre a CSÖPP szóbokra: A CSÖPP, hangutánzó gyökből képzett minden további szó a csöppenés lezajlásához hasonló jelenségeket sorozza együvé a szóbokorba. Vegyük a csapatot!

A természet CSÖPpenő-CSAPódó jelenségéhez hasonló módon alakul ki a CSAPAT: Egységes elemekből, hirtelen módon, de apránként összeálló, összeverődő, és ha kell, részeire szétváló és újra összegyűlő (csapásokat osztogató), képlékeny emberállomány a CSAPAT.

18 Pl. Por-szívó, fagyalt, óvoda, P.C. (personal computer, azaz személyi számítógép) üzlet-kötő, nyomtató, hang-szóró, szak-értő, mobil-tele-phon, stb.

19 Révai Lexikon szókép cikk: „(...) Szókép, a szólásnak az a módja, amikor az egyik képzetet egy másik képzet nevével fejezzük ki, pl. a népnyelvben galambom, virágszámam stb. Ez rendszerint érzelmi okból történik s gyakran a szemlélet bizonyos irányításával jár. (...) A szókép azzal hat, hogy a magában (közönségesen) általános és viszonyítatlan dolgot, egy irányban igen jellemzően kidomborítja akkor, midőn egy másik dolog nevével illeti azt. Mikor Toldi György félrevonult öccsét gubbasztó tűzoknak mondja, a szókép Miklós akkori helyzetének egy vonását emeli ki, mely komikusan hat. Mivel a szókép ilyen határozott vonást ad a képzetnek és a fogalomnak, amikor az elvontat így érzékíti, akkor a költői beszédnek egyik legnélkülözhetetlenebb eszköze. Használata arányban áll a költő nyelvalkotó fantáziájával (képzelőerejével).”

20 Lásd a 24 sz. lábjegyzetet.

Hasonlít hozzá, de részleteiben mégis csak más jellegüket mutatják felénk a tömeg, a sokaság, a társaság, a banda, a kompánia, a sereg, a had, az ármádia, a szakasz, a kar, a falka, a horda, a brigád, a raj, az osztag, stb. kifejezések.

Vegyük a „cseperedést” (felcseperedést)! Aki felcseperedik, az apró, szinte észrevétlen – de gyors, szakaszos – fokozatossággal, a csepegés, csepergés módjához hasonlóan többé-kevésbé növekedik, vagyis a csepegéssel telés folyamatának képét származtatja át a növekedés fogalmkörébe.

E, „CSÖPP” gyökhangulatfestőműhelyébenszületett: acsöppen, csappan, acsapódik, a csap, a csapat, a csáp, a csapkodás, a csapás, (ösvény) csapódás, a csapongás, (csap és ing) a csapodár, a csapda, a csapadék, a csépel, a cséphadaró, a csip-csup, a csupán, a csupor, a csoport, a csepeg, a cseperedik, a csipog, a csip, a csipe, (csibe) a csipked, a csipeget, a csipke, a csipesz, a csípó, csípő-fogó, és a csipa, csöpp, csöppnyi, stb. is.

Mindnél az apró összetevők gyors, hirtelen de aprócska mozgásának érzékeltetése jön elő.

Pillanatnyi lezajlásában a „csap-csapás” (ige) jelensége szinte egyezik a csöppenéssel, és ettől válik hangulatfestővé. A csöpp gyökű csöppenés a folyadékáramlások közé, míg a szinte egyező csap-ás pedig az ütések körébe helyezi át, a történést általános jellemzőit.

A szóképzés és névalkotás tehát sosem esetleges, mert a hangok a hasonló belső tulajdonságok megjelenítésének célját szolgálják.

Magyar nyelvünk, ősnyelv-közeli voltán birtokolhat ősi sajátosságokat. Szerkezeti jegyei és feltáratlan szellemi hajtóerejének sajátosságai túlnóttek a tudományos kategóriák szűk határain. Másoló ösztöne leutánozta és máig megtartotta a természeti hangok és jelenségek rejtett erőit, ezért még számtalan „mágikus” titkot rejt.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉNYE

Rengeteg asszír, perzsa, hellén, (kun) stb. példa igazolja az ókori nyelvek Isten-központú analógiás szóképző rendszerét. Eleinte Isten beszédes nevéből képezték (egységes hangalakkal) a vele lélek-rokon fogalmakat. Pl. Istár > história, Pán > pánik, Eros > erotika, stb. Az egyező értelmű szóhasználat csak később, a háborúk folytán zavarodott össze, mikor is az ellenségévé vált törzs istenére alvilági lényként kezdtek tekinteni.

Ezért az iráni DEV (ördög) és az indiai DEVA (isten), valamint az indiai ASURA (ördög) és a perzsa/asszír ASER (isten) szavakat, alaki rokonságuk ellenére, éles ellentétű jelentésben találni.

Egyetemes jelenség az átértékelődés: olasz CALDO = meleg, de a német KALT és angol COLD = hideg, és a népeveknél is: arám > haramia, (arab) haram és (héber) cherem = szent (átok); hungár > hungry = hunger = éhes = ogre (emberevő óriás); (arab) mogar = szemét; (román) magara = szamár

Viszont: (ógörög) ANGARos = perzsa lovasfutár, tűzjelzés (HANGAR)
Hungár = al-UNQALus > (ógörög) ANGELus = küldönc, hírnök, angyal.

Kapcsolat: bognarinfo@gmail.com

B. Nagy János

A magyar nyelv a kőkor élő nyelve – Varga Csaba emlékére

- I A magyar nyelv :
 - I.1 Amagyar nyelv szerkezete
 - I.2 Amagyar gondolkodásmód
 - I.3 Agyökök szerepe a szavakban
 - I.4 Magas magánhangzók – e , é , i , ö , ü és mély magánhangzók – a , á , o , u
 - I.5 Az ősi írásmód egyik szabálya
 - I.6 A latin és a magyar nyelv kapcsolata

- II Aszékely – magyar ábc :
a világ legősibb ábc -je (Michelangelo Nadeo)

- III Az Egyiptomi és a Sumér nyelv
 - III.1 Az egyiptomi nyelv
 - III.2 Arégiek gondolkodás módja
 - III.3 Amagyar nyelv jellegzete

- IV Etruszkok, kelták... a magyar szavakat a világ összes nyelvében megtaláljuk :
ógörög, latin, angol, szlovák...

- V A Minosi nyelv

I.1 A magyar nyelv szerkezete

Az indoeurópai nyelvek tárgyilagosak és gyakorlatiasak

ÉN – ITT – MOST – BIRTOKOLOM

Számukra az a legfontosabb, ami kézzel megfogható és tulajdonná tehető.

Ez túlzottan gyakorlatias gondolkodásmód, ám el kell ismerni, nagyon sikeressé vált az utóbbi pár száz évben: lásd a gyarmatbirodalmat, az anyageművéség korát.

I.2 A magyar gondolkodásmód

A magyar gondolkodásmód pedig ennek éppen a fordítottja: a magyarok első lépésben mindent, de mindent a lehető legtágabb viszonylatban, mondhatni messzi madártávlatból szemlélik, időben, térben egyaránt, s csak a nagy összefüggések megértése után közelítenek lépésről lépésre a részletek felé – ha már végképp szükséges.

Példák

- **Bemutakozás** John (ÉN) előbb és Smith (család) utána
- **A magyar:** B.Nagy (család) előbb János (ÉN) utána
- **Dátum:** 25. ápril 2019: első helyen a MA áll, aztán a tágabb időlépték, a hónap, s csak legvégül jön a legtágabb időmeghatározás, az év.
- **A magyar:** 2019. április 25: pontosan ellenkező sorrend – előbb a legszélesebb körű idő, az év, aztán lépésről lépésre szűkítve a kört, a hónap, majd a nap.

Példák

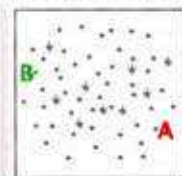
- **Cím :** John Smith
20, Trafalgar Square
London
Great Britain
- **A magyar:** B.Nagy János
Belgique
Jambes
Avenue du Bois Carré 5

A mondat

- Az angolban kötött a mondat szórendje, nem cserélhető tetszés szerint a szavak (nincs szerkezeti összefüggés a szavak között).
- A magyarban nincsen szórend, különösen nem köli semmi a mondat részek elhelyezését: a magyarok még a mondataik szavait is fontossági sorrendben mondják el.
- Nincs szükség kötött szórendre, mert a szavak szerkezete a fő: A könyv az asztalon van – A könyv van az asztalon – Az asztalon van a könyv – Az asztalon van könyv – Van könyv az asztalon – Van az asztalon könyv – Könyv van az asztalon – Az asztalon könyv van.

I.3 A gyökök szerepe a szavakban

• A fraktál rendszer – Hópehely

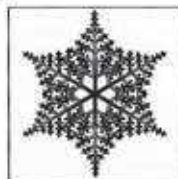

Jelentésben közel álló **angol** szócsoport

A ponthoz tartozó szó „disc”:

B ponthoz tartozó szó „revolve”:

Garnishing
Fencing
Wheel
Rounded

Jelentésben közel álló **magyar** szócsoport

korong
kering

körítés
kerítés
kerék
kerec

A magánhangzókat
így látja az ember
egyszígről vagy
egy hegyről nézve

Kosztolányi Dezső

Ilona

Lengy lány,
aki sofi,
holdvilág
monolya,
ezt mondja
a nevelő,
Ilona,
Ilona.

Mérszén
szimétrós így:
"La ilah
il' Allah",
mint ahogy
szegény én,
Ilona,
Ilona.

Ó az í
kelléms,
ó az í
állama,
mint ódon
ballada,
őgy síhajt,
Ilona.

Vigaszt,
fűzhalm,
nem mülk
el seba,
s balzsam is
mennyi
lanóls,
Ilona.

Lelkembé
hallgatag
taládom,
falada,
alakalom
a nevelő
lalátsza,
Ilona.

Arva, bol
félén és
sírón a
fűny hóna,
fűny fél,
őgy fél,
Ilona,
Ilona.

Csupa í,
csupa í,
csupa í,
csupa í,
csupa í,
csupa í,
csupa í,
Ilona.

Elmülő,
éretlen
hajnala,
alkony,
lakulcs,
nem mülk
hallal,
Ilona.

Mint ahogy
a fűten
szelőkör
hallana,
szelőkör,
szelőkör
lengeni,
Ilona.

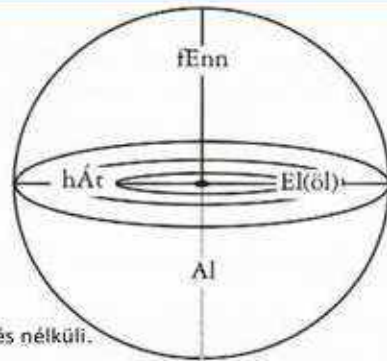
Balgatag
álmias
elzálás
lím-hóna,
távols,
szellemi
lant-sona,
Ilona.

És nekem
sín is ez,
lakony
kék-lés,
lakony
arúls
ibólya,
Ilona.

Lakonyag
szelőkör
alóly,
alkony,
Ilona,
Ilona,
Ilona.

Hangtér = Időtér

- A **hangrend** időbeli távolságot is kifejez: e világképben az, ami távoli, a távolsággal arányosan egyre régebbi.
- A magyar világképben **egy év = egy kör** (év=iv), s az évek múlása e körív körbeforgása.
- Az **időnek** nincs meghatározott kiterjedése, ezért nekünk magyaroknak világ**MINDEN**ség=világ**EGY**etem.

➔ Ebből következik, hogy a világ is kiterjedés nélküli.

Az időnek nincs dimenziója. Az időnek nincs kezdete, se vége:

• **KÖRBEFOROG**

ISTEN és betű

1) az <sz> hang(szár)
 él
 1 és Isten
IS = Ős, teremtő
TEN = végtelen világszellem

2) **él, EL**, magyar <i>
 betű. Sumér IL (él)
I : ÉL, eleje valaminek
I : ÉLŐ, ELV
 Mindkettő **Istenre** vonatkozik

1. 2. 3. 4. 5.

6. 7. 8. 9. 10.

3) **DU**, magyar <d>betű, sumér más. Anonymus a régi magyarokat „Anadubeliánus”-nak nevezi. Benne a három Istennév: **ANA** (anya, Eneh, Enét), **DU** és **BÉL**.

4) **BEL**(ső), **BÉL**, magyar betű
BÉL, BAÁL: Istennév (innen a magyar Béla)
 Ilyen keresztre feszítették Szent Andrást is, róla e kereszt „András kereszt” neve. A dőlt kereszt a „keresztkötés” elnevezést is viselte. A népművészeti alkotásokon **Istenjele**.

5) **EGY**, magyar « **gy** », sumér pa = fő, parancsnok
Isten neve EGY, mert egy Isten van.

6) Magyar « **a** » betű
ANYA, SZÜLŐ, TEREMTŐ, GONDOZÓ, NEVELŐ=NÖVELŐ
 Sumér **ANA** (anya)
 Ha Istenről van szó, ma ezt így mondjuk: Gondviselő **BOLDOGASSZONY** :
 Boldog=bőség adó (sumér bau=böv, bődplug = ad).
 Ma a Szűzanyára vonatkoztatjuk.

7) Magyar « **ly** » betű
JÓ, JAV, MINDENEK FORRÁSA, SZEMES
JÓ és **FORRÁS**jele a sumérban
 A napot ábrázolja a magyaroknál, suméroknál, kínaiaknál, egyiptomiaknál(**Ré**):

8) A magyar « **f** » betű
FÖLD
Lásd később **KÖR** és **KERESZT**

9) **US, ŐS, AS**, vér szerinti előd, teremtő.
Azonos az egy számnévvel (Lásd I)
KÖR: Istent ábrázolja

10) **TEN**
Isten neve Egyiptomban is **jsTEN**

Összegezés

- Láttuk Isten tíz írásjelét.
- Az írásjelekhez tartozó szavak, azaz **Isten** nevei, megnevezései kivétel nélkül magyar szavak **JAVA** részük ma is köznapi szó.
- E szavakkal illették egykor Istent szerte Euráziában, Kis-Ázsiában. Mikor az egyik héber vezető hosszas viták után eldöntötte, hogy nevében Isten egyik megnevezését elcseréli egy másikra: **JÓ**achim helyett **Élochim** lett a neve. **JAHVE** is **JÓ**, csak a magyar jó, jav utóbbi változatarógzult benne.
- Az Isten nevéhez tapadó „isteni” jelentésükkel kizárólag csak Kárpát medencei **szkíta-hun-székely-magyar ABC**-ben szerepelnek **együtt** írásra használt betűként.
- Isten ősi-mai elnevezéseinek valódi értelme csak **magyar** nyelven közelíthető meg.
- Mai kultúránk, vallásunk a ma magyarnak nevezett nyelven fogalmazódott meg egykoron, messze-messze a távoli időkben. Tehát az őskor **magas** szellemi világa éltet ma is mindent Európában, Kis-Ázsiában és Ázsia közepén is mind a mai napiglan.

I.5 Az ősi írásmód egyik szabálya

John Bowring, angol nyelvész, igen sok nyelven beszélt, köztük magyarul is, a következőket írta 1830-ban:
 « A magyar nyelv távoli és magányos Pontos megértéséhez más nyelvek tanulmányozása rendkívül kevés haszonnaljár.
 Lényegében saját önformájából került elő, kialakulása és felépítése bizvást oly korszakra tehető, amikor a mai európai nyelvek többsége nem is létezett ».

John Bowring en 1826

Groves S. Krantz, amerikai tudós ezt írja:
 « ...a görög nyelv a jelenlegi földrajzi helyén Kr.e. 6.500 évvel, míg a kelta Írországban Kr.e. 3.500-zal kezdődően alakult ki.
 A magyar nyelv ősisége Magyarországon legalább ilyen meglepő.
 Úgy találom, hogy átmeneti kőkori nyelv, megelőzte az újkőkort kezdetét ».

Anthropologist Grover Krantz poses with his skulls. Image credit: [Alchetron](#), CC BY-SA

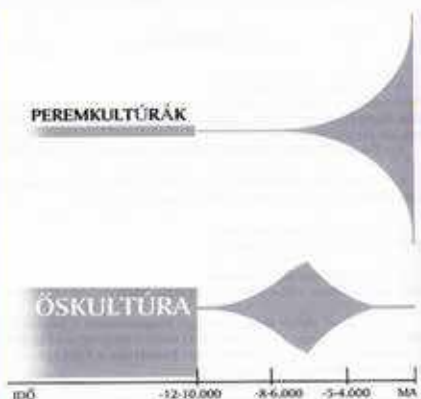
Vizi E. Szilveszter

- Széchenyi-nagydíjas magyar orvos, farmakológus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia volt elnöke.
- A központi és perifériás idegrendszer ingerület-átvitelének neves kutatója. Az agy „nemszinaptikus” (analóg) kommunikációs rendszerének felfedezője.
- Észrevétele a magyar nyelvről: A magyar nyelv olyan, mintha az agy gyorsírása lenne.

A tragédia

A nagy tragédia 12-10.000 évvel ezelőtt megtörte az őskultúrát.
 Később újra felvirágzott Egyiptomban, Mesopotámiában, s csak a Kárpát medencében él még a szülőhelyén.

A peremkultúra tagjai lemészárolták az őskultúra népeit: a sumérok, egyiptomiak, kelták, pártusok, etruszkok...eltűntek.

Egy öreg ember arca
Grotte de la Marche

Emberi profil
J. Airvaux - Grotte
de la Marche

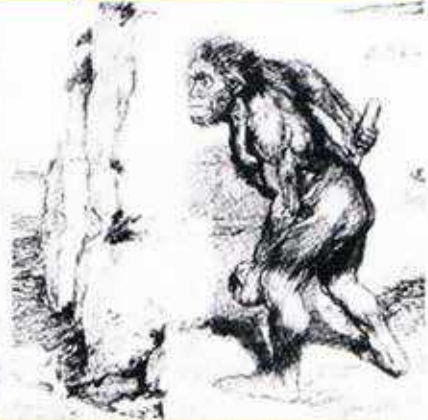
Sok-sok további tárgy is bizonyítja, hogy 10.000 évvel ezelőtt nem kezdődött, hanem újra kezdődött a normális emberi élet (Lásd a következőrajzokon!)

Az európai történelem (peremkultúrák) azt tanítja, hogy a felvirágzás az indo-európai népek megerkezésével kezdődik.

DE: a mi őseink már kultúráltak voltak. Léon Pencard, francia tudós 1.500 rajzos kölapot talált a La Marche nevű barlangban, 155 rajzon emberi arcok (és öltözetek is: köpeny, sapka, lábbeli) láthatók.

Az ősök lenézése, megvetése, kigúnyolása nem általános a nagyvilágban, hanem csak az európai kultúra sajátos és szomorú jelensége.

E két rajz ugyanannak az őskori csontváznak kétféle rekonstrukciója. Szakmunkákban, ismeretterjesztő művekben elsősorban a jobb oldali fogcsikorgató változat szerepel, mint hiteles rekonstrukció.

Egy sumér intelem 5 – 6.000 éves

Rossz tett helyébe jót cselekedjél!
Ne tégy rosszat ellenségeiddel.
Gonoszat ne szólj soha senkiről:
Csak szépet és jót, bárki kérdez is.
Ellenségeid iránt irgalmas légy.
Igazságos légy még azok iránt is,
A kik bánatnak és szorongatnak .
Ám hadd örvendjenek csak fölötte azon,
Hogy te a rosszat jóval fizetted vissza!
Sose járj a rosszak tanácsán!
Nem dárda, nem fal, nem vagyon –
Csak Isten óv meg a veszedelemtől.
Amit titkon vallanak meg,
Azt könyörületből felejtse el
Kenyeret szelj az éhezőnek
bort tölts a szomjúhozónak,
a szűkölködőt fölruházzad,
tiszteld az alamizna kérését.
Segíts a segítséget kérőt.
Tégy jót mindig - örökké...
Habár igaz, Jézus szóról szóra ezeket mondta.
De ezek a szövegek sumér intelmek 5 - 6.000 évesek

Isten anyánk egyik legrégebből fennmaradt
ábrázolása az úgynevezett Willendorfi Vénusz
(Bordeaux-i múzeum)

A dombormű 25-20.000 évvel ezelőtt készült

Az Isten anyáék kezében lévő szarv(=szaru) bizonyos magá a bőségszaru

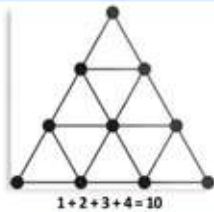
A világ teremtése, a paradicsomi történet, a vízőn története stb, mind, mind az őskultúra szellemi terméke, az Ószövetségben csak rövidített, kivonatolt fordításait olvashatjuk, a lényegét sokszor félreértve és sok fordító hibával tüzdelve.

Például a Nénti anyai, mint Életadó Anya (a Nén ma Néne), de a fordító nem értve a sumér szójátékot, a „ti” szócskát tévesen bordának fordította: az így keletkezett torzképet, a nőnek a férfi oldalbordájából való teremtését mindenki ismeri.

Az ősi jelek, az ősi számok, az ősi szavak, a nyelv szerkezete erdsen fonódnak a gondolkodáshoz, az ősi világképhez.

tartotta a világegyetem rendfenntartóinak. A püthagoreusok tettrakiszba rendezett gúlája a tűzháromszög alakját követi, ekként kifejezve a tűztiz fogalmi összjátékát

 T Í Z
 T Ű Z
 PIRos
 FOG

fog = fok = ék = tű

Német	Latin	Angol
zahn	dens	teeth
zehn	decem	ten

➔ E párhuzamok teljesen érthetetlenek volnának, ha nem gondolnánk rá, hogy a tizet széles műveltségi körben a tűz szögével, vagy is a foggal, fokkal írták.

Vajon rajtunk kívül ki értené meg, hogy mi köze van egymáshoz a nemzetközivé vált kordon, korona, kerámia és kert szavaknak?

- A **KER**ámia a **KER**engő **KOR**ongon készül, a **KOR**don **KÖR**ítés, **KER**ítés a **KERT** (Garten, garden) szintűgy**KER**ített, **KÖR**bevett hely.
- Hogy a **KOR**ona latin szó lenne? **AKOR**ong és a **KORS**ó pedig „óegyházi szláv”, ahogy azt az utóbbi százhusz évben, nem túlzottan jó szándéktól vezérelve kiderítették? Milyen alakú is a **AKOR**ona, s milyen a **AKOR**ong? A **KER**eng is szláv szó? S a **KER**engő is és a **KER**ingő is az? **AKER**get is, a **KER**ge, **KER**es, **KER**getőzik is? A **GÖR**öngy is?
- A hír pontosan fordítva igaz, mindez ferdítés, s nem véletlenül az. Az 1.800-as évek közepén készült Czuczor–Fogarasi szótárban (Magyar Tudományos Akadémia) még helyén volt minden. Szomorú pálfordulás.

A KÖR a latinban

- A **KÖR** ilyen formában került a latin nyelvbe: **CIR**,**CAR**, **COR**, **CUR** (kiejtve: kir, kar, kor, kur)
- **CARICA** (ejtsd:karika): a piacon árult, karikába font füge neve
- **CUR**tus (ejtsd:kurtus): **KÖR**ületélt
- **CIRCU**Lus (ejtsd:kirkulus): körpálya
- **CURVA** (ejtsd:kurva): görbe
- **CURVATURA** (ejtsd:kurvatura): görbe vonal
- **CIRCus** (ejtsd:kirkus): kerek, cirkusz
- **CIR**ca (ejtsd:kirka): körül
- **CIR**cinus (ejtsd:kirkinus): körző

Így lett az angolban **CHURCH**, a németben **KIRCHE**. Eredetileg e szó nem akármilyen templomot jelölt, hanem kőralakút.

KÖR és KERESZT

- CRux - KEReszt
- CRucifigo - KEResztten függő
- CRISTus
- CRISTa - (Sisak)forgó
- CRISpus - Göndör
- CRISTus - Forgó Jézus

Krisztus, KEResztény, az angol CHRISTian...a KÖR szóval, avagy annak KER változatával kezdődik és a KR változat a K és az R mássalhangzók közötti magánhangzó elhagyásával, „elharapásáva” keletkezett.

Krisztus alapszava: **CRUX = KÖRÖS**

II. A székely – magyar ABC:

A világ legrégebbi ABC - je (Michelangelo Nadeo)

Az ABC betűi a következő alapelemek variációiból állnak : | / _)

A négy alapelemből egyszerű jeleket lehet képezni:

+	+T7
+	17Y
+//	*YK↑DPAΛXY
+	NHΔN
+//	ΔMΔΔ*KN
	HΠI≠H
+	YND
+//	XΔΔM
	□□W≠≠P
	□□WY

/	/
//	^XY
///	^Δ^V
////	ΔVΔ^M^
/////	Δ
⌒	⌒
⌒+	EDPJY
⌒+	UPEJU
○	○
○+	⊖
○+	⊕

A feltételezett ABC

• Korai arámi, magyar, ógörög és latin és a mai ABC.

E négy ABC jeleiből csak azok jöhettek számításba amelyek legalább két ABC-ben szerepelnek.

Ókori arámi	Magyar	Ógörög	Latin	Mai	Mai	Mai	Mai	Mai	Mai
Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α
Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β
Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ
Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ
Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ
Η	Η	Η	Η	Η	Η	Η	Η	Η	Η
Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι
Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ
Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ
Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν
Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ
Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π
Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ
Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ
Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ
Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ
Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ
Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ
Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ
Ω	Ω	Ω	Ω	Ω	Ω	Ω	Ω	Ω	Ω

Ez tehát a feltételezett ABC, azaz az fABC s a továbbiakban ehhez viszonyítunk minden talált jelet.

IT + ≠ E 7 П □ ▯ ▴ ▾ ▸ Y X
↑ Ψ A И / M Z ◊ W) D P O ⊕ ⊕

A Pont d'Arc- i írott kőlap kb 30.000 esztendőős

A jelek nagy része még mindig azonosítható. A ligatúrák, azaz jelek összevonása és a ligatúrák felbontása.

A talált jelek összehasonlítása az fABC – vel: a Pont d'Arc – i kőtábla jelei tökéletesen beleillenek az fABC – be.

III.1 Az egyiptomi nyelv

Az egyiptomi hieroglifák olvasata:

Akik nem ismerik a magyar nyelvet :

1. A mondat szerkezete
2. Transliteráció: szemita magánhangzók hozzáadása
3. Magarázni a szöveget

→ *A magyarul nem tudó tudósok , csak magarázni tudják a szöveget, de nem tudják elolvasni.*

III.2 A régiek gondolkodás módja

- Az egyiptomiak **Magyar** (madaru) – nak hívták azt, akit igaznak találtak a halála után
→ menyországba mehetett(menjország)
- Magyarul két féle képpen lehet leírni az eget :
 - ég (ahol a nap és a csillagok vannak)
 - menny (ahol Isten lakik)
- Ég Úr = a Jó Isten egyik neve
egér → ezért egereket raktak a templomba.
A rómaiak, akik nem értették ezt, ők is egereket raktak Jupiter templomába.

- **Alleluja** = Áll, él újra

Egy nagy oszlop eldőlt Egyiptomban
Amikor sikerült újra felállítani, nagy
ünnepséget rendeztek és
körültáncolták: **Áll, él újra.**

Ma Krisztusra lehet vonatkoztatni

- **Papyrus** = PAPÍRÁS

PÁLYAÍV

B. Nagy János

Dr. B. Nagy János (szül.: 1941. 11. 20., Akasztó); Iskolái: Czuczor Gergely Bencés Gimnázium; Leuveni Katolikus Egyetem (–1965)

A MTA Kémiai Tudományok Osztálya kültagja, fizikai kémikus, egyetemi tanár, igazgató. S Namur-i (Belgium) és a Calabria-i (Olaszország) Egyetem professzora. A Magyar Mérnökakadémia, a Magyar Zeolit Társaság, a Belga Királyi Kémiai Társaság, az Amerikai Kémiai

Társaság, a Nemzetközi Zeolit Szövetség és a Máltai Lovagrend tagja.

A MVSZ Védnöki Testületének tagja, valamint az Országos Trianon Társaság ügyvez. Alelnöke.

Díjai: a 2004-es év vallonja (2005), Akasztó Díszpolgára (2005), Az év namuri embere (2003), Lipót-rend tisztje (2001), Jean Stas-díj (BKTA, 1970), Pierre Bruylants-díj (1970).

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉNYE

I. A magyar nyelv

1. A magyar nyelv szerkezete
2. A magyar gondolkodásmód
3. A gyökök szerepe a szavakban
4. Magas magánhangzók – e, é, i, ö, ü és mély magánhangzók – a, á, o, u
5. Az ősi írásmód egyik szabálya
6. A latin és a magyar nyelv kapcsolata

II. A székely-magyar abc – a világ legősibb abc-je (Michelangelo Nadeo)

III. Az egyiptomi és a sumér nyelv

1. Az egyiptomi nyelv
2. A régiek gondolkodásmódja
3. A magyar nyelv jellegzetese

IV. Etruszkok, kelták... a magyar szavakat a világ összes nyelvében megtaláljuk: ógörög, latin, angol, szlovák...

V. A minosi nyelv

Kapcsolat: janosbnagy1@gmail.com

Harsay Mária Magdolna

Ősi egyetemes jelképek értelmezése a magyar nyelv segítségével

Bár számos nyelvész¹ felismerte a rokonságot az ismert ókori nyelvekkel, a nyelvtudomány ezt tagadja. A **magyar gyökök** azonban **őrzik jelentésüket**, így a hangoknak –mint a legegyszerűbb gyököknek– **is kell, hogy legyen jelentése**. Léteznie kell tehát olyan ősi írásképeknek is, amelyek megérthetők a magyar nyelv segítségével. Szerintem **egy nyelvet akkor nevezhetünk archaikus jellegűnek**, ha építő elemei, **a hangok** nemcsak **őrzik** ősi –nem feltétlenül tudatos – **jelentésüket**; hanem **e nyelvek a „szöveve” is hasonló ahhoz, ahogy a világunk felépül és működik**. Archaikus gyök az, ahol a hangok összeolvadása révén adódó elméleti jelentés és a gyök valódi értelme között felismerhető a kapcsolat. Megőrizve több ókori nyelv eme sajátosságait a magyar ábécé betűi **elvont fogalomként is értelmezhetők**. A hagyomány ereje akkor is megtartotta a hangok és azok jelképei közötti tartalmi kapcsolatot, amikor ennek eredete már a homályba veszett. Bár ma már e fogalmak sokszor csak hosszabb körülírással adhatók meg, azonban **az ókori írásjelek** segíthetnek az ősrégi – vélhetően igen tömör – gondolkodás megértésében.

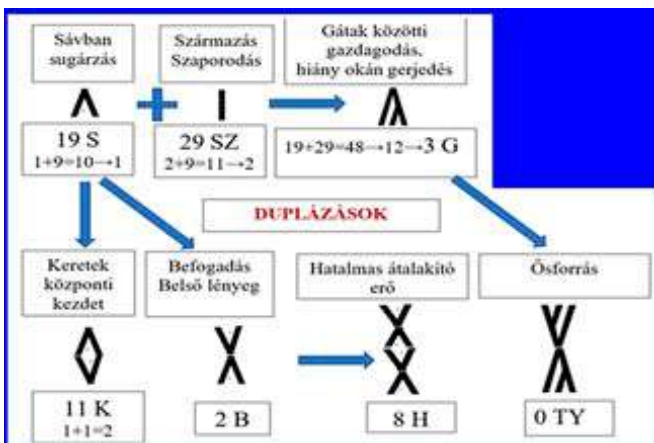
Pl. Milyen fogalmat közvetíthet a LÁB vagy a KÉZ hieroglifa? A LÁB azt: **valami hiányzik, ami értelmet ad a létezésének**, azaz hiányzik a test. A léleknek is hiányzik a befogadója (1. ábra). A bennfoglalást is a B betű fejezi ki. Nézzünk B betűs szavakat: BOT, BŐR, BARÁT! Nincsen egyvégű bot; a bőrnek is az értelmet, amit beborít; barát se lehet egyedül. BABBA védőanya is befogadja

1 Sir Leonard Woolley archeológus professzor, aki egész kutatómunkás életét (közel 60 esztendő) töltött Mezopotámiai ásatásokkal, a következőt mondta: „1939 óta kérelmezem és kérem a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy küldjön nekem egy magyar nyelvészt. A Sumer nyelv – 7000 éves volta dacára – ma is elképesztő egyezéseket mutat a mai magyar nyelvvel. Kutatásaim alapján tudom, hogy pl. nyelvten nézve a Sumér nyelv 56 nyelvtani sajátosságából 53 megvan a mai magyar nyelvben is.” Forrás: <https://www.szilajcsiko.hu/single-post/az-eltitolt-magyar-eredet-fejezetek-az-elhallgatott-tortenelembol-vajda-miklos-jegyzete>; Mario Alionei: *Ősi kapocs - A magyar-etrusk nyelvrokonság*, Allprint Kiadó, 2005.; Mandics György: *Róvott múltunk I-III.* (Irodalmi Jelen, Arad, 2010-2012) rovás-enciklopédia; Révész Péter – Nebraska Egyetem professzora – szerint a székely írás krétai hierogliffal, azaz ógöröggel kapcsolatos: Forrás: https://epa.oszk.hu/01400/01445/00069/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2024_1_086-104.pdf Darai Lajos (Kápolnásnyék): *Mégis volt szifinx, és mégis magyar...* Révész megfejtette a tordai szoborfeliratot c. cikke; Borbola János: *Az egyiptomi ősmagyar nyelv, A szentpétervári papirusz 1115 megfejtése*, magánkiadás.

1. ábra: JELKÉP az, mikor a jelekhez tapadt háttér-információ tértől és időtől függetlenül tovább él a tudatalattinkban

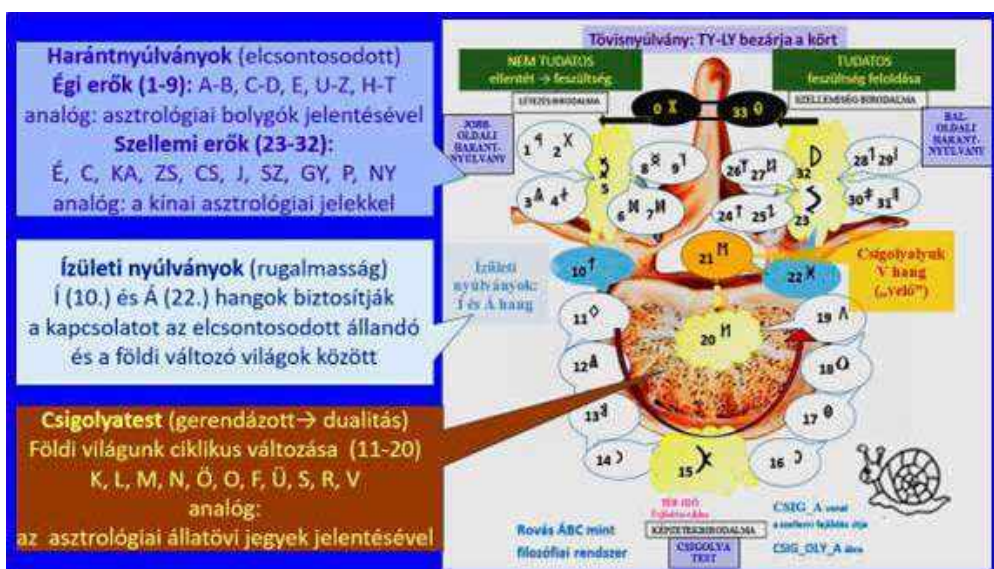
a teremtői akaratot. B rovása a **ferdekereszt**, amivel a *pontot* jelöljük, ill. az *elvárt létezőt*, a *befogadott igazságot*. A KÉZ pedig ujjakra **osztódik**. Az egység felosztásának a jele **az álló, egyenlő szárú kereszt**. Ahogy a „LÁB-KÉZ”, mint végtagok közös fogalomként is értelmezhetők, ez igaz a keresztekre is.

2. ábra: A numerológiai ill. a jelentések közötti logikai kapcsolatok felismerhetők a rovásjelekben

A hangok tartalma közötti rokonság felismerhető a rovásjelekben. Pl. az erő fokozást duplikálással fejezik ki (2. ábra). A $2^3=8$, „H” a 8. helyre került, a rovása: „2 ferde kereszt egymáson”. Az ilyen ún. örök igazságokat *Platón* nevéhez kötődő filozófiai iskolákban tanulmányozták. A **numerológia** foglalkozott azokkal a kapcsolatokkal, amikor **a hang és a szám jelentése közötti rokonság felismerhető**. Közismert a játék: ha egy név betűinek

az értékét összeadjuk, majd redukáljuk², akkor a kapott egyjegyű szám rejtett információt árul el a név hordozójáról. Mivel a ma ismert értékeket a latin ábécé adja, ami nem is ismeri az „A”-t, a görög ábécé sorrendje pedig más, butaságnak vélhető az egész. Egykor magam is így gondolkodtam, de a fejemhez vágta Newton mondását: **„Ne alkoss olyanról véleményt, amirehhez nem értesz!”** Ma már lenyűgöz az a kreativitás, ahogy az ókorban nem csak fogalmakat ábrázoltak, hanem – felismerve a logikát – **a világ működését is leírták.** Sőt, képesek voltak –a lényegi árnyalatokat is megragadva– e tudásukat az utókornak is átadni. Ugyanis ezen értelmezések segítségével kerekedett ki az alábbi „CSIGOLYAÁBRA”³. (Továbbiakban az ABC a rovás jeleknek itt kialakult sorrendjét jelenti.)

3. ábra: CSIGOLYAÁBRA: A magyar rovásjelek rendszerbe szervezése a hangok jelentése alapján

A ciklikusan táguló fejlődési folyamat jelképe a CSIGA. Középe: a „TYÚK”, mint forrás; másik irányból az örvény középe a LYUK, ahol – „elnyelődve” – egy másik világba való áthelyeződés történik, ami ott egy új életkezdet. A „TY” és a „LY”⁴ a *tövisnyúlványban* találkoznak. Mivel a csigolya lyukában VAN a VELŐ – itt futnak az idegszálak –, **van egy átjáró a múltból a jövőbe.**

² Numerológiában a redukálás azt jelenti, hogy a számjegyeket összeadjuk mindaddig, amíg a kapott összegre van releváns információnk; hagyományosan addig, míg egyjegyű értéket nem kapunk.

Természetesen a közbülső értékek számjegyei is szolgálhatnak értékes felismeréssel.

⁴ A 34 jelű rovásábécé, továbbiakban ABC, elemeinek sorszámozása O-33 közötti.

E jelentés (ami Nyilas jegyével analóg) „V” rovasából is érződik. A magyarságot a hagyomány NYILAS jegyűnek tartja. Feladata **a szellemi értékek átmentése**, ahogy a Nyilas havának is az élet átmentése, felkészülve a télre. Az egyiptomi könyvtekeres szóvégi T-jét lecserélve R névképzőre kapjuk a MAGYAR népnevet, igazolva, **valóban az értékek átmentése a feladatunk**.

A Szellemisség Birodalmával kibővítettem **Platón Létezés- és Képzetek Birodalmának** elméletét, amihez köthető ábécék jellemzően még csak 22 eleműek⁵. Míg a Létezés Birodalmába az ún. őserők tartoznak (jelentésük az egyjegyű számokéval analóg), addig a Képzetek Birodalmának hangjai a hónapok jelentésével állnak analóg kapcsolatban. E három világot – rugalmas átmenetet biztosítva – az ízületi nyúlványok hangjai kötik össze, ahol az „Í” **isteni mintául** szolgál, az „Á” pedig a tudatos gondolkodáshoz nyújt **átmeneti állandóságot**.

Hogyan jöhetett volna létre a magyar az innen-onnan átvett szavakkal, ha építőkövei rendszerbe szervezeten megjeleníthetők? E sajátossága mindennél többet jelent a MAGYARSÁG EREDETÉRE vonatkozóan!

Mivel *Farkas Attila Márton* könyvéből⁶ az egyiptomi hieroglifák hangzósított alakját többször magyarul olvastam ki, ezért Paul Dickson hieroglif szótárjából⁷ egy olyan segédállományt állítottam össze, aminek segítségével a magyar gyökök jelentését pontosíthatom, beleértve a hangokét is. E rövid előadás keretében mindennek megtárgyalására nincs lehetőségem. Így inkább olyan érdekességekre, gyakori félreértésekre hívnám fel a figyelmet, amelyek megismerése segíthet a múltunk feltárásában is.

A KERESZT, mint jelkép

Melynek kapcsán bemutatom először a **fogalomírást**. Az gizai Szfinx lábai közötti sztélén (4. ábra) a Szárnyas-napkorong – mint a szellemisség jelképe (magyarul TURUL) – **a levegő elem**, alul a rácsozat **a földi minőség**, a tudatos gondolkodás. **A teremtés előtti létformákat a négy minőséggel ábrázolják**. Megvan már kettő. A **víz-elemet** (rejtettséget) a kék körben lévő táská, mint a titkok tárának jelképe⁸ képviseli; vele szemben a piros körben a tálban égő olaj, a **tűz minőség**. Az ábrán **a tűz-víz és a levegő-föld minőségek keresztezik egymást**. Mind a négy esetben (TURUL-TALAJ, TITOK-TŰZ) megjelenik

5 A 22 jelű ábécé pl. a héber, az első latin ábécé, de állítólag már a sumér is az volt.

6 Farkas Attila Márton: *Filozófia előtti filozófia (szimbolikus gondolkodás az ókori Egyiptom)*, Typotex Kiadó **Hiány**

7 Paul Dickson Dictionary elérhető: <https://archive.org/details/DictionaryOfMiddleEgyptian>

8 A táská ill. tarsoly elemzéséről a 20. és 21. ábra táján van szó.

A KERESZT eredete lenne a Sztélén?

SAHMET a vérszomjas oroszlán:
Ré napisten leánya,
kifeszítette az események terét,
terepet hozott létre.

Levegő minőség: TURUL

BÁSZTET, a macska:
A láng úrnője, Ré szeme,
„Felfal a szemével!”

Víz minőség: TÁSKA, TITKOK TÁRA

Tűz minőség: TŰZ a tálban

9 T Tarot IX: Remete
Ψ Neptunusz

Föld minőség: TA (Talaj, tanya, tellek, telek)

T időmök Göbekli-tepe

A négy őselem együtt hozta létre a Földet, „amin/amiben” az égi erők folyamatosan „tepernek”

4. ábra: Ósi fogalomírás olvasata: a négy őselem együtt hozta létre a Földet, „amin/amiben” az égi erők folyamatosan „tepernek”, és az új származtatások közepette megőrzik a rendet

a T, és éppen e betű hasonlít legjobban a keresztre! **A rovása is a tér tágulását**⁹ hangsúlyozza. Jelentése a Neptunusz-jelkép¹⁰ alapján érthető meg, aminek a jele szintén KERESZT, csak ott a nyilak felfelé irányulnak. E vasvillával lehet kifogni a „nagy halakat”, azaz új egységet létrehozni: TEREMTENI. A TURUL jelkép éppen **a szárnyas napkorong „teremtőképességén”** keresztül érthető meg: Szárnyait **tágra** nyitja, de nem tudni milyen madár. A „D” rovása (KERESZT) a szaturnuszi erők jelképe, ami bár stabilizál, de egyben el is pusztítja az egységet azzal, hogy megoszt (tört számok képzője is a D). Így lesz **az ellentmondásos szaturnuszi erő lényege** –struktúrák létrehozása révén – **a származtatás képessége**. A sztélén középen két MACSKA, a teret tágító SAHMET, Napisten lánya és a láng úrnője BÁSZTET. „MA-CS-KA” tagolva: a MA eseményeit a „CS” irányítsa a központi alaphoz (KA), azaz a **csiga-trend őrizze meg a kezdeti központját**. A fejlődés egy **csigavonal menti tágulási folyamat**, ahol „CSÍ” megtartva az irányt a „GA” féle –mértéktartó– gazdagodáshoz vezet (3. ábra). A sztélé tehát arról szól, hogy **a négy őselem együtt hozta létre a Földet, „amin/amiben” az égi erők folyamatosan „tepernek”, és az új származtatások közepette megőrzik a rendet**, azaz az ATYA AKARATÁT.

K: A képzetek világának, vagyis a karma/dualitás kezdete, kikerülés/alászállás a külső világba, központi keretek kialakulása ahol/amikor kezd kitekeredni a KIGYÓ.

E: az **egység**, mint előd az új úthoz, a bölcsesség ereje révén létrehozva

R: Valamiféle **REND**: amihez igazodva (a megjelenés elősegítéséhez) „rétegenként ruhába” bújtatjuk a lényegét.

SZ: szeretettel való behatolás révén egyenletes gyarapodás; Származtatás: SZÁM, SZÍN, SZER, SZÜL, SZAB útján, vagy követés SZED/SZÍV értelemben (a vágyaké is, amit „szétszórhat a szél”)

T: Teret támogató erő a titkok tárolásához, ill. a rejtőzködő egység feltárásához, a problémák megoldásának előre vitele: tervezés, táltosok tanítása, tenger titkai

5. ábra: KERESZT betűinek jelentése és a Pilisszántói kereszt kő

Az 5. ábrán, a Pilisszántói kereszt kőn a fej körüli dupla körív **a duális világ gondolkodóját** jeleníti meg. E kő a gondolkodás folyamatát szemlélteti, ahol a külső adottságok mellett a lelki viszonyulás is számít. **Léteznie kell egy olyan viszonyítási rendszernek**, amihez igazodva hozunk döntéseket. Ezt nyújtja a vallás.

A KERESZT betűinél fontos a hangok sorrendje, mivel mindig **gyökök összeolvadásáról** beszélünk. Jelen esetben pl. az S22 és Q1 hieroglifák alapján – az ereszt, erjeszt végén is lévő – ESZT gyök valamiféle **feltárási folyamatra** utal, ezért a KERESZT szónak is hordoznia kell e tartalmat!

6. ábra: A különböző kereszték más-más információt hordoznak

Az Isteni Bölcsesség templomának mozaikján (6. ábra) középen Jézus bal kezében könyv, rajta **egyenlőszerű állókereszt**, jobb keze mutatja **a kereszt „új egységeket” teremt.** (Szent Koronán Jézus kezében lévő GYÖNGY a kiemelést hangsúlyozza.) Jobbra a főpap, a földi tanító, kezében pénzeszsákkal, az **„egység” feloszthatóságára** utal. Jézus baloldalán **ferdekereszt**tel a mellén, kezében

egy könyvtekerccsel „AZ IDŐ HÖLGYE”, azaz a **Földanya** BABBA, aki befogadja az új egységet. Míg ferdekereszt **a befogadást**, a „hiányzó láthatatlan” **védelmét**, addig az állókereszt **a szabályok szerinti származtatást**, **az égi rend követésével a stabilizációt** jelenti.

7. ábra: A korai magyar keresztények keresztjei magyar fejedelmi sírokból¹¹

A Föld jelképe: **állókereszt a körben**, azaz: **A 4 őselem egymásra hatása létrehozta azt keretet, ill. otthont, ahol a világ titkai az égi szabályok szerint tárnak fel**. Így érthető, az ókeresztények keresztje miért egyenlő szárú. Jézus sírkövén is ott **az egyenlőszárú kereszt**; a Kárpát-medencében is az ókereszténységet az **egyenlőszárú kereszt**ek jelzik (7. ábra).

¹¹ Honfoglaláskori sírokban talált kereszték

Forrás: https://magyar-tudatosag.blog.hu/2022/08/26/allamalapito_arpad_kiraly

Jelképekből az ábécék kialakulása

Manapság a jelképekkel történő tömör leírást tudománytalannak tartják (ld. az asztrológiát), miközben a hagyományos jelképeket kisajátítják, sőt sokszor eltorzítják. Pl. amikor az új héber ábécét az arámból megalkották¹², felhasználták az ókori írásjelek jelentését (8. ábra). *Szepes Mária* ír arról¹³, hogy az izraeliták ábécé formájában hozták magukkal azt a tudást Egyiptomból, amit jelképek formájában a Tarot őriz. A Nagy Arkánum lapjain a számok jelentésének **lényegét megragadva** tömören, jelképekkel megfestik az analóg fogalmakat. Most ezt – az ősnyelvre utaló – archaikus jelleget tehát a héber nyelv jellemzőjeként nyilvántartják.

Héber betű	Héber jelképe	Tarot kártya műfajcsoport	A magyar megfelelője	
1	א ALEPH	Egység, Isten	Mágus	A
2	ב BETH	Labirintus, egyház	Tíz év papné és szarvakkal	B
3	ג GIMMEL	Háromság, Nemszűz	Körmök és kormánypálca	G
4	ד DALET	Négy elem, Utazlás	Calatrá a török	D
5	ה HE	Quintesszencia	Hermetikus lét eszlepe között lényegként	E
6	ו VAV	Készenem és párosítás	Adám és Éva a székelyben	U
7	ז ZAIN	Mágikus gyűrű, csillag és korona	Gyűrűs hadvezér áldadékosítás és székely háza	Z
8	ח CHETH	Érő és szék	Lány az oszlopok között nyúl fel	H
9	ט TETH	Bölcsesség, bizonyítás	Felismerkedés agyagján vándorvétel	T
10	י JOD	Egyeszetek	Kerek kábelű jelképek	J
11	כ KAPH	Új kezdet, agyagcsiszítás	Ígértésvágyó ábrák	K
12	ל LAMED	Nagy nő befértes	Akasztott ember, áldozat	L
13	מ MEM	Hatal, új kezdet	Apokalipszis lovasa	M
14	נ NUN	Kiszáradás	Napkorona aranyaláték felvétel fehérből	N
15	ס SAMECH	Azért kényes	Arany	SZ
16	פ PHE	Bábel torony	Törvény és világszék, szellemi és szellemi	GY
17	צ TSE	Törvény és szellemi és szellemi	Calatrá, női alak feje fölött nagy fényes csillag	P, F
18	ק QADE	Koronás	Hűlt, és a szellemi és szellemi, róka, sakál, rók	X
19	ר RECH	Függőleges ábrák	Nagy, gromok, levél és fejtet napkoronával	Q
20	ש SHIN	Megismerés, sok szem néz	Végül az aranyaláték a tömbök, a serek között a hűlt, a föld és a kábelű és világszék	R
21	ת TAV	Darabok és szellemi	Aphrodite világörvénnyel, arany, és, hűlt, oszlopok feje veszi körül	V
22	יוד YOD	Hűlt, róka	Bölcsök, és hűlt, és minden pártól	S

A XVIII. sz-ban még ismerték a hangok jelentését

Az ősi tudás fő jellemzője:
a jelképek analógiáján keresztül
a lényeg megragadása

8. ábra: Az újhéber ábécé betűi és azok megfeleltetése a Tarot Nagy Arkánum lapjainak

Az izraelitákról csak annyit tudni biztosan, hogy Kánaánban éltek. Hamis lenne a zsidók története?¹⁴ Könnyen lehet – Egyiptomból való kivonulás nem lévén – a zsidók nem hozhatták magukkal a hangok jelentésének ismeretét. A kérdés inkább az, vajon **mely nyelvben őrződhetett meg ezen archaikus jelleg?** A hébert sok száz éven át senki se beszélte, így nem jöhet szóba.

És a magyar?

Az első ábécé bizonyára **a világunk működésének vázát** írhatta le **jelképekkel**. Innen eredhet, mely hangok kapjanak önálló jelet. A leírás a későbbi ábécékkel

¹⁴ A zsidók eredettörténetét az Ószövetség tartalmazza, amit attól tartanak hitelesnek, hogy 72 alexandriai műfordító egyformán fordította le az eredeti héber szöveget, ami ELVESZETT.

módosult. Majd – a könnyű értelmezhetősége révén – az egész Pártus Birodalomban elterjedt az arámi ABC, ahol a magánhangzók jelölésére – tartalmi rokonság okán – gyenge mássalhangzókat használtak (pl. J-t az Í, W-t az U helyén). **Pénzmúzeumban vannak „héber” feliratú magyar érmék**¹⁵ (9. ábra), de miért nem arám? Hiszen a daha-szkitákon keresztül a Kárpát-medencei lakosság-nak igenis lehetett köze a Pártus Birodalomhoz; míg azt erősen kétlem, hogy a magyar vezírek a már kihalt héber írást használták volna az érmeiken. Mesének tűnik, hogy „a zsidó kamaraispánok” verettek volna héber feliratú érme-
ket. Sőt, vélhetően **az arám rovásból Ulfila**, Szávaszentdemeter püspöke, Jézus szavaihoz **a magyar rovást alkothatta** meg. Kappadókiából származva miért írt volna gótul, mikor a gót nyelv nyomait sem tudták kimutatni a környéken?¹⁶

9. ábra: A XI–XII. sz. árpád-házi pénzermék feliratait a magyar gyökér átgondolására ösztönöznék

A magas szellemiség jelképe a MADÁREMBER

A magyar nyelv különleges szerkezete magas szellemiséget tanúsít, a gyökere igen mélyre nyúlik, amikor a tudatos mai nyelvészet még ismeretlen. **Madár-emberrel** – szinte az egész Földön – azt jelképezték, aki a szellemisége révén képes átlépni az Égiek világba. A gondolatai bár könnyen szárnyra kelnek, de képes azokat irányítani is, mivel van **csőre**. A CSŐ a benne folyó olajat, gázt

15 A héber feliratú pénzermék összeválogatása különböző forrásokból történt, az írás beazonosításában tévedés előfordulhat.

16 Ulfilá-ról részletesebben írtam „A magyar ősvallási örökség és a keresztény hitvilág kapcsolata” c. cikkemben, ami elérhető: https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_185-230.pdf

irányítja a célja felé. A CSŐR gyököt tagolhatjuk: CS+ŐR. A „CS”(ABC-ben a 27.): **erő, szilárdság, és mindaz, ami a cselekvést irányítja**. Az ŐR gyök a T12 es ún. béklyó hieroglifa (10. ábra), ami nem azonos a szfinx szereppel, amikor a pásztor az őrzője a nyájnak.

• **CS:** Pl. CSŐ, CSAP, CSÁB, CSAL, CSORDA, CSÍRA; CSONT, CSIGA, CSIBÉSZ... stb.

• **Ő:** Amikor a lélek az őstónók őrdögi örvényébe kerül, ahogyan az Ő betűben is „a kör felett van a 2 pont” az anyagjelleg hangsúlyozásával a dualitás uralja az egységet. Tehát az Ő utalhat az anyag kerekded formájára (öböl, göb, kövér, öv), vagy pl. a BÖK, LÖK, GÖRCS gyökök éreztetik magát az anyagot.

• **R:** Valamiféle REND: amihez igazodva (a megjelenés elősegítéséhez) rétegenként ruhába bújtatjuk a lényeket.

„CS” hang rovással “H”
 „Ő” hang rovással “X”
 „R” hang rovással “H”

ŐR
 112
 őr, béklyó
 őr, őrlő, őrlő, őrlő, őrlő
 őr, őrlő, őrlő, őrlő, őrlő
 őrlő, őrlő, őrlő, őrlő, őrlő

ŐRIZ
 117
 őrlő, őrlő, őrlő, őrlő, őrlő
 őrlő, őrlő, őrlő, őrlő, őrlő

Asszír palota és a király védelmezője

TUCUME MUZEUM PERU, inkák előtti művészet

RÉ napisten

10. ábra: „CS hang”: Erő, szilárdság, és mindaz, ami a cselekvést irányítja

A madárember ereje tehát a szellemiségében van, amit képes kordában tartani, és csőrével a lényeket megragadni. Ilyen magas szellemiségű egyén alkotta meg a magyar rovás ABC-jét is, aminek most – a logikai összefüggései alapján – egy csigolyaábra adódott. Mivel magam sem akartam hinni a szememnek, ókori műtárgyakon teszteltem a hangok így adódó számértékeit.

A SZENT KORONA, mint az ókeresztény hitvilág jelképe

Akkor döbbsentem le igazán, mikor a Szent Koronán a teljes rendszert felismer-ni véltem. Az abroncon 13 szakaszban lévő 12 db gyöngy az örök folytonosság jelképe. A 13-as szám ***a másik világba való átlépést*** jelenti. Minden szakasz végén a 12. gyöngy jelképesen egy ***„fejfelé lógatott”*** helyzet, ahonnan csak megfordulva léphetünk tovább. A 12-es az „L”, a 13-as az „M” hanggal analóg. Együtt kiejtve ELEM/EMEL (tárolt energia) vagy MELL, EMLŐ (energia az újszülöttnak). A 12–13 együttes előfordulása – mint égi energia – elősegíti, hogy ***az anyagi világ folyamatosan a központja körül forogjon.***

11. ábra: Szent Koronán az ikonok száma közvetíti az S és F hangok jelentését

Szent Korona (11. ábra) 19 ikonja sugározza be az országot (S: **sávban sugároz**, ABC-ben 19.), de csak 17 ikon van a fényben (F: **felhívja a figyelmet**, reményt ad, mint a csillag az ABC-ben 17.). A Szent Korona ezért

a magyarok szent csillaga. Elöl a pártán 7 ékkő jelképe a Diadalszekérnek („Z” az ABC-ben 7.), ahol, ha a lovak egy irányba húznak, győzelemre viszik az ügyet. Ezt az összezárást hangsúlyozza a párta középső köve is. Így érthető a 7 törzs, ami, mint jelkép „**a közös cél érdekében történő összefogást**” hangsúlyozza.

12. ábra: Szent Koronán a kövek ill. gyöngyök száma információt közvetít.

Szent Bertalan ikonja nem látszik, jelképezvén **a fontos háttérmunkák nem a felszínen zajlanak**. Neve hajaz a „börtelen” szóra: a bőr által elfedett, de mégis lényegi funkciókra irányul a figyelem. Szobrán a lenyúzott bőre a vállán, kezében nyúzókés és egy könyv. Mily csodásan közvetítik az Ü (ABC-ben 18.)

írasképei a háttér-folyamatokra utaló jelentést! Az abroncs hátulján 18 db aranyrudacsán 18 db gyöngy. (12. ábra)

A KÖR ill. körív, mint a Teljesség jelképe, a lényegi otthon

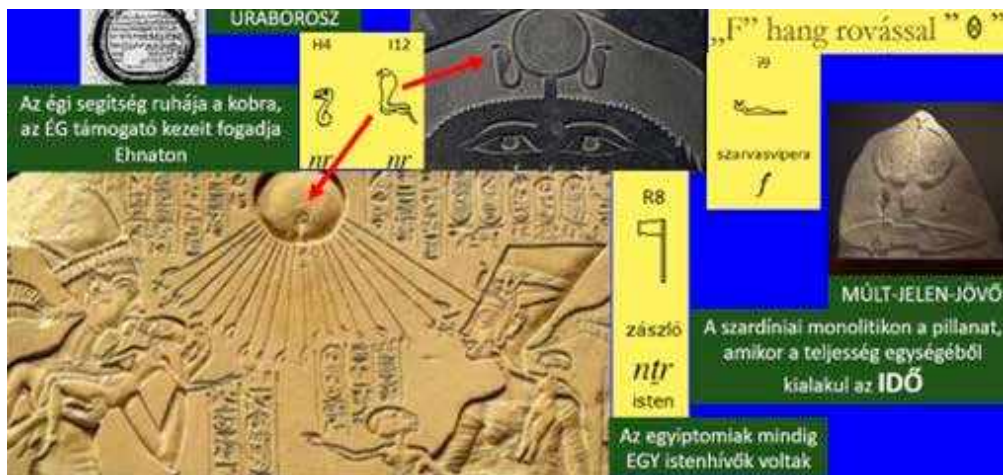
A Szent Korona az ókeresztény hitvilágot, a rovások a szkíta gondolkodást tükrözik; ahol egyaránt felismerhető a számok és a betűk jelentései közötti analógia. A rovásjelekben a körív mindig a teljességgel, a végtelenséggel kapcsolatos, hiszen ezt jelenti a KÖR is, mint jelkép. (13. ábra)

A „K” a képzetek világának, a karmának a kezdete, kikerülés a külső világba; **a kezdeti keretből kezd kitekeredni a dualitás kígyója**. Az „Ó” hatására a lélek az ösztönök ördögi örvényébe kerül, és ahogyan „a kört felúról uralja a 2 pont”, a **dualitás uralja az egységet**. Így az anyag kerekded formája (pl. göb, kövér, öv) mellett utalhat az anyagra is pl. bök, lök, göres. **A KŐ** – az anyagi világ kezdetének jelképe – **mintha a másvilágból segítene idejönni, megtestesülni**. A KŐ az egyetlen anyag, mely évezredek átívelve képes kultúrát közvetíteni. A szóvégi „R” hatására a REND érződik, amihez igazodva a megjelenéshez „ruhába bújtatjuk” a lényeket. Az R így névképző. A KÖR – a hangérteménye alapján– tehát a „**kezdeti teljesség** ruhája”, azaz jelképe, de mivel a KERESZT hangértéke: $11+5+20+5+29+9=79 > 16$, a származás helyét, az otthont is jelenti. „O” ABC-ben 16.

A kígyó, mint jelkép

A tér-időbeli folyamat úgy irányítja „magára” a **figyelmet**, mint ahogy **a fényben** haladó, otthonát elhagyó szarvasvipera a felemelt fejével és a farával. Az „F” tehát **fókuszba helyez egy pontot**. A folyó sumérul ID, innen eredhet az IDŐ-folyam. Szardíniai monolitikon gyakran ábrázolták, ahogy kialakul az időfolyam a teljességből.

Amikor a teljesség köréből egy vagy két **kobra** nyúlik ki (egyiptomi kiejtése NER), akkor a NE szócska „ruhájáról” van szó. Jelentése felismerhető a nesze, neki szavakból, vagy a „ne, boci ne” hívogatásból. A 13. ábrán Ehnaton az égből a neki adakozó segítő kezeket fogadja. Görögöknél a nereidák azok a nimfák, akik segítik a hajósokat.

13. ábra: KÍGYÓ a kitekeredett KÖR, az időben folyó események jelképe az anyagi térben.

Az ATYA segítő keze NETYER, **a mindenséget az EGY teljességébe összeháró Isten** egyiptomi neve, jele: a zászló. Az ún. ókori istent a magyar félistennek is nevezi, jelezvén ő csupán valamely isteni jellemző megszemélyesített képzete. Pl. MA_ÁT volt a felelős a teljesség egységéből kialakuló „múlt – jelen – jövő” közötti kapcsolatnak, az idő folyásának a rendjéért. Ahhoz, hogy a gyökérből gyümölcs is legyen, nem elég az időrend. A ciklikus REND-et „RÉ állandó földközi utazása” viszi a folyamatokba.

Az I10-es hieroglifa is egy kígyó, a „GY” jele, ahol az Ég-Föld kapcsolatot egy vízszintes szakasz megtöri. A magyar „GY” rovásának két vízszintes vonala is ahogya a duális világ keresztezi az Ég Föld kötelékét. (14. ábra).

Az ún. GYER M36 hieroglifa azt sejteti, ahogya a „gyökér” – mágikus eljárás eredményeként – „több gyümölcsöt” képes hozni, gondoljunk a gyerekek eredetére. Gyergyó medence tehát egy olyan hely, ahol az ősi gyökér gyermekei otthonra lettek.

Míg a „GY” (kiejtve D+J) a tudatos gondolkodásnak szól (ABC-ben 30.), addig latin betűvel írva a „G”-vel áll kapcsolatban, ami – **az égiek által felügyelt – gátak közötti gazdagodásra** utal. A W11 es hieroglifa mutatja „G” kapcsolatát a 3-as számmal (ABC-ben 3.), azonban a háromszög egy felülről lezárt tartályban áll. A **gerjedés** is csak addig tarthat, míg valami hiányzik, azaz a növekedésnek **mindig van gátja**. A **G és D** (mint a vonzás és a taszítás) **hangpárt** alkotnak.

A GY és D hang kapcsolata
G-D hangpár jelentése

A magyar jelképeken az ÉG és FÖLD kapcsolatot gyakran keresztezi a dualitás szimbóluma, az egyiptomi hieroglifán is érződik a kapcsolat megtörése.

„GY” hang rovással „‡”
 „G” hang rovással „Λ”

DD; Dd
 Dzsed oszlop, tartósság, háterőnc

4-es: „D” hang rovással „†”
 Strukturaképződést elősegítő erő

14. ábra: A G, D, GY hangok logikai kapcsolata, az egyiptomi DZSED-oszlop a struktúrát megerősíti

Az L folyton mozgásra, változásra kényszerít

„T” : a tér tágulása, a titkok feltárása, tárgyak, tervek....
 „O” : a lényeg otthona
 „L” : az élet lényege a lélek, ami **mozgásra** kényszerít

„T” hang rovással „†”
 „O” hang rovással „O”
 „L” hang rovással „Λ”

Hortobágyi csíkosok darutollas kalappal

SU a levegő, azaz a SZELLEMI SÉG istene → származtatás

MAÁT az igazság és a rend istennő, férje THOT a tudás és írás istene

15. ábra A magyar kultúra több ókori hagyományt őriz, ilyen a toll, mint fejdísz
 A hortobágyi csíkosok darutollas kalapjában is az egyiptomi toll-jelkép köszön vissza (15. ábra) A TOLL végén az „LL-ek” **folyton mozgásra kényszerítenek,**

ezért igeképző az L. Jelképe a fejjel lefelé lógatott helyzet, ahonnan csak akkor lehet tovább LÉPNI, ha megfordul az ember.

A táltosló és a táltosember egymástól nem elválasztható, a népmeséinkben együtt hajtják végre a nagyszerű dolgot. A LÓ – a hangérteménye alapján – **a mozgásra/változtatásra kényszerítő lélek otthona**, innen eredhet a lovas-temetkezések hagyománya. Vargyastól¹⁷ átvett szibériai hagyomány szerint: „Minden hősnek kell rendelkeznie csodás képességű paripával, aminek első és legfontosabb tulajdonsága, hogy repülni tud az égi és a földalatti világban egyaránt”. A kultúrák közötti ilyen hasonlóságok, mint tollas fejdísz, repülő lovak, nem jelentenek feltétlenül közvetlen átvételt, hanem gyakran ősi, egyetemes jelképek használatáról van szó.

PÁLYAÍV

Harsay Mária Magdolna

Mint gazdaságmatematikus – a bonyolult gazdasági rendszerek modellezésével foglalkozva – az információszervezésben szereztem rengeteg tapasztalatot. Nyugdíjazásom után ennek és a tág érdeklődésemnek köszönhetően nem csak felismertem a hangok jelentését, hanem rögtön rendszerbe is akartam szervezni. A kapott Csigolyaábra meglepett és felkeltette érdeklődésem a magyarság eredete iránt. Kutatási eredményeimet először a Facebookon adtam közre, majd ezek alapján az „ITSH Ősi Örökségünk”-nél vállaltam előadásokat, amelyekre készülve az alábbi témakörökben mélyedtem el:

- A magyar nyelv archaikus jellege (Szkíta gondolkodás)
- Szent Korona, mint ókeresztény jelkép (Korai kereszténység)
- Hogyan vágták el gyökereinket? (Történelemhamisítás)

2020-tól a korábbi anyagaim alapján tanulmányokat állítottam össze a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület számára, amihez sok segítséget kaptam *Darai Lajostól*.

A ZMTE 2022. évi Őstörténelmi Találkozóján mindhárom témakörben bemutatkozhattam, majd 2024. február 22-én az Aranytíz Kultúrházban „Az ősi EGYETEMES jelképek értelmezése a magyar nyelv segítségével” címmel már egy önálló, nagyszerű előadást sikerült felolvasnom.

¹⁷ Vargyas Lajostól átvett idézet forrása: https://tti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1977_1/vargyas.pdf

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉNYE

Az ember abban különbözik a többi lénytől, hogy képes a lelkének gondolatait kifejezni, a hangulatait megszólaltatni, ötleteit elmagyarázni.

Egy nyelv akkor archaikus jellegű, ha építő elemei, a hangok őrzik ősi – a lélek által nem feltétlenül tudatosan értelmezhető – jelentésüket; továbbá a nyelv „szövege” hasonló, mint ahogy a világunk felépül és működik. Archaikus gyök az, ahol – a hangok összeolvadása révén adódó elméleti jelentés és a gyök valódi értelme között felismerhető a kapcsolat.

A hangok jelentése és azok közötti logikai kapcsolatok alapján történt rendszerezés során egy csigolya vált felismerhetővé. Hogyan jöhetett volna létre a magyar az innen-onnan átvett szavakkal, ha építőkövei rendszerbe szervezeten megjeleníthetők? Mivel az írásjelek jelképei a hangoknak, így elvileg nemcsak a hangok, hanem a betűk /rovások is képesek a hozzájuk tapadt háttér-információt közvetíteni. Ahogy a Szent Korona jelképei az ókeresztény hitvilágot, a hieroglifák az egyiptomi, a rovás ábécé jelei a szkíta gondolkodást tükrözik. E tapasztalatok alapján a magyar nyelv archaikus jellege az ősi egyetemes jelképek elemzésének segítségével bizonyítható.

Kapcsolat: raig.mary@gmail.com

Gáll Péter:

Hangzóértelmes nyelvépítés

Kincseink és lehetőségeink

Mintegy 150 évvel ezelőtt *Czuczor Gergely* és *Fogarasi János* munkásságának köszönhetően megszületett „*A magyar nyelv szótára*”, mely már az ő korukból megőrizte számunkra azt a gondolatot, hogy a hangzókhoz (beszédhangokhoz) önálló jelentést társítsunk, vagy a másik irányból közelítve: hogy a hangzók önálló jelentéssel bírjanak. Ők ezt a jelenséget hangérteménynek nevezték – és őrútánuk sokan a mai napig így tesznek. Én, mivel régen még őket nem ismerem, tőlük függetlenül hangzóértelmeknek neveztem, nevezem ugyanezt.

Miután *Bolya István* és *Panni* baráti társaságában, a Bolyafészekben előadtam nyelvi modellemt, kiderült ama tevékeny szellemi közösségben, hogy messze nem vagyok egyedül meglátásommal. Mitöbb, ha nem lenne egy-egy összetartó, hívogató fészek, ahol az emberek találkozhatnak, meg sem tudnánk, milyen sokan is vagyunk. A *Szeibert András* és *Varga András* által szervezett „Ősi örökségünk” alkalmossorozat előadói és látogatói között is akadnak hasonlóan gondolkodók. Ezeket az embereket *Záhonyi András* a vele együtt 8 tagot számlláló „Ősnyelvkör” nevű társaságban fogta össze, mely által jobban megismerhetük egymást és gondolkodásunkat. *Bérczi Szaniszló*, *Fabó László*, *Raig Mária*, *Rátki Zoltán*, *Szili Imre*, *Varga András* és én egymástól, de más írott anyagtól is függetlenül, saját nyelvi érzetünkkel összefonódott gondolkodásunkkal jutottunk el a hangzók értelmi szintjéig – míg egyikünk sem „hivatásos” nyelvész. És tudom, hogy jelenleg is élnek még többen ilyen eredményekkel.

A hangzóértelme, mint a nyelvépítés csodás módja

Világosan látszik tehát, hogy nyelvünk hangzóinak ősi időkből ránk maradt önálló értelme van. Ezt az is bizonyítja, hogy egymástól független elmék ugyanerre a következtetésre jutnak – még ha nem is ugyanabban a rendszerben gondolkodnak. Azonban, ha valaki mégis vitatná a hangzóértelme létét, attól még nem lehet kizárni a lehetőségét annak, hogy egy ilyen rendszert létrehozzunk.

A fogalmi rendszer kialakítása

A hangzók rögzítését megelőzően a fogalomkészletet kell összeállítani, mert az jelenti az alapot.

A fogalmak a minket emberként érdeklő, érintő, befolyásoló legfontosabb dolgok kell legyenek, és dióhéjban le kell fedjék az általunk érzékelt valóságot. Továbbá lehetőségünk van tagolni a fogalmi szerkezetet, hogy sokszínűbben, a mindennapi élethez, a világ dolgainak leírásához jobban használható rendszert kapjunk.

Van néhány egyetemes fogalom, mely életünket, és az egész Világegyetemet alapvetően meghatározza. Ilyen az „erő” és a „viszony” is.

Ezek például a véges-elem számításnak, egy modern, elvont, fizikai szimulációs modellnek is meghatározó részei. Ott az erők a vizsgált elemek között lépnek fel, a viszonyok pedig az adott szimuláció idő- és térdimenziói. Nyelvi gondolkodással való párhuzamban a vizsgált elemek pedig a hangzók által célzott fogalmak.

Nyelvi modellem erős alapjaként és ötletadójaként a mai magyar nyelv áll. Kétféle minőségű hangzónk van, amit ma mással- és magánhangzónak nevezünk. Én ezeket tapasztalt fogalmi működésük alapján átneveztem erő- és viszonyhangzóknak.

Sokféle névvel illettem már őket, de e két minőség ilyen tisztán való megragadására több, mint 20 év után jutottam el.

Az erő- és viszonyhangzók rendszere erő-viszony rendszert képez.

A hangzók kialakítása

A beszédhangoknál jellemzően kifelé engedjük a levegőt, ami hangszálainkat is megrezgetheti. (Bár a torkon keresztüli légáramlás a hangkeltéshez nem követelmény, például a csattogó hangoknál afrikai nyelvekben.)

Megkülönböztethetünk két jelleget: az éneklést és a zajkeltést.

Az éneklés, melyre itt gondolok, az elemi éneklés, mely pusztán az emberi hangszálaknak a kiáramló levegővel való rezgetése. A hangot a mellkastól fölfelé lévő üregek által meghatározott felhang-arányok színezik. Ezt a jellegzetességet domborítja ki más-más módon a mongoloknál a felhangéneklés, és a skandináv „kulning”, mely utóbbival hangjeleket tudnak nagy távolságra küldeni egymásnak, vagy háziállataiknak.

Az éneklő jellegű hangzókat énekhangzóknak nevezem. Ezek a mai magánhangzók, azaz viszonyhangzók. Az énekhangzók azok a beszédhangok, melyeknél a hangszálak rezegnek, és egyébként a levegő akadálytalanul áramlik kifelé.

A zajkeltés a másik elemi hangzófajta. Ebbe a csoportba gyakorlatilag minden elemi képzéssel létrehozott hangzó beletartozik, amely nem énekhangzó. Ezeket zajhangzóknak nevezem. Ezek a mai mássalhangzók, azaz erőhangzók. Itt a levegő útját valamilyen módon és helyen gátolom (j, h, sz, ly), beszédszerveimmel különféle mozdulatokat csinállok (g, l, p), vagy a levegő segítségével mozgatom azokat (r).

A magán- és mássalhangzó elnevezés nem magyar gondolkodás szerint, hanem német mintára született, és egyébként nem is fedi a valóságot. Elég egyetlen hangzót említeni, mint kivételt, hogy megtörje a szabályt (és nem, hogy erősítse). A „h” hangoztatásához semmilyen más hangzóra, magánhangzóra sincs szükség.

Megjegyzem, ez a hangzó majdnem énekhangzó, kivéve, hogy a hangszálak nem rezegnek. Hogy mégis hallható legyen, a nyelv és a szájpadlás hátsó részét egymáshoz közel tartjuk, ezáltal zajol a levegő.

Hasonló a „s”, „sz”, „f” hangzó is, csak ott a rést egyre előrébb hozzuk létre.

Az ének- és zajhangzó a képzés módja, jellege szerinti elnevezés, és kivétel nélkül fedi a valóságot.

A két hangzófajta elnevezései:

- német mintára: mássalhangzó / magánhangzó
- hangoztatás szerint: zajhangzó / énekhangzó
- működés szerint: erőhangzó / viszonyhangzó

A nyelvi rendszer megtartó és öngyógyító ereje

A számosság is fontos. Nem lehet sem kevés fogalom, illetve hangzó, mert az nem elegendő; sem sok, mert az a gyakorlatban fölösleget szül, és lemorzsolódáshoz, így az eredetileg kitalált rendszer sérüléséhez vezet. Törekedni kell az egyszerűsége, mivel a viharos élet megnyirbálja a túlbujánzott rendszereket.

Nyelvi modellemben, de a mai magyar nyelvben is a zajhangzók számossága messze elmarad a beszédszerveinkkel kelthető zajok számosságától.

Ebből következően sem szerepel készletemben a „dz” és „dzs”, pedig ezek egyszerűen képezhetők számunkra. A természetes nyelvi jelleg miatt jelennek meg a „d+z” és a „d+s” vagy „d+zs” összeolvadásaként. Bár vannak olyan

hangzóink, melyek összeolvadással is létrejönnek, de önmagukban is léteznek. Jó példa a „cs”, mely kétféleképpen is létrejöhet: „t+s”, „c+s”.

A magyar nyelvben lévő alapszabályok és következményeik által jönnek létre olyan összefüggések, melyek a mai magyar nyelv megtartó és öngyógyító erejét adják. Bár a megtartás magától működik, az öngyógyításhoz akaratlagos, tudatos, nyelvművelő tevékenység kell.

A megtartó erő a nyelv korcsosulása, elváltozása, felhígulása, eredeti elemeinek kiveszése szempontjából fékező erőt jelent, de ezen folyamatokat megakadályozni nem tudja. Ezek nem csak háborúk, természeti csapások, más nyelvűekkel való kölcsönhatások, de bizony önmagunkban létező is az emberi önállósodás, renyhesség, ostobaság, vagy akár gonoszság következményei is lehetnek. Ezért van szükség a nyelvi öngyógyítás működtetésére.

Sokféle megtartó erő van a magyar nyelvben.

Nyelvünk belső összefüggéseinek zöme tudat alatt él, és/de a gyakorlatra kihatással van (ezért működik). A szöbokok és az írás is megtartó erő.

Az eredeti hangzókészlet emlékének megőrzéséhez hozzájárul számosságának matematikai különlegessége.

Bár érdekes, hogy arra jutottam, az erőhangzók (mássalhangzók) száma 24, mely úgynevezett erősen összetett szám (a nála kisebb természetes számoknak csak kevesebb osztója van), miközben az erőhangzók osztályának épp, hogy nem jellemzője a csoportosíthatóság.

Ellenben ez erősen sajátja a viszonyhangzóknak (magánhangzóknak), melyből 14 van. Azonban ez a szám önmagán kívül csak 2 osztóval rendelkezik: 2 és 7. A 7 prímszám, egyen és önmagán kívül nincs osztója. De mindjárt látjuk, hogy a viszonyok szerkezete a következő: $2 \times (1+2+2+2)$, amit így is felírhatunk: $2 \times (1+6) = 2+12$, ahol a 2 tag egy különleges viszonypár lesz, a 12 pedig szintén erősen összetett szám.

Erő

A fogalmi rendszert felépítő elemi fogalmak egyike.

Minden mozgás, folyamat okozója.

Az erőt, mint hatást működése, jellege, okozata szerint különféle módokon fedezzük fel világunkban. Ragadjuk meg a megfelelően megválasztott számosság szerint úgy, hogy az általunk tapasztalt világot minél teljesebben lefedjük, ugyanakkor az egyes fogalmak a lehető legjobban különbözzenek egymástól!

A megfelelően megválasztott számosság azt jelenti, hogy legyen: 1.) nem kicsi, 2.) nem nagy, 3.) erősen összetett szám. A fogalmak különbözőségi követelménye eredményezi a csoportosíthatatlanságukat.

Az általam választott erők a következők, egyetlen, jelen nyelvünk szerinti legjellemzőbb szóval:

kitörő, eltérítő, forgató, ürítő, akaró, megtartó, ösztönző, gyengítő, szűkítő, nehezítő, élesztő, elválasztó, birtokló, kényszerítő, nyújtó, semmitő, formáló, óvó, áthatoló, rögzítő, vezérlő, vonzó, sokasító, munkáló.

A gyököknél később láthatjuk, hogy létezik az egyetemes erő fogalma, mely hangzóként nem testesül, pontosabban az erőhangzó hiányaként jelenik meg. Így összesen 25 fajta erőfogalomról beszélhetünk. Mellékesen $25 = 5^2$, ahol az 5 prímszám.

Viszony

A másik elemi fogalom. Az erők kapcsolatáról szól.

Mivel az erő megjelenési formája a mozgás, mely pedig számunkra térben és időben jellemezhető, ezért a viszonyításukat is ezekben kell elképzelni.

A térbeli kiterjedések nem a lecsupaszított, matematikai értelemben használandók (mert az elvon minket a valóságtól), hanem különleges módon, mely jellemzi az életterünket.

Először is, a viszonyításnak van egy kezdőpontja, ami egy középpont, ahol a viszonyított dolog (alapesetben erő) áll. Aztán van egy iránya, amit maga a viszonyítás határoz meg. Majd van egy végpontja, mely egy másik dolog (erő).

Ebből a működésből következik alap gyökképletünk, mely a következő: erő-viszony-erő, vagy mai fogalmaink szerint: mássalhangzó-magánhangzó-mássalhangzó.

Határozzuk meg a viszony-fajtákat a megfelelően megválasztott számosság szerint úgy, hogy minél sokrétűbben használjuk ki a lehetséges kiterjedésekben rejlő lehetőségeket! Ez egy igen összetett viszonyrendszert fog eredményezni.

Mik a térbeli kiterjedések a helyi világszeletünkben? Nem három egyenértékű kiterjedés, mint ahogy azt a matematikában/fizikában vesszük. A Föld felszínén élve, mely számunkra gyakorlatilag sík, három fajta viszonyulást állapítok meg:

- a tőlem való távolság függvényében, egy egyenes mentén
- a felszínen való eloszlás szerint, körkörösén, minden irányban
- a felszín alatt és fölött (a Föld tömegvonzása a harmadik irányt kitünteti, megkülönbözteti).

Ezután felhasználhatjuk az időt is. Mondhatom azt, hogy az előbb megállapított irányokat vehetem:

- pillanatszerűen (időbeli kiterjedés nélkül), vagy
- folyamatában (időbeli kiterjedéssel)

Első viszonyként kiemelem a viszonyítások középpontját. Ez önmagában áll, saját magához viszonyít. A kiterjedések innen indulnak. Ezt közép-térnek nevezem.

A középponttól való távolság viszonyai:

- amit elérek, mellettem van, függésben vagyunk
- amit nem érek el, távolabb van, egymástól függetlenek vagyunk

Ezt táv-térnek nevezem.

A középpont környékét leíró viszonyok:

- körülöttem van
- a látóhatárig (mindenütt) van

Ezt kör-térnek nevezem.

A kézzel és szemmel elérhető térből kifelé mutató irányban lévő viszonyok:

- félúton van (kilóg, átlóg)
- odaát van (nem elérhető, és nem is látható)

Ezt mély-térnek nevezem.

Az időbe való kiterjesztést röviden *időítés*nek nevezem. (Ellentétét nevezhetem időtlenítésnek.)

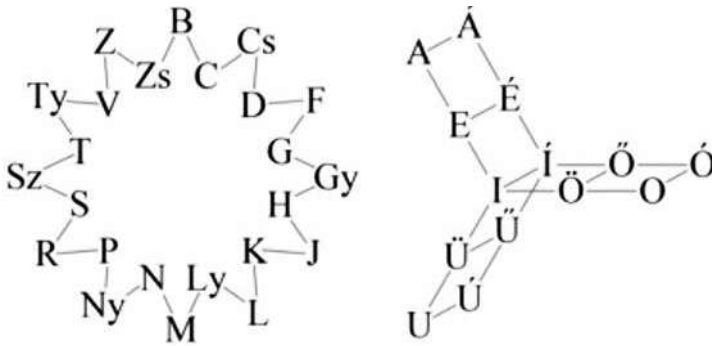
Az időzített terekben való viszonyokat tér-idő viszonyoknak nevezhetem: közép-tér-idő, táv-tér-idő, kör-tér-idő, mély-tér-idő. Az adott kiterjedést röviden ágnak is nevezhetem az úgynevezett „viszonytérképen”, például a táv-ág kiterjedésben, a táv-ágban van a táv-tér és a táv-tér-idő.

De ez részletkérdés.

Az *időítést* úgy tartom érdemesnek elképzelni, hogy annak a folyamatát jelenti, ahogyan a jelölt viszony-állapotba eljutunk. Például, ha a táv-tér „független” viszonyát *időítem*, akkor az a táv-tér-időben a „függetlenné válás”-t jelenti.

Hangzósítás

Alkossunk hangzókat a fogalmakhoz!

1. ábra: Erőhangzók és viszonyhangzók

Erőhangzók

Rendszerem a következő erőhangzókat tartalmazza (sorrendjük a mai ábécé szerinti): B C Cs D F G Gy H J K L Ly M N Ny P R S Sz T Ty V Z Zs

A hangzók kidolgozásának leírása nélkül, röviden, így társítom őket az erő fogalmakhoz: B = kitörő, C = eltérítő, Cs = forgató, D = üritő, F = akaró, G = megtartó, Gy = ösztönző, H = gyengítő, J = szűkítő, K = nehezítő, L = élesztő, Ly = elválasztó, M = birtokló, N = kényszerítő, Ny = nyújtó, P = semmítő, R = formáló, S = óvó, Sz = áthatoló, T = rögzítő, Ty = vezérlő, V = vonzó, Z = soka-sító, Zs = munkáló.

Viszonyhangzók

Rendszerem a következő viszonyhangzókat tartalmazza (sorrendjük a viszonyok szerkezete szerint lehetséges sorrendek közül egy bizonyos sorrend):

I - E A - Ö O - Ü U / Í - É Á - Ő Ó - Ű Ú

A viszonyokhoz talált hangzókat sorolom röviden, a felhangarányok és képzési módok leírása nélkül:

[közép-tér]: maga – I

[táv-tér]: elérhető – E / nem elérhető – A

[kör-tér]: körülötte – Ö / mindenütt – O

[mély-tér]: félúton – Ü / odaát – U

[közép-tér-idő]: azonosul: – Í

[táv-tér-idő]: elérhetővé válik – É / elérhetetlenné válik – Á

[kör-tér-idő]: körégyűlik – Ó / mindenüvé terjed – Ó
[mély-tér-idő]: kiszüremlik – Ű / eltűnik – Ú

A fogalmak hangzóértelmes kifejezései

Szavak alkotásához a hangzókat egymás után kell tenni. Segítségünkre van, ha a hangzók jelentését kimondjuk. Ehhez olyan szavakat/kifejezéseket kell használnunk, melyeket láncra fűzhetünk, és beleillenek a hangzók jelentéskörébe. Ezek nem feltétlenül egyeznek meg azon szavakkal/kifejezésekkel, melyeket a hangzókhoz eddig felsoroltam.

Gyökök és gyökképletek

Jelölje E az erőhangzót, V a viszonyhangzót!

A kétfajta hangzó működése miatt a nyelvi modellem gyökeinek alapszerkezete a már említett: erőhangzó + viszonyhangzó + erőhangzó

Ennek gyökképlete: EVE

Azonban nemcsak ilyen alakú gyökök léteznek, hanem ennél rövidebbek is, ahol az első, vagy / utolsó erőhangzó hiányzik. A teljes alakú gyököket teljesgyöknek nevezem. A nem teljes alakúakat nevezhetem csonkagyöknek. Ebből három van:

- elöl nyílt gyök: viszonyhangzó + erőhangzó (VE) – pl.: ül, ég, íz
- hátul nyílt gyök: erőhangzó + viszonyhangzó (EV) – pl.: ró, fű, hó
- csupaszgyök: viszonyhangzó (V) – pl.: ő

A gyökök hangzóértelmes kifejezései

Egy szó hangzóinak hangzóértelmes kifejezéseit végigmondva a szó hangzóértelmes kifejezését kapjuk meg.

Például: KAR -> [K: nehezítő erő] [A: -tól független] [R: formáló erő], azaz: nehezítő erőtlől független formáló erő

A csonkagyökökben a hiányzó erőhangzó a már említett egyetemes erő, melynek hangzóértelmes kifejezése a „bármi”.

Például: TÓ -> [T: rögzítő erő] [Ó: -n elterjedő] [... : bármi], azaz: rögzítő erőnl elterjedő bármi

A megnevezni kívánt dolog fogalmának megragadása

A hangzóértelmes kifejezések egy külön világot alkotnak, mely elvont érzetekkel van tele. Ezen világ, és a valóság között kell képzet-/érzettársítás segítségével kapcsolatot teremteni.

A hangzóértelmes tér, a fogalomtér és az anyagi valóság között nem teremthető kölcsönösen egyértelmű kapcsolat. Egy szónak több hangzóértelmes képzettársítással megállapított jelentése is lehet, és egy jelentést több hangzóértelmes kifejezéssel is megközelíthetünk.

Szófejtési példák

TÓ: rögzítő erőn elterjedő bármi

A „rögzítő erő” itt a gát, ami az áramlást megállítja, az „elterjedés” pedig a víznek a felgyülése, szétterülése. A „bármi” az erő semlegessége, mert egy áramláson ejtett torlaszon bármi áramló felgyűlik. Ha úgy tetszik, ez a duzzasztógátnak az ősképe. Legyen szó egy hegység vízmosta völgyeinek torlaszként működő beomlásáról, vízgazdálkodás töltéseiről, malomtavakról. A meggyűlt, látható áramlás nélküli víz keletkezésének módja van ezen szó hangzóértelmében. S ha úgy tetszik, ilyen formán a gát nélküli, nagyobb mélyedésekben meggyűlt vizeket csak jelentésáttevéssel nevezzük tónak.

SzÁZ: áthatoló erőt elhagyó sokasító erő

vagy: hatékonyságot elhagyó sokaság

Katonai jellegű szó (sok ilyen van). Az a számosság, melyet külső eszközök nélkül egyben tartani és irányítani, hatékony egységként működtetni már nem lehet.

ZÁSz: sokasító erőt elhagyó áthatoló erő

vagy: sokaság(jellege)t elhagyó hatékonyság

Az előző, a „száz” szóhoz kapcsolódik, annak ellentéte. Eme gyök önmagában nem, de „zászló” szavunkban él. Eredetileg „zászoló” lehet, s egy olyan tárgy neve, mely a „száz”-at „zász”-olja. A „száz” minőséget összefogja, s ismét irányíthatóvá, hatékonyá teszi.

DÉLy: ürítő erőhöz társuló kettéválasztó erő

vagy: üresség segítője kettéválasztás

A napon, mint időegységen belül az egyetlen meghatározható, állandó viszonyítási pont, mely a napot kettéválasztja. Ugyanis egy botot bárhol leszúrva, az árnyék végének haladását rögzítve ki tudjuk szűrni a délyt (ma: délt/delet). De a nap kelte és nyugta mindig vándorol térben és időben is. Az éjfélnél, a mai napi időszámításunk kezdete pedig pont a természetből adódónak a szöges ellentéte: az a pillanat, amikor a Nap a legrejtettebb. És nem menti ezt a gondolkodási módot az sem, ha a csillagok látszanak, mert az év során azok is vándorolnak.

A „dély” szóváltozatot az angol „day” szó láttatta meg velem, miután a magyar „dél” szó hangzóértelme sokáig nem vezetett el engem a megoldáshoz, aztán az angolé pedig rögtön.

Mi a magyar szó?

Számomra az, ami megfelel eme dolgozatban vázolt szabályoknak.

Tegyük föl, hogy van egy szó, melyről teljes bizonyossággal megállapítható, hogy nem magyar eredetű! Sőt, hogy ez a szó még csak nem is szerepel nyelvünkben. Azonban, ha az a szó egy bizonyos módon rávetíthető a modellem hangzókészletére, és hangzóértelme szoros összefüggést mutat jelentésével, akkor azt én abban a formában teljes értékű magyar szónak tekintem.

Ma még nem tudunk minden fontos, ma használatos fogalomra magyar szót mondani. Én úgy tartom, inkább mondjuk idegenül, mint sehogy. A korok szellemi áramlataiban részt kell vennünk, ha a világgal lépést akarunk tartani. Ez azért fontos, mert szerencsénkre a világ elsősorban szellem, és az vezérli az anyagot. Azért szerencsénkre, mert szellemi téren jók vagyunk. És még jobbak válunk, mert nyelvünk tekintetében öntudatra ébredünk, és újraélesztjük alkotó erejét. Így nem aggódom az esetlegesen használt idegen szavak miatt, mert tudom, előbb-utóbb kiszorulnak nyelvünkből.

Zárszó

A mag önmagából nő ki. Ezért lehet a magyart a magyarral magyarázni.

Ez filozófiai, matematikai, metafizikai jellegű nyelvi építmény. Alapja a pusztá gondolkodás és létfigyelés. Önmagában meg kell állnia. Akadémiák, szótárak, írásemlékek, leégett könyvtárak, politikai és hatalmi áramlatok, zsarolások, meggyilkolt vezetők ellenében is. Foglalkozzunk vele, amíg a földün-

kön béke van, mert mikor már mindenki elveszett szeretteit siratja, ismét több nemzedéknyi idő esik ki!

Az egész nyelvi elmélkedésem célja egy olyan rendszer kidolgozása, mely segítségével magyar szavak nem csak magyarázhatók, de alkothatók is, melyekkel pedig idegen szavaink kiválthatók, sőt, egyéb elméleti építményeink fogalmai is könnyebben megragadhatók, ezáltal erősítve és gyorsítva a szellemi fejlődést, és növelve megmaradási, sőt felemelkedési esélyeinket.

Eme dolgozatban felvázoltam a hangzóértelmes nyelvépítésnek egy általam vélt, vihető módját. Az érthető terjedelmi korlátok miatt csak az alapokra volt lehetőség, de reményem szerint ez is elég ahhoz, hogy beinduljon a képzelet- és alkotóerőnk, és megragadjuk nyelvünk gyeplőjét, melyet a háborúságok és betelepítések életviharai kivertek kezünkéből.

Világhálós hivatkozások

- Honlapom: <https://bitmiller.hu/>
- Villámlevél címem: gp.bitmiller@gmail.com
- Hangzóértelmes kifejezés készítő: <https://bitmiller.hu/a/szomuhely>
- Magyar Szóműhely: <https://www.facebook.com/groups/magyarszomuhely>

PÁLYAÍV

Gáll Péter

Anyanyelvi munkásságomat szabadidőmben művelem. Az informatikában és a fémiparban keresem kenyerem. Hangzóértelmes nyelvi modellemet ajándékként kapottnak tekintem, mivel sok tényező összjátékaként, és tartós fennállásaként láthattam meg és dolgozhattam ki az azt alkotó gondolatokat.

Édesanyám magyar-francia szakos tanár. Ez már megadhatott számomra egy irányt.

Általános iskolában beilleszkedési nehézségem (mely oka én voltam) ellen-súlyozására vicces irományokkal igyekeztem elnyerni osztálytársaim tetszését, mely leginkább a tanulandó versek átírásából állt. Ezen tevékenység a körülbelül húsz éves koromban beindult magyar nyelvi kutatásom szempontjából alapvető képességeket fejlesztett. Édesapám révén – ki hivatásos énekes – zenéltem, így a rímre, ütemességre, szótagszámra érzékeny voltam/vagyok, ezért a vers-átköltéseknél ügyeltem rájuk. A lehetséges, nyelvileg is értelmes megoldások

fejben való végigpörgetése, a variálás, szókeresés, válogatás segítségemre vált. „Angolos” vagyok, ez elsődlegesen tanult idegen nyelvem, mely szintén szerencse, hiszen (mint Varga Csaba is meglátta) azzal a szókincs és képzők szintjén szorosabb a kapcsolatunk, mint a finnel. Elsősorban az angol és latin, de más nyelvek szókincsének átfogóbb kutatása is egyelőre csak reményem. (...)

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉNYE

Rendszerem eszközt kínál nyelvünk megújítására, idegen szavaink magyarítására, régi fogalmak megújítására, a felgyorsultan változó világ új fogalmi árjának magyar nyelven való befogadására.

Lényege, hogy egy, az élő nyelvhez kapcsolódó, mégis önmagában megálló nyelvi rendszert, de első lépcsőben szókinccset alkosson. Ezt úgy éri el, hogy minden hangzójának önálló jelentése van (tudom, ez önmagában nem újdonság). Építéskor törekedtem arra, hogy egységes legyen, korlátai, és a benne lévő lehetőségek egyértelműen legyenek térképezve. Mindazonáltal csiszolása még folyamatban van, hiszen, mint (rég)i újdonság, a hangzóértelem, vagy hangérmény használata elménknek önmagán belüli, és a nyelvi térben közösen való kölcsönhatásának metafizikai mélységeibe vezet, melyet (újra) fel kell térképeznünk.

Kidolgozásának 20 éve során elértem azt a szintet, hogy elkezdődhessék a nagyobb mennyiségben való szófejtés és -építés. Az a célom, hogy ezt minél több ember képesen és örömmel használhassa.

Kapcsolat: gp.bitmiller@gmail.com

Varga Béla

Magyarok a számok bővületében

/Rendhagyó magyar-szám-tan-mértan óra 25 percben/

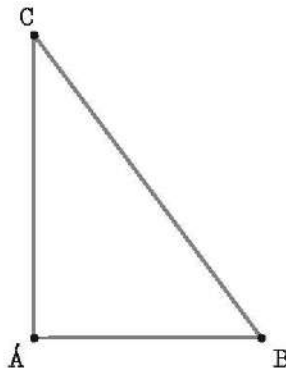
Előadásom bevezetőjében három szöget szeretnék „beverni” a finnbugrizmus koporsójába.

C

Á

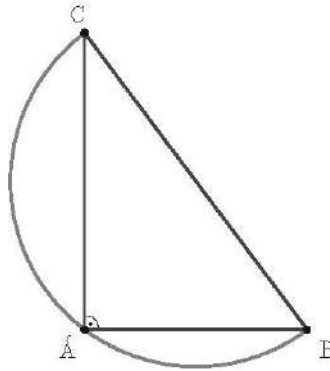
B

A szögek pozícióját a ma használt latin eredetű $\triangle ABC$ -nk három nagybetűjével jelöltem, majd az alábbi módon a szögekkel jelölt pontokat összekötöttem.

szögűségét az alábbi módokon bizonyítom:

A Thalész-tétel szerint, ha egy kör átmérőjének két végpontját a kör kerületének bármely pontjával összekötjük, akkor derékszögű háromszöget kapunk:

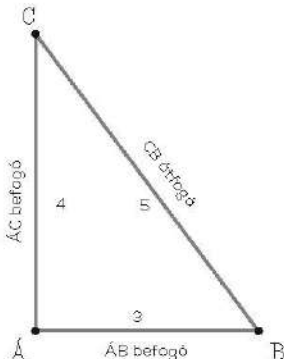
Jól látható, hogy a derékszögű háromszögünk megfelel a Thalész-tételnek.

A derékszögű háromszögünk sarokpontjait jelölő ÁBC betűk az ÁBC-nk egymást követő betűi, így az alábbiak szerint sorszámozhatóak azok:

A	Á	B	C	CS	D				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Az ÁBC-nk jelsorrendje az ÁBC betűket egy rejtett számértékkel ruhazza fel, így az Á betű rejtett számértéke: 1: a B betű rejtett számértéke: 2: a C betű rejtett számértéke: 3.

A derékszögű háromszög oldalainak hosszát az ÁBC betűinek rejtett számértékével számszerűsíthetjük az alábbi módon:

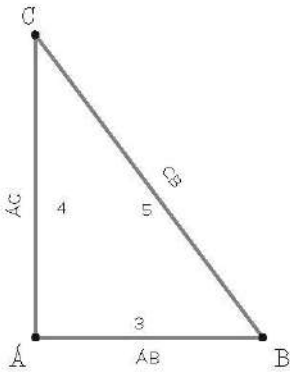

$$\text{AZ } \text{ÁB BEFOGÓ} = \text{Á} + \text{B} \\ 1 + 2 = 3$$

$$\text{AZ } \text{ÁC BEFOGÓ} = \text{Á} + \text{C} \\ 1 + 3 = 4$$

$$\text{A } \text{CB ÁTFOGÓ} = \text{C} + \text{B} \\ 3 + 2 = 5$$

a Pitagorasz-tétel szerint, egy derékszögű háromszög két befogójának négyzete együtt az átfogó négyzetével egyenlő.

$$(\hat{A}+B)^2 + (\hat{A}+C)^2 = (C+B)^2$$

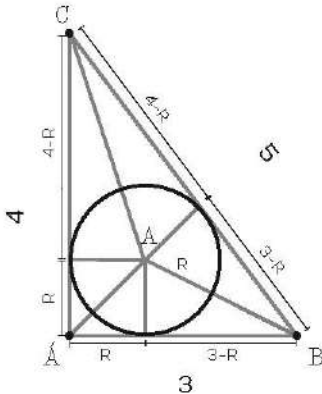
$$(1+2)^2 + (1+3)^2 = (3+2)^2$$

$$3^2 + 4^2 = 5^2$$

$$9 + 16 = 25$$

Az alábbi ábrán a derékszögű háromszög szögfelezőinek segítségével kijelöljük az A középpontot, amely köré egy olyan kört rajzolhatunk, amely a háromszög mindhárom oldalát érinti.

A feladat az, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján kiszámoljuk a háromszögbe írható kör sugarát (R).

$$(3-R) + (4-R) = 5$$

$$7 - 2R = 5$$

$$7 - 5 = 2R$$

$$2 = 2R$$

$$1 = R$$

A kapott eredmény figyelembe vételével létrehozzuk az alábbi R=1 egység alapú rácsot (hálót). Az ábrán jól láthatóan rávetítettem a Descartes féle kétdimenziós sikkordináta rendszert, annak is a pozitív-pozitív tartományát.

számértékei az első vízszintes sor sorszámaival azonos rejtett számértékekkel rendelkeznek.

Ebbe a táblázatba illesztettem be a magyar ÁBÉCÉ jelenleg használt, latin eredetű nagybetűit az alábbiak szerint:

	T	TY	U	Ú	Ü	Ű	V	Z	ZS	
	NY	O	Ó	Ö	Ő	P	R	S	SZ	
	GY	H	I	Í	J	K	L	M	N	
	A	Á	B	C	CS	D	E	É	F	G
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ez a táblázat a magyar ÁBÉCÉ mindegyik betűjét egy az ÁBÉCÉ-ben elfoglalt sorszámból származtatott rejtett számértékkel ruhazza fel. Nézzünk egy példát, hogy mire is jó ez a rejtett (titkos) kódolási lehetőség:

Ez a kódolási rendszer lehetőséget ad arra, hogy a fontosabb fogalmakat rejtő

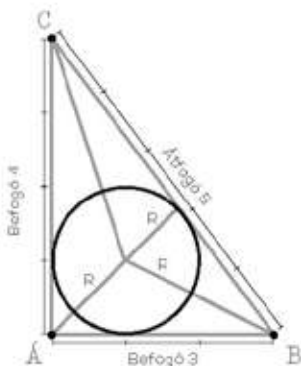
$$\begin{array}{c|c|c|c|c|c|c} \text{Á} & \text{B} & \text{E} & \text{F} & \text{O} & \text{G} & \text{Ó} \\ \hline 1 & 2 & 6 & 8 & 2 & 9 & 3 \end{array} = 31 \rightarrow 3+1=4$$

$$\begin{array}{c|c|c|c|c|c|c} \text{B} & \text{É} & \text{B} & \text{E} & \text{F} & \text{O} & \text{G} & \text{Ó} \\ \hline 2 & 7 & 2 & 6 & 8 & 2 & 9 & 3 \end{array} = 39 \rightarrow 3+9=12 \rightarrow 1+2=3$$

$$\begin{array}{c|c|c|c|c|c|c} \text{A} & \text{Z} & \text{Á} & \text{T} & \text{F} & \text{O} & \text{G} & \text{Ó} \\ \hline 0 & 8 & 1 & 1 & 8 & 2 & 9 & 3 \end{array} = 52 \rightarrow 5+2=5$$

$$\begin{array}{c|c|c|c|c} \text{S} & \text{U} & \text{G} & \text{Á} & \text{R} \\ \hline 8 & 3 & 9 & 1 & 7 \end{array} = 28 \rightarrow 2+8=10 \rightarrow 1+0=1$$

$$\begin{array}{c|c|c|c|c|c} \text{Á} & \text{T} & \text{M} & \text{É} & \text{R} & \text{Ő} \\ \hline 1 & 1 & 8 & 7 & 2 & 5 \end{array} = 29 \rightarrow 2+9=11 \rightarrow 1+1=2$$

A	H	U	N	T	E	J	Ú	T	Á	B	C	$=37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1$
0	2	3	9	1	6	5	4	1	1	2	3	

A	K	Ö	R	Á	B	É	C	É	$=37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1$
0	6	4	7	1	2	7	3	7	

A	H	U	N	K	Ö	R	Á	B	C	$=37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1$
0	2	3	9	6	4	7	1	2	3	

A	V	I	L	Á	G	T	A	N	A	$=37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1$
0	7	3	7	1	9	1	0	9	0	

A	T	A	N	V	I	L	Á	G	A	$=37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1$
0	1	0	9	7	3	7	1	9	0	

A	T	A	N	NY	E	L	V	E	$=37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1$
0	1	0	9	1	6	7	7	6	

A	Z	E	M	B	E	R	$=37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1$
0	8	6	8	2	6	7	

Ez egy elgondolkodtató eredmény sor. Fel kell tennünk a kérdést, hogy őseink használták-e ezt a különleges (egyedi) kódolási rendszert? Nagyon gyanús volt számomra a körrel kapcsolatos fogalomrendszer. Ezért először ezen fogalmak egy részét vizsgáltam meg.

Az A középpontú kör 360° -os felosztási modelljére nagyon jól illeszthetőnek tűnik

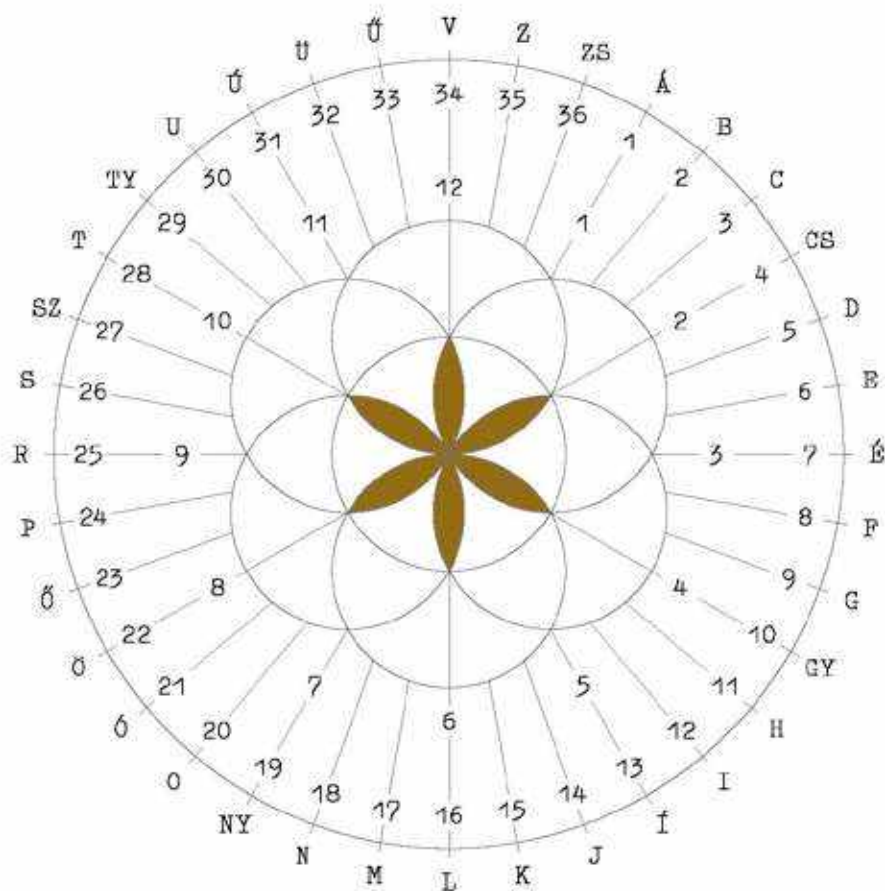
A	M	A	CY	A	R	Á	B	É	C	É	$=36 \rightarrow 3+6=9$
0	8	0	1	0	7	1	2	7	3	7	

A kör középpontjára illeszthető A betű az ÁBÉCÉ nulladik betűje. A=nulla számértékkel. Az ÁBÉCÉ 1-36-ig sorszámozható 36 betűjét a kör kerületére illesztve 10 fokként egy betűpozíciót kapunk:
 $36 \times 10 \text{ fok} = 360 \text{ fok}$

Ő	S	I	I	R	Á	NY	O	K	$=36$
5	8	3	3	7	1	1	2	6	

A	Z	Ő	S	I	I	R	Á	NY	O	K	$=44$
0	8	5	8	3	3	7	1	1	2	6	

távolságra helyezkednek el.

A felosztási modell szerkesztéséhez fölhasználjuk azt a világszerte ismert geometriai mintázatot, amelyet az élet virágának nevezünk.

A	M	A	G	V	I	R	Á	G	A	=44 → 4 + 4 = 8
0	8	0	9	7	3	7	1	9	0	

A	M	A	G	V	I	L	Á	G	A	=44 → 4 + 4 = 8
0	8	0	9	7	3	7	1	9	0	

A mindenség egyetemes felosztási modelljét rejtí ez a szenzációs tudáshordozó rendszer.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{V} & \text{T} & \text{I} & \text{L} & \text{Á} & \text{G} & \text{R} & \text{G} & \text{Y} & \text{E} & \text{T} & \text{R} & \text{M} \\ \hline 0 & 7 & 3 & 7 & 1 & 9 & 6 & 1 & 6 & 1 & 6 & 1 & 6 & 8 \\ \hline \end{array} = 55 \rightarrow 5+5=10 \rightarrow 1+0=1$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{Z} & & \text{I} & \text{S} & \text{M} & \text{E} & \text{R} & \text{T} & & \text{V} & \text{I} & \text{L} & \text{Á} & \text{G} & \text{G} & \text{Ö} & \text{M} & \text{B} \\ \hline 0 & 8 & & 3 & 8 & 8 & 6 & 7 & 1 & & 7 & 3 & 7 & 1 & 9 & 9 & 4 & 8 & 2 \\ \hline \end{array} = 91 \rightarrow 9+1=10 \rightarrow 1+0=1$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & & \text{V} & \text{I} & \text{L} & \text{Á} & \text{G} & \text{M} & \text{I} & \text{N} & \text{D} & \text{E} & \text{N} & \text{S} & \text{É} & \text{G} \\ \hline 0 & & 7 & 3 & 7 & 1 & 9 & 8 & 3 & 9 & 5 & 6 & 9 & 8 & 7 & 9 \\ \hline \end{array} = 91 \rightarrow 9+1=10 \rightarrow 1+0=1$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{Z} & & \text{E} & \text{G} & \text{Y} & & \text{O} & \text{S} & \text{Z} & \text{T} & \text{Á} & \text{S} \\ \hline 0 & 8 & & 6 & 1 & & & 2 & 9 & 1 & 1 & 8 & \\ \hline \end{array} = 36 + \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \text{O} & \text{K} \\ \hline 2 & 6 \\ \hline \end{array} = 44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & & \text{T} & \text{É} & \text{R} & & \text{O} & \text{S} & \text{Z} & \text{T} & \text{Á} & \text{S} \\ \hline 0 & & 1 & 7 & 7 & & 2 & 9 & 1 & 1 & 8 & \\ \hline \end{array} = 36 + \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \text{O} & \text{K} \\ \hline 2 & 6 \\ \hline \end{array} = 44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & & \text{K} & \text{O} & \text{R} & & \text{O} & \text{S} & \text{Z} & \text{T} & \text{Á} & \text{S} \\ \hline 0 & & 6 & 2 & 7 & & 2 & 9 & 1 & 1 & 8 & \\ \hline \end{array} = 36 + \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \text{O} & \text{K} \\ \hline 2 & 6 \\ \hline \end{array} = 44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & & \text{N} & \text{A} & \text{P} & & \text{O} & \text{S} & \text{Z} & \text{T} & \text{Á} & \text{S} \\ \hline 0 & & 9 & 0 & 6 & & 2 & 9 & 1 & 1 & 8 & \\ \hline \end{array} = 36 + \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \text{O} & \text{K} \\ \hline 2 & 6 \\ \hline \end{array} = 44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & & \text{F} & \text{E} & \text{L} & \text{O} & \text{S} & \text{Z} & \text{T} & \text{Ó} \\ \hline 0 & & 8 & 6 & 7 & 2 & 9 & 1 & 3 & \\ \hline \end{array} = 36 + \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \text{O} & \text{K} \\ \hline 2 & 6 \\ \hline \end{array} = 44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{Z} & & \text{Ó} & \text{R} & \text{A} & & \text{S} & \text{Z} & \text{Á} & \text{M} \\ \hline 0 & 8 & & 3 & 7 & 0 & & 9 & 1 & 8 & \\ \hline \end{array} = 36 + \begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \text{O} & \text{K} \\ \hline 2 & 6 \\ \hline \end{array} = 44$$

A kör kerületének és területének, valamint a gömb felszínének és térfogatának kiszámításakor szükségünk van a π (pi) ismeretére. A π (pi) definíciója: A π (pi) a kör kerületének és átmérőjének a hányadosa. A π (pi) egy irracionális szám, amely azt jelenti, hogy két egész szám hányadosaként nem állítható elő. Tizedes tört alakja végtelen és nem ismétlődik periodikusan. A mindennapi életben a $\pi = 3,14$ a használatos értéke. A tudományos életben sokkal nagyobb pontossággal használják ezt a számot.

A számkódoló magyar ÁBÉCÉ alkotói a π -t tíz tizedesjegy pontossággal használták. Ennek bizonyítására:

$$\pi = 3.1415926535 8979323846 2643383279 5028841971 6939937510$$

Bemutatom az osztódási számsor első négy tagjával való szorzás eredményét:
1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256, ...

$$1 \times \pi = 1 \times 3,1415926535 = 3,1415926535$$

$$3+1+4+1+5+9+2+6+5+3+5 = 44$$

$$6+2+8+3+1+8+5+3+0+7+1 = 44$$

$$4 \times \pi = 4 \times 3.1415926535 = 12.5663706143$$

$$1+2+5+6+6+3+7+0+6+1+4+3 = 44$$

$$8 \times \pi = 8 \times 3.1415926535 = 25.1327412287$$

$$2+5+1+3+2+7+4+1+2+2+8+7 = 44$$

A	Z	E	G	I	K	Ö	R	=44
0	8	7	9	3	6	4	7	

A	K	Ö	R	V	I	L	Á	G	A	=44
0	6	4	7	7	3	7	1	9	0	

A	V	I	L	Á	G	K	Ö	R	=44
0	7	3	7	1	9	6	4	7	

A	F	Ö	L	D	I	K	Ö	R	=44
0	8	4	7	5	3	6	4	7	

Számoljuk ki az A középpontú, R=1 sugarú kör területét:

$$\text{A kör területe} = R^2 \times \pi = 1^2 \times 3.1415926535$$

$$\text{A kör területe} = 3.1415926535$$

$$3+1+4+1+5+9+2+6+5+3+5 = 44$$

Számoljuk ki az A középpontú, R=1 sugarú kör kerületét:

$$\text{A kör kerülete} = 2 \times R \times \pi = 2 \times 1 \times 3.1415926535$$

$$\text{A kör kerülete} = 6.2831853071$$

$$6+2+8+3+1+8+5+3+0+7+1 = 44$$

Számoljuk ki az A középpontú, R=1 sugarú gömb felszínét:

$$\text{A gömb felszíne} = 4R^2 \times \pi = 4 \times 1^2 \times 3.1415926535$$

$$\text{A gömb felszíne} = 12.5663706143$$

$$1+2+5+6+6+3+7+0+6+1+4+3 = 44$$

A magyar számkódolható ÁBÉCÉ 25. betűje az R (er) amelynek rejtett számértéke: $2+5 = 7$

$$7 \rightarrow \begin{array}{|c|c|c|} \hline \text{H} & \text{É} & \text{T} \\ \hline 2 & 7 & 1 \\ \hline \end{array} = 10 \rightarrow 1+0=1 \rightarrow \begin{array}{|c|c|} \hline \text{E} & \text{GY} \\ \hline 6 & 1 \\ \hline \end{array} = 7$$

A kör kerülete = $2 \times R \times \pi = 2 \times 7 \times 3.1415926535$

A kör kerülete = 43.9822971502

K	E	R	E	K	Í	T	S	=44
6	6	7	6	6	4	1	8	

A	K	E	R	E	K	Í	T	E	T	T	=44
0	6	6	7	6	6	4	1	6	1	1	

A	K	E	R	Ú	L	E	T	E	=44
0	6	6	7	5	7	6	1	6	

T	E	K	E	R	D	L	E	=44
1	6	6	6	7	5	7	6	

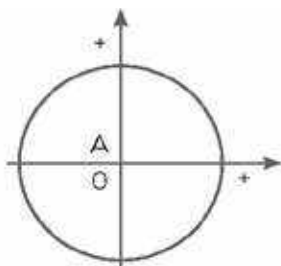
A HOSSZÚSÁG
AZ EGYENES
A LINEÁRIS

A	H	O	SZ	SZ	Ú	S	Á	G	=44
0	2	2	9	9	4	8	1	9	

A	Z	E	G	E	N	E	S	=44
0	8	6	1	6	9	6	8	

A	L	I	N	E	Á	R	I	S	=44
0	7	3	9	6	1	7	3	8	

A	M	É	L	S	É	G	=44
0	8	7	5	8	7	9	

A	N	U	L	L	P	O	N	T	=44
0	9	3	7	7	6	2	9	1	

A	N	U	L	L	A	P	O	N	T	=44
0	9	3	7	7	0	6	2	9	1	

A	N	U	L	L	J	E	L	=44
0	9	3	7	7	5	6	7	

A	N	U	L	L	A	J	E	L	=44
0	9	3	7	7	0	5	6	7	

A	N	U	L	L	SZ	Á	M	=44
0	9	3	7	7	9	1	8	

A	N	U	L	L	A	SZ	Á	M	=44
0	9	3	7	7	0	9	1	8	

Az én olvasatom szerint jelenleg már a kozmikus civilizációban élünk

K	O	Z	M	I	K	U	S	=44
6	2	8	8	3	6	3	8	

C	I	V	I	L	I	Z	Á	C	I	Ó	=44
3	3	7	3	7	3	8	1	3	3	3	

A világmindenség keletkezéséről mégsem tudunk egyértelmű, bizonyítható magyarázatot adni. Az istenhívők a teremtésben, a materialisták az ősrobbanásban hisznek.

I	S	T	E	N	H	I	V	Ő	=44
3	8	1	6	9	2	3	7	5	

M	A	T	E	R	I	A	L	I	S	T	A	=44
8	0	1	6	7	3	0	7	3	8	1	0	

T	E	R	E	M	T	É	S	=44
1	6	7	6	8	1	7	8	

Ő	S	R	O	B	B	A	N	Á	S	=44
5	8	7	2	2	2	0	9	1	8	

Én elfogadom a tudomány azon magyarázatát, hogy mindent ok → okozati összefüggésben vizsgál. Ezért előnyben részesítenék egy tudáselvű ok-os magyarázatot.

T	U	D	Á	S	E	L	V	Ő	=44
1	3	5	1	8	6	7	7	6	

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{O} & \text{K} & - & \text{O} & \text{S} & \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} \\ \hline 2 & 6 & & 2 & 8 & 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{T} & \text{U} & \text{D} & \text{Á} & \text{S} & \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} & \text{A} \\ \hline 0 & 1 & 3 & 5 & 1 & 8 & 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & 0 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} & \text{T} & \text{U} & \text{D} & \text{Á} & \text{S} & \text{A} \\ \hline 0 & 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & 1 & 3 & 5 & 1 & 8 & 0 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{J} & \text{E} & \text{L} & \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} & \text{A} \\ \hline 0 & 5 & 6 & 7 & 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & 0 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{S} & \text{Z} & \text{Á} & \text{M} & \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} & \text{A} \\ \hline 0 & 9 & 1 & 8 & 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & 0 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{P} & \text{O} & \text{N} & \text{T} & \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} & \text{A} \\ \hline 0 & 6 & 2 & 9 & 1 & 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & 0 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} & \text{U} & \text{N} & \text{K} \\ \hline 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & 3 & 9 & 6 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{M} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{A} & \text{R} & \text{Á} & \text{Z} & \text{A} & \text{T} & \text{S} & \text{Z} & \text{Á} & \text{M} & \text{A} \\ \hline 0 & 8 & 0 & 1 & 0 & 7 & 1 & 8 & 0 & 1 & 9 & 1 & 8 & 0 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{N} & \text{A} & \text{G} & \text{Y} & \text{V} & \text{I} & \text{L} & \text{Á} & \text{G} & \text{-on e kívül nincsen...} \\ \hline 0 & 9 & 0 & 1 & 7 & 3 & 7 & 1 & 9 & =37 \rightarrow 3+7=10 \rightarrow 1+0=1 & \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{M} & \text{I} & \text{N} & \text{D} & \text{E} & \text{N} & \text{S} & \text{É} & \text{G} & \text{-gel mérd magad...} \\ \hline 0 & 8 & 3 & 9 & 5 & 6 & 9 & 8 & 7 & 9 & =64 \rightarrow 6+4=10 \rightarrow 1+0=1 & \\ \hline \end{array}$$

Amennyiben az egyet meg akarod ismerni, akkor annak mindkét féltékét meg kell ismerned.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{Z} & \text{A} & \text{L} & \text{A} & \text{P} & \text{G} & \text{Ö} & \text{M} & \text{B} \\ \hline 0 & 8 & 0 & 7 & 0 & 6 & 9 & 4 & 8 & 2 & \\ \hline \end{array} =44$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{A} & \text{K} & \text{E} & \text{T} & \text{T} & \text{Ö} & \text{S} & \text{K} & \text{Ö} & \text{R} \\ \hline 0 & 6 & 6 & 1 & 1 & 5 & 8 & 6 & 4 & 7 & \\ \hline \end{array} =44$$

Az égbolt
északi féltéke

Az égbolt
déli féltéke

N	E	K	E	M
9	6	6	6	8

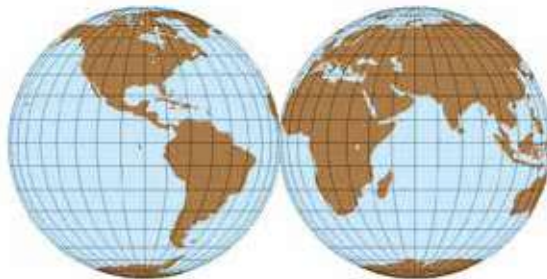
 $= 35 + 3 + 5 = 8$

A	Z	É	G	I	A	T	L	A	SZ
0	8	7	9	3	0	1	7	0	9

 $= 44$

A	Z	É	G	R	A	J	S	A
0	8	7	9	7	0	5	8	0

 $= 44$

A Föld atlanti
féltéke

A Föld afro-eurázsiai
féltéke

N	E	K	E	M
9	6	6	6	8

 $= 35 + 3 + 5 = 8$

A	F	Ö	L	D	I	A	T	L	A	SZ	=44
0	8	4	7	5	3	0	1	7	0	9	

A	F	Ö	L	D	R	A	J	Z	A	=44
0	8	4	7	5	7	0	5	8	0	

A	T	É	R	K	É	P	Á	B	R	A	=44
0	1	7	7	6	7	6	1	2	7	0	

A	P	Ö	N	T	SZ	Á	M	O	K	=44
0	6	2	9	1	9	1	8	2	6	

A	SZ	Á	M	P	Ö	N	T	O	K	=44
0	9	1	8	6	2	9	1	2	6	

● 1

1 ●

●● $2+1 = 3 \Rightarrow \frac{H \ A \ R \ O \ M}{2 \ 1 \ 7 \ 2 \ 8} = 20 \rightarrow 2 + 0 = 2$

2 ●●

●●● $3+2+1 = 6 \Rightarrow \frac{H \ A \ T}{2 \ 0 \ 1} = 3$

3 ●●●

●●●● $4+3+2+1 = 10 \Rightarrow \frac{T \ I \ Z}{1 \ 4 \ 8} = 13 \rightarrow 1 + 3 = 4$

4 ●●●●

●●●●● $5+4+3+2+1 = 15 \Rightarrow \frac{T \ I \ Z \ E \ R \ N \ Ö \ T}{1 \ 3 \ 8 \ 6 \ 9 \ 4 \ 1} = 32 \rightarrow 3 + 2 = 5$

5 ———

●●●●●● $6+5+4+3+2+1 = 21 \Rightarrow \frac{H \ A \ R \ M \ I \ N \ C \ H \ A \ T}{2 \ 0 \ 7 \ 8 \ 3 \ 9 \ 3 \ 2 \ 0 \ 1} = 35 \rightarrow 3 + 5 = 8$

6 ———

7 ———

8 ———

9 ———

$$\text{---} \quad \frac{\text{Ö} \text{ T}}{4 \text{ 1}} = 5 \quad \text{---} \quad \frac{\text{B} \text{ Ő} \text{ L}}{2 \text{ 5} \text{ 7}} = 14 \rightarrow 1 + 4 = 5$$

$$\text{---} \quad \frac{\text{N} \text{ E} \text{ M}}{9 \text{ 6} \text{ 8}} = 23 \rightarrow 2 + 3 = 5$$

$$\text{---} \quad \frac{\text{M} \text{ I} \text{ N} \text{ U} \text{ SZ}}{8 \text{ 3} \text{ 9} \text{ 3} \text{ 9}} = 32 \rightarrow 3 + 2 = 5$$

$$\text{==} \quad \frac{\text{Ö} \text{ T}}{4 \text{ 1}} + \frac{\text{Ö} \text{ T}}{4 \text{ 1}} = 10$$

$$\text{==} \quad \frac{\text{N} \text{ E} \text{ M}}{9 \text{ 6} \text{ 8}} - \frac{\text{N} \text{ E} \text{ M}}{9 \text{ 6} \text{ 8}}$$

$$23 \quad + \quad 23 \quad = 46 \rightarrow 4 + 6 = 10$$

$$5 \quad + \quad 5 \quad = 10$$

$$\text{==} \quad \frac{\text{M} \text{ I} \text{ N} \text{ U} \text{ SZ}}{8 \text{ 3} \text{ 9} \text{ 3} \text{ 9}} - \frac{\text{M} \text{ I} \text{ N} \text{ U} \text{ SZ}}{8 \text{ 3} \text{ 9} \text{ 3} \text{ 9}}$$

$$32 \quad + \quad 32 \quad = 64 \rightarrow 6 + 4 = 10$$

$$5 \quad + \quad 5 \quad = 10$$

$$\text{==} \quad \frac{\text{K} \text{ É} \text{ T}}{6 \text{ 7} \text{ 1}} - \frac{\text{N} \text{ E} \text{ M}}{9 \text{ 6} \text{ 8}}$$

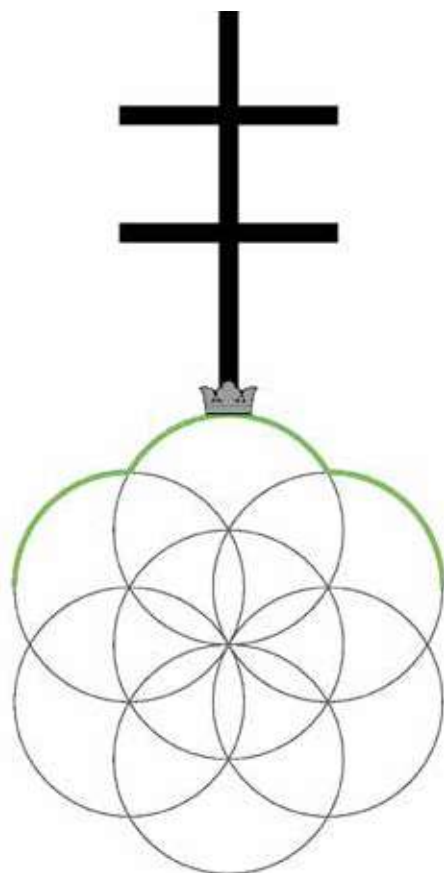
$$14 \quad + \quad 23 \quad = 37 \rightarrow 3 + 7 = 10$$

$$5 \quad + \quad 5 \quad = 10$$

$$\text{==} \quad \frac{\text{E} \text{ GY} \text{ E} \text{ N} \text{ L} \text{ Ő} \text{ E} \text{ K}}{6 \text{ 1} \text{ 6} \text{ 9} \text{ 7} \text{ 5} \text{ 6} \text{ 6}} = 46 \rightarrow 4 + 6 = 10$$

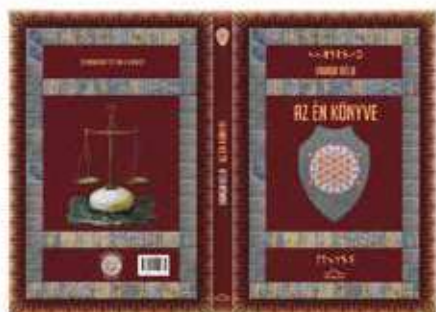
$$\frac{\text{M} \text{ A} \text{ GY} \text{ A} \text{ R} \text{ O} \text{ R} \text{ SZ} \text{ Á} \text{ G}}{8 \text{ 0} \text{ 1} \text{ 0} \text{ 7} \text{ 2} \text{ 7} \text{ 9} \text{ 1} \text{ 9}} = 44 \rightarrow 4 + 4 = 8$$

$$\frac{\text{N} \text{ E} \text{ GY} \text{ V} \text{ E} \text{ N} \text{ N} \text{ É} \text{ GY}}{9 \text{ 6} \text{ 1} \text{ 7} \text{ 6} \text{ 9} \text{ 9} \text{ 7} \text{ 1}} = 55 \rightarrow 5 + 5 = 10 \rightarrow 1 + 0 = 1$$

Ez az a föld, ahol virágzik az élet
Királyságban állhatsz és a két nem egyenlők

A felhasznált szakirodalom:

Lektorálta:

Dr Záhonyi András
orientalista íráskutató

PÁLYAÍV

Varga Béla

Szerencsés csillagzat alatt, 1955. nyári napfordulóján születtem Kelet-Magyarország egy kis falucskájában Ófehértón. Éntudatra ébredésem szempontjából meghatározó volt, hogy abban a falucskában, ahol iskoláimat elkezdtem, ott csak egy egytantermes iskola volt, egy tanítónénivel. Az első három évemet egy elsősökből, másodikosokból és harmadikosokból álló összevont osztályban végeztem. Így esett meg, hogy az első három évet három év alatt háromszor jártam végig.

Az egy tanulóra jutó napi „tanítónéni idő” csak néhány perc lehetett, ezért rá voltam kényszerülve az önálló feladatmegoldási és tanulási készségem fejlesztésére. Már az első tanévben létszükségletemmé vált az olvasás és a szövegértés. Itt kezdődött a tudáshordozó könyvek tisztelete, és az olvasás szeretete. Az általános és középiskola elvégzése után öt év alatt a „nagy tanítómester” (az élet) rávezetett arra, hogy diploma nélkül nem könnyű boldogulni. Műszaki alapképzettségem mellé szereztem egy építő-gépész diplomát. Negyvennégy éves lehettem, amikor rájöttem, hogy a könyvek csak tudáshordozó eszközök. Az igazi tudáshordozó az a csodálatos magyar anyanyelv, amelyen mi magyarok gondolkodunk. Ezt a felismerést követte az a közel huszonöt év célzott oknyomozó kutató olvasás a magyar nyelvnek és ős írásrendszerének eredetéről. A kutatásaim eredményeit felhasználva 2022-ben a Magfilozófiai Társaság támogatásával magánkiadásomban megjelent *AZ ÉN KÖNYVE*, az éntudatra ébredés ok-os magyarázata.

A DOLGOZAT TÖMÖRÍTÉNYE

A magyarság ma beszélt anyanyelvét vizsgálom számtani, jeltani és csillagászati modellek segítségével. Meggyőződésem, hogy a ma beszélt magyar nyelv a magyar nyelvet anyanyelvi szinten beszélő és gondolkodó intellektus számára pontosan feltárja és egzakt módon bizonyítja a magyar nyelvnek és ős írásrendszerének valós eredetét.

Dolgozatom első részében egzakt számtani modelleket ismertetek, amelyek többsége általánosan ismert:

- Tízest alapú számsor a nullától a végtelenig.
- Az osztódási számsor az egytől a végtelenig.
- A Fibonacci sorozat a nullától a végtelenig.
- A számegyesítő összeadás
- A Ludolph-féle szám π

Dolgozatom második részében egy egyszerű térhatású leképezési modell sík alakra történő szerkesztését, és a modell információhordozó készségét ismertetem. Különös tekintettel az egy pontból kiinduló irányfelosztási alapként való alkalmazását, amelyre illeszkedik:

- a térfelosztási modell
- a síkfelosztási modell
- a gömbtér felosztási modell
- a gömbfelszín felosztási modell
- az óraszám lap felosztási modell
- az évkör felosztási modell
- a kör kerület felosztási modell
- az égbolt felosztási modell
- az ekliptika síkjának felosztási modellje.

Dolgozatom harmadik részében a térhatású alapháló szerkesztését, és az arra illeszthető írásrendszer eredetlogót ismertetem, amelyből a magyar nyelv ősi írásrendszerének 37 írásjelét származtatták.

Dolgozatom negyedik, befejező részében ismertetem az első három részben ismertetett alapvetések egységes szerkezetbe történt egyesítése alapján létrehozott tudáshordozó nyelv bölcséleti értékrendjét.

Kapcsolat: ctlgallery@gmail.com

Győri-Nagy Sándor

Az ép anyanyelvérzék kontrollja a nyelvtervezés fölött, mint anyanyelvi stratégia (Pénz számolva, szavazat számlálva... – egy minapi példa hosszú távra)

A *Világmagyarság* anyanyelvi folyóirat I. évfolyamának 1–2. száma
tiszteletére

•

Ezt az írást a *Világmagyarság* I. évfolyamának 1–2. száma tiszteletére jelentjük meg itt. A többes szám 1. személy nem „királyi többes”. Valóban két személyt takar. A szerző *Győri-Nagy Sándor*, a Magyarok Világszövetsége most induló anyanyelvi folyóiratának főszerkesztője, és a MAKK (Magyar Anyanyelv-és Kultúra-tulajdonosok Közössége) alapítója. De egyetértő szerkesztőtársa az a *Hermányos Mária* grafikusművész, aki kérésemre vállalta a MAKK vezetését, s nemcsak a *Világmagyarság* szerkesztője, hanem a MAKK-rovat vezetője is. Ezzel az írással azt óhajtjuk példázni, hogy *milyen nyelvi önvédelmi feladatokra* szeretnénk majd ebben a rovatban mozgósítani olvasóink anyanyelvi éberségét. Írásunk eredetije egy sokkal rövidebb, „gyorsreagálású” megszólalás volt a 2024. évi budapesti önkormányzati választás szavazat-újraszámolásához kapcsolódó rádiós bűntényre. Azon melegiben megjelent. Reméljük, értenek belőle azok, akik félreértik a médiaszabadságot: <https://e-nyelvmagazin.hu/2024/07/12/gyori-nagy-sandor-penz-szamolva-szavazat-tisztesseggel-szamlalva-jo/>

•

A fönt olvasható felszólamlásból nőtt ki az alább olvasható tanulmány, hogy egyben azt is jelezzük, melyek azok a *nyelvtudományi horizontok*, amelyek tiszteletben tartásához lapunk immár *anyanyelvi-nyakulturális közérdekből* (újabbán mások is komplex fenntarthatóságnak hívják) ragaszkodni kíván.

•

A budapesti önkormányzati választások tisztességét, tisztaságát is jellemzi az a fülbántó *nyelvi kísérezene*, melyet a Kossuth Rádió 2024. 07. 09-i híradásaiban volt kénytelen elviselni az *ép, élő magyar anyanyelvérzék*. Tudom, ez

része annak a rendszerváltáskori megrendelésnek, amely a „keleti nyelvi idomíttatásunk” után egy *nyugati idomulást* igényel(t) tőlünk.

Aki azonban *nyelvész- vagy médiaemberként* erre kapható, azt a műve ugyanúgy minősíti, ahogy a szovjet rendszerváltás utáni első hároméves akadémiai könyvkiadási terv legelső kötete is kijelölte helyét, tudományos súlyát az elkövetőjének: a nyelv és a nyelvközösség már kiheverte.

Mégis szóvá teszem a jelenséget, hisz az *egészséges anyanyelvi önvédelem*hez mindenkor szükséges az ép anyanyelvérzék megtámogatása a *mindenkori sunyi károk* ellenében. A Kossuth Rádió bemondóinak a kezébe a hivatkozott alkalommal nyilván *írott mintát* adtak, amelyet a férfibemondó szolgáiban szájbarágva, hangsúlyosan ismételtetett, a szép artikulációjú nő azonban megbotlott a belátott hibán, és javította.

A botlató szó a „szavazatszámolás” volt, melyet a bemondónő, „szavazatszámolás”-ra helyesbített. Nálunk ui. *nem mindegy, hogy mit számolunk, és mit számlálunk*. Egy angol avagy egy német nyelvű számára az, mert a *miénkhez képest feleakkora szókincsükben csak egyetlen (saját) ige* van e két fogalomra.

A „mennyiség” jelentésű „szám” gyökérről minálunk sajátos szóhajtások fakadnak. A „z” igeképző elem hozzátoldásával „számmal ellát – számoz” jelentéság hajt ki belőle. A „l” toldalék a „számol” igében „elindítja” az alapjelentést a „részletező mennyiségi művelet” mellékjelentés irányában. Arra, hogy *meny-nyit és meddig*, nincs külön utalás. De van *jóhiszemű szokásalap*: annyit és addig, amíg ez kell, nyilván a köznapi helyzetekből adódó mennyiségi viszonyok közt.

Ám nálunk létezik egy „kételles” hajtása is ennek a jelentéságnak, a „számlál”. Ne járassuk sokat iskolai nyelvtanainkon pallérozott elménket: a **száml-** szó-részlet nem az „-ol” képzős ige csonkolmánya, s nem is a „számla” szótöve, hanem a „szám” alapjelentést közvetlenül, az „o” lekerekítő, beláthatóan lezáruló jelentése nélküli „l”-el képző, *messzebbre, egy „bonyolultabb részletező mennyiségi művelet”* mellékjelentés felé induló jelentéság.

Ezért képzí a magyar nyelv a „számolni” igéből a „számológép”-et, ezért „**számolunk**” vagy „**nem számolunk**” valakivel. S a pár, de nem túl sok lehetőséget

„Egy kezemen meg tudom **számolni**”. Nyelvileg normális magyar embert inkább csak meglepni, netán megbotránkoztatni lehet azzal, ha valaki ezekben a helyzetekben nem a „számolni” főnévi igenevünkéből indul ki.

S ugyanígy megbotránkozik a *nyelvi közízlés* azon, ha valakik egy másfél milliós főváros sorsdöntő szavazatait „számolni” avagy „újraszámolni” akarnák, mert arról az ép *anyanyelvi és erkölcsi érzék vagy nyelvi, vagy erkölcsi fejletlenséget*, vagy más *sanda szándékot* feltételez.

A **népszámlálás**, a **szavazatszámlálás**, a **szavazat-újraszámolás**, a **számla** stb. a *részleges egy-gyökerűség* mellett szószinten még a „*rokonértelműség gyanújába*” se hozható sunyi nyelvrontási cél nélkül, ahogy azt a Kossuth Rádió idézett híradásaiban az „*újra számolják/újra számlálják a szavazatokat*” elegyítéssel próbálgatták.

Erre sajnos egyetlen megoldás van: az ilyen szándékos nyelvszegényítők kezéből ki kell venni a lehetőséget, hogy ezt műveljék. De van egy még egyszerűbb is. (Deme professzort idézem:) Ne kapjon mikrofon-engedélyt, sőt a hangzó médiának a közelébe se kerülhessen az, aki ilyet művel!

Persze, aki rosszat akar, az teheti írásban is. A legjobb tehát, ha a médiába csak *ép elméjű, ép lelkű, ép anyanyelvű emberek kerülhetnek*. Van rá mód, ha nem is „demokratikus”, hanem csak közérdekű. Különben újra meg újra ugyanilyen anyanyelvi provokációkat kell megélnünk. Noha más dolgunk is volna a világon... Nem is kevés!

Pár nappal ezelőtt itt fejeztem be ezt az írást, mert azt akartam, hogy az akadémista nyelvészet nyelvművelői vonala „preztizsveszteség” nélkül közölni merje. Jó jel, hogy ez megtörtént. Pedig kihallatszott belőle a kötelező nyelvtani fogalomhasználatot mellőző hang: *a hangnak is jelentést tulajdonító természetes nyelvfelfogás hangja*.

Nem az ellenlábás gyökészeté, hanem egy még „veszélyesebb” *nyelvszemléleté*, mely a „szótagok”, szótövek, toldalékok stb. helyett nem különböző méretű és szerkezetű, a szerkezetes nyelvi egységeken belül eltérő helyzetű és rangú *gyökökről* beszél, hanem *teremtett, szerves nyelvezetről*, amelynek minden eleme *kultúrahordozó, teremtésleképező eszköz*.

Miután a „z”, a „l” és az „o” kapcsán fõntebb már érzékeltettem hangjelentés-tani értéküket a „szám” igeszó szintû jelentésbõvüléseiben, most lépünk to-vább. A továbbot visszalépéssel kezdjük, hiszen a „szám/oz; szám/ol; száml/ál” igehármast „á” hangjáról még nem szóltunk.

Másképp ugyan, de *mind a saussureánus, mind a gyöknyelvészet másodran-gúnak tekinti a magánhangzókat a mássalhangzókhoz képest*. Az egyik simán csak „kötõhang” szereplõnek tiszteli itt, a másik *szûkebb elemi gyökjelentés* hordozójának.

Annak sejtetésére, hogy a „-m” végû tövek/gyökök után nem minden esetben szükség szerû sem a „z”, sem a „l” igei jelentéssarjasztók elõtt „kötõmagán-hangzó”, legyen elég most pár olyan ige, mint a „szemz” vagy a „szemlél”. Ha tehát ilyen mégis van, az szószintû jelentéstani következménnyel jár.

Azonnal kihallik a *jelentéstani különbség* a hangrendileg is ill(eszke)dõ „kö-tõhang” betoldásával a következõ igékben: szemz/szemez; szemlél/kiszemel. Nem taglalom a jelentéstani különbségeket, az ép magyar nyelvérzék belátja. Ahogy azt is, hogy a különbség mindenkor következik mind a „kötõhangzó” *hiányából*, mind *meglétébõl*, mind annak *milyenségébõl*.

Saussureánus nyelvészetünk hangrend- és illeszkedés törvényén, de a gyök-nyelvészet õnhangzókat másodrangúsító alapállásán is túlmutat egy *sokkal mélyebb és általánosabb magyar nyelvzenei törvény értelmében* az, hogy az „o” korlátozóhang nélküli, közvetlenül illesztett „l” igei *jelentésindító hang* „tartam- és távolságjelentését” *megtoldja az utána következõ magánhangzó hosszú volta (számlál, szemlél)*.

A hosszúság nem következik sem a hangrendi, sem az illeszkedési törvénybõl. Csak egy olyan *hangjelentéstani együttmûködésbõl*, mint amilyen a szimfo-nikus zenekarok egyes hangszereinek, hangszercsoportjainak a harmonikus együttmûködése a *magasabb zenei jelentés kiterjesztésében*.

Ezzel bevontuk az „á” hangot is a „l” indító hangjelentését erõsítõ tartam- és távolságjelentést növelõ hangeffektusok közé. De maradt egy igei lehetõsé-günk, amelyet a magyar ugyanabból a „szám” hangcsoportból (tõ/gyök) alkot meg, amely a „mennyiségekkel való mûveletek” jelentéskörreit fedi le igei esz-közökkel. Ez a „számít” ige.

„Igeképzője”, amint azt saussureános nyelvtanainktól megszoktuk, az **-ít**. Mi azonban ismét nem gyöknek tekintjük ezt az elemet, hanem két, sajátos jelentésű, ám *a szó jelentésharmóniájában zeneileg is együttműködő*, önálló hang célszerű kapcsolódásának.

Mielőtt a „**szám**”-ból alkotott magyar igejelentések e negyedik tagjának „képzőjét” hangjelentései szerint megvizsgálánk, nézzük meg, mért nem „*számolástechnikának*” vagy „*számlálástechnikának*”, hanem éppenséggel „*számítástechnikának*” hívják magyarul azt a rendkívül bonyolult hardver- és szoftver-rendszert, amely óriási adattömegek feldolgozására, velük való elképesztő műveletek végzésére képes? Hát, éppen ezért! És éppen ezt fejezi ki a hangszerkezete is!

Kezdjük a „könnyebbel”. A „**t**”-t a gyöknyelvészet „*akadályhang*”-ként tartja számon, többedmagával. *A nyelv összhangzattanában* azonban nem mindegy, hogy *milyen intenzitású akadályt* képezhet, ahogy az se mindegy, hogy a szón belül hol áll: *szóelőn, szóközben vagy szóvégen*.

Most a szószintű jelentésegység-végi helyzetet vizsgáljuk meg. Akadályképző intenzitását kettőző hosszúságjelöléssel növelhetjük, mint az „**adott**” szóban. De a szóvégi helyzet enélkül is intenzívebb akadályjelentést hordoz pl. a szóbelseji helyzethez képest (adat).

A *szóvégi helyzet* azonban a hangjelentések sorából épülő szójelentésben olyan, mint a *vonat számára a végállomás*. A „**t**” az akadályhangok közt a „**n**” fő tapadóhang közvetlen leszármazottja a „**d**”-vel együtt. Tehát *ha valamely nyelvi jelentésképzési sor végén a „t” akadályhang áll*, akkor az végállomás: *itt a jelentés célba ért, tárgyát lelte, befejeződött, lezárult, otthon van*.

Az **adat** tehát **adva** van, már nem kell keresni, mert **adott**. Igen ám, de eddig az *eredményállapotig* el is kell jutni! S ha ezt a „*mennyiségekkel való műveletek*” útján értük el, akkor ezt a két jelentést úgy jeleníthetjük meg együtt, hogy „**szám+t**”. Csakhogy a nyelv pontosan jelzi az utat is, hiszen a másik embernek szánjuk pontos tájékoztatásul a közlendőt!

Nem mindegy, hogy melyik jelentéság útjára utalunk a „**szám**” és a „**t**” között! ha az „**ol**” vagy a „**l**+„**ál**” útszakszat illesztjük be, akkor „**szám+ol+t**”, ill. „**szám+l+ál+t**” múltidőt kapunk, ami szintén egyfajta eredmény, egyfajta

lezárulás, de nem főnévi alakzatú eredmény, legfeljebb valami befejezett melléknévi igenévi „beütése” van.

Hasonló a helyzet a „**szám+oz+ott**” esetében is. Ez a típus azonban igen érdekes ontogenetikus „kunkort” mutat a *magyar gyermeknyelvi egyedfejlődésben*. Ennek egyaránt okozója az „o” nem is olyan egyszerű hangjelentése, és a „z” szomszédság. A páréves magyar kisgyermek gyakran mond ilyen múltidőformát a „z” végű igékkel, mint „**hozt**”, „**motozt**”. Ezért a „**számoz**” is előfordul. A gyermeknyelvi kutatásban e „hiperkorrekt”-nek hívott alakokból egyszerre kétfelé vezet a *nyelvegyedfejlődési kiút*.

Egyrészt az eredményt hangsúlyozó „t” kiemelésével (hosszúságnöveléssel, kettőzéssel) a „z”-vel „sz”-szé való összeolvadásból, másrészt pedig azzal a *szófaji különbségtételi képességgel*, amely már belátja a felülről, a szerkezet-tani sugalmak felől az *igei múltidő és a befejezett melléknévi igenév* közti jelentéstani eltérést, másfelől lefelé már értelmezni tudja az „o” kétszeresen is hangsúlyozott, hasonlóan *eredményre, bezártságra, lezárulásra* utaló, tehát a „t”-vel rokon (!) *hangjelentését*.

És itt érkezünk el oda, hogy honnan is van a „**számít**” ige *sajátos alapjelentése* a többi „szám-gyökerű” igéhez képest? Azt a hosszú és bonyolult utat jelzi, melyre az ember jobbra csak rendkívül bonyolult hard- és softwer-rendszerek alkalmazása mellett képes. Óriási adattömegek feldolgozására, velük való elképesztő műveletek végzésére.

Hangozzék bármi hihetetlenül, erre ezt a hangjelentési környezetet egyetlen kicsinyke hangocska, az „t” teszi alkalmassá! Az „t”, amelyről primitív iskolai nyelvtanaink mindent megtanítanak, ami egy magyar anyanyelvi fejlődése elején járó gyermeknek aligha van szüksége, de semmit sem abból, amitől csodálatra gyúlhatna hatalmas kincse, az anyanyelv iránt.

Az „i/i” betűpárosunk *hangjelentéséről* nem hall a kis magyar ember, sőt, miután minden zöldegből jelesre vizsgázik, hülyének véli azokat, akik ilyesmiről beszélnek neki, hisz mindez nem volt a tankönyveiben és jelesre megírt tesztjeiben. Pedig az „t” itt is a *hangjelentésével kulcsszereplő*.

Mert a „**szám+t**” képletbe írva azonnal megkapjuk a „számít” igei jelentést, amely a „**szám**”-tól a „-t”-vel jelzett tárgyára irányuló, hosszú és bonyolult

műveleten át az eredményig vezet. A számítógép nem számol, mert az túl egyszerű neki. Arra elég a számológép is. De nem is számlál, mert ahhoz is elegendő akár a kézi strigulázás, vagy egy statisztikai adatgyűjtő lap, esetleg kezdetlegesebb gépi program. A számítás nagyívű, összetett, részleteiben zömmel nem átlátható adatkezelés.

Persze ember is lehet számító. Olyan, akinek „adatkezelése” nem nyilvános, sőt titkolt, nem árulja el szándékait, de néha azért melléfog, mert egy sor ismeretlen tényezővel mégse számol. Ilyenek azok is, akiknek a háttérműködése ennek a cikknek a megírására készített. Ők is úgy próbálják „indoeuropeizálni” a magyar nyelvet, hogy sem az „indoeurópaiság” fogalmával, sem a magyar nyelv különleges ellenálló képességének összetevőivel nincsenek tisztában.

Ezért az ő sunyi igyekezetük is ugyanúgy füstbe megy, mint az elődeiké. *A magyar nyelv titkai ui. tévutakon nem firkészhetők ki*, amint ezt a finnugor rokonítás és a saussureánus pozitívizmus kudarcra bizonyítja napjainkra. *A magyar nyelv olyan szinten összetett, élő, teremtett rendszer, amelynek modellálására a számítógép sem elégséges.* Mosolyogjon rajta a nagyhatalmú *Bill Gates* egész informatikus hadserege, akkor sem. Ennek a nyelvnek a végén maga a Jóisten van. Ha őt ki bírták rostálni a Teremtésből, akkor a kezükben lesz a magyar nyelv is. Ám addig csak annyi tudást enged meg magáról, amennyi a vele élést biztosítja azoknak, akik erre születésükkel kiválasztottak.

De föl kell figyelniük az „*í*” kapcsán még valamire, ami az eddig mondottaknál is messzebbre vezet. A „számít” igében az „*í*” ugyanúgy közvetlenül járul a „szám”-hoz, miképpen a „számlál”-ban a „*l*”. „Könnyű neki” – hallom máris a csípőből ellenkezők hangját –, „hisz magánhangzó”! Valóban. Ám a „*ml*” hangkapcsolatban az *m > l* képzési helyváltás egyszerűbb, kevesebb és egymáshoz közelebb hangképző mozzanathoz áll, mint a *m > i* esetében.

Ezeket itt most nem részletezve mégis „csak magánhangzó”-ról van szó, mely önmagában képes arra, amire a „számlál” igében a „*l*” csak „*á*” rásegítéssel. Hogyan is értékelendő mindez? Mi van vajon a magyar nyelvzenében, milyen pozitívista „mindentudáson” túli jelentéshordozó képesség, hogy egyetlen önhangzó egyedül többet tudjon, mint adott esetben egy másik mással- és egy magánhangzó, vagy akár egy megkettőzött mássalhangzó, netán egy önhangzó-környezeti segítséggel, mint ezt a „szám+oz+ott”-ban láttuk?!

Itt meg se kíséreljük a hangok nyelvzenei-jelentéstani potenciálja hangkörnyezeti érvényesülésének útjait ecsetelgetni, akinek egyelőre erre nincs „füle”, úgyse hallja meg. A süketeknek bőven van „kifejlődni valójuk”, mire alkalmassá válnak a magyar nyelv lényegi összefüggéseinek kutatására.

Legelőbb is ki kell nőniük azt a dogmát, hogy a hangoknak nincsen se jelentésük, se zenéjük. Aztán arra is rá kell jönniük, hogy értelmetlen a hangzók indogermán nyelvészeti megnevezése a magyarban. A „*magánhangzó*” ui. azért kénytelen nálunk erre a névre hallgatni, mert németül „*Selbstlaut*” (Selbst=ön-maga; Laut=hang).

A „*mássalhangzó*”-ink a „*Mitlaut*” név tükörfordításával még rosszabbul jártak. Egyrészt azért, mert úgy tűnik, hogy a skatulyák közt nincsen semmilyen harmonikus átjárás, pedig éppen az *i/í* hanggenetikai vonalon keresztül szerves *hangérzettani híd* kapcsolja össze az ún. „magán-” és mássalhangzó készletet.

Ennek „magánhangzó-oldali pillére” az *i/í*, míg a „mássalhangzó oldali pillér” a „*j*”. Minthogy azonban csak *egyetlen hangképzési mozzanatban* különbözik egymástól ez a két szomszédhang, ahogy a magyar hanggenetikai hálóban is általában csak ennyiben különböznek egymástól a szomszédhangok, itt még csak hídról és pillérekről is túlzás beszélni.

A skatulyás idegenfülűség így azt se hallja meg, hogy a „*j*”-n keresztül vezető hanggenetikai vonalban aztán nem is mássalhangzók sorjáznak a „mássalhangzós oldalon”, hanem önhangzó természetű hangok, telve magánhangzó jellegű zenével. Később ezeket előkelő latin megkülönböztető névvel is illették (sonor és fluid), de meghagyták őket mássalhangzónak. Pedig a *j, ly, l, r, rs, rzs, s, zs, sz, tsz, z, dz* hangjaink önálló (elméleti) ejtésben se szorulnak „másra”.

Az pedig egyenest abszurd, hogy a többi mássalhangzó esetében is bármely „különejtés”-t föltételezzünk (így, hogy „*bé*”, „*pé*”, „*ká*”, stb.) hiszen a hangoknak éppen az *együttzenélés* a lényegük, és nem a „szóló”. Még a nyugati „*én-kultúrák*” nyelveiben sem, ahol a magánhangzónak valóban vannak lefokozott megvalósulási formái is (lásd: a sva-jelenség!), de a mássalhangzók is csak merevebb határoeltsággal, ám mégsem segédhangokkal együtt hangzanak a több hangból álló jelentéstesteken belül! Ám ez legyen az ő dolguk!

A miénk az, hogy még a maradék – akár „zöngétlen” – mássalhangzóinkról is elismerjük a nyelvi összhangzattanban való, nélkülözhetetlen részvétel képességét. Igaz, ez a nyelvzene a magyar esetében alapvetően moll-jellegű, mert még a „kemény” mássalhangzóink sem igazán kemények, s még az affrikátajellegűek se csupán zajok vagy zörejek.

A német nyelvi zenében van valami wágneri. Nem a heroikus, patetikus öndicsőítésre gondolok, hanem a *dúr-jellegre*. Egyben a másokat túlharsogó hangerőre is, ami a magyar empatikus beszédnek egyáltalán nem sajátja! E szempontból érdekünk az angol és a francia meghatározottságú civilizációk nyelvzenei jellegének magunkhoz képesti meghatározása, a hangerővel együtt, mert ez sokféle eligazító jelzéssel bír számunkra jövőbeni gazdasági, kulturális, politikai érintkezésünk vonatkozásában is.

Amikor tehát itt pár szó kapcsán jeleztük, hogy merre találhatók a magunk nyelvi egyediségének nélkülözhetetlen kutatási területei, s merre, és hogyan nem szabad (tovább)haladnunk, tettem azt nem a nyelvészeti tévutak megbélyegzésének a céljával, hanem azért, hogy a nyelvtudomány területén mozgó emberek közt a jóra hajlamosakat megszólítsam. Két évezreddel ezelőtt is járt már valaki közöttünk, aki intó beszédeit így fejezte be: „*Akinek füle van, hallja meg!*”

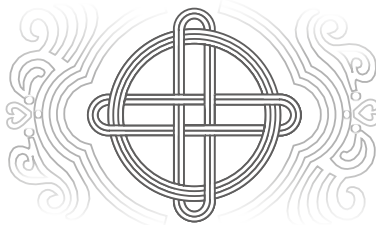
Ám ha már egyik érzékszervünknel vagyunk, szót kell ejtsünk egy másikról is, amely a mi nyelvünkben ugyanabba a gyökcsaládba tartozik, mint a „**szám**”. A „**szem**” az. Ahogy a szám a *mennyiségi gyűjtés*, a szem a *vizuális gyűjtés* megnevező szava. Az anyanyelv öröklődésének, örökítésének *két kulcsfogalma*.

Nyelvgyed-fejlődéstanilag azonban a vizuális tudásgyűjtés forrása bármennyire is legelsősorban az emberközösség számára kirendelt Teremtés-szelet, a belőle leszűrhető tudás nemcsak *hangzó, hanem írott jelekben* is mindenkor testet öltött. Ezért *tudománytalan* dolognak és *tudománytörténeti kisiklásnak* kell kijelentenuk azt, hogy Teremtés-szelettől függetlenített nyelvekről, és az egyes nyelvek történetétől függetlenített írástörténetekről beszéljünk. *Ha a nyelv egyidejű a teremtéssel, akkor az írás egyidejű a nyelvvel*, akármilyen formában is volt jelen az egyes történelmi korokban.

Ezért van igaza *Hermányos Máriának*, amikor a magyar rovásjeleket vizuális megjelenésük alapján a Teremtés-szeletünkben végbemenő fizikai-anyagi

és életfolyamatok leképezőinek tartja. Ezeket részint *Friedrich Klára* nyomán „egyszárú”, *férfias* jelekként írja le (15 db), másrészt *íves, női karakterű* jeleknek (11 db). A *kétszárú jelek* (6 db) az egymásra gyakorolt erőhatásokat, és azok következményeit leképező, míg a *szöveget alkotó vagy keresztező jelek* (6 db) lelki-erkölcsi kihatású, alá-, fölérendeltségi viszonyra utaló tartalmak megidézésére alkalmasak¹.

1 Hermányos M.: *GYÖK-erek*. MÖF-EKI, Csömör, 2019: 269-271.

VILÁGMAGYARSÁG

Hosszú Zoltán: Számos Egyesek

Vagyunk számúzótt számtalanok,
kik elemeire tört énként
az örök Egyből a tört én elembe hulltak
szemünkre éj borult
szem ély ek lettünk, vakultak.

Számtalan a számúzótt számkivetett.
Ám kinek szívében ragyog az Egy
már nem számtalan hanem Számos
Egyes ő, ki számba vétetett.

Mert nem számtalan Ki fénylik
Hisz az Egy számon tartja.
Számos lett Ó, Egyes,
mert az Egy őt magáénak vallja.

Immár mint Egyesnek sorsa van.
Sorsa az Egyre tekintve
a számúzótt számtalan kétkedőket
Egy énként, az Egybe segítse.

Tűnik így a számtalan
S most már Számosan leszünk Egy
Mert ki Számos
mind az Égbe, az Egybe megy.

Világmagyarság

a Magyarok Világszövetsége anyanyelvi folyóirata

Megjelenik évszakonként
I. évfolyam 1–2. összevont szám, 2024. augusztus

Felelős kiadó

a Magyarok Világszövetségének elnöke:
Patrubány Miklós
1052 Budapest, Semmelweis u. 1–3.
www.mxivk.hu • mvsz@mvsz.hu • +36-1/485-4060

Főszerkesztő:

Győri-Nagy Sándor
gynagys@t-online.hu • +3630/361-6272

Munkatársak:

Hermányos Mária (MAKK)
hermanyosmaris@gmail.com • +3630/970-3607
Sántha Attila
santha.attila@gmail.com •
Zsigmond Emese
zsigmondemese7@gmail.com •

ISSN 3057-8949

Nyomdai előkészítés: A-MariArt Kft.
Készült a Pannónia Print Nyomdában

A Szerkesztőség tudományos szemlélet dolgában nem ítélik. Másokat becsmélő, gúnyoló írásokat nem közöl, minden szerzőtől igényességet vár. Csak helyesírásiilag elfogadható, a terjedelmi korlátokat tartó, jegyzetekkel megfelelően ellátott írásokat fogadunk el. Munkatársaink csupán a végszerkesztés és a lapformátum ízléses kialakításának feladatait vállalják.

A beküldött írások formai követelményei: Témaajánlónak 1000 betűhelynyi tömörítvényt kérünk a szerkesztőség címére beküldeni a szerző nevével, a tervezett írás címével, tárgya rövid ismertetésével. Elfogadás esetén a tanulmány terjedelme legfőljobb 20.000 betűhely lehet szóközökkel.